Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Tode, Johan Clemens.; ved Forfatteren til Søeofficererne og Ægteskabsdievelen [Johan Clemens Tode].
Titel | Title:	Bussemanden eller Oldfux's Forvandlinger : Komoedie i tre Akter
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Johan Rudolph Thiele, 1788
Fysiske størrelse | Physical extent:	XII, 120 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

55,- 225.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020879638

I dette Bind findes:

1. Bussemanden eller Oldfuxes Forvandlinger.
2. Söeofficererne, v: Oyd og Ære paa Pröve.
3. Raadförslerne v: Advokaten og hans Fuldmægtig.
4. Ægteskabsdievelen eller Bankerotten.

В.К.Н.

Bussemanden

eller

Oldfux's Forvandlinger.

Komoedie i tre Akter,

ved

Forfatteren til

Soeofficererne og Ægteskabsdievelen.

Oderunt peccare mali formidine poenæ.

Kiøbenhavn,

trykt hos Johan Rudolph Thiele,

1788.

Personer:

Staverup.

Frue Staverup.

Frøken Munterholm.

Bolette.

Oldfux.

Scenen er i Kiøbenhavn, i et af Staverups Værelser.

Fortale.

For fire Aar siden bad Madame Halds mig om at rette den polie Kammerpige, en Komoedie hun selv havde skreven, og som man i den Skikkelse den da havde, ikke kunde modtage ved Theatret. Den Lykke, Specofficererne da havde giort, var den eneste Bevæggrund, hvorfor hun henvendte sig til mig: jeg havde aldrig seet hende før. Jeg omarbeidede denne Komoedie; men den blev endnu for kort. Derpaa tog jeg atter fat paa den, og bearbeidede den saaledes, at den i det mindste kunde trykkes og læses af Publikum, og som en

Forlagsartikel indrente Autorinden noget. I denne nye Skikkelse blev den kaldet Halmkuren eller den snilde Kammerpige. Nu har den kongelige Theaterdirection antaget Stykket, efterat det tredie gang er omarbeidet, til Opførsel paa Skuepladsen; og end efter Antagelsen har jeg nyttet Directionens Tilladelse, og især Censors, Hr. Oberauditeur Rosenstands Raad, til at giøre nogle væsentlige Forandringer, allermest i de sidste Scener. At rette hver en Feil indtil det sidste Øieblik, at giøre det saa godt som man kan, det skylder man Skuepladsen, Publikum og sig selv. En indleveret, en antagen, ja en trykt Komoedie er ingen Codex, intet Dokument.

Naar den Tid kommer, og Stykket har den Lykke at staae indtil tredie Aften, overlader jeg Madame Halds Indtægten; men da af hendes eget Arbeide saa lidet er tilbage, og det som skal give Stykket noget Værd, og bidrage mest til at det staaer sig i Opførselen, Oldfuxes Rolle, er mit eget, saa troer jeg at kunne udgive det under mit Navn. At man kan dømme hvorvidt jeg dertil er beføiet, har jeg med Madame Halds

Til-

Tilladelse ladet Planen af hendes eget Stykke aftrykke tilligemed mit.

At jeg har nyttet denne gode Leilighed at bringe det Charlatanerie, som for nærværende Tid drives under Navn af Magnetismus, paa Theatret, vil neppe nogen Veltænkende fortryde paa. Man kan ikke bruge Midler nok til at bevare vore Medborgere for denne Smitte. — Frue Brallers Rolle kan ikke give det smukke Kiøn saa megen Forargelse, da man seer at den fingeres og overdrives med Fliid. — Den foregivne Herremands Karakter, som har reist, uden at blive forgabet i det Fremmede, haaber jeg, man vil finde ganske original, og ligesom en lille Afvexling efter de mange Jeans de France vi allerede have paa Theatret. — Skræderens Scene har nogen Lighed med Knapmaals i Don Juan, Mester Wunderlichs i de sex Retter og maaskee flere; men derfor er det ikke sagt at den er kopieret, jeg har den af første Haand — af Livet: man har seet sligt nok i Kiøbenhavn. Exempla sunt odiosa. — Hvad Oldfux siger om Karetspringen, veed man havde for en snees Aar siden sin Rigtighed.

Endeligen har jeg under denne fierde Omarbeidelse ladet den tusind gange brugte hastige Omvendelse bort. Istedet for disse Femte-Akts-Rørelser lader jeg en Bussemand, en forfærdelig Sladderske, som oven i Kiøbet er Ideal, skræmme Synderen til at forbedre sit Levnet. Dette Paafund er, saavidt jeg veed, endnu ikke blevet nyttet af nogen anden Autor. Forresten, haaber jeg, er Stykket en virkelig Komoedie, uden al Indblanding af det Larmoyante. Planen vil man finde simpel, Personernes Tal saa ringe som det kunde være, og Eenhederne iagttagne.

Den Skaal som drikkes i tredie Akt, har jeg taget mig den Frihed under Trykningen at indrykke, i Haab om at hverken Directionen, eller Publikum, har noget imod at en Wessel saaledes erindres paa en Skueplads, som han har prydet med et Mesterstykke.

Plan af Komoedien
Den polie Kammerpige.

Personer:

Baron og Baronesse Knob.
Frue Liberti, Baronessens Moder.
Doctor Theophrastus.
Begge Frokenerne von Eigen.
Charitte, Baronessens Kammerpige.
Lisette, Frokenernes Kammerpige.
Frands, Baronens Tiener.

Forste Akt.

Et Familie-Værelse i Baronens Huus.

Scene 1.

Baronessen ligger syg paa Kanopeen, og taler med sin Moder om Baronens Karrighed, endskiont han har faaet Midler nok med hende. Ch. som tilligemed Fr. er tilstæde, fortæller F. L. at han undertiden lader sin Frue dandse for Jagtpidsken, og truer Folkene med det sorte Hul. Baronen

springer i Vrede op fra Skriverpultet, slaaer Blekhuset i stykker langs ad Gulvet, giver dem Fanden med deres Midler, skiænder og Fr. beretter nu at Skræderen har flyet ham Regningen. B. seer den efter: "Et Snorliv 10 Rd., et Par Pocher 6 Rd., "et Fiskebeensskiort 10 Rd., en hvid Mohrs Adri-"enne og Skiort med Garnering og Dret, Fiske-"been samt Skræderlon 115 Rdlr. Det er atter "Bekostninger. De vil tale om at jeg kunde bruge "Jagtpidsken; ja jeg burde bruge Tyrepryglen, saa "gal giøre de mit Hoved." Skræderen skal komme igien. F. L. disputerer med B. Fr. siger man kan ikke kiende paa Skræderens Døttre, hvad Stand de ere af.

Scene 2.

Theophr. kommer. Fr. faaer Utak at han først melder ham. B. siger: "han skal komme lige ind, din Tølpert!" Fr. siger til Th. i Døren, "kom lige herind din Tølpert!" Th. klager over Fr. B. tiltaler ham derfor, men Fr. undskylder sig med at han kun havde sagt det efter Baronen. Th. seer Blodet, og finder hun maae have ærgret sig. B. klager over de Penge, som gaaer med, og beder Th. ordinere noget paa Liv eller Død, som Th. og siger han har giort. F. K. staaer op, og vil ledes i Sengkammeret.

Scene 3.

Begge Fr. v. E. kommer og aflægge en ganske kort Besøgelse. "D. æ. Fr. Hvorledes befinder "Frue Baronessen sig? Bness. Jeg takker. Kun "saa

"saa maadeligt. Det har kun været slet med mig.
"(B. kysser dem paa Hænderne, beder dem sætte
"sig ned, og gior især meget af den yngste, som
"sidder langt fra Sophaen. Han stiller sig bag
"hendes Stoel.) Bnesſ. Jeg kan see, at de har
"Omsorg for mig, siden de giøre mig den Ære at
"see til mig. D. æ. Fr. Det var ikke mere end vor
"Skyldighed. Bnesſ. Aldeles ikke, men en stor
"Artighed. B. Hvorledes staaer det til hiemme?
"Deres Hr. Fader befinder sig vel? Begge Fr.
"Vi takker, ret vel. B. Med det første skal jeg
"have den Ære at opvarte Dem. D. y. Fr. De
"skal altid være velkommen. B. Ydmygste Tie-
"ner, min deilige Frøken. D. æ. Fr. Vi maae
"sige Farvel: thi vi maae endnu videre. Bnesſ.
"Ak! De har Tid nok. Klokken er ikke mere end
"fem. D. y. Fr. Min Fader er gammel og van-
"skelig, og vi vil nødig giøre ham imod. Han
"seer saa gierne vi altid er betids hiemme. B.
"(viſker til den y. Fr.) Kan man komme til at giøre
"sin Opvartning hos Dem allene? D. y. Fr.
"(høit) De er altid velkommen. B. (støder hende
"paa Armen, at hun skal tie.) Det er godt Veir
"i Dag. D. y. Fr. Hvad mener De med det?
"Ja, Veiret er ret godt. Bnesſ. Deres Hr. Fader
"kan prise sig lykkelig at han har saa lydige Døttre.
"Begge Fr. Vi vil ønske Dem til en lykkelig For-
"bedring. — De gaaer."

Scene 4.

F. L. kommer ind og taler om Viſiter og Mo-
der. B. staaer atter op fra Skriverpultet, og be-

breider dem denne Modesnak. Fruerne og Ch. gaaer ind.

Scene 5.

B. giør Fr. til sin Fortroelige, og Fr. lover at skaffe ham Lisette i Tale, da de ere halv forlovede. Dog skal der en Foræring til for L., og et Løfte paa Levebrød for ham. B. lover det.

Anden Akt.

En Sal hos Frøkenerne.

Scene 1.

Fr. fortæller L. hvad B. har i Sinde, og hvad han har lovet. Fr. kalder ham.

Scene 2.

"B. See! see! Er du her allene, min aller-
"deiligste søde Pige? Veed du vel hvad mit Erin-
"de er? L. Lidt har jeg hørt tale derom. Behag
"kun hastig at gaae til Meningen, førend mit Her-
"skab kommer hiem. B. Da er Meningen, at du
"vil give mig Leilighed at tale med den yngste Frø-
"ken i Eenrum, da det er mig meget om at giøre.
"See denne Ring er for det første et Beviis paa at
"jeg skal forskylde din Umage. L. Min Herre, jeg
"takker Dem for Deres gode Løfter. Om jeg maae
"spørge, er de ikke gift? Fr. Hvad Pokker vil det
"sige? Derfor kan en rask Herre vel tale med en
"Frøken i Eenrum. Du er altid saa bange. B.

"Vær

"Vær du kun ikke bange. Jeg skal oprigtig for-
"skylde din Umage. L. Siden der er noget ved at
"fortiene, vil jeg da mage det saa, at De faaer
"hende i Tale. Fr. Douceurer tør du ikke tvivle
"paa: thi Baronen er meget generøs. L. I Mor-
"gen Aften Kl. 7 kan De være her igien; da skal
"der være føiet Anstalter for Dem. B. Det var
"deiligt! Paa dit Ord kommer jeg. Lev vel,
"min Pige, og forglem ei — Fr. Sov som jeg.
"— De gaaer glade i Haabet om den anden Aften."

Scene 3.

L. synger om de Løier, hun skal have. Frø-
kenerne komme. Hun fortæller den yngste, der
klæder sig af, B. Anliggende, og faaer Tilladelse
at fixere ham.

Tredie Akt.

Salen bliver lidt mørk.

Scene 1.

L. og den yngste Fr. stiller et Knippe Halm med
hvidt Forklæde for i en Krog. Det ringer. Frøk.
gaaer ind i Kammeret og holder Døren paa klem.

Scene 2.

B. med Fr. kommer. Hun beretter ham, Frø-
kenen skal nok komme ud til ham. Han giver hende
en Guldbørs. Frøk. kalder paa hende.

Scene

Scene 3.

B. og Fr. allene. "Hvad mener du? Skal "jeg troe, at jeg bliver lykkelig i Aften? Fr. Jeg "haaber det: i det mindste pikker Hiertet i mig som "en Lammerumpe, saa glad er jeg. B. Hst! Jeg "synes, jeg seer noget røre sig henne i den Krog. "See du hvad det er. Fr. (kryber sagte hen, stil- "ler sig noget angst.) Jeg seer et hvidt Forklæde. "Det er maaskee Frøkenen. B. (løber hastig til "og favner Knippen, og ryster saa heftigt at Straaet "farer langs ad Gulvet. Han kommer forfærdet "tilbage.) Fr. Hahaha! Jeg maae ret lee! Hvad "Pokker var det De havde for i Krogen? Det saae "ret artigt ud. B. Gid Fanden fare i den Gal- "skab! Jeg tog feil: jeg meente det var en lille "Pige, saa var det et Knippe Halm, der var hængt "et hvidt Forklæde over. Fr. Hahaha! Sagde "jeg det ikke nok at Kammerpigerne ere polie. Jo! "jeg kiender dem, Hahaha! B. Det var til visse "et polie Stykke, dersom hun har været Aarsag "heri, som jeg ikke troer." — Efter et Par Repliker

Scene 4.

Komme Frøkenerne ind og lade ganske forfærdet. Undskyldninger paa Fr. og B. Side. Han vilde talt med deres Fader, men han er ikke hiemme. B. og Fr. gaaer.

Scene 5.

L. kommer ind. De tale om denne Komedie. De to Frøkener synge en Duet, og L. en Arie.

Første Akt.

Første Scene.

Frue Staverup (ved sit Natbord.) Froken Munterholm. Bolette.

Frøken Munterholm.

Hele Staden har beklaget Dem, unge deilige Frue Staverup, som skulde komme fra Jylland for at trækkes her med en Koldfeber. Hvor jeg kom, raabte de: Frøken Munterholm, hvorledes er det med Deres Ven? Og hvad kunde jeg saa svare andet end: hun maae være meget slet, siden hun ikke engang vil see mig? Til en god Lykke saae jeg i Dag Deres Kammerpige, og nødte hende til at skrifte; og da hørde jeg til min største Forundring De er ikke mere syg end jeg. De skulde have Ujak, at de saaledes fixerer Publikum og Deres bedste Venner.

Fruen.

For Himmelens Skyld, min Bedste, lad Publikum blive i den Vildfarelse. Mine Venner skal nok erfare Aarsagen til denne Forstillelse, naar jeg er kommen hiem igien.

Frøkenen.

Men jeg, min Bedste, maae vide den før. Jeg begriber ikke, hvad der kan bevæge Dem til at stille sig syg her i Kiøbenhavn? De har været herfra i alle de Aar De har været gift. Siden den Tid er Kiøbenhavn bleven et lille Paris eller London. Levemaaden er stegen til den høieste Spidse: man tænker nu paa intet andet end Fornøielser: hver Dag har sin Bestemmelse, enten Komedie eller Ball, eller Koncert, eller Selskaber. Hvad vil De her da, naar De ikke vil nyde noget af alt dette?

Fruen.

Min Mand har Forretninger, og han bad jeg vilde giøre ham Selskab. Jeg holdt det for min Skyldighed at føie ham deri, endskiønt jeg heller var bleven i Jylland.

Bolette.

Nei, nu maae Fruen forlade mig; det nytter sandeligen intet at De taler saa til Frøkenen. Til hende burde De ikke sige andet, end hvad der er sandt.

Fruen.

End hvad der er sandt, Bolette! Jeg skal bede hun ikke forglemmer sig.

Bo-

Bolette.

Men er Frøkenen ikke en Ven af Dem? Har De ikke selv fortalt mig, De er opdragen sammen, og har aldrig holdt noget hemmeligt for hinanden? Hvorfor vil De da nu ikke aabenbare Deres Hierte for hende? Frøkenen veed ganske vist, hvad hele Kiøbenhavn og hele Jylland veed, at Fruen ikke er lykkelig i sin Ægtestand. Og hvad hun ikke vidste, det har jeg fortalt hende.

Fruen.

Hvor uforsigtig! hvor uforskammet!

Bolette.

Ja Fruen maae kalde det hvad De behager, men det maatte ud. Her maae giøres Anstalter, Herren er alt for uartig imod Dem.

Fruen (reiser sig.)

Bolette!

Frøkenen.

Nu, min Bedste, bliv ikke vred paa den stakkels Pige. Desuden, hun kunde neppe sige mere end jeg allerede vidste. At de lever meget ilde med Deres Herr Gemal, er intet Nyt: det har man alt vidst førend De kom til Byen.

Frøkenen.

Hvor er det mueligt?

Frøkenen.

O! det gaaer ganske naturligt til. Saasnart et Menneske, som nyligen er kommen fra Provindsen, sætter sin Fod i et Selskab, spørger man

ham om de Bekiendtere man har der. Naar man nu ikke lader sig mærke med, at man er en Ven af dem, saa fortæller han alt hvad han veed om dem, ja undertiden lægger han en Smule til. Det maae man holde dem tilgode. De vil gierne giøre sig Venner: og saa retter de sig efter Tiderne.

Fruen.

Gud bedre, at Tiderne ere saadanne, at Bagtalelse hører til smukke Selskabers Fornøielser, og at jeg ogsaa skal tiene Skumlerie til Føde.

Frøkenen.

Jeg beklager Dem af mit ganske Hierte. Hvem skulde tænkt andet, end at den Mand, De giorde lykkelig, reddede fra Slutteriet og bragte to Herregaarde, vilde giengielde Deres Kiærlighed og Ædelmodighed med den største Ømhed!

Fruen.

Ja, han er undertiden lidt uskionsom.

Bolette.

Uskionsom! Nei, Fruen maae forlade mig, han er mere end det; han er fæl, han er jaloux i høieste Maade, og han lader Dem jo her mangle det nødvendigste af Jalousie.

Frøkenen.

Umueligt!

Bolette.

Fruen maatte ikke blive hiemme, at hun ikke skulde maale ham med samme Skieppe. Og her maae hun ikke heller la' sig see til sin hele Avan-

tage;

tage; og derfor har han giort Anstalter at hun nok maae holde sig inde, og ingen kan komme til hende. Tænk engang, hun har saa sandeligen endnu ingen andre Klæ'er faaet, end dem hun lod sig giøre for fem Aar siden: og at la' sig see med dem i Kiebenhavn, bevar os vel! det gaaer aldrig i Evighed an. Jeg for min Deel vilde ligesaa gierne, med Respect at tale, gaae nøgen, som la' mig see i Toi, som har været tre Aar af Moden.

Fruen.

Hun er gal. Men veed De hvad den forrykte Pige har giort? Hun har været henne hos en Skræder og bestilt for et Par hundred Rigsdaler Stads for mig. Nu kommer den arme Mand og vil ha' Penge. Han har foeret mig til, han er i den yderste Forlegenhed. Til min Mand tør han ikke mere komme: og at la' ham stævne, det vil han for min Skyld ikke gierne. Jeg veed ikke, hvorledes jeg skal hielpe den stakkels Mand.

Frøkenen.

Lad det være Bolettes Sag, siden hun har ført Dem i denne Forlegenhed. Er hun den Kammerpige, hun seer ud til at være, saa hitter hun nok paa Raad.

Bolette.

Raad haaber jeg sandelig nok jeg skal hitte paa. Jeg har alierede en lille Plan i Hovedet, at nøde Herren til at betale Skræderen, dersom jeg allene kunde faae Spoer paa een eller anden honet Pige, som han jager efter.

Fruen (reiser sig igien.)

Bolette! det gaaer for vidt: gaae mig strax ud af Øinene.

Bolette
(gaaende, men kommer tilbage.)

Ja, naadige Frue, jeg gaaer, men om jeg strax skulde døe, saa skal det ud. Herren er ikke allene saa haard og følesløs, som en Ladefoged; men han gaaer og uden om og løber efter Pigerne, som en ung Springfyr. Han er Faer til det halve unge Mandskab paa Godset: og her i Kiebenhavn er han efter Amouretter, som Jøderne efter klingende Mynt.

Fruen.

Uforskammede, hvert usandt Ord, hun siger om min Mand, er den bitterste Fornærmelse for mig. —

Frøkenen.

Ak, min bedste Frue Staverup, jeg frygter hun siger ikke mange usande Ord. Nei vi kiender ham her ogsaa allerede fra denne Side. Det er mig ret kiert, at hans Galanterie er intet noget Nyt for Dem. Desmindre Indtryk giør det, som jeg har at fortælle Dem.

Fruen.

Men, min hierte Frøken, De maae ikke troe alt hvad Folk siger. Her giør man en Myg til en Elephant: den uskyldigste Høflighed imod et Fruentimmer udtyder man strax til Galanterie.

Frø-

Frøkenen.

Den, som jeg har erfaret hans Skrøbelighed af, kan jeg gierne troe. Jeg har det af hans egen Mund.

Bolette.

Af hans egen Mund! Nu det er noget ganske Nyt. Naar de gifte Mænd først begynder at fortælle deres Elskovshistorier, saa burde ugifte udgive deres paa Prent, med Kobber til.

Fruen.

Jeg gietter mig til, hvad De vil sige. Han har ganske vist ladt sig indtage af Deres Yndigheder.

Frøkenen.

Ganske rigtig. Han har beviist mig den Ære at giøre mig til een af sine Herskerinder.

Bolette.

Dog med saa stor Forsigtighed, at ingen kunde mærke noget? Thi vel er han hengiven til Galanterie, men han bruger al den Hemmelighed, som muelig er: han frygter for ingen Ting mere end at komme i Folkes Munde. Han vil saa gierne passere for hvad han allermindst er.

Frøkenen.

Det har jeg mærket.

Fruen.

Men er det mueligt, at han kunde oplade sin Mund til Dem om saadan fornærmelig Kiærlighed?

Frøkenen.

O ja: han indsluydde under det gamle Daarlighedsskiul, mine Yndigheders umodstaaelige

Magt og saadant Væv, som en Flane tilvisse gierne gider hørt. Jeg loe af disse Hyldinger, som af en Galenskab. Men da han blev ved med sine Sukke og begyndte at yttre visse Ønsker, ja at komme med Forærninger, talte jeg i en anden Tone.

Fruen.

Og saa bragte De ham til Fornuft, haaber jeg?

Frøkenen.

Intet mindre. Vores kiere Ven stilte sig an, som han troede, det var ikke mit Alvor.

Fruen.

Det er Frugterne af, at De loe af hans Fias i Begyndelsen. Med Ting, som kan have alvorlige Følger, bør man aldrig spøge. Der gives de Folk, som man gier driftig ved at giøre Nar af dem.

Frøkenen.

Det erfarer jeg. Han har nu holdt det med mig i al den Tid, de har været her, og tilsidesat al den Agtelse, han skylder mig og sin Kone og sig selv.

Fruen.

Har De da ikke kunnet blive af med ham?

Frøkenen.

Jeg har giort hvad jeg kunde. Men han har ingen Undseelse, seer jeg nok, naar han troer ingen observerer ham. Jeg kunde ikke længer holde det skiult for Dem, uden at riskere at De uagtet al hans Forsigtighed fik det at vide, og ansaae mig

med

med uforskyldt Foragt. Derfor kommer jeg nu, for at aabenbare Dem alting, og overlægge med Dem, hvad herved er at giøre, og hvorledes vi skal kurere Manden for denne Feber.

Fruen.

Ja gid vi kunde optænke en god Maade, dog uden at det giorde Opsigt. Han maae ikke lide for meget ved denne Kuur.

Bolette.

O! saa megen Skaansel fortiener han vist ikke; allermindst fra Deres Side.

Fruen.

Ak! han er dog altid min Mand. Og at være den Mands Kone, som er en Fabel for hele Byen, det er sandeligen meget ydmygende og krænkende.

Frøkenen.

Naa, naa, giv sig kun tilfreds: det skal blive en lille Stue-Exekution; det skal slet intet komme ud; ellers har vi heller ingen Nytte deraf. Det Middel, man bruger til at kurere en Mand af saadan Svaghed, maae for alting ikke blive bekiendt. Han maae frygte for at Publikum skal erfare det, og dette maae holde ham i sine Skranker. Men rygtes det først, og han seer, han kan ikke mere undgaae Folkes Kritiker, saa bliver han desperat, og tænker, vil de tale ilde om mig, saa vil jeg give dem noget at tale om.

Fruen.

Har De da været betænkt paa saadan en lille Kuur?

Frøkenen.

Ja jeg har, og jeg haaber den skal slaae an.

Bolette.

Ja, min naadige Frøken har taget mig i Raad med. Vi har aftalt en lille Plan, at sirere Herren ganske artig.

Fruen.

Det troer jeg gierne: hun har undertiden ret snilde Indfald; hun er en Slags Genie iblandt Kammerpigerne.

Bolette.

Fruen gior mig for megen Ære. Det behøves ikke meget Genie til at narre Mandfolk. De gode Herrer er saa visse paa, at de kan giøre med os hvad de vil, og at vi er nogle eenfoldige Giæs, at de render selv ind i Snaren.

Fruen.

Vil De da lade mig høre, hvori den Plan bestaaer?

Frøkenen.

Den Plan gaaer ud paa, at vi gierne vilde fremme Deres Herr Gemal til at la' sine Kiærlighedsintriger fare, og reise over til Jylland igien, og være artig imod Dem.

Bolette.

Ja det skal vi faae ham til. Men først skal han betale den arme Skræder sin Regning, og rykke ud med Foræringer og rede Penge til sin Frue og til sine Doctore. I Dag er den rette Tid: han har to tusind Dåler hos sig, som han

har

har indkasseret. Men tilla'er De at dette gaaer for sig, maae De ikke blive vred over, at Frøkenen la'er ligesom hun vil giøre ham lykkelig.

Fruen.

Naa? Og hvor skulde denne Komedie gaae for sig?

Bolette.

Behag kun at høre. Frøkenen lover Herren at De vil komme til ham i Eftermiddag, naar De er ude.

Fruen.

Og hvorledes skulde jeg komme ud, naar jeg passerer for at være syg?

Frøkenen.

De skal ikke heller komme ud. De skal blive hiemme; men han skal ikke vide andet, end De er langt herfra. Lad det altsammen være vores Sag. Men, fremfor alting maae jeg spørge: kiender De Frue Braller?

Fruen.

Ja jeg giør tilvisse. Der er vel faa Personer af Stand, der ikke skulde kiende hende.

Bolette.

Og de faa maatte være døve. Naar man kan høre, og har hørt hende eengang, glemmer man hende aldrig mere: nei ikke mere end et Barn kan glemme Bussemanden.

Frøkenen.

Hun skal og være Bussemand. Kiender Staverup hende ogsaa?

Fruen.

Fruen.

Allene af Rygte, at jeg troer: hun ligger desuden paa Landet. Denne gang kan han ikke have seet hende endnu.

Frøkenen.

Det stoler jeg paa. Jeg beder derfor, min Bedste, at De holder gode Miner, naar hun kommer her, og De seer at det ikke er den rette.

Fruen.

Og det ikke er den rette? hvorledes forstaaer jeg det?

Bolette.

Det skal De strax faae at see. Personen er allerede i Huset.

(Hun gaaer.)

Frøkenen.

De veed at denne Kone er en sand Brumkysel, som hele Dagen deisende snorrer og snorrende deiser omkring fra den ene til den anden, fortæller Anekdoter og taler ilde om alle Mennesker. Og De veed bedre, end jeg kan sige, hvor bange Deres Mand er for at komme i Folkes Munde, allermest igiennem saadan en Kaffemølle som Braller er.

Fruen.

Ja, han har hørt nok om hende, og han maae skielve for hendes Snakketøi: det feiler ikke. Men jeg vilde ugierne, at denne Hegle fik noget at vide. —

Frø-

Frøkenen.

Bevar' os vel! det skal hun ikke heller. Jeg har jo sagt Dem, at det er ikke den rette, men at en anden skal spille hendes Rolle.

Anden Scene.

Bolette. Oldfux (i Fruentimmerklæder.) Fruen. Frøkenen.

Bolette.

Her seer De den Kopie af Frue Braller, vi behøver i Dag.

Fruen.

Hun ligner hende mangfoldigen.

Bolette.

Det troer jeg. Jeg har taget mig den Frihed at laane hendes Klæder i min Frues Navn, ligesom De vilde lade Skræderen tage Mønster af dem. Men desuden har jeg malet denne nye Frue Braller ganske med den andens Farver.

Frøkenen.

Ja, lille Bolette, hun har giort sine Sager fortræffelig. Hun forstaaer den Konst at forvandle.

Oldfux.

(i en Sladderskes Tone, hoit og hastigt.)

O Frøken, den Konst at forvandle forstaaer jeg og mine Lige langt bedre. De bedste Kammerpiger er kun Fuskere imod os. Klæ'er og

Smink

Smink kan tages af og viskes af: og hvor bliver da Forvandlingen? Nei, at give en Karakter, en Handling, en anden Farve, det er mere vanskeligt; der skal andet til end Flor og Baand og Carmin. Man maae giøre som de Vilde i Amerika: de Træk man giver Folk, maae kunne sees og sidde saalænge de lever: man maae ridse og brænde dem i.

Fruen.

Det er hendes Tone og hendes Tænkemaade.

Frøkenen.

Ja, saa naturlig, som om man hørte hende tale.

Fruen.

Men hvem er denne Person, som spiller sin Rolle saa got?

Bolette.

Det er Oldfux, det Sødskendebarn, Fruen veed jeg har talt om.

Fruen.

En Mandsperson! Nei denne Komedie staaer mig ikke an.

Frøkenen.

Men er der mere ondt i at en Mandsperson klæ'es ud som et Fruentimmer, end at saa mange af vort Kiøn antage Mandfolke-Miner og Øiekast?

Bolette.

Desuden maae den Komedie vi spiller i Aften, ikke komme ud: og den, som vi skal have til Frue Brallers Rolle, maae kunne holde Munden.

Fruen.

Fruen.

Tak paa vort Kiøns Vegne for den Compliment. Men hvem er da dette Sødskendebarn egentlig?

Oldfux.

Een af dem, som ere — ingenting, men som man kan giøre desmere af.

Frøkenen.

Hvad har han da lagt sig efter?

Oldfux.

Efter syv Konster og syv Videnskaber, som hver feder sin Mand; og endda har jeg ingen Brød.

Fruen.

Er det mueligt at man kan lære saa mange?

Oldfux.

O ja; naar man begynder, uden at fuldende.

Frøkenen.

Og hvorfor fuldendte han aldrig?

Oldfux.

Det var en om Modsters Skyld. Hun var een af de værdige Matroner, hvis Kiærlighed ikke tillader at en Søn lider Gienvordighed i sine unge Aar, og sætter sin dyrebare Helbred i Fare. Jeg maatte ikke blive ved Tegningen for et Par blaae Øines Skyld —

Bolette.

Som havde indtaget Knesens Hierte?

Old-

Oldfux.

Nei, som jeg fik en skiønne Aftenstund paa Kongens Nytorv. Jeg maatte ikke blive ved Bogen, for ikke at komme til Ulykke —

Frøkenen.

Ved megen Læsning?

Oldfux.

Nei, paa Trappen i Studiegaarden. Jeg maatte ikke blive ved Pennen, som Skriverdreng, thi jeg var saa levende, og derfor kunde let komme til Fortred —

Bolette.

Med een af Pigerne?

Oldfux.

Nei, naar jeg sprang bag paa Kareten. Jeg maatte ikke blive ved at fare til Søes —

Fruen.

For der kunde han falde over Borde.

Oldfux.

Nei, det som værre var, jeg fik ingen varm Mad i ondt Veir. Kort sagt, jeg begyndte paa femten Ting, og altid var der noget i Veien. Følgen var, at jeg blev en Avanturier: og havde jeg ikke af egen Drift lært mere end hendes Ømhed tillod, var jeg bleven en Byrde for Publikum. Jeg har havt Leilighed at kiende Verden og at samle Kundskab, tumlet mig udenlands og hiemme, og søgt Lykken paa alle ærlige Veie, uden at finde den.

Bolette.

Og han er ikke dum nok til at Lykken skulde søge ham. Men han er mit Sødskendebarn: vi har altid havt Godhed for hinanden. Jeg skal engang dele hans Skiebne: og jeg haaber at see os begge lykkelige. I denne Aften kan jeg lægge Grunden dertil.

Fruen.

Hvorledes?

Bolette.

Det skal De høre siden. Men skynd dig, Oldfux, op paa mit Kammer igien, førend Herren kommer hiem.

Oldfux.

Jeg haaber, min naadig Frue og Frøken tilgiver mig den Frihed, jeg kommer til at bruge. Jeg er nu Skuespiller. Betænk, jeg spiller uden Soufleur. De er mit Parterre. Gior jeg mine Ting godt, saa lad Visten tale.

(Han gaaer.)

Bolette.

Skulde han ikke giøre Lykke ved Theatret? Nu kan det ikke feile for os, alting vil gaae efter Ønske. Nu skal vi kurere den gode naadige Herre for sin Svaghed, saa at den ikke saa snart skal komme igien. Men han skal og betale ganske honet for Kuren, og forsørge sine Doctorer saalænge han lever. Naar han nu kommer, behager Frøkenen at give ham Leilighed til at kaste sit Garn ud, og lader, som De ikke var mere af

Steen og Staal end saa mange andre. De lover ham en Tete a tete her hiemme i min Frues Værelser, paa Vilkaar, at han vil lade den ny Magnetdoctor komme og giøre Konster. Jeg har allerede sagt ham, at der kommer saadan en Person, som vil lære ham den Konst, at komme deilige Skrantinger til at falde i Henrykkelse og tale i Søvne.

Fruen.

Hvor faaer hun den Doctor fra?

Bolette.

Oh! det bliver Oldfux ogsaa.

Tredie Scene.

Staverup. De Forrige.

Staverup.

Jh! underdanigste Tiener, min deilige Freken! Hvilken Glæde at finde Dem i mit Huus, paa en Tid, da jeg mindst ventede denne Ære.

Frøkenen.

Denne Ære var heller ikke Dem tiltænkt. Jeg kom for at see til Deres syge Frue. Hun har kun liden Fornøielse her i Kiøbenhavn.

Fruen.

Hvad kan jeg giøre ved, at jeg er saa skranten?

Staverup.

Skranten! Nei kald Tingen kun ved sit rette Navn, tilstaae kun, det er en indbildt Sygdom. Hvorfor ligger De altid hiemme? — De skulde ikke

ikke troe, min søde Frøken, hvilken Umage jeg giør mig for at overtale hende til at komme ud. Hun har aldrig Lyst. Saa er hun saa mat, saa har hun saadan Hede eller Hovedpine og jeg veed ikke hvad Det er for Doctor og Apothekers Skyld hun er kommen til Byen. Gud, hvor det smerter mig, at min Kone ikke kommer ud, ikke viser sig paa offentlige Steder og i Selskaber!

Frøkenen.

Men om jeg tør domme efter min Vens Regligee, saa er hendes Garderobe neppe af den Beskaffenhed, at hun kan la' sig see. Alt dette er jo gammeldags Fason, det har været Moden for 5 Aar siden.

Bolette.

Og det er det samme som for 25 Aar siden. Fem Aar giør større Forskiel i en Dames Klæer, end 25 Aar i hendes Alder.

Staverup.

Nei, min bedste Frøken! min Kone mangler ikke det ringeste, som tilkommer hende efter sin Stand. Jeg giør alt hvad en Mand bør giøre. At hun nu klæ'er sig i denne gothiske Smag, det kan jeg ligesaa lidt giøre ved, som at hun altid sidder og flæber. Hun har ingen Aarsag til at sætte dette lange Epitaphiums-Ansigt op. Hun gier det allene for at tirre mig. Hun veed, Munterhed er mit Liv. Gud! hvilken lyksalig Mand jeg var, dersom jeg havde en munter Kone, saa-

dan een som De, min charmante Freken, altid yndig, indtagende, henrykkende, fortryllende.

(Han tager hendes Haand og kysser den med Bevægelse.)

Frøkenen.

Men Staverup, De forglemmer sig.

Staverup.

Ak nei, min adorable Freken, jeg kan ligesaa lidt glemme at jeg er gift, som en Slave kan glemme sin Kiæde.

Frøkenen.

Hymen fletter sine Kiæder af Roser.

Staverup.

Men Rosenbladene falde snart af, og Tornen bliver siddende.

Frøkenen (seer ubaf Vinduet).

Ak, der gik Frue Braller, og hun saae mig! Nu kommer hun ganske vist herop. (Til Bolette.) Hun forstaaer mig?

Staverup.

Frue Braller! Den Sladdersødster, som jeg har hørt saa meget om? Ja nu trækker der en Tordenskye op. Bolette, lad os faae Bomuld til vore Ørne. Man siger, en heel Jagt, et heelt Bondebryllup skal ikke giøre saa megen Støi.

Frøkenen.

De maae have hørt om hende i Jylland? Hun er een af Kiøbenhavns Mærkværdigheder.

Sta-

Staverup.

Ja, hun skal være den største Sladderhank paa Jorden.

Bolette.

Hun har en Stemme som et Posthorn. Jeg har tient hende i et Fierdingaar, og jeg havde nær mistet min Hørelse i den korte Tid. Hendes Mund staaer ikke mere stille, end Skralderen i en Blikrude.

Fierde Scene.

Oldfux som Frue Braller. De Forrige.

Oldfux

(styrter ind og omfavner Fruen).

Min Bedste, De er saa vel, at De kan ta' imod gode Venner, og De la'er mig ikke vide, at jeg kunde komme til — (han omfavner Frøkenen.) De har fornøiet Dem vel? (uden at oppebie Svar) Tienerinde Herr Staverup — (til Fruen) at jeg kunde komme til Dem — See der, Bolette, hvorledes lever hun — Men som sagt, min Bedste, jeg har været ude hos Leanders og ennuieret mig forskrækkeligt. Tænk engang Frøken, der var den Pimpernelle Skiæring, det har altid været et Penneknivsansigt, men nu hun er bleven gift, er hun ganske utaalelig affekteret: hun snerper Munden sammen som en Arbeidspung, og de kinesiske Øine bliver saa smaa, saa smaa, som Knappenaalsrifter. Jeg skal komme til Dem, og fortælle Dem noget for at forkorte Tiden. Det mangler os, Gud bedre! aldrig paa Anekdoter og

Tildragelser, som er værd at fortælle. Som nu i denne Dag har jeg hørt en Anekdote, som er ganske overordentlig underholdende.

Staverup.

Behager De ikke at sætte sig?

Oldfux.

Nei, min Ven, jeg tør ikke sætte mig, ellers sidder jeg for længe, og jeg skal endnu mange Steder hen, at jeg kommer Pipping i Forkiøb. Jeg har til al Ulykke fortalt ham Historien, førend jeg selv havde bragt den omkring: og nu løber han vist og berøver mig den Fornøielse at fortælle den selv. Det værste er, han fordærver den; han har ingen Gaver til at cirkulere noget Nyt. Det er ikke enhver, som kan: man maae vide at giøre Sagen ret interressant. Man siger nok: i Kiøbenhavn bliver alting glemt, og man har ikke længe nok godt af en Anekdote: i tre Dage er den gammel; men at den ikke holder sig længere og moerer i hele Maaneder, det er de Skryderes Skyld, som giver sig af med at fortælle, og forstaaer ikke Konsten. Naar jeg underholder et Selskab med en Tildragelse; saa maae den være saa varig, som om den var huggen i Steen, og blive saa bekiendt, som om den havde staaet i Aviserne. Men for at komme til den Anekdote, som jeg vilde reglere Dem med. De kiender jo den gamle Giek af en Kone, som lugter af Munden som gammel Ost, og slikker dog saa gierne som hendes lille Hund, det lange Spøgelse,

som

som evindelingen gaaer i hvide Klæder til et blusende Ansigt, og seer ud som en Løgtepæl i Sneevejr! De veed jo nok, naar hun skal tale, saa rækker hun Nebbet frem, som en Lerkeunge, og saa plapprer hun som een af de smaa Veirmøller, som de gienner Spurrer med. Hvad hedder hun dog, den Skumler, som kan pille en Familie, hun faaer fat paa, saa reen som et Gedehoved, som kan sætte saadan en Klik paa godt Folkes Navn og Rygte, der aldrig mere kan udslettes: den bliver som en Blodplæt paa en hvid Væg, som altid kommer igien, ihvormeget der end kalkes og hvidtes. Forunderligt, at Navnet nu ikke vil falde mig ind! Men de kiender baade hende og hendes hele Familie. Faderen giorde sin Lykke med et Par Nuller, satte paa sit rette Sted; Moderen var Kræmmerne saa bange for, naar hun kom med den store Muffe. Den ældste Søn fik med sin Kone et Par Herregaarde, men han spilte den ene bort, mens hun aad den anden. Den mellemste er bekiendt nok som den utaaleligste Sladdrer; naar han har sat sin Caqvet i Gang, faaer ingen et Ord mere indført med mindre han kommer til at høste eller nyse. Og om det endda blot var uskyldig Tiadder; men han bagtaler Folk saa skammeligen; de har hundred gange trued at skiære Ørene af ham; men han leer kun deraf, hos ham er de tilovers. Den yngste havde den Ulykke, at hans dydige Frue blev borte for ham i Leiren, men han var dog saa heldig at finde hende igien ved Færgestædet, hvor hun var bleven tilbage med anden svær Bagage. Den hele

Familie har en besynderlig Skiæbne med at tabe og finde igien. Den lille Cousine med det lille bitte blege Ansigt, som ingen Lineamenter har, men seer ud som en Kugel af Franskbrød, som man har gravet Øine, Næse og Mund i med en Knappenaal, hun blev og en Aften borte for de kiære Forældre, men een af Tienerne havde funden denne Perle i Haven og giemt hende Natten over i et Lysthuus. Moderen tog sig det saa nær, at hun fra den Tid af idelig har maattet medicinere, og nu er flyttet hen til en Brændeviinsmand, for at have Apotheket i Huset. Den anden stakkels Datter har og et besynderligt Tilfælde: hun besvimer, naar hun seer den fulde Maane, og bliver saa rød, som hun var overstænket med en Kirsebærsuppe, naar hun faaer Øine paa en Græsbænk. Søsteren er sandelig en deilig Pige, alting klæder hende, men ingen Ting er fuldkommen: hun har nu den Ulykke, at hun undertiden er saa sandsesløs og gaaer feil. Forleden Aften vil hun aflægge en Besøgelse hos en Veninde, og i sin sædvanlige Distraction kommer hun til det urette Huus; hun hopper op ad Trapperne saa let som en Gratie, og lige ind — til en ung Officeer.

Frue Staverup.

Var det den Anekdote De vilde fortælle mig?

Oldfux.

Nei, sandeligen ikke, min Bedste, jeg fortalte disse Smaaeting allene for at bringe dem paa Konens Navn, som er Heltinde i denne Historie.

Fru-

Frøkenen.

Disse Smaaeting, De allerede har fortalt os, kan gierne passere for en ganske artig Anekdote. Og jeg tør sige, at Frue Staverup er allerede mere end fornøiet.

Frue Staverup.

Ja, jeg har allerede Hovedpine af hvad jeg har hørt.

Oldfux.

Den vil forsætte sig, min Bedste, naar De hører min Anekdote. Bolette, hun kan hielpe mig paa Navnet. Hun veed, da hun var hos mig, kom der undertiden en lang Statue til mig —

Bolette.

Frøken Snerpe —

Oldfux.

Snerpe! o intet! hun ligner en Soelviser, med sin store skarpe Næse mellem et Dosin Rynker. Nei, jeg mener hende, der blusser som et Fyrtaarn.

Bolette.

Maygilde?

Oldfux.

Maygilde? Ja, hun er endeligen stiv og stor nok; men hun blusser ikke mere, Kiere. Det er længe forbi. Det er et godt gammelt Kobberansigt, som allerede løber an. Nei, den lange smækkre —

Bolette.

Bruseveir?

Oldfax.

Ikke heller Bruseveir; men det er godt, hun huskede mig paa Bruseveir. De skal i Dag reise over paa deres Godser, og saa kan de tage min Historie med. Jeg maae hen til dem først. (Hun omfavner Damerne og neier for Staverup, og gaaer med ham bestandig talende) De maae undskylde mig. Dem kan jeg altid opvarte med den, thi De bliver i Byen; men en Familie, som reiser ud i Landet, maae man ikke forsømme: man giør dem en Tieneste dermed: en Anekdote fra Kiøbenhavn er en Slags Foræring, de bringer med til deres Venner.

(Gaaer, Staverup følger hende.)

Bolette.

De maae tilstaae, han ligner den Brumkysel. Er det ikke et herligt Indfald? De skal see, hvortil vi vil bruge hende i Aften.

Frue Staverup.

Det var ikke godt, om det var den Hegle over alle Hegler selv, da skulde der intet blive af: det kan jeg lade hende vide.

Frøkenen.

Nei, den Basune maatte ikke være med: vi har kun talt om en lille Stue-Exekution; men fik hun noget at vide derom, saa hørte vi den i Morgen i alle Selskaber. Hun skal være Bussemand, uden at hun engang drømmer derom.

Femte

Femte Scene.

Staverup. De Forrige.

Staverup.

Nu Gud naade den Familie, som kommer i hendes Mund: hun holder en sand Perforcejagt med Folkes Ære; hun slipper den ikke førend den styrter. Men hun kan ikke andet: thi naar de leer i Selskabet, saa giver hun Hals og følger Spor som en gammel Schweishund, naar han hører Hooh! Hooh!

Frøkenen.

Ja tag De sig kun vare, min naadige Herre, at hun ikke hører noget om Dem. De tør aldrig la' Dem see mere.

Staverup.

Det troer jeg gierne. Men lad os ikke længere tale om saadan en forhadt Karakteer. Men min naadige Frøken, (han fører hende til en Side) De har ikke seet det Skilderie her hænger. Det er af den fattige Maler, som har de mange Børn. Det er en Slags Almisse, at skye ham noget at bestille. (sagte) Hvad synes De om den absurde Kone, jeg maae trækkes med? (høit) Fortiener saadan en Mand ikke en bedre Skiebne? Er det ikke den Følendes Pligt, at giøre noget for ham? Vil De ikke bidrage til at lindre hans Jammer? (sagte) De forstaaer mig.

Frø-

Frøkenen.

Ja siden hans Omstændigheder ere saa beklagelige, saa kan man ikke andet end ynke ham. Og jeg skal giøre det for ham, som jeg hidtil endnu ikke har giort. (sagte) Det kan man ret kalde en mørk Tale. (høit) Dog Notabene: det er kun for engang.

Staverup.

Ak det er nok, min deilige Frøken, min Godheds Engel! det er alt hvad han tør ønske. Naar maae jeg da vente Virkningen af Deres Medlidenhed?

Frøkenen.

Maaskee endnu i denne Eftermiddag.

Staverup

(kysser hendes Haand med heftig Bevægelse).

I denne Eftermiddag! Hvilken Ædelmodighed! Ak, den giver dobbelt, som giver snart! Maae jeg da komme —?

Frøkenen.

Naar De befaler. (sagte) Jeg skal nok sige Dem nærmere Beskeed. (høit) Men det er Tid jeg gaaer. (hun tager Afskeed fra Fruen) Jeg haaber at finde dem snart bedre. Men De maae endeligen giøre en Tour i Eftermiddag, en Tour udaf Byen i dette gode Veir vil giøre Dem stor Nytte. Adieu, min Bedste. Bolette, jeg kræver min Vens Helbred af hendes Pleie. Herre, De kan nok følge mig hiem, saa skal jeg bebyrde Dem med min Skiærv til den fattige Familie.

Sta-

Staverup.

Med den største Fornøielse.

(Han gaaer med hende; Fruen følger dem.)

Bolette.

Han bider paa Krogen. Hvilken Glæde at narre den, som vil narre os. Han tænker vi er Giæs, men han er selv een. Stakkels Gaas, hvor du skal plukkes!

(Hun gaaer den anden Vei.)

Anden Akt.

Første Scene.

Frue Staverup. Bolette.

Bolette.

Alting er aftalt imellem Frøkenen, Oldfux og mig. Men jeg har ogsaa tænkt paa det sande Væsen for min Frue. Jeg har den Ære at gratulere Dem til et Guld Repeteeruhr med Kiæde i den moderneste Smag, som Herren skal kiøbe til Dem, tilligemed en Ring med en kostbar Steen.

Fruen.

Hvilke Kasteller i Luften! Min Mand skulde kiøbe Pretiosa til mig?

Bo-

Bolette.

O! ikke det allene; men Skræderen skal faae sine Penge. I Aften bliver de ham betalt.

Fruen.

Bolette, hun har Synd af at hun narrer den arme Mand. Han risikerer, at blive ilde begegnet, uden at faae en Skilling.

Bolette.

Og jeg tør sige, han skal faae sit.

Fruen.

Har min Mand da lovet ham Betaling?

Bolette.

Jo, jo! lovet ham Betaling! Nei, han drømmer ikke om, at han skal ud med de Penge og flere til. Min Frue bør jo have noget til Galanterievare og Skoe og Hatte, og andet Smaat?

Fruen.

Det maatte gaae med Hexerie til.

Bolette.

O! man behøver ikke at kunne hexe, for at plukke den, som er forhippet paa en Amourette. Fandens Konster er ingen Ting imod Fruentimmerkonster nu omstunder. En elsket Pige, som veed at bruge sine Yndigheder, kan giøre med sin Tilbeder hvad hun vil. Hun kan handle ham som en Træl, ja som en Pudel. Naar han er

ved

ved Penge, og hun siger Apport, apport! saa kommer han ydmyg krybende og lægger alting til hendes Fødder, og hopper af Glæde, naar han faaer et lille Klap til Belønning for sin Lydighed.

Fruen.

Men hvilke Konster vil hun da bruge til at faae saa mange Penge udaf min Mand?

Bolette.

Deres Naade skal see den Maskine, jeg vil sætte i Bevægelse. (Hun gaaer til Døren) Oldfux.

Anden Scene.

Oldfux i sine rette Klæder. De Forrige.

Fruen.

Det er jo Oldfux? Hvad vil hun nu have ham til, min gode Oldfux?

Oldfux.

Først vil hun giøre mig til een af de omflakkende Magnetdoctorer, og derefter skal jeg ha' den Ære at indlemme mig paa et Qvarters Tid i min Frues Familie.

Fruen.

Hvorledes forstaaer jeg det?

Bolette.

De har jo en Fætter, som reiser Udenlands?

Fruen.

Ja, en Galning, en Vildbasse af en Fætter.

Bo=

Bolette.

Og som Herren ikke har seet i lang Tid?

Fruen.

Han har aldrig seet ham, at jeg veed af: det har aldrig kunnet træffe sig at de har været samlet paa et Sted.

Oldfux.

Ypperligt.

Bolette.

Og som ikke nyligen har skreven Dem til?

Fruen.

Nei, i en Maaneds Tid har vi ingen Brev havt fra ham.

Oldfux.

Desbedre. Har De ikke kunnet erfare af hans Breve, hvad Land han er mest indtagen af?

Fruen.

Han har ikke fundet eet Sted efter sit Sind. Han er sig selv endnu ganske lig.

Bolette.

De skal see den unge Herre i Eftermiddag.

Fruen.

Hvorledes skulde det gaaae til? Han er ganske vist i Frankerige.

Oldfux.

Han skal ogsaa kun giøre et lille Spring hiem, og i Aften være i Paris igien.

Bo-

Bolette.

Uden Luftmaskine. Der seer De ham: Oldfux skal spille denne Rulle. Han gior sine Ting vist godt.

Oldfux.

Ja, uden at rose mig selv, saa er det ikke første gang, at jeg har været Skuespiller, og at man har været fornøiet med mit lille Pund. Men det vil neppe gaae saa let af i Dag. Skulde jeg agere een af de Herrer, som vømmes over alt, hvad der er dansk, naar de er kommen hiem fra deres Reiser, saa havde jeg Mønstere nok: jeg behøvede da kun at kopiere een af de moderne Jeans de France, som glemmer Kiøbenhavn saa ganske, at de spørger, naar det begynder at fryse hos os, hvor man gaaer til Knippelsbroe, og hvad det er for en Ret, Folk kalder Kraasesuppe. Men en Dansk, som har været Udenlands, og hverken er bleven Kraftmand i Tydskland, eller Petitmaitre i Paris, eller Macarone i Engeland, eller Dilettante i Italien, det er en Karakteer, man kun sielden seer.

Fruen.

Hos andre kan det være Retsindighed, men hos min Fætter frygter jeg det er Ubsielighed. Han reiste heller ikke med sin gode Billie, men hans Onkle vilde endeligen ha' det. Men hvortil skal denne foregivne Hiemkomst nytte?

Bolette.

Det skal De faae at see siden. Behag kun at fortælle Herren, at han er kommen til Byen, og De venter ham i Eftermiddag.

Fruen.

Men Skræderen, som skulde ha' Penge?

Oldfux.

Staaer her, min naadig Frue.

Fruen.

Kan han og paatage sig den Rolle oven paa den anden, uden at min Mand skal kiende ham?

Oldfux.

Jeg stoeler ikke allene paa en Smule Øvelse, men og paa Herrens Øine. Der er intet, som giør Synet mere taaget, end hæftig Forliebelse.

Bolette.

Og naar jeg hielper lidt til, saa skal han ikke komme til at see den hele Aften. (Til Oldfux.) Men gaae nu kun, og belav dig paa din Magnetkuur.

Oldfux.

Du har jo Klæ'erne deroppe. Saa skal jeg snart blive færdig.

Fruen.

Men hvortil skal han antage disse mange Skikkelser?

Bolette.

Vi maae have Herren ret forhippet, ret længselfuld, ret utaalmodig. Vi maae have Aarerne til at løbe ret op, saa at han giver desmere Blod.

Oldfur.

I Aften vil jeg retskaffen aagre med mit Pund. Jeg skal giøre saa gode Konster, som den bedste fremmede Taskenspiller; men jeg vil sandeligen ogsaa lade mig betale som de.

(Han gaaer.)

Fruen.

Hun er da med i Historien?

Bolette.

Det forstaaer sig. Jeg er den, der skal dreie Hiulet.

Fruen.

Har min Mand da allerede talt med hende om sin Elskov?

Bolette.

Endnu ikke; men der er ingen Tvivl paa. Fruen skal selv høre Kontrakten, naar han nu kommer hiem, og De behager at lade os allene.

Fruen.

Ja, Planen til denne Komedie er ganske god. Men hvor bliver jeg imidlertid?

Bolette.

Jh, her hiemme i Deres Sovekammer.

Fruen.

Og hvorledes vil hun faae min Mand af Veien imod den Tid jeg skal kiøre, at han ikke mærker, vi fixerer ham?

Bolette.

Fruen foregiver, at De tar ud med Freken Blomstring. Imod den Tid Vognen skal komme, bilder jeg ham ind, her har været en Mand fra Jylland, som endeligen vilde talt med ham, angaaende en god Handel, Herren kunde giøre med nogle Heste. Den Mand har sagt, han vilde komme igien imod Aften. Herren maae altsaa heller gaae til ham og tale med ham i hans Losement, at han ikke forstyrrer ham i sin Fornøielse. Mandens Navn har jeg ikke spurgt efter, men han saae ud til at være en Herremand, en Proprietair, en Forvalter eller Forpagter. Hvor han logerer, har jeg glemt, men jeg synes, at det var paa Vestergade. Sagen var af yderste Vigtighed, og han kommer vist igien og giør en Fandens Støi, om Herren ikke umager sig op til ham, som jeg har lovet. See, saa er vi en god Times Tid af med ham: og det er mere, end mangen Kone behøver til at spille sin Mand et ganske andet Puds.

Fruen.

Bolette, Bolette! hun er den intriganteste Pige, der kan være til.

Bolette.

Ja, uden Roes at sige: hvad mit lille Hoved angaaer, da tør jeg maale mig med den bedste Car-

Cardinal i Rom. Hillemænd! dersom jeg var med i Raadet, naar de giorde en Pave; jeg vilde flye dem saa meget at bestille, at de aldrig skulde faae ham færdig. Men jeg hører Herren: behag at lade mig ha' en lille geheim Audientz hos ham.

(Fruen gaaer ind.)

Tredie Scene.

Staverup. Bolette.

Staverup.

Det er snart Spisetid, og endnu har den forbistrede Doctor ikke været her.

Bolette.

Han kommer nok strax. Men hvorfor spørger Herren med saadan Utaalmodighed efter ham? Mener De, det har saa megen Fare med min stakkels Frue?

Staverup.

Jomænd! Fare har det tilvisse ikke. Tvertimod, jeg vilde gierne, han skulde raade hende til at kiøre en Tour og besøge gode Venner.

Bolette.

Ja, det var sandeligen at ønske, at hun engang vilde profitere af det gode Veir og Frue Fabians Invitation.

Staverup.

Hvad? Er hun bleven bedet derhen?

Bolette.

Ja, til at spise derude. Og jeg hazarderede og sa' ja paa Fruens Vegne, paa Vilkaar at Doctoren tillod det.

Staverup.

Det skal hun ha' Tak for, min Pige. Naar vi nu kun havde Doctoren. Jeg vilde alt for gierne ha' den Glæde, at see hende komme lidt ud i den friske Luft.

Bolette.

Saa De ret ynker hendes skrøbelige Helsen?

Staverup.

Det forstaaer sig; jeg kan ikke andet.

Bolette.

Da har Herren faaet denne Ømhed ganske nyligen. For et Par Timer siden lod det ikke dertil. Det maae nok være Frøken Munterholm, som har giort denne store Forandring.

Staverup.

Det har hun ogsaa, det er ret en god Pige; hun har talt for min Kone.

Bolette.

Ja, hun er en større Ven af min Frue, end De selv troer.

Staverup.

Det viser hun. Hun har ganske rørt mit Hierte.

Bo-

Bolette.

Det lader til. Hun har noget umodstaaeligt.

Staverup.

Hør, min kiere Bolette, hielp nu til at faae min Kone overtalt til denne lille Tour. Hun gielder meget hos hende. See, her har hun en lille Prøve paa min Erkiendtlighed.

(Han giver hende Penge.)

Bolette

(tager imod dem).

Og jeg modtager den med Glæde, som et Beviis paa Deres Kiærlighed til min dyrebare Frue.

Staverup.

Ja, ja. Hele Huset skal glæde sig med mig. Saasnart min Kone er kiørt, skal alle Folkene have Lov at tage uden Porten; Jeg skal give dem noget at giøre sig ret lystig for. Og hun kan besøge en Ven.

Bolette.

Og hvem skulde passe paa Huset?

Staverup (forlegen).

Det skal — det skal — min Jæger.

Bolette.

Han er jo ikke i Byen.

Staverup.

Det er sandt, men jeg vil selv blive hiemme.

Bolette.

Det var Synd Herren skulde have den Ulei-lighed. Jeg skal nok passe paa Huset.

Staverup (for sig).

Fanden i Vold med din Artighed. (Høit) Nei, det behøves ikke; jeg maae dog være hiemme; der kommer en Ven til mig.

Bolette (for sig).

Som du kan takke mig for. (Høit) Saa vil jeg holde Dem med Selskab til han kommer.

Staverup (for sig).

Gid du sad i en god Ellemose med dit Selskab. (Høit) Hun skal ha' Tak, hun var mig kun til Hinder. Jeg har noget at skrive.

Bolette.

O! jeg skal sidde saa stille som et Lam.

Staverup (for sig).

Hvilken tienstfærdig Satan! (Høit) Naar jeg skal skrive, saa maae jeg være allene.

Bolette.

Herren tør nok ikke være allene med mig?

Staverup.

Jo min Siæl tør jeg nok det: jeg har aldrig været bange for en lille Pige i Eenrum. Men der er Tid til alting. I Dag er jeg ikke oplagt til at spase.

Bolette.

Med en slet og ret Kammerpige. Men om De nu havde den, som var bedre? En deilig Freken, som for Exempel Freken Munterholm?

Sta-

Staverup.

Frøken Munterholm! Hvad er det for Snak?

Bolette.

Ja, justement Frøken Munterholm. Naar hun kom her, kunde De nok spøge en Smule, af bare Glæde over min Frues Forbedring. Og har jeg ret kunnet forstaae Deres Hiensprog paa begge Sider, saa er hun nok den Ven, som kommer herhid i Aften, for at fornøie sig med Dem over den ønskelige Forandring.

Staverup.

Jeg troer, hun er gal. Men vil hun bare tale sagte. Min Kone kunde høre det, og troe —

Bolette.

Hvad sandt er. Jo, jo, denne hemmelige Samtale, denne Anmodning om Hielp for en ulykkelig Mand, denne Hiemfølgen med Frøkenen —

Staverup.

Tael dog sagte, Pige!

Bolette.

Denne Utaalmodighed efter at faae Fruen ud, og alle Folkene med alt dette beviser, at der skal noget gaae for sig i Aften. Herren vil enten grave en Skat, eller faae sig en Tete a tete.

Staverup.

Saa tael dog sagte, i Fandens Skind og Been! Der er intet om, siger jeg. Gier nu ikke saadan en Skraal, og sæt min Kone noget i Hovedet.

Bolette.

Ja, enten bliver jeg hiemme, eller Fruen kommer ikke ud.

Staverup (for sig.)

Hvilken trofast Basiliſk! Nu, ſlemme er' diſſe Piger, naar de vil ſpille en Intrigue; men naar de faaer en Paroxysmus af Troeſkab og Ærlighed, saa er der ingen Udkomme med dem. Men jeg maae see jeg vinder hende. (Høit) Sæt nu, min kiere Bolette, at der var noget om —

Bolette.

Og at jeg lod mig overtale til at blive i en vis Diſtance, at jeg kunde paſſe paa og holde Folk fra Døren, at Herren kunde amuſere Frøkenen i Roligbed, og jeg fulgte hende hiem igien, naar De begyndte at ennuyere ſig? Meget vel udtænkt paa min Ære!

Staverup.

O det var excellent, min ſille ſøde Bolette! Ja jeg vil reent ud tilſtaae, jeg venter den deilige Pige her. Naar hun vilde være os saa behielpelig, ſom hun ſa', saa kan hun giøre Regning paa min Taknemmelighed.

Bolette.

Ja, naar jeg giorde Dem lykkelig, saa maatte De igien giøre min Lykke, det er ligefrem. Men et halv eller heelt hundred Daler forſlaaer ſandeligen intet til at kiøbe mig. Nei, naar det ſkulde rygtes, at jeg har ladet mig beſtikke, saa ſkal der heller

heller ikke siges andet, end Fristelsen var for stor. Herren kan ikke byde mig ringere end, en god Forvalter.

Staverup.

Top, min Pige. Den første Forvalter, jeg antager, bliver hendes Mand. Jeg skal dog ha' een til de nye Godser jeg har kiøbt. Det skal blive en Condition, om han vil ha' Tieneſten, saa skal han ta' min Kones Pige. Og denne Condition paalægger man undertiden i flere Tilfælde. Det kan ingen støde sig over.

Bolette.

Jeg takker underdanigſt. Men jeg har sagt: en god Forvalter. Jeg maae selv søge mig een ud. Jeg har et Sødskendebarn, som kunde være tient med dette Brød, og Herren med ham.

Staverup.

Vel, vel. Han skal blive Forvalter. Forstaaer han det kun?

Bolette.

Det giør han vist. Han har været paa Herregaarde før.

Staverup.

Men at føre et Regnskab er ikke saa let.

Bolette.

Nei, nei, naar man piller fra, og det ikke skal sees. Den nærmeste Maade, at komme ud af Regnskabssager, har jeg hørt, er denne: at gaae reent til Verks; og det lover jeg, min Kiæreste skal giøre. Han agter, at leve og døe Forvalter.

Sta-

Staverup.

Jeg forstaaer hende. Vel, saa er han min Mand.

Bolette.

Jeg takker underdanigst paa hans Vegne. Men den stakkels Karl trænger til en lille Hielp at sætte sig i Stand med, saa at Herren kan ha' Ære af ham. Torde jeg ikke bede, De vilde la' ham faae et lille Forskud af et hundred Daler, paa Afdrag af første Aars Løn?

Staverup (for sig).

Vil hun dog ikke ha' Penge? De siger, Fruentimmer er' gode Hiul i en Maskine; men disse Hiul vil ogsaa smøres. (Høit) Nei, min Pige, jeg betaler rigtig, og han skal være fornøiet, men Forskud vil jeg ikke vide af at sige.

Bolette.

Men uden at kunne giøre en anstændig Figur, skal han aldrig gaae i Herrens eller nogen andens Tieneste. Saa maae han søge sin Lykke i en anden Vei. Saa er det ikke værd at tænke paa den hele Sag. Herren beholder sine hundred Daler og jeg min gode Samvittighed, og Frøkenen — — vil omsider takke mig.

Staverup (for sig).

Jeg kommer dog vel til at rykke ud: ellers faaer hun en Recidiv af sine Samvittigheds Qvalmer. For lumpene hundred Dalers Skyld at miste saa megen Fornøielse, var taabeligt.

Lad

Lad gaae! (Høit i det han tar sin Brevtaske op) Naa, giv sig kun tilfreds: jeg vil da la' ham faae de Penge. See her. (Han slyer hende et Par Sedler.) Gior nu og smukt, som hun har sagt.

Bolette.

Med Glæde. Nu skal jeg strax lave alting saadanne, at Herren skal ha' en ret sød Aften. Men, siden jeg tænker derpaa; der falder mig noget ind. Den Magnetdocter, jeg har talt om, var her før og vilde endeligen tale med Dem.

Staverup.

Nu, det var godt. Frøkenen talte og om ham. Men sig, hvor kommer han til mig?

Bolette.

Han har hørt, at Fruen er skranten og deilig: og det skal netop være de Personer, som de helst vil tiene med deres Konst.

Staverup.

Jeg takker mangfoldigt. Jeg skal bede, han la'er min Kone umagnetiseret.

Bolette.

Da vilde jeg rigtig unde min gode Frue den Fornøielse. De maae troe, det er overmaade behageligt.

Staverup.

Hvoraf veed hun det? Hun har vel aldrig ladt sig allerede magnetisere af ham?

Bolette.

Ja vist har jeg. Jeg er magenetiseret paa den nyeste Maade. Han var saa god og giorde det, allene ang vassant som han sa', og gav mig en kort Crise, som han kaldte det.

Staverup.

En kort Crise! Hvad Fanden er det?

Bolette (for sig).

Kan jeg nu bare min Lectie! (Høit) En Crise er en vis Søvn, hvori man ikke sover, en Besvimelse, hvori man veed af sig selv, en Henrykkelse, hvori man holder Snak med Folk, uden at høre hvad de siger, og hvori man læser uden at see, ja læser inden i et Menneske.

Staverup.

Hvad Fanden er det for underligt Tøi?

Bolette

Ja, det maae nu være saa underligt, som det vil, saa er det noget sødt: man er ganske udaf sig selv: man er fuld af de behageligste Følelser: man er tilmode, som naar den første Elsker stiæler det første Kys; Hiertet det pikker, som en Lammerumpe, og det klinger for Ørene, som naar man hører een langt borte phantasere paa Harpen: og det hele Legeme er i en Bevægelse, som om man havde faaet Myrer paa sig; Armene søger efter Doctoren, og søger saalænge, til de finder ham, og tar ham, og holder ham, og trækker ham, saa at hans Hierte maatte være en Syepude, dersom han ikke blev rørt deraf.

Sta-

Staverup (i Bevægelse).

Det er artige Løier. Jeg nægter ikke, det lønnede nok Umagen, at være saadan en Doctor, og ha' saadanne Patienter.

Bolette (for sig).

Det slaaer an, han bliver mere og mere forhippet. (Høit) Ja, hvad synes Herren, om De lærte at magnetisere Frøkenen? See, det var noget ganske nyt. Og naar De kommer hiem, hvad det vilde være for en Plæseer, at magnetisere Bønderkonerne, medens Ladefogden elektriserer Mændene!

Staverup.

Jeg syntes rigtigt godt om det. Men kan jeg og lære denne Konst?

Bolette.

O! den ny Doctor ønsker intet heller, end at lære Dem. Smukke Patienter holder de af; men rige Disciples tar de ogsaa imod. Han maae snart være her. Klokken er jo to. Jeg maae see, om han ikke er derude.

(Hun gaaer.)

Staverup.

Rige Disciples! Altsaa Penge skal der til, mærker jeg nok. Imidlertid havde jeg dog stor Lyst, at magnetisere den deilige Pige, og sætte hende i saadan en Crise. Denne trillende og krillende Følelse, denne Søgen og Leden efter Doctoren, er det bedste. Om de læser uden at

see,

see, og om de holder Snak uden at høre, det kan være det samme. Saadant Fias bryder jeg mig ikke om: jeg er for det Reelle. Naar jeg kommer over til Jylland, hillemænd! hvor jeg skal magnetisere!

Fierde Scene.

Oldfux (klædt som en Fremmed). Bolette. Staverup.

Bolette.

Kom han ikke, som han var kaldt?

Oldfux.

Monsieur, j'ai l'honneur —

Staverup.

Können Sie nicht deutsch sprechen? ich bin nicht stark genug im Fransösischen.

Oldfux.

O! Sie schenir sik nich, mein Err; hik sprek die deusche Sprak rechte gut; un sogar die dänsche Sprak fang hik an su lern mit viel Progress. Mein Manjer is allesait su profitir bey die Dam's. Die Dam's seyn die veritabel Grammær: die is das großest Plaisir su studier. Die Grammær lauf durch iv ein Momang, un fang himmer wieder an von vorn. Hich will Sie seig mein Method. Hik bitt übsche Mædel mir su hantwort. Pareasanapl, Madmoasel: (han gaaer til Bolette, og peger paa de Dele han nævner) velve Bande — sorte Heieprihn — stor Hein — stor Fripons — lille

lill Næs — rof Kinner — fød Lævere — hyndig Age — sneevid Als — full Bryff — runn Harm — nyffelig Hallebu — filk Aan — bitte Fingere —. Un die gans Perfon, lill Pig, fmukk rafch lill Pig.

Staverup.

O! De har fandelig giort en fmuk Begyndelfe.

Oldfux.

Is nik wahr? O! fo ein fcharmant lill Pig is waraftig die beft Grammär. Ah! Ahb vergeß ein Ding. Wie eis das?

(Han kyffer Bolette.).

Bolette

(i det hun ftøder ham fra fig).

Sike Fias!

Oldfux.

Das is kyriö. In die kedruk Grammär eis yng bäfer, et Kys; haber in die lebendig Grammär, Sike Fias!

Staverup (til Bolette).

Det er Fanden til Doctor. Hiertet fidder hos ham paa det rette Sted.

Bolette (til Staverup).

O alting, alting, Herre! Det er en farlig Mand.

Oldfux.

Ah fa! laff uns komm fu die Sak. Mein Err. Hik bin ein von die Filofof, die ftudier die Keeimeniff von die Natur un hire Kraft, ahb

kelernt die Mistik, wais su wek auf die Geist von die Todt, su verwandeln Plei in Kolt, su grab ein Schatz, un su eil all Krankait mit die Magnet. All das du mit Plâsir, un reis um ehr haus Menscherlieb. Hunter hander bin ok kekom in Dännemark, um ok ihr haus su breit die Haufklärung, un nüslik Wahreit.

Staverup.

Jeg takker paa Fædrenelandets Vegne. De er alt for artig, at De foretar Dem saa lang en Reise af bare Menneskekiærlighed. Men i hvad Anledning har jeg den Ære at see Dem hos mig?

Oldfux.

Hin swei Habsicht, mein Err. Hik ahb geöhrt, Sie ahb ein krank un liebenswehrt Dam, un will desweg anbiet mein Dienst, sie wieder su restituir durch die Magnetism animal; Sie soll werd ein Clärvojant, un kan sag un kurir al ander Leut: halles im Slaf, hohn su seh, un hohn su öhr.

Staverup.

Kan da Manden være tilstæde?

Oldfux.

Sie pardonnir. Die Gemal muß nik komm so nah, daß sie kan seh un öhr hall was passire. Das bleib swisch die Malad un die Doktör.

Staverup.

Nei, saa maae jeg frabede mig denne Kuur. Min Kone kommer sig nok, uden fremmede Magneter. Men kan man ikke lære denne Konst?

Old.

Oldfux.

O ja, mein Err, mit viel Pläsir. Sie könn aufgenomm werdd in die Keselschaf, einkeweih werdd an die Keheimenis, un instruir in die Manøvr. Mein Err ahb hall die nöthig Kalitee.

Bolette.

Men Herren er ikke studeret, end sige Doctor.

Oldfux.

O Bagatell, Kleinigeit! Magnetisör kan seyn wer Lust aht, Militär, Kelehrt, Offman, Negociang; Die Auptsak besteh in die vier Ding: übsch Figyr, viel Tamperamang, wenig kelernt, haber gut Cakkä, un rech viel Curasch.

Staverup.

Ja, de fleste af disse Egenskaber har jeg, uden at rose sig selv. Kun snakke kan jeg ikke.

Oldfux.

O wird schon komm! Muß lern von die lill Pig.

Staverup.

Men naar man nu slet intet forstaaer af Philosophie og Medicin, og alle saadanne Videnskaber?

Oldfux.

Bagatell! Sie laß sik gar nik ein mit die Philosophie etcetera. Sie allemal sag, die Wissenschaft is dumme Seug, die Kelehrt seyn Pedant, versteh niks. Die Mistik ahb niks su duhn mith Experiment un Demonstrationg. Man mak

sein Sak, un laß die dumm Teufel von Kelehrt sweifele lange genug. Hik soll sie schon lern ein Auf Wort, die Sie immer müss brauch, hohn sie selb su verstehn. Das is die recht Kelehrsamekeit, wenn man sprich Ding, die kein Mensch versteht. Ah sa! wir komm su die Aupsak. Sie ahb die Güt, un besahl sehn Louisdor hoder svansig Spesiedukat für ihr Heimritt in die Geselschaf: so soll ich sie magnetisir.

Staverup (til Bolette).

Tyve Speciedukater, det er jo et halv hundred Daler. Troer han, jeg er en Nar?

Bolette (til Staverup).

O! hvad vil et halv hundred Daler sige? Betænk, hvad det er for en Glæde, at kunne magnetisere Frøkenen og saa mange andre, og opvække disse søde Følelser, disse Besvimelser, disse Hensykkelser.

Staverup (til Oldfux).

Men da de Herrer Magnetiseurer giere alt dette af bare Menneskekiærlighed, hvorledes kan det da rime sig, at de forlange saa mange Penge?

Oldfux.

Ei, min Err, man finder ja kein Postilliong, kein Schiffer, kein Gästewirth, der uns will transportir un loschir aus Menscherlieb.

Staverup.

Men De sa' jo, De kunde giere Guld?

Old-

Oldfux.

Kans kewis. Hik kan mak Kolt so leich, hals mein Err kann mak Keldt von Papier.

Staverup.

Nu, saa behøver De jo ikke vore Penge? Saa kan De jo udøve Deres Menneskekiærlighed uden Betaling?

Oldfux.

O Kolt dürfe wir nur mak für die reike Leut, die was daran könne wendd. Wenn mein Err belieb, will sie lern Kolt mak, in vier un swansig Stundd, soll sie nur kost fünf under Thaler; lern sie die Konst, sie mak fünf Milliong, verlang nich ein Schilling mehr als fünf under Thaler, su die Ingrediens, die Material. O! die Konst Kolt su mak, wirdd nur praktisirt hans Menscherlieb von die wahr Adept. Die ächt Philosoph is wie ein Licht, mak andere klar, verfehr sik selber: die Koltmakker bleib selber armer Mann, mak ander Leut reik.

Staverup.

Men 50 Rdr. for at lære en Smule Magnetiseren, er dog meget.

Oldfux.

Bagatell! In Frankereik aht man kekeb undert Louisdor, un nok dasu. Wenn sie ahb kekeb ihr fussig Thaler vor Heintritt in die Geselschaf, könn sie hausnehm wenn sie sind gut, un lass sik besahl fussig Thaler von die Person; dasu ahb sie Herlaubenis.

Bolette.

See, der kan Herren jo komme til sine Penge.

Staverup.

Saa? Naa det er en anden Sag. (Han tar sin Brevtaske op) Saa er her 25 danske Ducater; men jeg har dem ikke i Guld. De maae bruge Deres Konst og forvandle dem.

Oldfux.

O! das soll schon verwandeln bei die ordinair Koltmakker.

Bolette.

Mit die lange Bart. Is nike wahr?

Oldfux.

Jo, min lill Pig ar kanse ret. Die Koltmakker mit die lange Bart, mak Kolt su Papier, haber viel mehr Papier haus Kolt. — Will sie mir nun keb ein Flasch Wein un ein Klas. (Bolette gaaer.) Hik muß sie herst weis wie sie magnetisir ein Klas. Das is um sie nur su seig mein Manipulation. Es komt halles an auf die Finger; un kewis Mouvemangs. In halle Ding is ein Magnet. Die Magnet muß setz in Mouvemang durk ein kevis Friction.

Staverup.

Theorien vil jeg skienke Dem, naar jeg allene lærer det Praktiske tilgavns.

Femte Scene.

Bolette (med en Flaske Viin og Glas).
Oldfux. Staverup.

Oldfux.

Nu soll sie sehn.

(Han skienker et Glas Viin og drikker det ud.)

Staverup.

Er det at magnetisere Glas? Den Konst har vi kunnet længe.

Oldfux.

Ein Bissel gedult: iz sie soll see.

(Han magnetiserer Glasset med Fingrene paa Randen, efter den brugelige Maade.)

Bolette.

Mon Glasset nu og falder i den vaagne Søvn og de behagelige Følelser?

Oldfux.

Wenn die Klas so is magnetisirt, wird hauch der Wein darin kans magnetisch, un disponir die kanse Maschin su die Magnetisme animal. Darum ik muß trink (han skienker) um so su setz in Mouvemans mein Magnet. (Han drikker) Sie muß hauch so trink von die magnetisirte Wein, wenn sie woll keb ein kute Crise.

Staverup.

Ja, jeg skal nok mærke det. Vær kun nu saa god og lær mig Konsten.

Oldfux.

Von Erſegern. (Han fører ham til Canopeen, ſætter ſig ligefor ham Knæ til Knæ) Woll ſie nun ahb die rechte Criſe mit die Schlaf von 24 Stund?

Staverup.

Nei, jeg takker underdanigſt! Det var noget artigt, Bolette, om jeg hele Aftenen laae og ſov.

Bolette.

Nei, her er andet at beſtille.

Oldfux.

Nu, ſoll nik ahb die kans Criſe. (Han begynder Manipulationen og gaaer ned over begge Arme) Wie is das nun?

Staverup.

Det er omtrent, ſom naar Skræderen taer Maal.

Oldfux.

Soll ſchon fühl.

(Han gior et Par Tourer under Hiertet, og giver ham et dygtigt Stød.)

Staverup (raaber).

Ah! jeg er Dødſens.

(og falder i Beſvimelſe.)

Oldfux

(i det han liſter ſig bort).

Nu tænker jeg han kan la' ſig noie med den Criſe. Han hat faaet Valuta for ſine Penge.

Bo-

Bolette.

Men har han kun ingen Skade deraf?

Oldfux.

O hvad! Naar han vil vove sig paa saa farlige Farvande, saa maae han agte sig lykkelig, at han slipper med at blive lidt søesyg. Jeg kunde spillet ham et ganske andet Puds.

Bolette.

Men har du kun ikke giort ham saa slet, at han taber al Lyst til at vove sig paa den Gallei? Hvor skaffer vi ham nu den Appetit igien? Han var saa deilig forhippet.

Oldfux.

Det saaer nu være din Sag, for det første. (Høit) Hik kom wieder ehr swisch hach un neun, da soll die krose Krise vor sik geh.

(Han gaaer.)

Staverup

(kommer til sig selv).

Hvad sa' han? Bolette.

Bolette.

Han sa', han vilde komme igien, og vilde sætte Herren i en ægte Crise.

Staverup.

Jeg vil kun ønske at han holder Ord: jeg vil saadanne magnetisere ham, ikke med Tommefingeren, men med Jagtpidsken. Jeg vil Fanden ikke la' ham beholde de 50 Rdr. Naar vil han komme?

Bolette.

Klokken imellem 8 og 9. Men da har Herren en ganske anden Magnetisering for. Vil De midste den Fornøielse for den Landløbers Skyld?

Staverup.

Ja, jeg troer jeg vil, min Pige. Det er en alt for ublue Snyder. Ikke allene beskuppe mig og narre mig for 50 Daler, men og give mig saadant et forbandet Knup for Hiertet, at det blev ganske sort for mine Øine. Er det de krillende og trillende Følelser, og den søde Henrykkelse, hun har talt om, saa er det vel, jeg har ikke prøvet dem paa andre. — Jeg kan neppe drage min Aande. — Tænk engang saadant et Knup og 50 Daler til! Det er for meget.

Bolette.

Det gior mig kun ondt for den stakkels Pige, som nu belaver sig paa denne Rannevu. Saadan en Time faaer De neppe i alle Deres Dage. Saadan en sød Pige!

Staverup.

Ja, naar man har faaet saadant et Fandens Knup, saa kan man nok tabe Lysten.

Bolette.

Det er sandt, hun er just ikke forlægen. Vilde hun bare la' sig mærke med, at hendes Time var kommen, saa vilde der blive et Jag!

Staverup.

Men De maatte da ikke heller saa glubsk bleven magnetiseret, som jeg.

Bolette.

Men det er dog ærgerlig, naar hun skal see sig foragtet. Først bedt og overhængt, og omsider fixeret. Det har Herren en skion Ære af. Det er galt, ikke at møde paa Tummelpladsen paa Kaarde eller Pistoler; men det er værre, at la' en lille Pige forgieves vente.

Staverup.

O! den Skade kan oprettes.

Bolette.

Dog, naar Ulykken er skeet, naar den slemme Magnetiseur har dreven sine Manøvres saavidt, at Herren seer sig nødt til at frafalde —

Staverup

Nødt til? Nei hvad den Sag angaaer, da gid han faaer Skam saasandt, den Knegt, som jeg er frisk og rask for saavidt. Mit Maaltid har jeg neppe godt af: det mærker jeg nok. Men det kan oprettes.

Bolette.

Ja, jeg skal lave Herren en god Koppe Chocolade. Men her har vi strax et excellent Mavemiddel. Et Glas Madera.

(Hun skienker i for ham.)

Staverup

(efterat have drukket).

Det varmer og styrker. Det er den sande Magnetismus. Nu er jeg ganske den samme igien. Nu indfinder sig den forrige Længsel og

At-

Attraae: nu gaaer min Digten og Tragten efter den søde rare Pige. See kun til, Bolette, at hun i Aften bliver af med den Karl, med den animalske eller bestialske Magnetismus, og at han kommer her i Morgen tidlig, naar jeg har alle mine Folk ved Haanden: saa skal han faae den fulde svære Crise, og hans Menneskekiærlighed, som tar Penge, skal faae en Ulykke.

Bolette (for sig).

Han hænger atter ved Krogen. Men han maae bide sig fastere: og saa soup! op med ham.

Siette Scene.

Fruen. De Forrige.

Staverup.

Nu, min Bedste, jeg hører De er bedet ud til Lyngbye?

Fruen.

Ja af Fabians.

Staverup.

Det er excellent, og De seer ud til at være en heel Deel bedre i Dag, saa De gierne kunde vove en Tour.

Bolette.

Ja, min naadig Frue vil have godt af en lille Motion.

Fruen.

Kan det giøre min Mand en Fornøielse, at jeg tar ud, saa vil jeg gierne, omendskiønt jeg heller blev hiemme.

Sta-

Staverup.

Ja, jeg forsikrer Dem, det skal være mig en sand Glæde.

Bolette.

Det kan jeg bevidne, Herren ønsker intet heller, end at De kommer ud i Aften, — af bare Kiærlighed.

Staverup (for sig).

Den Skielm!

Fruen.

Men hvor kan jeg komme ud, naar jeg ikke kan lade mig see? Skal jeg ta' derhen, saa maae min bedste Ven endeligen være saa god og hielpe den arme Mand, min Skræder, med de Penge, som jeg har talt om, saa at jeg kan bruge de Klæ'er, han har giort for mig. Her er hans Regning.

Staverup.

Men jeg skal vel ikke kiøbe Dem med mange Penge, til at giøre en Lystrour? Give Dem en heel Hoben nye Klæ'er og Stads, for at la' sig see paa Landet? En artig Idee! Ligesom jeg vilde gaae paa Harejagt i Fadderstads!

Fruen.

De vil see, der er intet andet end det Allernødvendigste, og Regningen er ganske billig.

Staverup.

Jo, jo! den Regning I selv giør, er altid billig. Men lad os da see. Jo det er, som jeg

har

har sagt. — Hoho! Hoho! Her har vi en gammel Ræv. En blaa Atlasses Klædning med Garnering, Tilbehør og Skræderløn, 119 Rd. 5 Mk. 14 Sk. Gid du faaer Skam med dine 5 Mk. og 14 Sk. Det skal være Nøiagtighed. Saa hedder det, den kostede ikke engang 120 Rdlr. O nei, der fattes hele 2 Skilling. Og der har vi en Klædning til 79 Rdrl. 4 Mk. 12 Sk. Atter Bedemands-Stiil! atter 1 Mk. 4 Skill. mindre end 80 Rdlr. Her er Roberonde og Frakke, og jeg veed ikke hvad. Ad Fanden til med de Regninger! Summa 251 Rdr. 1 Mk. 4 Sk. Nu, det kan jeg kalde at smøre op! Havde jeg den Skræder hisset over paa Gaarden, jeg skulde holde en artig Kyree med ham.

Fruen.

Hvorfor? Naar Mandens Regning er rigtig, saa bør han jo have Betaling.

Staverup.

Det forstaaer sig. Dersom jeg havde bestilt Klæ'erne, skulde jeg og betale dem. Men nu kan han holde sig til den, som har givet ham denne Kommission uden mit Vidende og Villie. Manden har ikke nødig at betale den Gield, Konen gier.

Bolette

(sagte til Staverup).

Herren maae endeligen ikke drive hende til det Yderste: ellers faaer jeg hende ikke ud.

Staverup.

Nu vel: De maae da vælge hvilken af Delene de vil ha', enten Frakken eller Pelerinen, og

den

den vil jeg betale. Mere behøver De ikke. Lad saa Skræderen ta' det øvrige tilbage, og selv see, hvor han giør af det.

Fruen.

Og hvem skulde erstatte ham Tabet?

Staverup.

Det er ikke min Sag. Desuden er Tabet ikke saa stort, han faaer det jo tilbage. Hvor mange Skrædere mener De ikke her i Byen faaer ingen Penge, og mistter Tøiet oven i Kiøbet?

Fruen.

Men, Staverup, dersom De nægter mig den Fornøielse, at giøre en Figur, som De selv har Ære af, saa bliver jeg heller hiemme.

Staverup.

Og skal jeg raade Dem som en Ven, saa tar De ud. De kiender mig. Det er en blot Caprice, at De vil giøre alle kiøbenhavnske Narreries og Galanterier med. De har saa god en Garderobe, som De efter Deres Stand kan ønske.

Fruen.

Det veed De bedre. Og jeg forlanger ingen prægtige, men moderne Klæer.

Staverup.

Saa kan De la' dem forandre efter Moden.

Fruen.

Staverup, De kan ikke nægte, at De har over 3000 Rdlr. aarlig Indkomme, og De vil dog vel tilstaae, at jeg —

Sta-

Staverup.

Er den, som jeg har at takke derfor. Ikke sandt? De har Ret, min naadig Frue. De bør la' mig høre, at De har giort mig til en Mand. Vil De ikke lade det sætte i Aviserne?

Bolette.

Paa hvad Maade skulde det indføres?

Staverup.

Under Kiøbsluttninger. For Exempel: Appius Staverup kiøbt Grentue og Løselille Gaard — for sin Frihed og Lykksalighed.

Fruen.

Utaknemmelige! De paadigter mig en Skrøbelighed, jeg aldrig er falden eller skal falde til. Af mig skal De aldrig høre, hvad jeg har giort for Dem. Kiærlighed har givet Dem alt hvad jeg kunde give: og Kiærlighed hverken fortryder sine Gaver, eller praler med dem. Jeg elsker Dem, og hvor skulde jeg da kunne tale dette bittre Sprog? Nei, jeg vilde sagt: jeg er Deres Kone, og De har Evne til at producere mig overalt, som Deres Kone. Hvorfor vil De nægte mig det, De skylder mig, ja Dem selv?

Staverup.

Mig selv! Naa? Hvad skylder jeg mig selv i Henseende til Dem?

Fruen.

Om jeg end ikke havde eiet andet end Kiærlighed, da De tog mig, saa kunde jeg dog forlange

at

at De holdt mig, som det sømmer en Mand af Deres Midler, for Deres egen Æres Skyld. De veed ikke Deres egen Fordeel. Da De dog ikke mere elsker mig, da De dog ikke vil vide af, at jeg har giort Dem lykkelig, burde De søge at bilde Verden ind, at det er Dem, som har giort mig lykkelig.

Staverup.

Verden har andet at bestille, Madam, end at giøre saadanne Undersøgelser.

Bolette (for sig).

Hvor koldsindig han kan stille sig! Jeg kan ikke holde ud at høre længere paa ham. Men han skal betale det!

Fruen.

Men siden De bryder Dem saa lidt om Verden, hvorfor bad De mig da følge med til Kiøbenhavn? Hvorfor lod De mig ikke blive i Jylland?

Staverup.

Fordi det altid er bedre, at en Mand bærer Omsorg for sin Kones Helbred, end at gode Venner skal have Umage dermed.

Fruen.

Tak for den Oplysning: den fattedes endnu.

Bolette.

Det kan aldrig være Herrens Alvor. Af Jalousie at bringe en Kone fra Kiøbenhavn ud paa Landet, det kan man begribe; men af Ja-

louſie at ta' hende fra Provindſen til Kiøbenhavn, det er meget hazarderligt. Men det er ſandt, Fruen kan ikke ret vel ta' ud; Fruens Fætter kommer maaſkee i Dag. Jeg faaer vel at ſætte det grønne Kammer i Stand for ham.

(Hun gaaer.)

Staverup (for ſig).

Atter noget i Veien! (høit) Men for hans Skyld kan De gierne ta' ud. Gior mig nu den Fornøielſe. Klokken 6 kiører De.

Fruen.

Ja nok da, derſom De vil beviſe mig den Kiærlighed og giøre Selſkab?

Staverup.

Det kan jeg ikke; jeg er jo ikke bleven buden.

Fruen.

O! De veed, at De er hiertelig velkommen. Det er en Ting, ſom forſtaaer ſig af ſig ſelv.

Staverup.

De taler, ſom De aldrig havde været i Kiøbenhavn. Fordi man er glad ved at ſee Konen, ønſker man derfor altid at ſee Manden med?

Fruen.

Men alvorlig! Gior mig den Glæde, at følge med.

Staverup.

Det er umueligt. Jeg har Forretninger i Eftermiddag.

Fruen.

Fruen.

Kan De ikke opsætte disse Forretninger for min Skyld, for Deres fordum kiære Kones Skyld?

Staverup.

Min fordum kiære Kone kunde være min altid kiære Kone, naar hun endnu vilde være saa fornuftig, som hun fordum var.

Fruen.

Jeg vil ogsaa. Jeg renoncerer paa alle Ting. Skræderen skal beholde sine Klæ'er.

Staverup (kysser hende).

Det var brav. Nu kiender jeg min Kone igien.

Fruen.

Jeg vil pynte mig ud saa godt som jeg kan. Lad Folk sige hvad de vil.

Staverup.

Ypperligt! Og hvad kan de sige andet, end at De er en Engel?

Fruen.

Men De maae følge med, min Bedste.

Staverup.

Jeg kan sandelig ikke, min Engel.

Fruen.

O! dersom De har nogen Kiærlighed for mig, saa sæt Deres Forretninger tilside, og følg med. Jeg skal anse dette for det største Beviis, at De har Godhed for mig. De maae ikke sige mig Nei. De maae i Sandhed ikke.

Staverup.

Men jeg kan ikke, siger jeg Dem. Jeg skal i Eftermiddag hen og see paa et Par Heste, jeg vil kiøbe. Jeg mistær dem ellers, og jeg kan giøre en god Coup.

Fruen.

Saa De vil nægte mig den Fornøielse, jeg beder saa indstændig om, for et Par Heste? Uædle gruſomme Mand!

Staverup.

Uædle! gruſomme! umenneſkelige! Der har vi hele Jagten.

Fruen.

Deres Spot skal ikke giøre mig kied af at bede Dem, saa længe til De la'er sig bevæge. Ja jeg be'er Dem —

(Hun tager hans Haand.)

Staverup.

Men hvad skal dette Fias? Det nytter dog intet. Jeg kan og jeg vil ikke ta' ud. Hvorfor kan De ikke kiøre allene?

Fruen.

For Deres — Æres Skyld.

Staverup.

Min Ære? Hvad har min Ære med Deres Tour til Lyngbye at beſtille? Jeg skulde dog vel aldrig tænke —

Fruen.

Fruen.

De vil da altid lade som De miskiendte mig? Men endog denne alt for tidt yttrede giennemborende Mistanke skal ikke giøre mig lunken. Nei, jeg skal trygle saalænge til De enten lover, at giøre mig Selskab, eller tillader, jeg maae blive hiemme.

Staverup.

Men hvad vil alt dette sige? Hvad frygter De for? Har Bolette maaskee — den fordømte Tøs har vel aldrig — sat Dem noget i Hovedet, bragt Dem paa falsk Spor?

Fruen.

Nei, ingen har talt et Ord; men jeg har havt en gyselig Drøm i Nat.

Staverup.

Ha ha ha! En gyselig Drøm! Det tænkte jeg nok, det vilde blive saadant noget. Fy, skam sig, skal De lade sig skræmme af en Drøm? Og mener De, jeg har ikke andet at bestille, end at staae her og høre paa Deres Narrerie? Kom og giør Anstalter til den Tour. De veed, Doctoren har raadt Dem dertil: og hvad Doctoren siger, maae man holde sig efterrettetligt.

(Gaaende.)

Fruen.

Har De da ingen Kiærlighed, ingen Medlidenhed? —

Staverup.

Kiærlighed! Medlidenhed! Ømhed! Nu lidt Flæben til, saa har vi der igien den hele Fruen-

timmer-Veltalenhed. Med de Hunde kan de jage en Mand; men de fanger paa min Ære ingen uden en Giæk.

(Han gaaer.)

Fruen.

Du fortiener da at jages og fanges som en Giæk, siden du vil være det.

(Hun gaaer.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Frøkenen. Bolette.

Frøkenen.

Lad hende ogsaa kun blive derinde til siden, naar det er mørkt. Stakkels Kone, jeg beklager hende af mit ganske Hierte. Det er dog ingen Glæde, naar Manden trænger til saadanne Kurer.

Bolette.

Men denne Kuur kan ha' sin store Nytte: den kan giøre saa meget, at Herren slaaer i sig, og forbedrer sig. Jeg skulde sandeligen ikke befatte mig med at agere denne Komedie, naar den ikke sluttedes med en god Moral.

Fro-

Frøkenen.

Men, Kiære, er vor Komedie ikke en Smule forargelig, Bolette? Spiller jeg ikke en tvetydig Rolle?

Bolette.

Ja i Herrens Dine ganske vist. Han holder Dem rigtig for een af vore Tiders Nympher; men han skal siden faae andet at vide, og kan vi tie, han tier nok. Desuden, min naadige Frøken giør jo dette Skridt allene paa Skrømt, og i den bedste Hensigt. De har jo heller ikke lovet ham andet, end at komme og see Magnetdoktoren?

Frøkenen.

Men at her skal være mørkt, min kiære Bolette?

Bolette.

O! ikke andet? Der skal skee mindre Ondt her i Mørke, end paa mange Steder, hvor der brænder Lampetter og Lysekroner. Det staaer til Dem at giøre Ende paa Sagen. Saasnart han bliver alt for farlig, behager De kun at ringe. Her er Klokken. (Hun sætter den paa et Bord ved Canopeen) Men jeg skal sandeligen nok passe paa at komme i den rette Tid.

Frøkenen
(i det hun gaaer ind igien).

For Himlens Skyld, at han ikke finder os her.

Bolette

Frygt intet: jeg tar Nøglen af.

Anden Scene.

Staverup (ganske forpustet). Bolette.

Staverup
(viser Sveden af sig).

Nei, min kiære Bolette, jeg er ikke i Stand til at finde den forhandede Karl. Jeg har været i Skibet, i de tre Hiorter, i Vinkanden, i Larsbiørnstrædet: jeg har havt fat paa alle de Jyder, som Kiøbenhavn eier. Skulde jeg fortælle hende alle de Spørsmaale, jeg har giort dem og de har giort mig, saa blev jeg ikke færdig i en heel Time. Tilsidst gav jeg Jagten op, og gik hen og kiøbte mig det, vi har talt om. See, her er Repeteeruhret med Kiæde til, og her er Ringen.

Bolette.

Det er deiligt. Men hvad kan det nu have kostet?

Staverup.

Rene 350 Rdlr. Og jeg havde ikke engang faaet dem derfor, dersom jeg ikke havde betalt kontant. Men naar Kiøbmændene i Kiøbenhavn faaer Die paa saadan en Brevtaske, saa lægger de an paa Kiøberen.

Bolette.

Ja det er sandt. Man kan strax høre paa Prisen, hvorlænge de tænker de maae vente efter Pengene: men det behagelige Syn af rede Penge, kommer Prisen til at falde, som en kold Dag

et

et Thermometer. Men, naadig Herre, det er sandeligen mange Penge, De giver bort for saadan en kort Fornøielse.

Staverup.

O det vil intet sige, Bolette. Det kan jeg spare paa en anden Ting. Saadant et lykſaligt Øieblik kan ikke betales for dyrt.

Bolette.

Men, min Frue er dog vel saa deilig, og har vel saa store Yndigheder som Frøkenen.

Staverup.

Ak! min Pige, hun kan aldrig troe, hvor en Mand længes efter Forandring. Maae hun ikke tilstaae, at Frøken Munterholm er ret en Lækkerbiſken? Kan hun ikke sagte friſte Een til Skrøbelighed?

Bolette.

Men er det ikke Synd, at underkaſte saadan en ung Pige alle Sladderſelſkabers Eftertale?

Staverup.

Synd? Nei det var Synd, om saadan en Roſe ſkulde plukkes af den, der ikke var hende værd. Hør Bolette, en deilig ung Toſes Hierte ſkal jo dog engang gives bort. Ligeſom en Hare aldrig kan haabe, altid at ſlippe frie for Jægeren og hans Hunde, eller for Bonden: og ligeſom det dog er tuſind gange mere Ære for Morten, at falde for en Herremands Beſſe, end at ſlaaes

for Panden i en Kaalhauge, saa var det ogsaa en Jammer, om den Juvel, Freken Munterholm, faldt i en selesles Krabats Lod, som ikke engang vidste at sætte Priis paa hende. Det er af bare Medlidenhed, at jeg gier mig saa megen Umage.

Bolette.

En skion Medlidenhed! Nei, naadig Herre, det er alt for afskyeligt. Bevar os vel! naar De kan tale saaledes, vil jeg sandeligen ikke ha' det ringeste med den hele Sag at giere. Der kan aldrig være Lykke eller Velsignelse ved de Penge.

(Hun vil skye ham Sedler.)

Staverup.

Nu, giv sig tilfreds. Lad det være Daarlighed, Galenskab, Forblindelse, hvad Fanden hun vil. Hielp kun til at alting gaaer efter Ønske. See, her har hun endnu en Tirigsdalers-Seddel til, for at fordrive hendes Samvittighedsqvalmer.

(Han giver hende en Seddel.)

Bolette (tar den).

Ja, naar naadig Herre vil tilstaae, at De handler ilde imod Deres Frue.

Staverup.

Nu ja.

Bolette.

At De fortiente en lille Tugtelse. —

Staverup.

Kun ingen alt for haard.

Bolette.

Som for Exempel, tre Dage paa Vand og Brød.

Staverup.

Tilligemed en god Flaske Viin og et Saltmadsfad.

Bolette.

Hillemænd! det var godt De talte om den Flaske Viin og det Saltmadsfad. Min Fætter er kommen hiem. Han var her før, medens De var ude, strax efter Fruen var kiørt. Han vilde endeligen ha' Dem i Tale. Han kommer igien ret nu, og har ndbedt sig en god Flaske Viin og en kold Skinke.

Staverup

Saa er han da rigtig kommen! Det var en Ulykke. Saa bliver der ingen Randevou af.

Bolette.

Nei, tilvisse ikke, undtagen De vil hielpe ham med Penge, thi naar han faaer dem, saa tar han strax afstæd igien.

Staverup.

Hvorledes?

Bolette.

Seer De, han er kommen med nogle Fremmede, som han skulde giøre Selskab, og spille hos i Aften; men han er ganske lænds for Penge. Vil Herren nu laane ham et Par hundred Daler, saa er vi af med ham.

Sta-

Staverup.

Det var herligt, om jeg kunde frakiøbe mig denne smukke Besøgelse. Gierne vilde jeg sende ham Pengene, naar jeg bare vidste hvor han logerer.

Bolette.

Men det er sandeligen mange Penge, De skiller Dem ved, for den Frøkens Skyld.

Staverup.

Ak! hun er mere værd end det. Jeg fortryder ikke en Skilling.

Bolette.

Men jeg hører nogen ved Døren: maaskee det er ham.

(Gaaer.)

Staverup.

Hvilken Fornøielse! hvilken Glæde! Hvor mange, der vel allerede har lagt an paa hende! Og det gaaer nu deres Næse forbi.

Tredie Scene.

Oldfux (som en Kavaleer der kommer fra Reisen). Bolette. Staverup.

Oldfux (til Bolette).

Er det ham? Nu, det er mig kiært. Han seer ud til at kunne drikke sin Flaske, og at den bekommer ham vel. Der sidder et godt aabent dansk Ansigt paa ham. Han gier vist ingen Røverkule af sit Hierte. Naar han har en Snidser,

tør

tør jeg sige, han giør ingen Hemmelighed af den, og sniger sig ikke fra godt Selskab, som en Ræv fra Hønsestien. (Til Staverup i det han giver ham Haanden) Monsrere, det er første gang i vore Dage vi seer hverandre. Jeg for min Part ønsker mig til Lykke: og jeg haaber, De skal aldrig fortryde paa, at ha' Hans Elleborg til Fætter.

Staverup.

Jeg skal være stolt af at være beslægtet med en Kavaleer, som har giort saa nyttige Reiser —

Oldfux.

Lad os nu ikke tale om mine Reiser: jeg har andet —

Staverup.

Jeg hører De er forlegen for Penge, Monsrere, De har at befale —

Oldfux.

Ja, sandt at sige, jeg er ganske lænds, og jeg havde lovet at tilbringe Aftenen i et Selskab, jeg er kommen med fra Hamborg. Det gaaer der los paa en lille Afklædning, og der skal man være forsynet med det sande Væsen. Agenten, som besørger mine Pengesager, er uden Porren. Og dersom Monsrere vil forestrække mig en to til tre hundred Daler, saa giør De mig en Tieneste. Men hvis De ikke har dem ved Haanden, saa kan det være det samme; saa bliver jeg i Aften hos Dem.

Sta-

Staverup.

Nei, jeg vil heller berøve mig den Fornøielse, end at De ikke skulde holde Deres Løfte. Jeg kan gierne opvarte Dem med hundred Daler; og det kan vel være nok til at spille bort.

Oldfux.

Nei, Monsrere, et Hundred forslaaer intet hos de Karle. Lad heller være. Jeg er bedre fornøiet her.

Staverup.

Men, Monsrere! En to tre hundred Daler i en Aften!

Oldfux.

Det er vel skiønne Penge; men det er nu min Smag. Andre sætter dem paa en lille Pige. Ikke sandt? — Hør min Pige, Hun lovede mig en god Flaske Viin og en Skinke.

Bolette

(viser ham til et Bord, med Flaske, Glas, Skinke o. d. s.)

Her staaer efter Befaling.

Oldfux.

Det var brav. Siden skal jeg bede om en Pibe Tobak, og saa spiller vi Piqvet. Saa gaaer den Aften, til min Kousine kommer hiem.

(Han gaaer hen og skienker, skiær for sig og spiser.)

Bolette

(sagte til Staverup).

Herren maae endeligen hielpe ham, at han gaaer sin Vei: ellers er alting forbi.

Sta-

Staverup (til Bolette).

Det forstaaer sig; men det er Synd han skal sætte saa meget overstyr i det lumpne Spil. Det er en Samvittigheds Sag, at være ham dertil behielpelig.

Bolette (til Staverup).

Hvad skal man sige? Det er nu hans Maade at bruge sine Penge.

Staverup
(høit, i det han seer i sin Tegnebog).

Vel, jeg troer, jeg er bedre per Casse end jeg vidste af. Her er da 200 Daler til Deres Tieneste. Lad nu Deres Venner ikke bie længere.

Oldfux (spisende).

Denne Skinke trækker mere end alle Reisekompagnongs og Spilleselskaber i Verden. Det gior saa godt at pointere mod denne Bank: (viser paa Flaske og Glas) De Parolier her knibes vinder vist. Kom Monfrere, (han skienker ham et Glas Viin) Vær saa god og læg et Kort ud. (han klinker med Staverups Glas) See, denne Klinken er ligesaa behagelig, som Dame à gagné.

Staverup.

Nei, Monfrere, lad os ha' den Fornøielse en anden gang. Gaae nu og indfrie Deres Ord. Betænk, det gielder der Ære.

Oldfux
(tar imod Pengene).

Jeg takker for Monfreres Ømhed over min Ære. Jeg skal søge at vise den samme Tieneste.

Det

Det er min Siæl en Glæde at være besvogret med en Mand, som har saadan en ædel Tænkemaade. Vi kunde alt drukken mangt et stolt Anker Viin sammen, men det kan indhentes, Monfrere. Vi kan hver Dag drikke et Par Flasker over Tallet, indtil det Forsømte er oprettet.

Staverup (til Bolette).

Det Skarn! Nu har han faaet Pengene, og han gaaer endda ikke.

Oldfux.

Men hvorfor saa tavs, Monfrere? Er det maaskee, fordi jeg ikke er kommen hiem før? Det er min Siæl ikke min Skyld? Jeg har længtes nok efter mit gode kiære Fædreneland.

Bolette.

Men min Frue vil dog undres over, at De ikke er bleven længere borte, og har nyttet den gode Leilighed at danne sig.

Oldfux.

Danne mig? Nei, min Pige, Hans Ellesborg var dannet, førend han kom udenlands. Jeg er født Herremand, og den vil jeg leve og døe. Jeg har en 5 til 6000 Daler om Aaret at fortære: og det skulde jeg maaskee lære i Paris eller i London? Nei, nei, det kan man saa godt i Kiøbenhavn, som nogenstæds. Hvor der er Tøse, Spillebrødre og Jøder, der kan en ærlig Karl blive af med sine Penge!

Bolette.

Men med Smag!

Oldfux

O! Smagen faaer man nok, naar man har Skillingen. Der er altid godt Folk, som gierne hielper at ruinere os med Smag. Desuden er der jo ingen fremmed Galskab, som jo kommer til os. Løber ikke her Skilder nok, som de Udenlandske hænger ud? Jeg for min Part skal aldrig være saadan en Abe.

Bolette.

Ih det er jo netop de Udenlandske, der angiver Tonen i den fine Verden hos os.

Staverup
(sagte til Bolette).

Ophold ham dog ikke!

Oldfux.

Det veed jeg. Der er de, der troer de er hele Verdens Spillemænd: ligesom de piber, skal de andre dandse. Hvor jeg har ærgret mig, Monfrere, over de Karles Indbildning! Naar de er hos os, saa gaaer de klædte efter deres Maade saa ravgale som de vil, med Schappoba i Sneevejr, og ingen hindrer dem. Men kommer vi til dem, saa maae vi ikke beholde en Traad paa Kroppen, som har mindste Anseelse af at være dansk. Det er min Siæl det samme, som om Een gik splitternøgen. De maae klæ'e sig! raaber de fra alle Kanter. Men Hans Elleborg

beholdte smukt de Klæ'er paa han havde med. Og hvorfor skulle ikke danske Folk være ligesaa gode hos de Fremmede, som danske Penge?

Staverup.

Men opholder De Dem ikke, Monfrere? Jeg vil just ikke vise Dem Døren, men —

Oldfux.

O det haster ikke, Monfrere; hvor man skal forspille sine Penge, kommer man altid tidsnok. Som sagt: jeg gik der ligesom jeg var hiemme. Men naar jeg lod mig see paa offentlige Steder, klyngede de omkring mig, gloede paa mig, og sukkede, og trak paa Skuldrene, ligesom jeg kunde være en Krøbling. Og kan der sees nogen Skavank paa mig, for en Ulykke? Er jeg ikke saa godt dannet, som nogen Herremand kan være? Hvad synes Hun, min lille Pige? I Fruentimmer kan bedst dømme om, hvad der hører til et Mandfolk. Det forstaaer I allerbedst. Heh? Hun smiler; men Hun maae betragte og beskue mig saa nøie, som en Hestepranger, og finder Hun en eneste Feil, det mindste, som kan ligne Spat, Piphase eller Flodskank, saa gier jeg hende et tusind Daler. See, derfor var det saa ærgerligt, at de Giække vilde giøre Nar af mig. Jeg har seet flere end een, der var saa tynd i Ryggen som en Mynde, havde et Par Been som en Stork, en Næse, som en Bekkasine, og en Farve, som en gammel Sadel, og ingen loe af dem, fordi Kiolen var skaaren efter den nyeste Mode.

Mode. Og med al deres fine Smag ere de fleste saa dumme som Østers. De troer, at uden for deres Land er Verden tillukket med et Plankeværk, ligesom den blinde Ende i Dybensgade. Østersøen er fuld af Hvalfisk, og Kattegattet er et Fyrtaarn. Engang blev jeg spurgt, om vi undertiden saae Solen: og da jeg svarte, fra Juul til Kyndelmisse havde vi en Slags Sommer, giorde han store Øine: og sagde ganske forundret: Fanden heller! saa tæt ved Nordpolen?

Staverup.

Gid du var paa Hekkenfeld med dit Væv.

Oldfux.

Overalt, den, der troer at finde det bedre udenlands, end han har det hiemme, er en stor Giæk. Der er brodne Kar i alle Lande. Det var Wessels Ord, og sande Ord. Det var min Siæl een af de bedste Poeter Verden har havt. (Han skienker for sig og for Staverup) Vi maae drikke Wessels Venners Skoal.

(De klinker og drikker.)

Staverup.

Men tænk paa deres Venner, Monfrere.

Oldfux.

De saaer at bie. Som sagt, der gives de Stæder, hvor de er saa philosophiske, at de holder det ene Menneske for ligesaa godt som det andet, og raaber: Adel og Uadel er ikke større Forskiel paa, end paa Tagsteen og Muursteen;

og at Stammetræe og Gaasespil er det samme og det samme. Men disse vise Folk taler neppe om en Rideheſt, førend der spørges om Faer og Moer og den hele Familie: og mangen stolt Heſt duer kun lidt, naar den ikke har sine 16 Qvarterer. Er det ikke artigt nok, Monsrere, en Heſt har sit Stammetræe.

Staverup (tvungen).

Ganske artig, i Sandhed. Men Monsrere, Tiden gaaer hen.

Oldfux.

Der seer man Frihedsmændene, ydmygst bære Een paa Skuldrene, og otte Dage derefter slaaer de hans Vinduer ind. Hahaha!

Bolette.

Forandring er Sindets Føde.

Staverup
(sagte til Bolette.)

Svar ham dog ikke, det faaer ellers aldrig Ende med den Praet.

Oldfux.

Men det Gode har de, at der kievles ikke saa meget som hos os. Naar en ung Herre kommer i Klammerie med en Hyrekudsk, saa springer han af Kareten og Kudsken af Bukken, og saa slaaes de: og naar Næverne har viist hvilken af dem havde Ret, saa kiører de.

Sta-

Staverup.

Men Deres Venner, Monfrere!

Oldfux.

O hvad! Ere de saa sultne, de kan ikke bie efter Rovet, saa lad dem æde hverandre indbyrdes, som de andre Ulve gior! — Saa har jeg været paa de Stæder, hvor de ere saa reenlige, at de ikke tør nyse for Gulvets Skyld, men netop findes der de Karle, der ikke undseer sig at giøre deres Penne til Modderpramme. Et andet Stæds tales i en heel Maaned om intet andet, end slagtede Oxer: man kan i Selskaber ikke faae et Ord indført for bare Stude. I visse Lande har de den herligste Viin, og forstaaer ikke at drikke den: de tar den som en Medicin, hver Dosis i et Glas koldt Vand. — Hist har de saa mange daglige Retter, som hos os til et Bryllup paa Landet: Klokken 6 om Morgenen begynder de deres Andagt med varme Pølser: de æder saa megen Kiødmad, som om de havde Svinefabriker, og plantede Fugle isteden for Kaal; men har de et ærligt Saltmadsfad, saa vil jeg gi'e dem min Hals. Kommer man noget længere frem, saa beer de Een til Giæst paa en Suppe, en halv Polar, et Dosin Muslinger, og en Snees Castanier og Figéner. Derfor seer de ud som halvstoppede Spegepølser, der har hængt et Aar for længe i Skorstenen.

Staverup (for sig).

Gid du hængte der din Sladdermads!

Bolette.

Men des smukkere er nok Fruentimmerne?

Oldfux.

Fruentimre? Nei, dem har vi min Siæl her i Danmark saa smukke, som de kan findes paa Jorden. Jeg har seet i Dag een af vore kiøbenhavnske Piger: det skal være en Froken Munterholm. Mage til hende har jeg aldrig seet. Monfrere kiender hende vel? Er det ikke en sød Pige?

Staverup.

O ja, hun er ganske kiøn.

Oldfux.

Har hun ikke de deiligste brune Øine, man kan see? Og saa den nydelige lille Næse! Og den Stemme, den søde Stemme! O hvilken Gorge! hvilken Gorge! O den Gorge, den Gorge! Monfrere, det er en Engel af en Pige! Det er ret en Lækkerbisgen!

Bolette.

Ja, den Mand er lykkelig, der engang skal plukke den Rose.

Oldfux.

Det er han vist. Men jeg tør sige, at jeg kiender ham. Naar man har mange Tusind om Aaret, og man er skabt som et andet Menneske, saa faaer man ikke saa let Nei. Dog, det er Tid at gaae, og la'e mig kopsætte. I Morgen sees vi, Monfrere. Ingen Omstændigheder: eller jeg gaaer ikke af Stedet.

(Han gaaer.)

Bo-

Bolette

Lad mig i det mindste vise Dem ne'er. (sagte til Staverup) Jeg bliver ved Døren.

(Hun følger ham.)

Staverup.

Ja tilvisse er hun en deilig Pige, en Engel i menneskelig Skikkelse, en yndig Rose! Tilvisse er den Mand lykkelig, som skal plukke denne Rose. Men det skal ikke blive dig, min gode Monfrere! Den Lykke er du ikke værd, med alle de mange Tusinde du eier: du har alt for liden Følelse dertil. Jo! det var rigtig det samme, som Morten i Kaalhaugen. Du, eller en Bonde, det var eens. For saadan en Gane, som du har, kan en god rund Landsbypegaas være lækker nok.

Fierde Scene.

Bolette. Staverup.

Staverup.

Det var godt, at vi engang blev af med ham. Hun troer ikke, min kiære Bolette, hvor han har giort mig utaalmodig efter Frøkenens Komme, og hvor den Berømmelse, han gav hendes Yndigheder, forhøier min Attraae.

Bolette.

Det troer jeg gierne. Naar man er sulten og hører Stegevenderen, det skiærper Appetiten. Men det er sandt, denne Fornøielse falder lidt vel kostbar.

Staverup.

Ja, min Pige. Men en god Huusholder kan vende mere paa sine Fornøielser end en anden. Jeg veed at hente det ind igien.

Bolette.

Der skal sandeligen og noget til at indhente et tusind Daler, helst i disse vanskelige Tider. Dog, jeg nægter ikke, man har vel før gi'et saa meget, og mere til: og hun er det værd.

Staverup.

Vist er hun. Men et tusind Daler koster mig denne Aften heller ikke. Neppe Halvparten.

Bolette.

Neppe Halvparten? Nei, De maae forlade mig. Der tar De feil. Jeg tør vedde, det er henimod 1200 Daler. Vil De bare regne det sammen. Her er Papiir og Pen og Blæk.

Staverup.

Du tar feil, Pige. Du skal see.

(Han sætter sig ved Skriverbordet.)

Bolette.

Behag nu at sætte det op. Først til Frøkenen selv en Ring og et Guldur med Kiæde —

Staverup (skrivende.)

Frøkenen selv, et Guld Repeteerur med Kiæde og en Ring —

Bolette.

Fem hundred Daler.

Sta-

Staverup.

Nei, 350 Rdlr. See det var den første Misregning.

(Han skriver.)

Bolette.

Nu, nu, vi er ikke færdig. Saa til Magnetdoktoren

Staverup (Skrivende).

Til Magnetdoktoren

Bolette

Et hundred Daler.

Staverup.

Atter Feil. Det var kun 50 Daler.

Bolette.

O! Pigerne kan let forregne sig. Men lad os først see, hvor meget det bliver. Nu til Bolette.

Staverup (Skrivende).

Til Bolette, først 5 og siden 10, er 15 Rdlr.

Bolette.

Saa, min Kiæreste et hundred Daler.

Staverup.

Men det kommer jo ikke denne Sag ved.

Bolette.

Er det ikke altsammen i Anledning af denne Randevu? Herren maae endeligen giøre mig den Fornøielse, at lægge det sammen, Stort og Smaat.

Staverup.

Nu vel da. (han skriver) Bolettes Kiæreste, 100 Rdlr.

Bolette.

Nu til Fruens Fætter 200 Daler.

Staverup.

Men de veed jeg dog herer ikke hertil; det er jo kun et Laan.

Bolette.

Det forstaaer sig; men om Herren faaer dem igien, er meget uvist. Han vilde jo spille dem bort. Desuden laante De ham jo allene for at blive af med ham.

Staverup.

Nu, jeg kan sagte sætte ham med paa Regningen. (skriver) Min Kones Fætter, 200 Rdr.

Bolette.

Nu regner vi sammen. Men det ringer. Herren maae ikke lægge sammen førend jeg kommer op igien.

(Hun gaaer.)

Staverup.

Det ahner mig, som jeg ikke fik disse 200 Daler igien. At laane Penge til en Spiller, er Synd: jeg fortiener at blive beskuppet. Han skulde kommet mig paa en anden Tid: han skulde smukt ha' prøvet sin Lykke hos en Jøde. — Men la' mig dog see: (regner sammen) 200 og 100 er 300, og 15 er 315, og 50 er 365, og 350 er,

lad

lad mig see, 715. Ja, paa den Maade har hun Ret. Var jeg nu saadan en Giæk og betalte Skræderen med, saa havde vi der rigtig saa nær de 1000 Daler. Det er vel meget. Dog, hun er det værd, hun er det værd! Deri har Bolette ogsaa Ret. Desuden, Skræderen faaer ikke en Skilling. See der er en Qvart af de 1000 Daler in salvo.

Femte Scene.

Bolette. Staverup.

Bolette.

Hvad skal vi nu giøre? Der er den forbistrede Skræder. Han vil ha' Penge, og han siger, han gaaer ikke, førend han har faaet dem.

Staverup.

O! ham vil vi snart blive af med. Jeg skal ha' her en Jagtpidsk. Hun skal see Leier, hvor jeg vil feie ham ne'er af Trapperne. Jeg skal lære ham at komme og giøre en Streg i min Regning.

Bolette.

Nei, det gaaer aldrig godt nu omstunder. Den Tid er forbi, da en Creditor lod sig afvise paa den Maade.

Siette Scene.

Oldfux (klædt som Skræder). De Forrige.

Staverup.

Hvilken Dumdristighed. Hvem giver jer Lov til at komme ind, førend I bliver kaldt?

Old-

Oldfux.

Nøden, Deres Høiædle Velbaarenhed. Nød bryder alle Love.

Staverup.

Hvad kommer mig jeres Nød ved?

Oldfux.

Meget, Deres Høiædle Velbaarenhed. Min Nød kommer deraf, at De opholder mig saalænge med Betaling af den lille Regning.

Staverup.

Den Regning betaler jeg ikke. Den Gield er giort uden mit Vidende og imod min Villie.

Oldfux.

Det kunde jeg ikke vide. Deres Høiædle Velbaarenhed har ikke behaget at giøre sin Frue umyndig i Aviserne. De kommer altsaa til at betale for hendes Raade, og søge Deres Ingres paa hendes Person.

Staverup.

I kan selv holde jer til hende. Hun har bestilt Klæ'erne.

Oldfux.

Deres Høiædle Velbaarenhed forlade mig. Jeg har med Deres naadige Frue intet andet at bestille, end at efterkomme hendes Befaling, og ta' hende Maal. Pengene tar jeg hos Dem.

Staverup.

Dem faaer I ikke hos mig.

Oldfux.

Da maatte jeg ta' mig den underdanige Frihed, at søge Deres Høiædle Velbaarenhed ved en Giæsteret —

Staverup.

Og hvad saa?

Oldfux.

Ta' en Dom over Deres Høiædle Velbaarenhed, og bede Dem flytte.

Staverup.

Flytte? Hvorhen?

Oldfux.

Til Stadens Arresthuus.

Staverup.

Og det tør I sige til en Mand af min Stand? Skammer I jer ikke?

Oldfux.

Ja sandeligen vilde jeg skamme mig paa Deres Høiædle Velbaarenheds Vegne.

Staverup.

Hold Kiæften, Karl, og skrup jer, om I vil komme heelskindet herfra.

(Han leder efter Pidsken.)

Bolette

(snapper, mens han søger, Noten fra Bordet).

Oldfux.

Deres Høiædle Velbaarenhed behager at gie grove Ord: De er da nok og saa artig og la'er

Penge

Penge følge med. Hvor man faaer den rede Skilling, regner man en Smule Hidsighed ikke saa noie. Men grov Konfekt og ingen Penge, Bitterknøe! det er for meget. Og siden Deres Høiædle Velbaarenhed ta'er det paa den Fod, maae jeg underdanigst la' Dem vide, at jeg ikke gaaer af Stedet, førend jeg er bleven betalt.

Staverup.

Betalt skal du blive, min god Skræder. (han finder Pidsken) Belav dig kun paa Qvitering.

Oldfux.

Jeg er allerede belavet. (han tar en Tyremie op under Kiolen) Man maae være betænkt paa alle Tilfælde. Jeg har Skrivertøi hos mig. For den Mynt, Deres Høiædle Velbaarenhed vil betale i, tillader De at qvitere med Rødkridt.

Staverup (til Bolette).

Det er Fanden til Skræder.

Bolette (til Staverup).

Han slipper Dem neppe uden Penge.

Oldfux.

Det er en Maade for os Skrædere, at vi banker, naar vi skal ha' Saxen. Det staaer til Deres Høiædle Velbaarenhed, om jeg skal banke, for at komme til mine Penge.

Staverup.

I faaer ingen. Jeg betaler ikke en Hviid.

Old-

Oldfux.

Og jeg, med Deres Høiædle Velbaarenheds høigunstige Tilladelse, gaaer ikke af Flekken, førend jeg har faaet hver en Skilling.

Staverup.

Da kan I bie længe.

Oldfux.

Ih naa! Om nu saa var? Jeg seer, her er baade at spise og drikke, og en god Kanopee. Bedre her, end i Slutteriet.

(Han sætter sig ned.)

Bolette (til Staverup).

Hvad er her ved at gjøre? Tiden gaaer hen. Vi kan vente hende hvert Øieblik.

Staverup (til Bolette).

Jeg havde stor Lyst at banke ham til Karbonade; men den Karl var i Stand at lægge Haand paa mig. Og det var en forbandet Historie.

Bolette (til Staverup).

Ja, det var tilvisse. Først saadant et Pokkers Knup af Magnetdoktoren, og nu igien nogle dygtige Rap af en Tyremie, det gik aldrig godt.

Staverup.

Jeg vil prøve en anden gammel god Maade: jeg vil snakke mig fra ham. (høit og i en fortrolig smigrende Tone, med Skulderklap og deslige) Vel, min kiære Mester, jeg seer med Fornøielse, De er en ærekiær og resolveret Mand. Jeg er glad af at lære saadan en brav Mand at kiende. Jeg haa-

haaber De forlader den Frihed jeg tog mig, at anstille den lille Prøve med Deres Tænkemaade. Havde De ladt sig forbleffe, saa havde jeg ikke saa gierne tient Dem, som jeg nu gior —

Oldfux.

Jeg takker Deres Høiædle —

Staverup.

Ingen Taksigelse, min Ven. Det er min Skyldighed og en sand Fornøielse. Jeg er ret begiærlig efter at lære Deres hele Familie at kiende, især Deres gode Kiæreste, Madame — Maae jeg udbede mig Deres Navn?

Oldfux.

Det har Deres Høiædle Velbaarenhed nok seet af Regningen. Jeg hedder ellers Saxemand.

Staverup.

Sandt, ganske sandt. Vel, hvorledes lever Madame Saxemand? Og de kiære Børn? De har dog Smaafolk, Herr Saxemand?

Oldfux.

Jeg har bragt en lille Dreng tilveie —

Staverup.

Er han allerede voxen, tegner han godt? Dog, der er ingen Tvivl om, at han slægter efter Faderen. Bring ham med, at jeg kan see ham, naar De triner herind igien for at faae Penge. Jeg interesserer mig for Deres hele Familie, De er en brav Mand og en værdig Borger. (Han tar sin Hat og vil gaae) Men bie nu ikke forlænge,

og

og kom om Morgenen, at De finder mig hiemme. Det skulde giøre mig ondt, om De gik feil. Bolette, siig til alle Folkene, for Herr Saxemand er jeg altid hiemme. Farvel, kiære Ven: lad mig snart ha' den Fornøielse at see Dem igien.

Oldfux.

Jeg takker underdanigst for den Naade og Ære, Deres Høiædle Velbaarenhed beviser min ringe Person og Familie. Men — De tillader, at jeg udbeder mig den største Prøve derpaa — mine Penge.

Staverup.

Dem skal De faae, min Ven! dem skal De faae, min Bedste! Kun i Aften maae De undskylde mig. Jeg har nødvendige Forretninger.

Oldfux.

Deres Velædle Velbaarenhed kan ikke ha' mere Hastverk end jeg. De kommer ikke til Deres, førend jeg kan komme til mine.

(Han stiller sig for Døren.)

Staverup.

Men han vil dog vel ikke arrestere mig i mit eget Huus?

Oldfux.

Bevar' os vel! Jeg be'er Deres Høiædle Velbaarenhed vil ikke opholde mig. Det er ganske imod min Villie, at jeg er Dem til Uleilighed.

Staverup.

Men hvem holder jer? Gaae, siger jeg.

Oldfux.

Jeg gaaer, jeg flyver afsted — naar jeg har faaet mine Penge. Men før, min Siæl! ikke afsted, hverken De eller jeg.

Staverup.

Nei, han er alt for ublue. Jeg seer nok, her skal andet til end gode Ord. (Han tager Pidsken) Fanden skal flætte dig herfra.

Oldfux.

Ih nu vel. Lad os lege lidt til Tidsfordriv. Jeg tænker min Naboes, Slagterens Dievel, holder det ud med deres Heiædle Velbaarenheds. Som nu for Exempel.

(Han slaaer ham Pidsken udaf Haanden, tar den og putter den i Lommen.)

Staverup (skraalende).

Vil I overfalde mig i mit Huus?

Oldfux.

Deres Heiædle Velbaarenhed behage at skaane sit Bryst. Den Skraal nytter inter. De skræmmer mig ikke paa den Maade. Jeg kan skrige høiere end De. Vil De, Folk skal høre os paa Gaden, saa skal jeg sætte Pigen uden for, og ryste alle Deres Indvolde til Lungemoes, og med det samme raabe Gevalt, saa at man skal høre mig paa Bleegdammen. Og naar da Folk kommer ind, skal denne (han ryster Pidsken) høre Dem til: den har De villet prygle mig med.

Bolette (til Staverup).

Bevar os! Hvilke Politesser! hvilken Ondskab! For Himlens Skyld, lad det ikke komme dertil.

dertil. Hvad mener De den stakkels Froken vil sige, naar hun seer saadant Opløb?

Staverup (til Bolette).

Det er just det Værste.

Bolette.

Og Pidsken har han nu fra Dem. Det er i alle Henseender bedst at betale ham.

Staverup (høit).

Hvormeget er da den forbandede Regning?

Oldfux.

Den er paa 251 Rdlr. 1 Mk. 14 Skill.

Staverup
(flyer ham Sedler).

Der! der er 250 Rdlr.

Oldfux (tæller efter).

Nu faaer jeg endnu 1 Rdlr. 1 Mk. 14 Skill.

Staverup

Hvad? Ikke engang 7 Mark afstrokken paa en Regning af 250 Rdlr.?

Oldfux.

Deres Høiædle Velbaarenhed nødte mig til at love, at jeg ikke vilde gaae, førend jeg fik hver en Skilling. Og hvad vi Skrædere lover, det holder vi.

Bolette.

Det veed Morten!

Staverup
(kaster ham et Par Sedler til).

Der er to Daler til.

Oldfux.

Jeg takker underdanigst. (Flyer ham en Regning og Smaapenge) Og her har Deres Velbaarenhed en qviteret Regning og 4 Mark og 2 Sk. tilbage.

Bolette.

Men hvor kunde De vide forud, at De fik Penge strax?

Oldfux.

O! der kunde ingen tvivle om det. Hans Høiædle Velbaarenhed er alt for retsindig, endskiønt lidt hidsig. Han kunde ikke nægte en ærlig Mand billig Betaling, naar Tingen blev ret forklaret. Mange midster en Hoben Penge, fordi de ikke forstaaer at snakke sig til rette. Imidlertid anbefaler jeg mig til Deres Velbaarenheds høigunstige Erindring og Recommendation, og tar mig den Frihed at bringe min lille Dreng med, første gang jeg igien har den Ære at ta' Maal.

(Han gaaer, og Bolette følger med ham.)

Staverup.

Ja, du skal ta' Maal! — Der gik de halvtredie Hundred med. Det bliver mig en kostbar Fornøielse. Et heelt 1000 Daler at rykke ud med, hidtil endnu med tør Mund, det er for meget. Tusind Daler er skienne Penge. Dog, jeg maae spare paa alle muelige Maader. De Penge, jeg har tilgode hos Vrangerup Bønder for resterende Skatter, skal de herud med, enten de piber eller synger.

Sy-

Syvende Scene.

Volette. Staverup.

Volette
(ſiger ham Pidſken).

Her er Pidſken, med underdanigſt Tak for Laan. Men, Herre, det er ligeſom alle Ulykker kom ſammen i denne Aften. Der har vi den ſlemme Jyde igien. Han vil endeligen op til Dem. Jeg veed ikke bedre Raad, end at De gaaer af Veien, at han ikke finder Dem hiemme, og bliver her hængende.

Staverup.

Det forſtaaer ſig. Jeg vil lukke mig ind i Sovekammeret.

Volette.

Jomænd. Nei, Fruen har ta'et Nøglen baade af Sovekammeret og af det grønne Værelſe. Der er intet andet for, De maae ſkiule ſig paa mit Kammer. Saa vil jeg imidlertid la' ham komme op og ſee, at her ingen anden er. Naar han er borte, vil jeg la' Rullegardinerne gaae ne'er og ſætte alting i Stand, at det er mørkt naar Frøkenen kommer. Saa ſkal det jo vel være?

Staverup.

Naturlig. Derved ſparer vi en Fandens Hoben Ceremonier.

(De gaaer.)

Ottende Scene.

Frøkenen. Fruen.

Frøkenen.

Nu kan vi dog puste lidt, og besee Theatret, hvor Komedien skal spilles. Denne Oldfux gier sine Sager herligt.

Fruen.

Men Bolette giver ham vist intet efter. Det er en Pokkers Tøs. Men hvad skulde det betyde, at hun fik ham til at opsætte alt, hvad han er bleven af med i Dag?

Frøkenen.

Det skal De faae at høre: det skal ha' sin store Nytte.

Fruen.

Jeg var tilfreds at det Hele var forbi. Det skiær mig i Siælen, at vi saaledes spiller Giæk med ham. Det er dog min Mand.

Frøkenen.

Men De har jo giort hvad De kunde? Der er jo intet andet Raad for? Og prøve paa at forbedre ham, maae man dog.

Fruen.

Ja det skulde være mig en Glæde, om det lykkedes; om det kun ikke kommer ud, og han da bliver desmere forbittret over at jeg har været med i denne Intrigue. Hvor let kan han ikke faae at vide, at jeg ikke har været udaf Huset?

Frø-

Frøkenen.

Det skal ingen Nød ha', min Bedste. De kan være ganske roelig.

Fruen.

Og om de to Menneſker nu ikke holder Munden?

Frøkenen.

Saa handlede de imod deres eget Bedſte.

Fruen.

Merker han kun ikke, hvad der gaaer for ſig!

Frøkenen.

Der ſørger Bolette nok for: hun har viſt lukket ham inde, imedens hun klæ'er Oldfux paa i det grønne Kammer. Og dette kan ikke ta' megen Tid bort. Han behøver jo kun at binde Pocher om, kaſte Kiolen og Kaaben over, ſætte den ſtore Hat paa, og hænge det Uhr ved Siden, ſom Bolette har laant ham.

Niende Scene.

Oldfux (ſom Frue Braller). Bolette. De Forrige.

Frøkenen.

Der har vi ham. Han blev ſnarere færdig, end jeg havde tænkt.

Bolette

(lader det blive mørkt).

Ja, det er vel altſammen ikke ſaa ganſke accurat; men vi ſtoler paa det Mørke.

Oldfux
(sagte i Frue Brallers Tone).

Kan jeg kun holde mig saa længe. Thi med disse Klæ'er kommer Sladdervurenheds Aand over mig. Skynd dig, Bolette: ellers løber Munden over.

Bolette.

Vær nu ikke saa taabelig og lad ham høre dig. Sæt dig nu her paa Kanopeen. Frøkenen holder sig bag ved ham, og forer Ordet. Fruen bliver i sit Kammer. Og her er Klokken paa Bordet. Nu skal han komme. Men spar ham nu ikke. Vi har ganske artig aareladt og kopsat ham, men vi kan gierne ta' noget mere Blod.

(Hun gaaer.)

Fruen.

Naar han kun ikke seer, de er to?

Frøkenen.

Det har ingen Nød: det er jo belmørkt; han kan umuelig kiende to sorte Hatte fra hverandre.

Oldfux.

Allermindst naar han er i den Feber, han nu trækkes med. Jeg har kiendt den, der tog en Malkepige med et Par Arme, som to nye Skilderhuse, for een af de 3 Gratier ved høilys Dag.

Fruen.

Men Deres hele Person —

Frøkenen.

Bliver usynlig for ham, formedelst denne sorte Kaabe, og de sorte Handsker. Vend sig om og see, om De kan blive mig vaer.

Fruen.

Fruen (seer sig om).

Nei, jeg kan sandeligen ikke. Nu gaaer jeg. Gud! kan den, der vil forekomme Udyd, være saa angst, hvad maae da ikke den være, som overlader sig til sine onde Drifter!

(Hun gaaer ind i Sovkammeret.)

Tiende Scene.

Staverup. De Forrige.

Staverup
(kommer, ragende for sig).

Her er saa mørkt, som i en Grævlinge-Hule. Min Frøken, min allerdeiligste Frøken, hvor er De?

Frøkenen
(bag ved Oldfux).

Her er jeg, kiære Staverup. Forlad mig, jeg bliver siddende paa Kanopeen: jeg er ikke i Stand til at reise mig af Skræk over at finde mig her i Mørke allene hos Dem. Hvad maae De tænke om mig?

Staverup
(søger og kysser Oldfuxes Haand).

At De er Godhed, den elskværdigste Godhed selv.

Frøkenen.

Men hvor er nu Deres Magnetdoktor, min bedste Ven? For Himlens Skyld lad her komme Lys. Jeg lider for meget i d[illegible]ne uanstændige Situation. Hav Medlidenhed med en uforstandig Pige.

Staverup
(kaster sig for Oldfures Fødder).

Nei, min Allersødeste, hav Medlidenhed med mig. Lad os ikke tale dette følsomme Sprog. Jeg kan paa min Siæl ikke komme tilrette med disse fine og falske Sentimangs. De veed, at jeg elsker Dem saa varmt, som man kan elske.

Frøkenen.

Forskaan mig med slige Forsikringer. Jeg kan, jeg bør ikke høre slige Ord —

Staverup.

O! min dyrebare Frøken, det er heller ikke det, jeg vil. Lad os ikke giøre mange Ord, lad os gaae lige til Meningen.

Frøkenen.

Vel, saa lad os da faae Lys.

Staverup.

O! min Deilige, vi skal nok faae Lys: men dersom De vil tillade —

Frøkenen.

Nei, nu har jeg ikke Tid længere. Jeg maae være hiemme inden Kloken er ni, og den er paa Slaget.

Staverup.

Forlad mig, den er ikke mere end halvgaaen ni. Behag kun at la' Deres Uhr repetere.

Frøkenen.

Mit Uhr repeterer ikke.

Staverup.

Da skal jeg nok faae det til at la' os høre, hvad Klokken er. Behag og laan mig det. (Han tager Oldfuxes Uhr og forbytter det med Repeteer-uhret, som han først lader slaae, og saa flyer Oldfux det. Han hænger det ved Siden.) Kan De nu høre Klokken er ikke saa mange, som De sa'e?

Frøkenen.

Men hvorledes gaaer dette til? Man skulde sige, De bruger Troldomskonster.

Staverup.

Ja det skeer ved en lille Talisman. Tillad at jeg sætter den paa Deres Finger —

(Han tar Ringen og sætter den paa Oldfuxes Finger.)

Frøkenen.

Det er visselig Foræringer, De giver mig paa denne galante Maade; men, min bedste Ven! jeg kan ikke modta' alt dette —

Staverup.

Forsmaae ikke disse ringe Prøver paa min Høiagtelse og Kiærlighed.

Frøkenen.

Kiærlighed! Bevar os! Lad mig ikke høre de Ord. Betænk, De er gift, og De har en ligesaa deilig, som dydig Gemalinde.

Staverup.

For Himlens Skyld! lad os nu ikke tale om min Kone: det er det samme som at tale om Me-

dicin

dicin ved et godt Maaltid. Nei, lad os i dette Øieblik glemme alting, undtagen —

(Han tager Oldfuxes Haand og kysser den med Hestighed.)

Frøkenen.

Men hvad gaaer der af Dem, Staverup? Undseer De Dem ikke? De er en farlig Mand, Staverup. Man kunde ikke imodstaae Dem, dersom man ikke vidste, at De er ubestandig.

Staverup.

Jeg ubestandig! (Han kaster sig til Oldfuxes Fødder) Nei, De gier mig Uret. Her ved Deres Fødder svær'er jeg Dem evig Kiærlighed, evig Troskab til.

Frøkenen.

Ak mit Hierte bæver: Staae dog op —

Staverup

(sætter sig hos hende, og tar Oldfux i sine Arme.)

Min Allerdeiligste! denne Angest —

Frøkenen

(kaster Klokken paa Gulvet.)

Ak, min Ven! jeg hører der kommer nogen. Jeg er forloren.

Ellevte Scene.

Bolette (med Lys). De Forrige.

Staverup (springer op).

Hvad Dievelen er dette?

Old-

Oldfux og Frøkenen.

Hahaha! Hahaha!

Volette.

Hvad Pokker giorde Herren paa Knæe for Frue Brallers Fødder?

Frøkenen.

Ja, min kiære Herr Staverup: her har vi en ganske artig Forvandling. I Stedet for en tilbedt ung Pige, finder De en respektabel Matrone. Denne Dame har vi overtalt til at blive et Vidne til Deres Daarlighed, og et Redskab til Deres Beskæmmelse.

Oldfux

(efterligner Frue Braller).

Ja jeg vilde ikke midste denne Komedie for meget.

Frøkenen.

Frue, De har seet, hvor høiligen jeg og min Familie er bleven fornærmet af denne smukke Herre. De har annammet det Uhr og den Ring, som han havde troet mig nedrig nok til at imodta'. De veed hele Historien, giør mig den Tieneste og lad den blive bekiendt.

Oldfux.

Det skal den blive, min Ven! Det skal den blive.

Frøkenen.

De har Gaver til at udbrede en Anekdote og tegne en Karakteer.

Old-

Oldfux.

Og jeg nedgraver ikke mit lille Pund.

Frøkenen.

Spar ingen Farve, for at vise denne troløse Gemal, denne uforskammede Fruentimmerjæger, saa sort som han er.

Oldfux.

Jeg vil ikke male, men jeg vil brænde ham sort.

Frøkenen.

Gaae, Frue, lad endnu i denne Aften hele Kiøbenhavn vide denne moersomme Tildragelse.

Oldfux.

Det kan De være forsikret om. Jeg tar herfra til Komedien, og gaaer fra Loge til Loge. Derefter kiører jeg fra Selskab til Selskab. Inden 24 Timer skal han være overalt, paa hver en Platmenage, paa hvert Spillebord, i hver en Arbeidspung, og i hver en Tobaksdaase.

Frøkenen.

For alting skaan ikke Helten i Stykket. De veed, efter Krigsraison og ved Erobringsret hører han mig til: men jeg giver ham Dem til Priis: giør med ham hvad De behager.

Oldfux (reiser sig).

Jeg takker tusinde Gange. Om han gav mig hans bedste Gaard, var den mig ikke saa kiær.

(Han vil gaae.)

Sta-

Staverup.

Nei, min naadig Frue, De maae ikke gaae: De maae ikke giøre mig til en Fabel for hele Kiøbenhavn.

Oldfux.

Ikke for hele Kiøbenhavn, min kiære Ven, for hele Landet fortiener De at blive det.

Staverup.

Nu, lad være jeg fortiener det. Jeg nægter det ikke. Men hvad skal jeg giøre, hvad skal jeg love, for at faae denne fordømte Historie neddysset?

Frøkenen.

Nei, Staverup, den maae ikke neddysses: De har været alt for uartig imod Deres gode Frue.

Oldfux.

Og Historien er alt for rar: det var Synd at den ikke skulde komme ud. Hvor mange Familier kan ikke have godt af den?

Bolette.

Men naar Herren lover han vil forbedre sig?

Oldfux.

Ja, det lover jeg.

Frøkenen.

Og hvorlænge skulde denne Forbedring vare?

Oldfux.

Ikke længere end een af de Omvendelser, som man seer saa tidt i den femte Akt af en Komedie.

Bo=

Bolette.

Da tør jeg nok indestaae for Herren. Han er alt for om over sit gode Rygte og sin Ære. Kom denne Historie over til Jylland, han torde aldrig mere lade sig see der. Der har man og levende Aviser, og tobenede Rageknive, og velbaarne Basuner.

Oldfux.

Jo jo, i Provindsen ere de værre end i Hovedstaden. Der gaaer Bagtalelse mere økonomisk tilverks end hos os. Der tærer de paa en Anekdote i Aar og Dag. Der kan saadan en Historie ikke komme til at døe ud. Thi naar de har klædt Manden reent af, saa giver de ham et Øgenavn paa igien, og lar ham løbe med.

Bolette.

Ja Herren kom saa vist, som jeg staaer her, til at kaldes Magnetdoktoren saalænge som han levede. Ikke sandt, naadig Herre?

Staverup.

Og hold eengang Munden, og lad os bringe Sagen i Rigtighed. Min Kone skal ingen Aarsag ha' at besvær'e sig: det lover jeg. Er det ikke nok?

Frøkenen.

Jeg troer, vi kan la' det komme an paa et Forsøg.

Oldfux.

Det er Jammerskade for den herlige Anekdote. Betænk, hvad der kan blive af, naar alle Om-

Omstændigheder ret appetitlig laves til, ligesom det kunde være en Skildpadde. At jeg ikke skal spare spansk Peber, kan De sagte tænke.

Bolette.

Nei, naadig Frue, lad sig bevæge for min stakkels Frues Skyld, som ikke drømmer om denne Komedie, og som inderligen vilde bedrøves, om hun fik noget at vide derom. Tag Herren til Naade. Lad alting blive glemt.

Oldfux.

Glemt? Nei, Bolette, glemt kan og skal det aldrig blive.

Staverup.

Vel, vil De ikke la' sig overtale; vil De endeligen være saa uædel og giøre mig foragtelig og latterlig, ihvormeget jeg end be'er, og gierne vil love og holde; saa faaer det at være. Saa nægter jeg det altsammen, og erklærer det for een af de Usandheder, som Ondskab opdigter. Mit Nei er saa godt som Deres Ja.

Oldfux.

O! deri tar de mærkeligen Feil. De kiender ikke Verden, om De tænker, at man ikke langt mere troer den, der anklager, end den der forsvarer. Desuden er Frue Braller ikke bekiendt for at løbe med Limstangen, og fortælle noget opdigtet Tøi. Dertil er jeg alt for ærekiær. Nei, pynte og udpudse, salte og peb're en Anekdote gider jeg nok, og deri har jeg en Smule Lykke;

men opfinde een! Fy'! det er jeg ikke i Stand til. Sandhed er mig hellig: og det veed hele Kiøbenhavn. Alt hvad der kommer udaf min Mund, passerer for saa tilforladeligt, som et Document. Og i denne Sag har jeg Document nok: jeg fandt her paa Bordet den hele Regning over hvad disse Leier har kostet min Herre. Her har jeg Sort paa Hvidt og Deres egen Haand for, hvilken Ødeland De er i Deres Amouretter, De, som er saadan en Gnier imod Deres Frue.

Staverup.

Hvilken Ulykke! Bolette, Bolette, nu seer jeg, hvilken listig Slange hun er.

Bolette.

Nu, nu, det skeer altsammen til Deres eget Bedste, til at forekomme at De ikke falder i igien. Frue Braller vil vist tilgive og spare Dem, naar De lover, hvad Ret er.

Frøkenen.

Ja, min bedste Frue, naar Staverup forpligter sig til, at han stedse vil være artig imod sin Kone, og aldrig give hende Anledning at klage. —

Oldfux.

Nu ja, for den stakkels Kones Skyld vil jeg forbarme mig over ham. Men artig, artig, Staverup! Ingen fremmede Guder mere! ingen hemmelige Besøgelser hos Bønderkoner! ingen Aftenpromenader med Malkepiger!

Sta-

Staverup.

Nei, nei.

Oldfux.

Ingen Jalousie og ingen Karrighed! Kan De forsvær'e dem?

Staverup.

Ja jeg kan.

Oldfux.

Vel da, til en Prøve paa Deres alvorlige Bestræbelser fører De Deres Frue i alle Selskaber, Concerter og Baller, og be'er, saa ofte mueligt, en Chapeau til Bords, helst naar De selv er ude, at holde hende med Selskab!

Staverup.

Det er lidt vel meget. Dog, det faaer intet hielpe. Jeg lover det.

Oldfux.

Godt. Dernæst fordrer jeg, at De reiser herfra i Morgen den Dag, saasnart Porten lukkes op.

Staverup.

Det er umueligt. Jeg har meget at forrette.

Oldfux.

Det kan De lade giøre ved en Commissionair.

Staverup.

Og jeg maae ta' Afskeed af saa mange Venner.

Frøkenen.

Behøves ikke.

Staverup.

Min Kone kan ikke følge med. Hun er syg.

Oldfux.

Hun bliver her, indtil hun er bedre, og har seet sig om og har nydt Kiøbenhavn, og har holdt sig skadesløs for hvad hun saalænge har manglet.

Staverup.

Men i Aften laante jeg hendes Fætter 200 Daler, dem skulde jeg have igien først.

Oldfux.

Dem betaler han til Deres Frue. Om hun faaer og beuger dem, eller De: det er jo eens?

Staverup.

Ikke saa ganske eens. Dog, det kan være det samme. Det er endda en Lykke, om hun faaer dem igien, om den Ødeland ikke har feiet dem ud hos sine Spillebrødre.

Oldfux.

Vi regner heller ikke paa de 200 Rdlr. Nei, nei, De maae være saa god og give os 200 til. Deres gode Frue skal jo ha' noget at holde Huus med i den Tid hun bliver hos os.

Staverup.

Men hvor vil De hen? Endnu 200 Daler. For meget er for meget. Dette Narrerie har saa allerede kostet mig nok.

Old-

Oldfux
(vil til at gaae).

Ja, Staverup, det staaer til Dem at giøre hvad De vil. For mig maae De gierne la' være. Jeg ønsker intet heller. Kom, Frøken.

Staverup.

O nei, gaae ikke, gaae ikke. (Han tar Penge op) Her er da de 200 Daler med.

Oldfux.

Tak paa min Vens Vegne. At hun beholder Uhr og Ring, det forstaaer sig af sig selv.

Staverup.

O ja, de er hende vel undt. Hun fortiener dem, fordi hun ikke har været med.

Bolette.

Men skal jeg ikke og ha' lidt for min Umage?

Staverup.

Ja hun! hun skal nok ha' Penge til for de Pudser, hun har spillet mig?

Bolette.

Men hvem spiller vel saadanne Pudser for intet? Desuden, dem, jeg har spillet Dem, vil De engang takke mig for.

Oldfux.

Ja, Bolette, den redelige Flid og det ægte Troskab hun har viist —

Staverup.

En skiønne Troskab!

Oldfux.

Fortiener Belønning. Den Kiæreste hun har, skal han giøre til Forvalter, og ta' ham med sig i Morgen tidlig. De 100 Rdlr. han har laant ham, skal være ham skienket. Han skal giøre deres Bryllup paa en Maade, som jeg kan være fornøiet med. Hun skal holde Øie med ham, og maanedlig sende mig en Conduitrapport, at jeg kan være ved Haanden naar det Mindste indløber. Holder han ikke alt hvad han har lovet, giør han sig uværdig til den Skaansel jeg har bevist ham, saa skal den hele Historie frem: ikke allene her i Kiøbenhavn; nei, jeg skal selv reise over til Jylland.

Staverup.

For Himlens Skyld, tie stille! Det øyser i mig. Jeg svær'e, jeg skal holde alt hvad De har paalagt mig. I denne Aften forlader jeg Kiøbenhavn. Bolette, lad sin Kiæreste komme til mig i den gule Hest. Nu gaaer jeg hen og betaler min Vært, og bestiller Heste: jeg gider ikke engang biet til mine Folk kommer hiem.

Oldfux.

Men lover De ikke mere, end De kan holde? Vil De ikke ved det første Par skielmske Øine glemme disse Løster?

Staverup.

Nei, det er umueligt. Fruentimmer troer jeg aldrig mere. De Komedier de spiller, falder for kostbare. Jeg var en Giæk, at jeg lod mig narre denne Gang; men jeg var noget mere, om

jeg

jeg vovede mig igien paa den Gallei, førend jeg kan la' mit Rygte og mine Penge assurere.

(Han gaaer.)

Frøkenen.

Jeg haaber, han er kureret.

Bolette.

Endskiønt han har havt hele tre Doktorer.

Oldfux.

Der kan man see, hvad en Sladdersødster er god til.

Tolvte Scene.

Fruen. Frøkenen. Oldfux. Bolette.

Fruen.

Jeg har hørt hvert Ord. Jeg kan ikke udtrykke, hvad jeg har følt. Hvor lykkeligt et Udfald har ikke disse Leier havt! Min bedste, dyrebareste Ven, hvor meget skylder jeg Dem ikke?

Oldfux

(flyer Fruen Pengene og Pretiosa).

Min naadig Frue, her har jeg den Glæde, at levere Dem Penge til Skræderen, 50 Rdlr. fra Magnetdoktoren, 200 Rdlr. fra Deres Herr Fætter, 200 Rdlr. fra Deres omvendte Gemal, et Repeteeruhr — og en Ring — fra den samme kiære Haand.

Fruen

(byder Frøkenen begge Pretiosa).

Min udvalgte Ven, forsmaae ikke denne Gave. Den var Dem tiltænkt af Mandens Hierte; annam den af Hustruens Haand.

Frø-

Frøkenen.

For Guds Skyld, min Bedste, lad de Tanker fare. Af Kiærlighed til Dem og vort Kiøns Ære har jeg giort Dem denne ringe Tieneste: den taber sit Værd, naar jeg tar imod saadan en Giengieldelse.

Fruen.

De er alt for ædelmodig. Men han da, min kiære Ven —

Oldfux.

Jeg er rigeligen belønnet: jeg har Dem at takke for min Lykke.

Bolette.

Ja, nu er du da bleven Forvalter. Men næsten kunde jeg ønske at blive her i Byen, og tiene flere Mænd med denne Kuur.

Frøkenen.

Her er Patienter nok af det Slags. Vi kunde giøre alle Juvelerer og Uhrmagere lends.

Bolette.

Og Oldfux har saadan en Lykke i Forvandlinger! Han burde vedblive, indtil han blev ret noget Stort.

Oldfux.

Nei, jeg takker. Det er med Forvandlinger, som med Actier og Spil og Autorskab. At holde op i den rette Tid, det er Konsten!

Søofficererne,

eller

Dyd og Ære paa Prøve.

En

original Komedie

i fem Akter,

af

J. C. Tode.

Tredie

afkortede og forbedrede Udgave.

Personerne.

Greven af Worthington.
Lord Walsingham, Admiralitetschef.
Lord Bellamy.
Sir Arthur Bubble, Grevens Fætter.
George King, en Sølieutenant paa halv Gage.
Richard Trueman, ligesaa.
Wilson, en Akteur, som spiller Ellis's, en foregiven Søofficeers Rolle.
Smirk, en Gadejunker.
Glitter, ligesaa.
Simmons, en Geniemand.
Macleech, en Aagerkarl.
Jack Steady, Kings Baadsmand.
Stanton, Sir Arthurs Kammertiener.
Kelly, Grevens Kammertiener.
Billy, Mistreß Wottens Søn.
Grevinden af Worthington.
Lady Fanny, Sir Arthurs Gemalinde.
Miß Lovise Winning, Sir Arthurs Myndling.
Mistreß Spencer, Kings Søster.
Mistreß Wotton, en Søekapitains Frue.
Mistreß Cunning.
Mistreß Vellum, en Modehandlerinde.
En Pige.

Scenen er i London.

Søeofficererne,

eller

Dyd og Ære paa Prøve.

Første Akt.

Scenen er i Saint James Park. Foruden de spillende Personer seer man fra Tid til Tid andre Spadserende gaae over Theatret.

Første Scene.

Lord Walsingham. Greven af Worthington. Lord Bellamy.

Lord Walsingham.

Vel, Mylord Worthington, jeg skal have den Ære at giøre Selskab. Imidlertid overtaler De Mylord Bellamy til at tage Deel i disse Experimenter. En ung Kavaleer maae være Dem meget nyttig. Jeg for min Deel ønskede intet heller, end at kunne bivaane alle Forsøge; men som Chef for Admiralitætet kan jeg ikke indlade mig i andet, end hvad vi har aftalt.

Greven.

Og det er vigtigt nok, Mylord. Dersom De allene kan holde gode Miner indtil det sidste Øieblik.

Lord Walsingham.

Ja, imod de to ulykkelige Lieutenanter skal jeg vise al den Haardhed, som man saa tit maae læse i en Ministers Ansigt, naar hans Hierte bløder.

(Han gaaer).

Lord Bellamy.

Men jeg begriber ikke, hvad for Experimenter De kan giøre her i Parken? Og endnu mindre, hvad der kan bevæge Dem til at prøve Gemytter? Hele London siger, den unge Greve af Worthington handler viseligen: han søger ingen offentlige Embeder: han har ingen Forbindelser med Hoffet: han lever i den lykkaligste Uafhængighed. Hvertil behøver De da at sætte nogen paa Prøve, især et Par Søeofficerer?

Greven.

Mylord, som Privatmand kan jeg ogsaa søge at befordre mine Medborgeres Lykkalighed. At opmuntre modfalden Flid, at sætte miskiendt Fortieneste i sit rette Lys, at redde undertrykt Uskyldighed, og at frelse en vankende Dyd fra Fare: det er min daglige Syssel og min sødeste Fornøielse. Men jeg hielper og redder ingen, som jeg ikke først har prøvet, og funden at han er det værd. Jo mere jeg kan forøge disse Prøver, jo flere Personer jeg kan drage ind i dem, jo større er min Fornøielse. Jeg under andre deres Jagter, deres Intriguer, deres Planer, deres Amouretter;

min

min behageligste Tidsfordriv er en lille Roman, hvori jeg er Drivefieren, og som løber ud paa, at jeg lærer at kiende retskaffene Folk, som fortiener at hielpes. De veed, enhver har sin Smag, sin Grille: dette er min.

Lord Bellamy.

Men kan De ogsaa altid forlade sig paa Deres Prøver.

Greven.

Ja, den Maade, jeg bruger, kan ikke letteligen feile. Jeg sætter mine Folk i den uundgaaelige Nødvendighed at handle, og at handle paa staaende Fod, uden at lade dem faae Tid til Overlæg, Raadførsel eller Forberedelse. Saadan en Handling bestyres mere af Hiertet end af Forstanden, og lærer noget ganske andet, end de udstuderede Scener, de repeterede Komedieroller, de altid færdige Smaatræk, hvoraf de Uerfarne og Godtroende saa ofte lade sig blinde.

Lord Bellamy.

Visseligen. Jeg maae tilstaae disse Experimenter ere meget lærerige, og jeg har nok Lyst til at tage Deel deri.

Greven.

Det skulde være mig den største Fornøielse. Saadan en Medarbeider trænger jeg til. De kan retnu faae Leilighed til at giøre en liden Prøve. — Dog see, der kommer de to, som vi skal have at bestille med.

Lord Bellamy.

De see ud til at være friske Fættere.

Greven.

Det er de ogsaa. Ja, det er to ægte Søemænd, saadanne som de fleste er, og som de alle burde være. Deres Væsen er vel noget but, og deres Sprog falder lidt skurrende i fine Øren; men deres Tænkemaade og Handlinger vilde gisre den beste Mand i den fine Verden Ære. Lad os sætte os her: maaskee de sætte sig paa den anden Bænk.

Anden Scene.

King. Trueman (som sætte sig lige over for de to Kavallerer). Greven. Lord Bellamy.

King.

Nei, jeg er ikke i Stand til at erfare, hvor min Louise er bleven af; men du er dog saa lykkelig, Trueman, at du veed, hvor den er, som du elsker.

Trueman.

Ja, min kiere King, at hun er i Vestindien, det veed jeg vist: og at hun elsker mig, i hvor hun er, og vil vist engang holde hvad hun har lovet, det veed jeg ogsaa.

King.

Saa du tænker, hun skulde for din Skyld komme til England?

Trueman.

Ganske vist, saasnart din Moster har lettet sine Ankere. Denne gamle Kone vil endeligen h ve, hun skal tage en rig Planteur. Der var rigtig nok een, som tænkte at bringe hende op.

King.

Og min Søster vilde ikke lade sig forleie?

True-

Trueman.

Med ham min Siel ikke. Sarah King veed bedre hvad hun er tient med. Karlen var saa ubequem, som en hollandsk Fløite: han duede ikke mere til at eie saadan en flink Pige, end den usselste Svabergast til at arbeide paa Toppen.

King.

Og hun skulde forkaste al den Rigdom for saadan en Seilers Skyld, som du?

Trueman.

Ja, hvorfor ikke? Hun finder det hos mig, som han ikke har med alle sine Penge. Takkelasen er vel en smule skamfilet, men Skroget er godt; jeg er ingen af dem, som Doktoren maae kalfatre hvert Aar engang.

King.

Men hvad er det for et Bekiendtskab, Ellis har forskaffet dig? Er det ikke ogsaa en smuk Pige?

Trueman.

Jo, jeg takker. Det er nydelig lille Engel, ikke over sine 20 Aar — om Styrbord, og ligesaa meget om Bagbord; hun seer ud som et Jomfruehoved paa Roerpinden af en hollandsk Galliot. Men hun har 3000 Puud Sterling, som hun siger, efter sin Mand. Desuden har hun en Fætter, som er Baronet, og gielder meget hos de Store.

King.

Hvad er hendes Navn?

Trueman.

Hun kalder sig Frue Cunning, og boer i Nærheden af Pallmall.

King.

O! jeg kiender hende. Denne Baronet er ikke mere hendes Fætter, end Heider Ali. Det er min Loviſes Formynder, Sir Arthur Bubble. Hun har været hans Laſtdrager, ferend han blev gift; men nu krydſer hun ſom Kaper paa egen Regning. Men hun har ham endnu under Kommando.

Trueman.

Det maae Ellis ikke vide; hvor torde han ellers raade mig til et Giftermal med ſaadan en Kiſelinke? Men ſee, der kommer han.

Tredie Scene.

Ellis. De Forrige.

Ellis

(til King, ſom han leverer et Brev til).

Seer du nu, det var vel jeg gik paa Poſthuſet? Der har du et Brev, ſom viſt kommer fra en kier Haand.

King.

Ja, det er hendes egen ſode Haand.

Ellis.

Sagde jeg det ikke nok? Men lad os gaae hen, og læſe det paa et beqvemmere Sted.

(De gaae).

Greven.

Han i den ſtribede Veſt er Lieutenant George King, ſom har fort Kutteren Baſiliſken. Han har altid udmærket ſig ſom en erfaren Seemand og en tapper Officeer, indtil for et halvt Aar ſiden, da han havde den Ulykke at blive ſværtet hos Admiral Balfour, og tabte hans Kredit formedelſt en Rapport.

Lord

Lord Bellamy.

O! er det ham? Jeg har hørt, han har villet forlede Admiralen til at gaae fra sin Station for Brest, paa det de Franske kunde slippe ud.

Greven.

Nei, Mylord, saaledes hænger det sammen: Kings og en andens Kutter, som hørte til Flaaden, ere ude ad krydse; de see en lille hollandsk Eskadre; King gaaer strax tilbage og beretter Admiralen denne gode Leilighed at giøre en Coup; men den anden Lieutenant paastaaer, det var ikke hollandske, men neutrale Skibe. Admiralen troer, man veed ikke paa hvad Grund, denne mere end den anden, og bliver paa sin Station. Da han kommer til England, rekommenderer han Lieutenant King saaledes, at han ikke kommer ud igien, og en anden faaer hans Kutter at føre.

Lord Bellamy.

Men hvorfor taaler han, at man giør ham Uret? Hvorfor forlanger han ikke Krigsret?

Greven.

Han har forlangt den; men han kan kan ikke faae den. Admiralen, som skulde klage, er strax gaaet bort igien til Amerika, og har taget begge Kuttere med. Ellers kunde King bevise med sine egne og med den anden Kutters Folk, at han havde Ret. Derfor kan der ingen Undersøgelse foretages: og følgeligen maae han nu gaae med halv Gage. Dog, det er ikke den eeneste Fortred han har; Kierlighed har giort ham ligesaa lykkelig som Skiebnen. Han elsker en deilig Pige, som min Fætter Sir Arthur Bubble er Formynder for. Denne har sine Aarsager til at nægte ham

hendes Haand: og for at forekomme, at han ikke skal snappe hende bort, har han sendt hende ud paa Landet under streng Opsigt.

Lord Bellamy.

Og hvem var den anden?

Greven.

Det er Lieutenant Richard Trueman; ligeledes en flink Officeer. Han kom til at slaaes med et portugiesisk Skib. Han har lagt for Dagen, at han for Flaggets Æres Skyld ikke kunde andet; men af Statsaarsager har man sat ham udaf Tieneſten, ligesom hans Ven.

Lord Bellamy.

Og den tredie, som bragte Brevet?

Greven.

Ham bruger jeg til mine Experimenter.

Lord Bellamy.

Han staaer nok ogsaa paa halv Gage?

Greven.

Nei, han er ingen virkelig Søofficeer: han giver sig allene ud for een; og under denne Maske har han giort sig bekiendt med de to andre. Det er ved ham jeg har faaet deres hele Historie at vide.

Lord Bellamy.

Og hvem er denne Person?

Greven.

Han hedder Wilson. Han var Akteur ved Trouppen i Edinborg, og een af de bedste, jeg har seet; men Theaterkabaler giorde ham keed af Profeſſionen.

Lord Bellamy.

Men hvad kan bevæge Sir Arthur til at sætte sig imod sin Myndlings Giftermaal med Lieutenant King?

Gre-

Greven.

Hun er nyeligen bleven et riigt Parti. En Morbroer, som hun tænkte var død for længe siden, kom i Fior fra Vestindien og testamenterede hende tredive Tusinde Pund Sterling; men med de udtrykkelige Vilkaar, at hun ikke maatte gifte sig uden skriftelig Tilladelse af Sir Arthur, som han havde lært at kiende, og holdt for en sand Menneskeven. Nu vil han føre sig denne Leilighed til Nytte, og sælge disse tredive Tusind tilligemed en deilig Pige til en forgieldet Hofmand, der kan giøre noget for hans Forfængelighed.

Lord Bellamy.

Er det mueligt?

Greven.

De veed jo, han er een af disse Skrydere, der rose sig af deres Kredit til Hove, og giøre sig tusinde Ærinder hos de Store, allene for at lade Folk see, hvor tidt de gaae ud og ind hos dem, at man deraf skal slutte, de har deres Øre og deres Hierte. Dog, dette giør ham endda ikke saa forhadt i mine Øine, som den Vane, han har, at vanhellige Dyd og Ære, ædle Følelser og et godt Hierte, ved at føre dem ideligen i Munden.

Lord Bellamy (smilende).

Maaskee hans Hierte flyder over af dem.

Greven.

Det viser hans Handlinger ikke. Hvad giver han til den Fattige, til Enker og Faderløse? Intet andet end tomme Ord. Han er færdig at besvime, naar han hører tale om en Ulykke: at see paa Jammer og Elendighed, det kan han nu slet ikke taale. Hans ædle Siel føler, hans gode Hierte

bløder

bleder for den Lidende; men hans Haand er og bliver lukket.

Lord Bellamy.

Det var værd at giøre engang Experimenter med denne Følsomhed.

Greven.

Ja, baade hans Forsængelighed og hans Følsomhed skal paa Prøve i Dag.

Lord Bellamy.

Saa kan vi begynde strax, thi der kommer han.

Fierde Scene.

Sir Arthur. Greven. Lord Bellamy.

Sir Arthur.

Mylords! jeg har den Ære at ønske Dem en underdanig god Morgen!

Greven.

Kiere Sir Arthur! hvortil dette kolde og keedsommelige Hofsprog? Men det er mig kiert, jeg seer Dem. Kan den brave Lieutenant King slet ikke haabe at erholde Deres Samtykke til sit Giftermaal med Deres Myndling? Hvorfor vil De ikke krone saa megen Bestandighed?

Sir Arthur.

Krone saa megen Bestandighed! Et passende og ædelt Udtryk! Imidlertid maae jeg tage mig den underdanige Frihed at anmerke dette: Pigens Morbroer giorde mig den Ære og overlod det til mig allene, at finde en værdig Gemal til hende. Jeg har given ham de helligste Løfter at være forsigtig i dette Valg; og jeg haaber, det skal giøre mig

mig Ære. Hverken disse ubrydelige Forpligtelser eller mine Følelser tillade mig, at give saadan en Juveel, som Frøken Winning er, bort til en slet og ret Sølieutenant.

Greven.

Sir Arthur! en slet og ret Sølieutenant er sandeligen lige saa værdig til et godt Partie som den stadseligste Hofkavaleer. En god Søeofficeer kan giøre Fædrenelandet større Tienester, end de fleste, der see ham over Skuldrene. Er ikke vor Flaade vor sikkerste Varetægt?

Sir Arthur.

Vor Flaade er vor sikkerste Varetægt, det er unægteligt. Imidlertid er dette dog en stor Mangel hos Lieutenant King, at han ikke er af Extraction.

Greven.

Hans Faer og Faersaer var værdige Søeofficeerer. Hvad kan de have at udsætte paa denne Extraction. Hans Faer tog med en Fregat et Orlogskib: og saadan en Erobring er et Adelsbrev.

Sir Arthur.]

Saadan en Erobring er et Adelsbrev! Hvor sandt, hvor stærkt, hvor syndigt! Imidlertid maae jeg giøre det underdanige Spørgsmaal: hvad har vel saadan en fattig Lieutenant at leve af?

Greven.

Sir Arthur! intet er mere uædelt, end at bebreide en Officeer, at han ikke har meget at leve af. Det er Staten, som lønner ham. Og Staten giver Krigsmanden allene det Nødvendige, baade for at forekomme den Blødhed og Kielenhed, rigelig

gelig Udkomme alt for ofte medfører, og for at vise ham, at hans bedste Løn og kraftigste Drivefier ikke skal være Guld, men Ære.

Lord Bellamy.

Visseligen, de Tieneſter, som en tapper og forstandig Krigsmand gier sit Fædreneland, ere større end at de kan betales med Penge. Penge kan opmuntre til suurt Arbeide, men Ære allene kan drive til det Ædle og det Store. Guld danner aldrig den sande Helt.

Sir Arthur.

Den sande Helt dannes aldrig ved Guld. En ligesaa ziirlig som rigtig Bemerkning. Imidlertid er saadan en Seelieutenant saa raa, kiender saa lidet til Følsomhed!

Greven.

Desmere agter jeg ham. Den qvindagtige Kielenhed, som nu er bleven saa almindelig, er altid en vammelig Feil; men hos en Krigsmand er den vederstyggelig. Et godt Hierte og ædle Følelser fortiene den største Høiagtelse; men De og Deres Følsomheds Kolleger bedemme Hierte og Følelser som Champagnevin, jo mere brusende og skummende, jo bedre. — Men De kommer dog i Aften paa Maskerade?

Sir Arthur.

Hvilken Maskerade, Mylord? Hvem giver den? Hvor skal den være? Naar skal den begynde?

Greven.

Kan De være taus?

Sir Arthur.

Taus, Mylord? Ja, mere taus end Midnat.

Greven.

Greven.

De maae da vide, at en vis Hertug giver i Aften en Maskerade; ikke en af de store, men af de udvalgte. Der komme allene 200 Personer, allesammen af den høie Adel, Dem, Sir Arthur, undtagen. Alle udenlandske Gesandtere, og den fremmede Prinds kommer ogsaa, tilligemed nogle af vore egne.

Sir Arthur.

Og jeg har ogsaa faaet en Billet! Ak, Mylord! mine Følelser sige mig, det er Dem, jeg har at takke for denne Lykfalighed! Ak, kunde De læse i mit Hierte!

Greven.

Lad os nu ikke tale derom. Giv mig allene den Ære, at spise hos mig til Middag, saa kan vi aftale med hverandre hvad Dragten angaaer. Mylord Bellamy har jeg allerede bedet.

Sir Arthur.

Jeg skal underdanigst efterleve Deres Befaling. Men hvilken Hertug? —

Greven.

Det skal De siden erfare.

Sir Arthur.

Og hvor faaer jeg Billetten?

Greven.

Den har jeg selv loveret til Deres Kammertiener. For alting tag den vel i agt.

Sir Arthur.

Saa maae jeg gaae, for at sætte alting i Stand. Mylords, jeg er Deres underdanigste Tiener. (Gaaende).

Greven.

Men Taushed, Sir Arthur!

Sir

Sir Arthur.

Mylord, jeg ter ikke rose mig af mange Dyder, men Taushed er vist een af dem.

(Han gaaer).

Lord Bellamy.

Denne Maskerade er nok en liden Opfindelse?

Greven.

Ja, Maskeradebilletten skal lære os, hvor ædle hans Følelser ere i Hensigt til Ære og Pligter. Men der er endnu en Kapitainsenke, som vil vise, frygter jeg, til hvilken Nederdrægtighed den kan falde, som blindes af Ærgierrighed. Men dette Forseg kan ikke lykkes, Mylord, med mindre De behager at paatage sig en liden Rolle deri.

Lord Bellamy.

Med største Fornøielse, dersom den allene er af saadan en Beskaffenhed —

Greven.

O! De kan spille den uden Betænkning. De skal stille sig an, som De vilde besnære et deiligt ungt Fruentimmer. Hvad mangen en Kavaleer har giort for Alvor, det skal De giøre paa Skrømt.

Lord Bellamy.

Men Enken, skal hun med paa Prøve? Jeg formoder, De vil ogsaa nok vide, hvad der er ved Fruentimmer.

Greven.

Hvorfor ikke, Mylord? Dem prøver jeg allerhelst. Det smukke Kiøn er meest værd at giøre Experimenter med. Dog Enken er i Dag allene en Medhielper. Derimod skal der et anden Fruentimmer paa Prøve, som er een af de deiligste Piger i alle tre Kongeriger.

Lord

Lord Bellamy.

Kommer hun og her?

Greven.

Nei, jeg har leiet Værelser til hende i Bedfordstreet: og der skal de rette Experimenter gaae for sig. Dog uden videre Hemmelighed, det er den Miß Louise Winning, som Lieutenant King er forelsket i. Jeg har selv været paa Landet, bestukket hendes gamle Vogterske, og bragt hende til London under Løfte, at forene hende med sin Elsker.

Femte Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly (til Greven).

Mylord, begge Damer er allerede i Parken, og det lader, som Lady Fanny leder efter mig. Hun seer forbittret ud, men Grevinden er ganske nedslagen.

Greven.

Saa har Brevet giort sin Virkning. Har han været hos Avisskriveren?

Kelly.

Ja, Mylord. Her er Bladet. Det er rigtig nok bleven indrykket. Og her er det andet Brev, som Wilson skal have.

Greven.

Godt. Men har han talt med Enken og de øvrige?

Kelly.

O ja, Mylord. Alting skal være i Stand. Enken med Barnet, og Poeten, og Agerkarlen

kommer her til Parken. Modehandlerinden gaaer til Tyrkehovedet. Lieutenant Kings Huusværd veed, hvad han har at giøre. Hans gamle Baadsmand er og i Farevandet. Mistreß Cunning har faaet Maskeradebilletten; og Sir Arthurs Kammertiener veed Beskeed.

Greven.

Til ham selv har han ikke hørt noget?

Kelly.

Jo, jo! Han gaaer hist oppe og kalder hele Verden til sig, og fortæller dem om Maskeraden. Jeg har allerede mødt en Deel, som søgte Greven og vilde bede om Billetter.

Greven.

Saa er det Tid at gaae. Bliv han nu her, at Lady Fanny kan finde ham. Og hold saa Øie med alle Vedkommende, at alting gaaer efter den rette Orden. Men har han ikke seet Smirk og Glitter?

Kelly.

Ja, jeg saae dem før ved Indgangen.

Greven.

De kiender jo dette par nobile fratrum, Mylord?

Lord Bellamy.

Skulde jeg ikke kiende disse to Spradere, to sande Hørere i Bagtalelsens Skole.

Greven.

Vel disse levende nye Viser maae ogsaa giøre et lille Experiment imod Deres Villie. Dersom min Lieutenant Trueman er den, jeg holder ham for at være, saa skal han give os en herlig Scene. De, Mylord, maae være behielpelig dertil.

Lord

Lord Bellamy.

Med Fornøielse.

Greven.

De skal høre, hvori det bestaaer. Behag imidlertid at følge med til et Sted her i Nærheden, hvor jeg pleier at klæde mig om, for at kunne gaae ukiendt og see paa de Experimenter, jeg selv ingen Deel kan tage i.

(Begge Lords gaae).

Kelly.

Nu, det maae jeg tilstaae, Greven har mange Jern i Ilden. Aldrig har han sat nogen paa saa mange Prøver, som de arme to Officerer. Gaaer de dem allesammen vel igiennem, saa vil jeg ogsaa sige, de ere ægte Guld.

Siette Scene.

Lady Fanny. Grevinden. Kelly.

Lady Fanny.

Der staaer han. Nu skal han bekiende den hele Historie. — Hør, Monsieur, hvor har I giort af Tøsen?

Kelly.

Hvad for en Tøs? Hvem tar De mig for?

Lady Fanny.

Stil han sig kuns ikke saa ærlig an, vi veed det altsammen. Greven er i Forgaars kiørt ud paa Landet, og er først kommen hiem i Gaar. Han har fulgt med som en trofast Merkurius. I har hentet en Tøs fra Landet og leiet Værelser til hende; men hvor, det veed man ikke. Han maae vide det, og han skal bekiende strax paa Timen,

men, eller han skal faae at see, at han har med mig at bestille.

Kelly.

Men hvad kommer det Dem ved, Lady Bubble? Jeg har ikke nødig at giøre Dem noget Regnskab. Var det endda Grevinden —

Lady Fanny.

Grevinden er min Kousine; og om hun eller jeg vil vide det, det kan være ham det samme: Og han skal sige det strax, eller jeg skal vise min gode Monsieur Kobler noget andet.

Grevinden.

Lad mig kun tale med ham, Kousine. — Hør, min gode Kelly, vi maae endeligen vide, hvor dette unge Fruentimmer opholder sig. Siig det kuns, og frygt ikke, Greven skal erfare at han har røbet hende.

Kelly.

Naar Deres Naade befaler, saa faaer jeg vel at aabenbare alle Ting. Hun loserer i Tyrkehovedet i Bedfordstreet.

Lady Fanny.

Det er nok. Nu behøver vi ham ikke mere. (Kelly gaaer). Nu skal De see, hvor jeg skal feie hende. Hun skal takke Gud at hun kan slippe med at rømme Byen. Men veed De hvad? For en Sikkerheds Skyld lad os bytte Karakteer. Jeg er Grevinden og De er Lady Fanny. See saa kan jeg bedre føre Ordet og tordne hende ned. Lad os nu tage lige derhen.

Grevinden.

Nei, lad mig komme hiem først, at mine Taarer kan faae Luft og lette mit beklemte Hierte.

Lady

Lady Fanny.

Det er ikke igiennem Taaresluserne, Kousine, at en fornærmet Gemalinde skal lette sit Hierte. Nei, dertil har Himmelen givet os Mund og Hænder. Naar vi lide, bør vi aldrig lide allene: den der piner os, bør vi pine igien: det er min Maxime. Var jeg bleven en Mandsperson, saa var jeg gaaen til Søes, allene for at have den Glæde, at lade den Fiende, jeg ikke kunde faae Bugt med, flyve op tilligemed mig.

Anden Akt.

I denne Akt sees Greven og Lord Bellamy, indsvøbte i Frakker, fra Tid til Tid spadsere i en Distance fra de spillende Personer.

Første Scene.

Ellis. King. Trueman.

Ellis.

Nu veed du dog hvor din Louise er henne, og nu kan du tage din Kaas lige hen til hende.

King.

For at krydse uden for Havnen. Hvad kan det nytte?

Ellis.

Nei, er du nu ligesaa kiek som forliebt, saa gaaer du ind i Havnen, og tar hende og bringer hende op i Skotland.

King.

Og saa?

Ellis.

Ih, hvad du saa har at giøre, naar du først er gaaet til Ankers med hende, det behøver jeg vel ikke at sige dig.

King.

Du vil være min Ven, og du kan give mig saadant et Raad?

Ellis.

Ellis.

Men naar hun selv ikke ønsker andet, end at du skal kappe dine Anker, forcere dine Seil, tage hende og bogsere hende til Brudesengen?

King.

Og hvor staaer det skreven?

Ellis.

Der i hendes eget Brev. Lad mig kuns see. (Han tager Brevet og læser). "Stedet kaldes Burlington og ligger ved Bristolsveien, saa meget som jeg kan skionne, en 30 Mile fra London. Om Eftermiddagen, medens hun sidder og faaer sig en Blund, kan jeg stiele mig ned i Haugen, som vender ud til en Skov. Plankeværket er gammelt og temmelig lavt." — Nu, vil dette ikke sige: Vil du have mig, saa tag mig? Og naar en Pige siger det, saa maae man enten tage hende ved Ordet, eller aldrig mere tænke paa hende. Thi det siger hun ikke mere end eengang.

Trueman.

O, min kiere Ellis! der findes de, der raabe til hver en Seiler, de kan komme til at praje: vil du have mig saa tag mig; og det hielper dem endda ikke. Der braser ingen op for dem alligevel.

Ellis.

Jeg taler kuns om en ung, smuk og elsket Pige. Hvem bryder sig om de gamle opmalede Galeier? — Men sig dog, King, hvorfor vil du ikke føie din Lovises eget Ønske?

King.

Skal jeg giøre hende ulykkelig? Skal den, som jeg agter og elsker over alting, tabe for min Skyld tredivetusind Pund Sterling?

Ellis.

Men du er hende jo kierere end hundredtusind. Hvad agter hun Penge, naar hun har den, hun elsker?

Trueman.

Det er sandt, Ellis, ingen sætter mindre Priis paa Penge end de Forelskede. De bryde sig Fanden om Aktier og Verler, Prioritæter og Panteobligationer. Et Kys af sin Piges røde Mund, et Tryk af hendes hvide Haand, et Glimt af hendes deilige Øine er den rette Elsker kierere, end alt det røde Guld, der er i Banken. Saadant er det i det mindste med os Seemænd: hos os sidder Hiertet paa det rette Sted; men her paa Landet bære de fleste Hiertet i Lommen.

Ellis.

Rigtig, Trueman. (Til King). Men du, min Broer, vær du da ikke mindre ædelmodig end hun er selv.

King.

Det var ingen Ædelmodighed, men Uforstandighed, om hun vilde skille sig ved saa mange Penge. Hun er ung; hun veed endnu ikke, hvad Penge duer til; men hun lærer det nok, naar hun engang bliver gift og faaer Huusholdning og en Hoben Børn.

Ellis.

Men naar hun nu ikke kan blive lykkelig med nogen anden end dig?

King.

Med saadan Snak maae du ikke komme til mig. Den, som bilder en Pige ind, at han er eene den, der kan giøre hende lykkelig, er enten en Nar eller en Bedrager.

Ellis

Ellis.

Men hør, jeg faaer et herligt Indfald. Siden den gamle Mistreß Cunning har saadan en Magt over din Lovises Formynder, skulde hun da ikke udrette noget for dig, naar du gav hende eet af de tredive Tusinde?

King.

Skulde jeg kiøbe mig en Kone med hendes egne Penge? Fy, Ellis, du har nogle slette Indfald i Dag. Overalt, at komme paa en Lurendreiermaade til en Kone, det er ikke George Kings Sag. Jeg vil enten gaae den rette Vei, eller lade alting fare.

Trueman.

Deri holder jeg med dig, King. En retskaffen Søemand hader de krumme Veie. Ligefrem er hans Ord. Vind og Veir nøder os undertiden til at krydse; men vore Hierter er altid ligefrem, som vore Kugler.

Ellis.

Men den krumme Vei er undertiden den korteste, min Broer.

Trueman.

O ja! men mere for den, som vil giøre sin Lykke, end for den, som styrer ind i en Bugt.

King.

Jeg for min Part hader al Slags Sviig og Uredelighed til Døden; men om jeg end tog mig saadant ligesaa let som mange andre, saa maatte jeg dog tage mig i Agt i de fortredelige Omstændigheder, som jeg nu er i. En upaaklagelig Konduite er for nærværende Tid det eeneste, som kan tale for mig.

Ellis.

Og hvem tænker du skulde vel takke dig derfor? Hvor mange Venner har Dyd og Ære vel i disse gale Tider?

King.

O, min kiere Ellis! naar En har Fiender, og han begaaer den ringeste Feil, saa ere alle de, der hade ham, Dydens varmeste Venner.

Ellis.

Men hvad bryder du dig om dine Fienders Had?

King.

Ikke det ringeste, saa længe jeg har intet at bebreide mig. Men jeg maae ikke selv give dem Vaaben i Hænderne til at fælde mig. Dog der kommer min Loviſes Formynder; lad os gaae af Veien; jeg kan ikke taale at see den sledske haardhiertede Krabat.

(De gaae).

Anden Scene.

Sir Arthur. Simmons.

Sir Arthur.

Ja, min kiere Hr. Simmons, Deres Vers om Følsomhed har ganske og aldeles indtaget mig, og jeg ønsker, jeg kunde give Dem en Prove paa min Erkiendtlighed for de sede Følelser, Deres Muse har opvakt hos mig.

Simmons.

Ak! denne Prove kunde De give mig strax, om De behagede. Jeg skylder min Skræder femten Pund Sterling; og han truer at lade mig sætte, hvis han ikke faaer sine Penge i denne Dag.

Sir

Sir Arthur.

Hvilket Uhyre! Hvem skulde formodet saadant et Hierte hos en Skræder? Hvad hedder han, den Barbar? Jeg vil sende Bud efter ham, og søge at opvække de rette ædle Følelser hos ham.

Simmons.

Ak, Sir Arthur! det nytter ikke, med mindre De vil bevise mig den Ædelmodighed, at gaae i Kaution for mig.

Sir Arthur.

Nei, kiere Hr. Simmons, det kan jeg ikke: det har jeg forsvoren.

Simmons.

Kunde et ædelt følsomt Hierte forsværge sligt?

Sir Arthur.

O! da kiendte jeg endnu ikke Følsomheds hele Yndighed og søde Love.

Simmons.

Tør jeg da haabe, at De vil betale denne lille Gield?

Sir Arthur.

Hør min Ven, give gior jeg gierne: i milde Gaver finder den sande Menneskeven sin reeneste Glæde; men at betale en andens Gield, det er ikke at give: det er at opmuntre Kreditorer til Ubarmhiertighed.

Simmons.

Vil De da ingen Ting giøre for den Ulykkalige, som baade Mangel, Kummer og Sygdom trykker?

Sir Arthur.

Jeg beklager Dem inderligen: min Siel føler og mit Hierte bløder for Dem. Skynd sig

allene

allene at De bliver snart frisk igien, og skriv noget smukt. Jeg skal samle Subskribenter for Dem.

Simmons.

Og om jeg imidlertid bliver sat og vansmægter i Slutteriet?

Sir Arthur.

Jh nu, saa kan De sidde og føre sig den Roelighed til Nytte. Der har De det sande Orium literarium. En god Morgen, min kiere Hr. Simmons. Skriv mig til fra Slutteriet, og lad mig høre, det gaaer Dem vel.

(Han gaaer).

Simmons

(sætter sig i den yderste Fortvivlelse).

Den Følesløse! — Der svandt altsaa det sidste Glimt af Haab! —

Tredie Scene.

Trueman. King. Ellis, som blive noget staaende og høre paa Simmons.

Simmons

(uden at see dem).

Ikke den ringeste Udsigt til Redning mere! — (Han springer ligesom rasende op). Nei, lad mig gaae og giøre Ende paa et ulykkaligt Liv.

Trueman

(tager fat paa ham).

Hvad gaaer der af ham? Er han gal? Hvorfor vil han tage Livet af sig?

Simmons.

Jeg er et ulykkaligt Menneske, som enten maae døe for sin egen Haand, eller omkomme af Mangel —

King.

King.

Hvem er han?

Simmons.

Jeg er af fattige, men ærlige Folk. Mine Forældre lod mig studere; men i Stedet for at lægge mig efter de Videnskaber, som lover en vis Udkomme, blev jeg til min Faders Sorg og min Ulykke et Genie.

Trueman (til Ellis).

Et Genie! Hvad Fanden er det?

Ellis.

Det er En, som har lært saa mange skiønne Ting, at man kan bruge ham — til ingen Ting.

Trueman.

O! han er nok Poet? Naa, naa, han skal ikke tage Livet af sig alligevel. See her min Ven, her har han en halv Krone: dermed kan han giøre et godt Maaltid og drikke en Flaske Porter til: og faaer han saa Lyst til at døe i Dag, saa sig, jeg har leiet. Og paa det hans Kreditorer ikke skal finde ham, saa kan han logere hos mig. Naar han har spiist, saa kom kuns til mig. Mit Logement er i Torterings Gaard, ved de syv Soelvisere i Holborn. Naar han kommer i Gaarden, saa spørg kuns efter Richard Truemans Værelse. Jeg kommer siden til ham: og saa bliver der nok Raad for Fremtiden.

Simmons.

Jeg kan ikke udtale —

Trueman.

Han skal heller ikke staae her og pasiare, men gaae hen og spise sig mæt. Han seer jo ud, som en Legte. (Simmons gaaer.) (Til King.) Lad os nu

komme

komme til det andet igien. Hvad skal der blive af den stakkels Louise?

King.

Det maae Himmelen vide. Alt hvad jeg ønsker, er allene dette, at see hende en eeneste gang endnu og tage Afskeed med hende — maaskee for bestandig. — Men hvordan skal jeg komme til hende? Til saadan en Reise hører Penge, og — jeg har ikke en Skilling.

Ellis.

Ja, dette er en anden Sag. Naa, dette er en stærkere Indvending imod Bortsnapning, end alle dine strenge Moraler. Nu omstunder skal der ogsaa Penge til alle Ting. Man kan ikke faae fat paa de kiere Fruentimmere uden Penge: og vil man af med dem, saa skal der Penge til. Man skal have Penge til at leve: og man kan ikke hænge sig uden det koster Penge.

Trueman (til Ellis).

Jeg veed ikke, hvor du kan staae og spøge, naar du seer ham saa bedrøvet. Jeg kan paa min Siel ikke høre ham at klage sig. Har du heller ingen Penge?

Ellis.

Ikke flere end disse faa Sixpence, min Broer.

Trueman.

Jeg har ikke engang saa mange. Ikke desmindre maae vi dog hielpe ham. (Til King). Hør King, kan du være tient med en fem, sex Guineer?

King.

Ak, min Broer, det er mere end jeg tænker, jeg behøver. Men hvor skulde de komme fra? Du har dem ligesaa meget som Ellis.

King.

Trueman.

Jeg har dem vel ikke — hos mig. Men vil du være her om en Times Tid igien, saa skal du faae dem.

King.

Men hvor vil du faae dem fra? Trueman, Trueman, fald ikke for min Skyld til —

Trueman.

King, jeg er din Ven, men jeg har min Ære ligesaa kier som dig. Derfor kom mig ikke med saadanne Spørgsmaal.

King.

Jeg kiender jo dine Omstændigheder saa godt som mine egne: hvor vil du faae disse Penge fra?

Trueman.

Det er ikke din Sag. Jeg har før hiulpen dig paa en ærlig Maade.

King.

Det har du ogsaa; men du har jo feiet alting ud. —

Trueman.

Kort og godt: enten tar du imod dem, eller vi see hinanden aldrig mere. — Gaae nu først hen og bestil dig en Hest, imens jeg henter Pengene; og saa mødes vi igien her i Parken.

King.

Godt, godt. Jeg troer dig altforvel —

Trueman.

Spild nu ingen Ting mere med saadan en Pasiar. Gaae og skynd dig at du snart kan være her igien. (King gaaer). Nu maae du endeligen give mig et godt Raad, at jeg kan have Pengene tilrede, inden han er her igien.

Ellis.

Jeg kan ikke raade dig bedre, end at du gaaer til Mistreß Cunning. Hun baade kan hielpe dig, og hun gier det med Glæde.

Trueman.

Nei, Tak. Jeg er ikke af dem, som lever af Qvindfolk. At lade sig underholde af Toser og Kierlinger, det er mestendeels det samme som at stiele.

Ellis.

O! det har mangen en brav Karl giort. Det gaaer paa Kierligheds Regning. Kierlighed er den taalmodigste Kreditor i Verden.

Trueman.

Men den gamle Kaper seer ud til, at hun ikke giver meget bort. Naar det nu faldt hende ind, at hun vilde have sine Penge, og jeg havde dem ikke? —

Ellis.

Saa lod hun sig nøie med Valuta.

Trueman.

Og den faaer hun aldrig. Overalt, jeg kan ikke lide hende: og derfor laaner jeg ikke en Skilling af hende. Thi at være i Gield hos den, som man ikke agter, det er det piinagtigste i Verden. Jeg vil heller gaae i Ilden, hvor den er stærkest, end bukke for en slet Karl eller kredentse for en Kiselinke.

Ellis.

Saa lad os da gribe til et andet Middel: hver tar sin Hest, sin store Frakke og et Par Pistoler: og saa ud paa Landeveien.

True-

Trueman.

Fy, Ellis, dette Raad var endnu slettere end det første.

Ellis.

Du er dog vel aldrig bange for dit Liv?

Trueman.

Det haaber jeg, jeg har viist flere end eengang. Det er en brav Mand, som vover sit Liv for Kongen og Fædrenelandet: men det er en Kieltring, som vover en Finger for at komme til Penge paa en ulovlig Maade.

Ellis.

Men hvad gior man ikke for at redde den man har kier?

Trueman.

Intet paa Jorden bør være mig kiærere end min Ære. Jeg skulde spytte den Ven i Ansigtet, som vilde redde mig ved et Skielmstykke.

Ellis.

Har du da intet mere at feie ud?

Trueman.

Intet i Verden mere uden min halve Gage. Veed du nogen ærlig Siel, som vil dele den med mig?

Ellis.

Ja, jeg kiender nok en vis Hr. Macleech, som er kommen herover fra Holland, og hielper trængende Officerer; men han tar sine hundrede Procent.

Trueman.

Det skader ikke. Jo større Renter, jo mindre Forbindtlighed. Vil du vise mig til ham i en Hast?

Ellis.

Jeg har seet ham her i Parken. Bliv kun her et Øieblik, jeg skal strax komme med ham.

(Han gaaer).

Trueman

(sætter sig hen og nynner).

Saa kom, vær lykkelig som vi
Og gak til Sees.
For Tvang og Sviig og Hyklerie
Paa Landet saa kan blive fri:
Der blinder Verdens Geglerie
En ærlig Knes.
Nei, Ærlighed er Søemands Ven,
Med Havets Sønner farer den
Til Sees.
Med Havets Sønner farer Ærlighed til Sees.

Fierde Scene.

Lord Bellamy. Smirk. Glitter. Trueman.

Lord Bellamy

(i det de andre to sætte sig).

Men det bliver imellem os. Vi sees nok siden.

(Han gaaer).

Smirk.

Ja, min kiere Glitter, det har altsaa dog sin Rigtighed; havde han faaet sin Villie, saa havde han pardieu lokket Admiralen fra sin Station.

Glitter.

Vil du troe Smirk, at denne Person har været underkiøbt af Oppositionspartiet, til at give denne falske Rapport?

Smirk.

Smirk.

Sans doute, mon cher. Sandt at sige, saadan en pauvre diable kan ikke være meget delikat.

Trueman.

Jeg skal bede de gode Venner at holde op med denne Snak. Jeg taaler ikke, at man taler ilde om en Mand af den Etat, jeg har den Ære at tiene i.

Glitter.

Vi nævner ingen. Altsaa kan De jo ikke vide, om den Mand, vi taler om, fortiener at lastes eller ikke?

Trueman.

At han ikke fortiener det, det slutter jeg deraf, at De ikke nævner ham. Den, som laster En uden at nævne ham, maae enten være en Skumler eller en Kujon, eller rettere begge Dele; thi Ondskab og Feihed følges gierne ad.

Smirk.

O! vi tør ma foi gierne sige hvem det er, vi laster. Det er Lieutenant King, som førte Kutteren Basiliſken —

Trueman.

Og saadan en brav Officeer tør I understaae jer at fælde Dom over?

Smirk.

Er han en brav Officeer, saa maae han selv være i Stand til at forsvare sig. C' est tout simple. Beret ham kuns, hvad jeg har sagt, og følg med ham til Sams Kaffehuus, der skal vi staae ham til Ansvar.

Trueman.

Jeg er ingen af de Mellemlsbere, de Mammelukker, som fortælle deres Venner hvad Folk har

talt om dem, og derved enten fører dem en Galdefeber paa Halsen, eller sætter dem i Fare for at miste Livet eller deres timelige Velfærd. Jeg holder for meget af min Ven dertil.

Glitter.

Altsaa er Lieutenant King Deres Ven?

Trueman.

Ja, han er: og den, som fornærmer ham, fornærmer mig.

Smirk.

Men mon Dieu! man kan være en ganske brav Officeer, og dog have en slet Person til Ven. Cela n'y fait rien.

Trueman.

Det er ikke sandt. Den, jeg skal kalde min Ven, ham maae jeg agte og ære: og agter og ærer jeg en slet Karl, saa er jeg selv een. Derfor ikke et Ord mere til hans Vanære.

Glitter.

Vi siger intet andet om ham end hvad hele London siger.

Trueman.

O hvad, Folk i London er gale: een løber med Løgn og en anden med Liimstangen. Her snakker de altid frem og tilbage: de prater allerhelst om det, de ikke forstaaer, og dømmer altid førend de har hørt begge Parter.

Smirk.

Men alle Omstændigheder er dog furieuse-ment imod ham.

Trueman.

Hvad for Omstændigheder? Hvor har I hørt dem? Der er ingen Krigsret bleven holdt over ham,

ham, ingen Vidner bleven afhørt. Hvor ter da nogen, og allerhelst saadanne Skiftinger som I er —

Glitter.

Ikke for frisk, min Ven!

Trueman.

Fanden være jeres Ven. I er nok ogsaa et Par af disse lugtende Brandere, som sætter Ild paa en brav Mands ærlige Navn?

Smirk.

Veed han vel hvem han taler med, mon ami?

Trueman.

O ja. Med et Par Flødeskiægge, som vil domme om Søetienesten, og veed ikke engang hvor mange Streger der er paa et Kompas. Bliv I smukt ved Jeres Pomadekrukker og tag Polhøiden af en Tøs, men lad Søofficerer blive det, de ere.

Smirk

(reiser sig tilligemed den anden).

Tænker han, min gode Monsieur Fier à bras, at man er bange for ham, fordi han har en Kaarde ved Siden?

Trueman.

O! vær kun ikke bange for den, min gode Monsieur Jean de France. Den jeg skal trække Kaarden imod, skal være en Mand.

Glitter.

Han vil dog vel ikke slaaes med Næverne, som en Matros?

Trueman.

Og I tænker dog vel ikke jeg skal fordre en Desmerkat og en Kakadoue for en Klinge? Nei, dem skal man tage saadant (han tar dem begge i Bringen, støder dem et Par gange imod hinanden, og føser dem

ind i Koulissen). Naar jeg giorde jer jeres Ret, saa skulde jeg stoppe jeres Spygatter saadant, at I aldrig mere skulde pumpe Sludder op.

Femte Scene.

Mistreß Cunning. Trueman.

Mistreß Cunning.

God Morgen, min Hr. Lieutenant. Hvorledes er det fat, min bedste Ven? De seer jo saa forstyrret ud.

Trueman (fortredelig).

Det er intet noget.

Mistreß Cunnig.

Jo vist er der noget, som piner Dem: jeg kan læse det i disse bistre Øine. Hvorfor vil De dølge det for mig? De veed, jeg er Deres oprigtige Ven, og holder inderligen af Dem. Men jeg har erfaret alting. Lieutenant King er Deres Ven. Han elsker Sir Arthur Bubbles Myndling, og kan ikke faae hans Samtykke. Det gier Dem ondt for den stakkels King. Ikke sandt?

Trueman.

Jo vist. Det maae sagte giøre mig ondt, at see saadan en brav Mand og saadan en kier Ven skal være ulykkelig i alle Ting.

Mistreß Cunning.

Men hvad vil De give mig, min lille Trueman, naar jeg kan hielpe Deres Ven til at faae den, han elsker.

Trueman.

Al den Deel, som jeg — kan give Dem.

Mistreß Cunning.

O! jeg forlanger intet andet end Deres Haand. Naar jeg i denne Dag endnu kan forskaffe Deres Ven Sir Arthurs Tilladelse, saa —

Trueman.

Lad os først høre, hvordan det skulde gaae til.

Mistreß Cunning.

Jo, jo, min bedste Ven, naar De inden Aften giver mig Deres Haand, saa giver jeg Dem Sir Arthurs skriftlige Tilladelse. De maae vide, jeg har faaet fat paa en Maskeradebillet, som han skulde havt. Nu har han en rasende Begierlighed at komme paa denne Maskerade. Men han kan ikke komme der uden samme Billet. Og vil han have den, saa skal han give mig skriftlig Tilladelse, at hans Mydling maae tage hvem hun vil: der er ingen Snak for.

Trueman.

Skulde han give den bort for en lumpen Maskeradebillet?

Mistreß Cunning.

O ja, min Ven, og med Kyshaand. Han vil opofre det dyrebareste i Verden, for den Fornøielse, at være i Halen paa de Store. Men hvad siger De?

Trueman.

Hvad skal jeg sige? Skal jeg love mere, end jeg kan holde?

Mistreß Cunning.

Ja, ja. Naar De seer Tilladelsen, saa taler De nok i en anden Tone. Kom kuns til mig

imod Spisetiden, saa skal De see hvad jeg kan giøre for den, jeg elsker.

(Han gaaer).

Siette Scene.

Ellis. Macleech. Trueman.

Ellis.

Her seer du, min Broer, den Menneskeven, som er altid til Tieneste for trængende Officerer.

Macleech.

Jeg gior intet mere end min Skyldighed. Den sande Patriot finder sin sterste Glæde i at gavne Fædernelander, ved at understøtte en nyttig Borger. Og hvem kan være mere nyttig for Staten, end en kiek Søeofficeer?

Trueman.

Godt, godt, min Ven. Har Ellis ikke sagt ham, at jeg behøver Penge?

Macleech.

Jo, han har; og jeg beklager Dem af mit ganske Hierte. Det er smertelig for mig at høre, en tapper Krigsmand er i Trang; jeg har næst Gud hiulpen en Deel: og jeg er stolt af den Ære, De gior mig, at De ogsaa vil tage imod min ringe Tieneste. De har fuldkommen at befale over mig.

Trueman.

Ei holdt op med denne Snak! jeg kommer dog til at betale hvert Ord deraf. Hør, min Ven, jeg staaer paa halv Gage, og har allerede henimod en Maaned tilgode. Men jeg kan ikke bie til den er forfalden: og jeg har heller ikke nok med det. Vil han tiene mig i at forstrække mig 6 Maaneder paa eengang imod skikkelige Renter?

Mac

Macleech.

Hvor meget har De om Maaneden?

Trueman.

Hver fierde Uge tre Pund otte Schilling; ti Schilling bliver mig aftrukken.

Macleech.

Det er for sex Maaneder tyve Pund otte Schilling. — Altsaa faaer De — sex Pund sexten Schilling. Det er mere, end en anden vilde giøre for Dem; men jeg, som sætter Priis paa den Fornøielse, at hielpe en brav Mand i Nød, jeg regner det ikke saa nøie.

Trueman.

Hvorledes? Det er jo ikke engang det Halve? For sex Maaneder giver han mig kuns to: og een Maaned er allerede saa godt som udløben?

Macleech.

Rigtig nok, min Herre! men jeg kan jo heller ikke giøre Regning paa mere end det, som er allerede forfalden. Det andet lægger jeg til af Menneskekierlighed og Agtelse: thi det maae jeg anfee som reent Tab.

Trueman.

Naa? Og paa hvad Grund?

Macleech.

Jh, hvor længe vil disse sex til syv Pund vel vare? De falder igiennem Fingrene. Og naar de er fortæret, saa gaaer vi enten paa Landeveien og lader os tage og hænge, eller vi jage os en Kugle igiennem Panden, for at giøre Pinen kort. Og dermed er den Gage betalt: saa kan jeg see, hvor jeg kommer til mine Penge.

Trueman.

Derfor har I ikke nødig at frygte. Jeg agter hverken at sætte dem paa Kort eller paa Tosser: jeg maae endeligen hielpe en Ven, som er i yderste Trang for Penge.

Ellis (til Macleech).

Og som en Menneskeven og Patriot vil De komme hans gode Hensigt til Hielp, og redde to nyttige Borgere paa eengang fra Undergang.

Macleech (til Ellis).

Ja, Gud veed det skulde være mig en Glæde: men naar der er to om disse Penge, saa faae de des før Ende: og saa gaaer det des før ligesom jeg har sagt. Derfor kan jeg ikke engang give saa meget; dog, siden jeg har lovet det, saa faaer det at blive derved. Naar det gielder at hielpe paa en nyttig Borger, seer den ægte Patriot ikke paa en Skilling.

Ellis
(afsides til Trueman).

Lad ham gaae, den Blodigel, han er værre end jeg vidste af: han tar jo fire Hundrede Procent; thi i et halvt Aar har han sine Penge igien.

Trueman (til Ellis).

Men her er ingen Tid at tabe. Jeg har givet mit Løfte: og det vil jeg holde, om det saa skulde koste mit Blod. (Til Macleech). Godt, lad mig da faae de sex Pund —

Macleech.

Og serten Schilling. Gud bevare mig for at giere Dem Uret. Der er hverken Lykke eller Velsignelse ved saadan en syndig Profit. Vee de Børn, som skal trives af Faderens Snyderie!

Ellis.

Ellis.

Har De Børn, Hr. Macleech?

Macleech.

Nei, Hr. Lieutenant, mine Børn og Arvinger er de Fattige.

Ellis.

Har De aldrig været gift?

Macleech.

Ak ja, for mine Synders Skyld. Men Gud har taget dette Kors fra mig.

Ellis.

Er hun død?

Macleech.

Maaskee hun er, og gid hun var! — Nei, hun rømmede fra mig og tog al den Deel, jeg eiede. Jeg satte efter hende, og kom derover til at lide Skibbrud. Siden har jeg, Himmelen skee Tak! levet et roeligt og fornøieligt Liv i Holland, hvor jeg var saa lykkeligt, at kunne tiene een og anden brav Landsmand i Trang.

Trueman.

Men lad os giøre Ende paa Sagen: Tiden gaaer hen.

Macleech.

Jeg skal strax hielpe Dem, dersom De vil behage at følge med til Admiralitætskaffehuset, hvor vi kan afgiøre den hele Sag i mere Roelighed.

Trueman.

Naar det kun ikke varer for længe.

Macleech.

Nei, nei, jeg længes alt for meget efter den Fornøielse, at tiene en værdig Officeer og en nyttig Mand for Staten.

(De gaae).

Syven-

Syvende Scene.

Mistreß Wotton. Billy.

Billy.

Nei, min Moer! vi finder aldrig Morbroer. Nu har vi jo saa tit været ved hans Dør: og han har aldrig været hiemme. Og her har vi gaaet tre Morgener efter hverandre og ikke kan treffe ham.

Mistreß Wotton.

Giv dig tilfreds, min Billy! vi maae dog engang finde ham: du har jo hørt, den fremmede Tiener sagde, han allerede var her.

Billy.

Ak min Moer, der seer jeg ham: der kommer han!

Mistreß Wotton.

Løb ham da imøde; spring! (Han løber). Gud styrke mig i den haarde Prøve, som nu forestaaer mig! O, gid den ædle Greve maae have spaaet usandt!

Ottende Scene.

Sir Arthur. Billy. Mistreß Wotton.

Mistreß Wotton.

Min bedste, dyrebareste Morbroer, vil De da aldrig tage mig til Naade igien? Betænk i hvilken Tilstand Skiebnen har sat mig og dette umyndige Barn!

Sir Arthur.

Min kiere Søsterdatter, hvortil skal det nytte, at hun overhænger mig? Hun veed, jeg vil ikke

have

have mere med hende at bestille. Hendes Moer var et Menneske uden Følelser, som glemte hvad hun var sig selv og sin Familie skyldig, og giftede sig under sin Stand med en fattig Søekapitain. Hun, en værdig Datter af en taabelig Moer, tog ogsaa en nogen Lieutenant. Men hun er bleven straffet derfor: og det skader hende ikke. Hvor er nu den store Mand?

Mistreß Wotton.

Ja, han er død; men han er død den ærefuldeste Død: han er falden for Fædernelandet.

Sir Arthur.

Jo! en ærefuld Død i Sandhed, naar man døer under Arrest, under Tiltale!

Mistreß Wotton.

Barbar! at De nægter en Søsterdatter og en Enke Trøst og Hielp: at De er døv til Blodets Røst, deri maae jeg finde mig! Men at De vanærer en værdig Mand i Graven, det taaler jeg ikke. Det er usandt, at han er død under Tiltale. Han blev arreteret for Subordinations Skyld: og han er død af de Saar, han havde faaet i Bataillen.

Sir Arthur.

Men naar han var uskyldig, hvorfor bliver da hans Enke ikke hiulpen?

Mistreß Wotton.

Fordi Sagen ikke er bleven undersøgt endnu: men den vil blive undersøgt. Vi har en retfærdig og naadig Konge: og han hører gierne Uskyldigheds Talsmand. Ja, den Dag vil komme, da Kapitain Wottons Navn igien vil hædres og æres, og hans Enke og umyndige Barn ikke vil behøve,

behøve, at fornedre sig til at falde en slettænkende og umenneskelig Paarørende tilfode.

Sir Arthur.

Dersom vi kun ikke sulter ihiel inden den Dag kommer.

Mistreß Wotton.

Den Glæde skal De ikke opleve. Himmelen, som har straffet Dem med et haardt og sammenkrympet Hierte, har given andre des mere Medlidenhed.

Sir Arthur.

Ja, ja, see da til hvor hun finder dem; thi jeg vil ikke vide mere af hende at sige. Jo mere Nød hun lider, io bedre Exempel bliver hun for unge Fruentimmere, som gifte sig under deres Stand.

(Han vil gaae).

Billy.

Ak søde Morbroer, gaae ikke fra os! See hvor min Moer staaer og græder: hun har ikke giort andet end grædt, siden hun hørte min Faer var død; og jeg har grædt med hende. Og saa har hun trøstet mig og sagt: Morbroer Bubble vilde være min Faer igien: og saa har jeg været saa glad; men Morbroer er jo saa vred paa os? —

Sir Arthur.

Der har jeg Aarsag til, Dreng. Din Moer har bedrøvet mig nok.

Billy.

O nei, det er ikke sandt. Hun bedrøver aldrig noget Menneske, hun kan ikke taale at see een bedrøvet. Hun har givet til de Fattige saa længe hun havde noget; men nu har hun intet mere.

Men

Men jeg veed, min lille kiere Morbroer vil give os noget.

Niende Scene.

Lord Bellamy. De Forrige.

Sir Arthur
(river sig los fra Billy).

Af Veien Dreng! — Mylord, jeg er Deres underdanigste Tiener.

Lord Bellamy.

Min bedste Ven! jeg finder Dem her i et behageligt Selskab. (Han gaaer noget tilside med Sir Arthur). Hvad er det for en deilig Blondine? Det er uden Tvivl en bonne fortune, Sir Arthur? Paa min Ære, De har en god Smag.

Sir Arthur.

En god Smag tør jeg nok sige, jeg har. Jeg har altid søgt at danne den efter de bedste Mønstere. Men denne Person der, er — en trøstesløs Enke, som —

Lord Bellamy.

Jo, jo, en trøstesløs Enke, ganske rigtig! Men veed De vel, at jeg misunder Dem denne Morceau friand? — Men hun græder jo bestandigen.

Sir Arthur.

Mylord', det er en Officeerenke, som søger om —

Lord Bellamy.

Deres Forbøn? Det er ganske naturligt. Hvo har ikke hørt om Deres Ædelmodighed, om Deres følsomme Hierte? Men den Fornøielse, at

spørge

sporge for denne elskværdige Enke, maae De endeligen unde mig. Jeg skal hielpe til at sætte Dem, Sir Arthur, i en Kreds, hvor Deres ædle Følelser kan komme Fædernelandet til Nytte. Vi maae have Dem oppe hos os i Overparlamentet: der trænge vi til tænkende og følende Mænd.

Sir Arthur.

Tænkende og følende Mænd trænger De visseligen til. Ak Mylord! De har giettet mit Hiertes skiulteste og frygtsomste Ønske. Men saa store Vanskeligheder —

Lord Bellamy.

Ja, De har Deres Misundere, Sir Arthur, ligesom alle brave og agtede Mænd; men Deres Fortieneſter paa den eene, og mine Bestræbelser paa den anden Side, maae endeligen udrette noget. Vi maae slutte en ordentlig Traktat, Sir Arthur.

Sir Arthur.

En ordentlig Traktat! Hvilket smigrende Udtryk! Ak Mylord, mit Hierte synker under Vægten af Deres forekommende Godhed —

Lord Bellamy.

Ingen Komplimenter imellem fortroelige Venner. Ja, en Traktat maae vi slutte; men Preliminairartiklen bliver dette deilige Fruentimmer. Gier mig den Fornøielse, at spadsere med mig lidt op i Parken, saa kan vi tale nærmere derom.

(Han gaaer langsom bort).

Sir Arthur.

Jeg skal strax have den Ære at here, hvad De har at befale. (Til Mistreß Wotton afsides). Min kiere Søsterdatter, alting kan blive godt endnu.

Vær

Vær her igien i Morgen Formiddag Klokken ti, saa vil jeg see til, at hun paa een eller anden Maade kan blive hiulpen.

(Han vil gaae).

Mistreß Wotton.

Solgt, vil du sige, Umenneskelige! —

Sir Arthur

(afsides til hende).

Tag nu imod den Hielp, som jeg skal see jeg kan forskaffe hende. Lad det være nok, at hun eengang har stødt sin Lykke fra sig.

(Han gaaer efter Lord Bellamy).

Mistreß Wotton.

Ja, har jeg stødt den første Lykke fra mig, som du bød mig til, du Barbar, saa træder jeg den anden med Fødder. Forbandet være den Haand, som rækker saadan en Hielp!

Billy.

Men hvorfor er min Moer vred endnu paa Morbroer? Han lovede jo nu at hielpe os?

Mistreß Wotton.

Ak du Ulykkelige, du kiender ikke denne sorte Morbroer! Det er ikke nok for ham, at han vanærer din Fader i Graven: han arbeider ogsaa paa din Moers Skiendsel. Ja han vil berøve dig din stakkels Moer.

Billy.

O nei, han skal ikke! han skal ikke.

(De omfavne hinanden og græde begge to).

Tiende Scene.

King. Trueman. De Forrige.

King.

Naar nu Ellis var her, saa vilde jeg strax tage Afskeed. — Men hvad er det for et bedrøvet

Syn? (De gaae til Mistreß Wotton og Billy). Min Gud! hvad seer jeg? Mistreß Wotton! er det Dem? Skal jeg finde Dem i saadan en Tilstand? Han er vel ikke død?

Mistreß Wotton.

Jo, Hr. Lieutenant, Kapitain Wotton er død, og død under de fataleste Omstændigheder?

King.

Ja, jeg veed han er bleven arreteret efter en Seier, og anklaget af den, han har reven ud af Fiendens Haand. Og det for et Ord, for et hidsigt Svars Skyld! — Men jeg vidste ikke han var død!

Mistreß Wotton.

Det er desværre alt for sandt! See der, læs: det er hans Afskeedsbrev. De vil finde, at han ikke har glemt sine Venner i den sidste Time.

(King læser sagte).

Trueman.

Han var en Ven af os begge to. Vi har begge faret med ham, og flere end eet Togt. Han var den stolteste Seemand, som nogen Tid har ploiet Seen. Han har først lært mig Navigationen, og indprentet mig gode Søemandslærdomme. Han var en Faer imod Folkene; men enhver maatte giøre sine Ting. Han taalte ikke, at nogen skeede Uret: han vilde have, alle de andre skulde være ligesaa redelige som han var selv; og naar han saae andet, saa kunde han ikke tie. Det har været hans og mangen anden brav Officeers Ulykke.

King.

Vel, hvad Trøst har De faaet ved Admiralitætet?

Mistreß

Mistreß Wotton.

Slet ingen. Min Mand er død under Arrest: hans Sag kan altsaa ikke undersøges; og da man ikke veed, om han har været skyldig eller uskyldig, saa kan man ikke giøre noget for hans Kone og Barn, i det mindste ikke for det første.

King.

Har De da ingen, som kan tale for Dem?

Mistreß Wotton.

Ingen Siel i Verden. Den eeneste jeg havde sat min Liid til, var Sir Arthur Bubble; men han har et Hierte —

King.

Som et Bedemandsansigt. Det staaer enhver til Tieneste baade i Sorrig og Glæde; men det er altid det samme, altidt fuldt af Ord og uden Følelse. Men hvad vil De nu gribe til?

Mistreß Wotton.

Det veed den Almægtige. Han allene kan hielpe mig; thi menneskelig Hielp kan jeg ikke mere vente.

King.

Og hvad vil De giøre af Barnet?

Mistreß Wotton.

Mit eeneste Ønske er, at han maae blive en Søemand. Alt hvad jeg vil bede hans Faders Venner om, det er, at de vil hielpe hans Billy frem, saa den søde Knos kan træde i hans Fodspor.

King.

O lad ham blive hvad De vil, kuns ingen Søemand. De seer paa salig Kapitain Wottons, paa mit, paa Truemans og saa mange andres Exempel, hvad denne Stand —

Mistreß Wotton.

Jeg veed det! og jeg seer forud, han vil maaskee ikke blive lykkeligere, end hans Faer og saa mange andre brave Mænd. Men, min bedste Ven, betænk: jeg er en Søeofficeers Datter, to Officerers Søster og en Søeofficeers Enke: lad mig ogsaa være en Søeofficeers Moer. Jeg har mistet Faer, Brødre, Mand; men jeg har den Trøst, de ere alle døde for Kongen og Fædrenelandet. Lad min Billy gaae den samme Vei; lad ham falde i sin Vaar, naar han allene falder med Ære. Lad mig dee med den Trøst, at jeg har skienket mit Fædreneland alt det, jeg havde kiert i Verden!

Trueman.

Men har Knøsen og Lyst dertil?

Billy.

O ja, Hr. Lieutenant, jeg vilde saa gierne blive hvad min Faer har været: og saa skal jeg betale de slemme Franskmænd.

Trueman.

Naa? Og hvad har de giort dig, min Broer?

Billy.

Jh, har de ikke skudt min Faer, saa han er død fra mig? Ja lad mig kuns blive stor, saa skal jeg skyde saa mange af dem, som jeg kan faae Øie paa.

Trueman.

Men dog til Orlogs og paa en ærlig Maade?

Billy.

Det forstaaer sig: jeg skal giøre ligesom min Faer har giort.

Trueman.

O kom og lad mig kysse dig! Du er William Wottons egen Søn. Du har ikke allene hans Øine, men ogsaa hans Hierte.

King.

Ja giv mig ogsaa et Kys. (Sagte). See her min Broer, der har du noget til en Kaarde. — Mistreß Wotton, vi sees nok igien. Tag ikke ilde op, jeg maae forlade Dem saa hastig.

(King og Trueman gaaer).

Billy.

See min Moer, hvad jeg fik af Lieutenant King til en Kaarde.

Mistreß Wotton.

Hvad er dette? Gode Gud, sex Guineer!

Billy.

O min Moer, det er ganske vist en Feiltagelse. Han har taget Guld op i Stedet for Selv. Lad mig løbe efter ham. — Men han er allerede langt borte.

Mistreß Wotton.

Ak mit Barn, det er ikke til en Kaarde: det er til din stakkels Moer, han har givet dem. Hans ædle Hierte har baade villet lette min Nød og skaane min Undseelse.

Billy.

O ja, min Moer maae gierne have dem allesammen. Nu veed jeg dog min søde Moer vil holde op at græde, ikke?

Mistreß Wotton.

Ja jeg skal min Søn. Men lad os gaae hiem og takke ham, som sendte os denne Hielp.

Ellevte Scene.

Kelly. Stanton.

Kelly.

For alting glem ikke sin Lektie, og hold en god Kontenance, at han ikke mærker Pudset. Og lad mig see, han gier alt hvad han kan, for at bevæge ham til at tage ham til Naade igien, ifald han jager ham paa Døren.

Stanton.

Ja det gier han ganske vist; thi han er saa haard som en Steen. Naar jeg allene kan forlade mig paa hans Herres Løfter.

Kelly.

Som paa en Klippe. Hvad han taber hos Sir Arthur Bubble, det faaer han dobbelt igien hos Greven. Men der er han.

(Kelly gaaer).

Tolvte Scene.

Stanton. Sir Arthur.

Sir Arthur.

Hvad vilde Grevens Kammertiener dig?

Stanton.

Ak, naadige Herre, han bragte mig en bedrøvelig Advarsel. Han sagde, Greven lod bede, naadige Herre vilde passe vel paa sin Maskeradebillet; thi uden at forevise den, var det plat umueligt at komme ind.

Sir Arthur.

Naa, hvad bedrøveligt var der i det? Der maae være Orden og Akkuratesse ved alle magt-

paalig-

paaliggende Ting. Lad mig kuns faae Billetten, jeg skal nok passe paa den.

Stanton.

Ak, naadige Herre, det Bedrøvelige er dette, at jeg har havt den Ulykke, eller rettere den Uforsigtighed — ak jeg beder tusind gange om Forladelse —

Sir Arthur.

Hvad er der nu paa Færde? Du har vel aldrig tabt Billetten?

Stanton.

Ak naadige Herre, jeg tør ikke dølge det længere for Dem.

Sir Arthur.

Min Gud, hvilken Uforsigtighed!

Stanton.

Ja, jeg tilstaaer det, naadige Herre.

Sir Arthur.

Hvilken Ulykke! hvilken græsselig Ulykke!

Stanton.

Det er det sandeligen. Ak naadige Herre —

Sir Arthur.

Bort fra mig, Slyngel!

Stanton.

Naadige Herre —

Sir Arthur.

Afskum!

Stanton.

For Guds Skyld —

Sir Arthur.

Ulykkesfugl!

Stanton.

Betænk —

Sir Arthur.

Forræder! Mordør! Pak dig, og kom aldrig for mine Øine mere!

Stanton.

Naadige Herre, De har Aarsag at være vred. Jeg er høieligen straſværdig; men jeg haaber dog —

Sir Arthur.

Hvad siger du? Haaber du dog at finde den igien?

Stanton.

Nei, naadige Herre, det er umueligt. Jeg har søgt og spurgt paa alle de Steder, hvor jeg har været; men den findes ikke.

Sir Arthur.

Hm! Hvilken Ulykke! Hvilket Tab! Hvilket uopretteligt Tab! Som sagt, pak du kuns dine Sager sammen og fortræk af mit Huus.

Stanton.

Men jeg haaber dog, De forſkyder mig ikke for saadan en ringe Aarsags Skyld.

Sir Arthur.

Ringe Aarsag, Uforſkammede? En Maſkerade for den høie Adel og de udenlandſke Ambaſſadeurer allene! En Maſkerade hos en Hertug! Har du ikke seet Seddelen, Kieltring? Hvad stod derpaa?

Stanton.

Der stod ingen Navn paa, men allene et stort Segl med Hertugen af Northumberlands Vaaben.

Sir Arthur.

Min Gud! Hertugen af Northumberland giver Maſkeraden! — Pak dig af min Tieneſte strax paa Timen.

Stan-

Stanton.

Ak naadige Herre, forbarm Dem dog over en troe Tiener, som har tilsat sin bedste Alder og sin Helbred i Deres Tieneste.

Sir Arthur.

Slidder Sladder! (For sig.) Hm! hm! Hertugen af Northumberland! Een af de fornemste Pairs af Storbrittannien!

Stanton.

Hvor skal jeg nu hen i min Alder, saa udnelig som jeg er at tiene en anden Herre?

Sir Arthur.

Krepeer af Sult længe nok; du er ikke bedre værd. — Hm! hm! To hundrede Personer af den høie Adel!

Stanton.

Hvad vil der blive af min fattige Kone og mine fem umyndige Born?

Sir Arthur.

Det faaer at være din Sag. — Og alle de fremmede Ambassadeurer!

Stanton.

Ak naadige Herre, forbarm Dem denne gang: det er den første store Forseelse, jeg har begaaet i tive Aars Tieneste!

Sir Arthur.

Den første; men ogsaa den groveste, den utilgiveligste, den umenneskeligste. Du har sønderboret mit Hierte. — Og den fremmede Prinds! Gode Gud!

Stanton.

Ak jeg besværer Dem ved dette ømme Hierte, ved alle de ædle Følelser —

Sir Arthur.

Følelser her, Følelser der. Jeg føler ingen Medlidenhed med en Slyngel, som ingen Medlidenhed har havt med mig. Bort, du skarnagtige Krabat! lad mig ikke finde dig mere i mit Huus.

(De gaae hver til sin Side).

Trettende Scene.

King. Trueman.

King.

Ja, de er gaaen. Men endnu engang, du maae ikke fortryde det. Jeg kunde min Siel ikke giøre det anderledes. Havde jeg havt tre gange saa mange, saa havde hun faaet dem.

Trueman.

Troe mig, jeg har aldrig holdt mere af dig, end i det Øieblik, da du gav ham disse Penge. Det er vel sandt, nu kommer du for det første ikke til din Allerkiereste; men —

King.

Det faaer ikke hielpe. At giøre vel imod min bedste Vens nødlidende Kone og Barn, er ligesaa sødt, som at see og omfavne en elsket Pige. Men der kommer Admiralitætschefen. O Trueman, dersom du nu vilde som jeg, saa kunde vi maaskee udrette noget —

Trueman.

Jeg forstaaer dig: jeg føler hvad du vil sige. Ja troe kuns, jeg skal hielpe til det bedste jeg kan.

Fior-

Fiortende Scene.

Lord Walsingham. De Forrige.

King.

Mylord, tillad at vi tar os den Frihed, at opholde Dem et Øieblik.

Lord Walsingham.

Mine Herrer, jeg veed hvad De vil sige; men De kan ikke vente andet Svar, end hvad jeg allerede saa ofte har givet Dem: der er intet noget for Dem at giøre.

King.

Mylord, maae jeg allene giøre Dem et eeneste Spørgsmaal? Har De endnu nogen Agtelse for os? Holder De endnu os for et Par retskafne Søofficerer? Troer De, at os er skeet Uret?

Lord Walsingham.

Herr Lieutenant, De forglemmer —

King.

Nei, Mylord, jeg forglemmer ikke, at jeg har den Ære at tale med Chefen for Admiralitætet. Men jeg spørger ikke, hvorledes De anseer os som Ministre: det har vi desværre erfaret. Nei, som en Mand der bærer den samme Uniform som vi, der ogsaa har viist sig i sin Lieutenantsstand som en redelig og ærekier Officeer; som en Mand, der altid har havt et ømt og et ædelt Hierte, spørger jeg Dem, her imellem os, her for Guds Ansigt: hvad tænker De om os? Kan Deres Hierte nægte, at det lader os vederfare Ret? At det sukker over den Uret, som De paa Embeds Vegne maae giøre os?

Lord

Lord Walsingham.

Herr Lieutenant! —

King.

At den Tilstand, hvori vi ere, gaaer Dem igiennem Sielen? At De gierne hialp os, dersom De allene kunde? —

Lord Walsingham.

Ja, mine Herrer, jeg kan ikke nægte, jeg beklager Dem af mit ganske Hierte: og jeg ønsker, jeg kunde vise det i Gierningen. Men i Henseende til Deres Sag er det ganske umueligt for nærværende Tid: og jeg seer ikke naar der kan blive Leilighed —

Trueman

O Mylord, der er Leilighed strax. De kan hielpe os i denne Dag endnu.

Lord Walsingham.

I denne Dag endnu? — Jeg forstaaer Dem. Det er sandt: der er endnu een Maade at hielpe Dem i Deres betrængte Omstændigheder: og den havde jeg allerede før benyttet mig af, dersom jeg havde kunnet troe, at De vare i Stand til —

Trueman.

De tar feil, Mylord. Den Hielp, vi vil tage os den Frihed at anmode Dem om, bør ligesaa lidet fornærme vor Ære, som Deres Embeds Pligt.

King.

Nei, Mylord, har De nogen Medynk med vor Skiebne, vil De vise nogen Godhed imod os, o! saa viis den med den brave Kapitain Wottons ulykkelige Enke og hendes umyndige Barn.

Vi

Vi bede for Dem, ikke for os. Alt hvad De kan gjøre for den trøstesløse Kone og for den arme Dreng, skal vi underdanigst takke Dem for, som om De havde forskaffet os Ret og Oprejsning.

Trueman.

Ja, Mylord, kan og vil De hjelpe den stakkels Enke til en Pension, og den vakre lille Knøs til en Plads i Kadetakademiet, saa skal vi være saa glade som om De havde hjulpen os selv: og vi skal aldrig gjøre Dem Uleilighed mere for vor egen Sags Skyld.

Lord Walsingham (afsides).

Hvilke Gemytter! — (Høit.) Hvorledes? De vilde give Dem tilfreds og finde Dem i Deres Skjebne, naar denne Enke blev hjulpen?

King.

O ja, Mylord, med Fornøielse. Vi ere Mænd og vi ere allerede hærdede til at lide Ondt. Vi kan nogenlunde slaae os igjennem; og naar alt Haab er ude her, staaer endnu den hele Verden aaben for os. Men en arm forladt Enke, der sidder med et uopdraget Barn, hvor skal hun hen? Hvad skal hun gribe til?

Lord Walsingham.

Men hvorfor tar De Dem saa meget af denne Enke?

Trueman.

Mylord, hendes salig Mand var ikke allene een af de værdigste Søeofficerer, som nogensinde har tient Kongen; men ogsaa vor Ven og Velgjører.

King.

Ja, han har været os i Faders Sted i vor Ungdom: han har dannet os til retskafne Søemænd:

han

han har staaet os bi med Raad og Daad. Vi havde ønsket at kunne lønnet Sønnen for alt det Gode, Faeren har beviist os; men Gud bedre! vi ere ikke i Stand til andet, end — at bede for ham.

Lord Walsingham.

Men De veed, jeg kan og bør ikke gjøre det samme for Kapitain Wottons Familie, som for en anden velfortient Officeers. Han har forseet sig paa en Maade, som ikke kan sees igiennem Fingre med, for Følgernes Skyld. Subordination maae haandhæves uden Persons Anseelse: der maae statueres Exempel —

King.

Dog vel ikke ogsaa paa Kone og Børn? Nei, Mylord, lad ham allene lide under sin Forseelse: lad det være nok, at hans sidste Dag har kastet et Slør over de Laurbær, han har samlet i tredive Aar; men lad dog hans Søn, hans elskede eeneste Søn, høste Frugten af hans blodige Seier og af tredive Aars troe Tieneſter.

Lord Walsingham.

Jeg kan ikke hielpe ham: der er intet at giøre for ham. De veed, i hvad for en Stat vi leve. Hvad der vilde være Utaknemmelighed, ja Grusomhed hos en Privatmand, det er undertiden en Dyd i en Republik.

(Han gaaer).

King.

Gud bevare os, hvor den Mand kan giøre sig haard! Hvor koldsindig han kunde sige: Jeg kan ikke hielpe ham: der er intet at giøre for ham!

Fem-

Femtende Scene.

Ellis. King. Trueman.

Ellis.

Nu haaber jeg, vi har vunden Seier. See her, min Broer, et andet Brev, jeg bringer dig. Det er kommen med en Vestindiefarer, og har ligget paa Admiralitætskaffehuset; men du var gaaet, forend de husede det.

King.

Det er min Søsters Haand.

Trueman.

O lad mig see! Ja, det er fra hende. O lad mig kysse dette lykkelige Papiir, som den søde Engelhaand har hvilet paa! Men det er forseglet med sort Lak. Nu skal I see den gamle Moster har eengang maattet gaae til Seils, og saa har vi reent Farevand.

King.

Nu faaer vi at see. (Han brækker Brevet og læser).

„Kiere Broder! For et Aar siden skrev jeg dig til fra Barbados; men mit Brev er nok ikke kommen dig til Hænde, siden Overbringeren, vor gode Trueman, som jeg hører, har sat til med Mand og Mus.

Trueman.

Der skal I see, man har hørt feil, og taget den Thomas Trueman, som satte til i Orkanen, for mig.

Ellis.

Det er ganske rimeligt.

King (bliver ved at læse).

„Dette Dødsfald har uden Tvivl været meget smerteligt for dig, som hans bedste Ven: og

jeg

jeg tilstaaer, at jeg selv har følt det. Thi nu, da han er død, vil jeg ingen Hemmelighed giøre deraf, at jeg elskede ham inderligen."

Trueman.

Naa, hvad sagde jeg?

King (læser videre).

"Dog, min Moster var imod dette Parti: og jeg skyldte hende for meget til at gifte mig bort imod hendes Villie. Men da jeg hørte, at han var død, lod jeg mig overtale til at give min Haand til en riig Planteur her paa Jamaika."

Trueman.

Nu skal I have Tak. Nu er alt det Haab ude. Det har jeg den ulykkelige Feiltagelse at takke for.

King
(som har læst sagte imidlertid).

Nu, nu, giv dig tilfreds. Hør kun videre. "Efter at have været hans Kone og hans Afgud i en Tid af sex Maaneder, er jeg bleven hans Enke og eneste Arving. Jeg har solgt alle mine Eiendomme for at tilbringe min øvrige Tid i Engelland. Inden otte Dage gaaer jeg med Skibet, den yndige Sophie, Kapitain Samuel Morris. I det glade Haab at see dig inden nogle faa Uger, henlever jeg din troe Søster og Tienerinde. Sarah Spencer."

Trueman.

Nu tænker jeg du sætter din Reise op til din Søster kommer. Og imidlertid vil vi gaae hen og drikke vore Kiæresters Skaal; thi oven paa dette Nyt hører der en god Flaske Viin. Glædelige Tidender, ligesom et godt Saltmadsfad, smage ikke uden man drikker til dem.

King.

Kiing.

Og nu haaber jeg, min kiere Trueman, min Søster vil rigeligen erstatte alt det, du har giort for mig.

Trueman.

Ikke et Ord om Erstatning. En retskaffen Ven hielper ikke paa Spekulation: og Havets ægte Sønner vare aldrig Slaver af de lumpne Penge. Hvad siger ikke Visen?

(Han synger).

Nei, Orlogsmandens ædle Bryst
Kan aldrig efter Grunker hige.
Med blodstænkt Rov sig at berige,
Det være graadig Kapers Lyst.
Vor Konges Gavn og Flagets Ære
I Kampen er vort Diemeed:
Og Seirens søde Løn skal være
En yndig Piges Kierlighed.

Tredie Akt.

Scenen er et Fruentimmerlosement.

Første Scene.

Miß Lovise. Kelly.

Kelly.

Ja, i et Qvarteers Tid vil Greven have den Fornøielse at være hos Dem. Men her er Mistreß Vellum, Modehandlerinden, udenfor, og spørger, om Miß ikke behager nogen ganske ny Stads. Thi her i Byen kan De sandeligen ikke lade sig see, uden at være klædt efter den nyeste Mode.

Miß Lovise.

O! mit Ophold paa dette Sted varer ikke længe, haaber jeg. Imidlertid kan han sagte lade hende komme ind.

(Kelly gaaer).

Anden Scene.

Mistreß Vellum (med et Par Æsker). Miß Lovise.

Mistreß Vellum.

Tienerinde, min smukke Miß. Jeg hørte der nede, at en deilig ung Dame nyligen var kommen til at losere her, og saa tog jeg mig den Frihed, at tilbyde Dem mit Arbeide. Jeg tør haabe,

be, De vil altid finde sig fornøiet med mig. De skal blive opvartet med de allernyeste Moder.

Miß Lovise.

Jeg vilde allene see paa nogle af de nye Baand med Deviser paa.

Mistreß Vellum.

O! deraf har jeg de nyeste og smukkeste her i denne Æske.

(Miß Lovise beseer en Deel Baand i en Æske).

Tredie Scene.

Greven. De Forrige.

Greven.

Vel, Miß, nu er det paa det nærmeste. Men hvad er det for en deilig lille Modehandlerinde?

Fierde Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly.

Mylord, der blev et Par Portechaiser baaren ind: og jeg kunde see paa Liberiet, at det er Grevinden og Lady Fanny.

Greven.

Vel! saa see allene til, at han kan opholde dem et Øieblik. (Kelly gaaer). — Miß, tillad at jeg maae skiule mig i Deres Kabinet, at man ikke finder mig hos Dem. Lad mig nu see, at De holder hvad De har lovet, at De ikke bliver bange, og at De ikke aabenbarer vor lille Plan.

Miß Lovise.

Ak nei, Mylord, jeg feler, jeg har lovet mere end jeg er i Stand til at holde. Naar De gaaer,

er alt mit Mod borte. De maae ikke gaae fra mig. De maae ikke forlade mig i dette farlige Øieblik.

Greven.

Frygt ikke, min Bedste. De skal ikke giøre Dem noget. I Nødsfald skal jeg komme Dem til Hielp. Men jeg faaer et godt Indfald. Denne lille Kone kan giøre os en stor Tieneste. Hør, jeg vil aabenbare hende hvad det gielder om. Min Kone og hendes Kusine holder dette unge Fruentimmer for en Person, som har indladt sig i en vis Forbindelse. Hun forstaaer mig nok. Nu er dette en stor Feiltagelse; men jeg vilde dog gierne lade Dem i denne Vildfarelse, for at see, hvorledes Grevinden vilde finde sig i saadan en Begivenhed. Den stakkels Miß har nok ikke Mod og Kundskab nok til at spille saadan et Fruentimmers Rolle; men hun, min Kiere, kunde maaskee paatage sig den; thi hun har uden Tvivl seet slige Personers Adfærd før.

Mistreß Vellum.

Ja, sandt at sige, Mylord, jeg kiender nok af dem, thi jeg sælger mine Vare helst til den, som bedst betaler. Jeg har undertiden været Vidne til saadan en Scene, og seet med Forundring, hvor saadant et Fruentimmer kunde feie dem, der tænkte at feie hende.

Greven.

Og det er just saadan en Rolle, jeg ønskede hun vilde spille. Jo mere naturlig, jo bedre. See, hun er den unge Dame, jeg har hentet fra London, forstaaer hun mig? Og Miß Winning er hendes Kammerpige. Paa denne Maade, min deilige

deilige Louise, behøver De ikke at tale et Ord: og det vil blive en underholdende Scene for Dem.

Mißrest Vellum.

Det kunde det nok ogsaa blive. Men, Mylord, De burde betænke, at det er dog saadan en egen Sag for en honet Kone, som jeg, at forestille saadan en tvetydig Person.

Greven.

Men det er jo kuns paa Skremt og paa et Øieblik, min Kiere, og det bliver imellem os. Troe kuns, det skal ikke være hendes Skade. Her er en liden Prøve paa min Erkiendtlighed.

(Han giver hende en Pung).

Mistreß Vellum.

Mylord, jeg gier det ugierne; men De har en Maade at overtale, som man ikke kan imodstaae. Jeg gaaer da at giøre en Prøve.

(Greven gaaer. Vellum tar Miß Louises Arbeide, og sætter sig. Miß staaer og seer i Vserne.)

Femte Scene.

Lady Fanny. Grevinden. Mistreß Vellum. Miß Louise.

Lady Fanny (til Grevinden).

O! jeg tænker her er man vant til ugnmeldte Besøgelser.

Mistreß Vellum.

Imellem mine Venner og mig taales der ingen Ceremonier: og jeg smigrer mig med den Forestilling, at jeg og tør regne Dem, Ladies, til mine Venner, endskiønt jeg ikke erindrer, jeg har havt den Ære, at see Dem før.

Lady Fanny.

Den Ære faaer De neppe tiere end denne eene gang.

Mistreß Vellum.

Maae jeg da tage mig den Frihed at spørge hvem De er, som ikke vil unde mig denne Fornøielse tiere?

Lady Fanny.

Jeg er Grevinde Worthington, og dette er min Kusine, Lady Fanny Bubble.

Mistreß Vellum.

Mylady Worthington, Lady Bubble, jeg takker underdanigst for den Ære, De beviser mig. Stole, Polly!

Grevinden (til Lady Fanny).

Hun er mere artig end jeg havde ventet.

Lady Fanny (til Grevinden).

Det er ikke Artighed: det er Frækhed; men jeg skal nok faae hende tæmmet: lad mig kuns raade. — (Til Vellym). De maae have hørt om mig.

Mistreß Vellum.

Ja jeg har hørt meget om Dem. Deres Berømmelse er i Alles Munde. Hele London veed, at Grevinde Worthington er den værdigste Dame, og at hun elsker sin Gemal med den veeneste Kierlighed.

Lady Fanny.

Og det veed De og tør see paa mig?

Mistreß Vellum.

Just derfor kan jeg ikke blive mæt af den Fornøielse at betragte Dem.

Lady Fanny.

Det viser, at De ingen Følelse af Ære og Sømmelighed har, siden De kan taale at see mig i Di-

nene,

nene, efterat De har rovet min Gemals Hierte paa den nederdrægtigste Maade.

Mistreß Vellum.

Jeg seer, Mylady, at De er een af de Damer, som spille i Selskaber. Det er uden Tvivl en Rolle i et tragisk Stykke, som De lærer paa: og De gior mig den Ære at komme og repetere hos mig. Det skal være mig en stor Fornøielse at høre Dem deklamere: De har herlige Gaver dertil.

Lady Fanny (til Grevinden).

Seer De, hvor uforskammede disse Kreaturer er?

Grevinden (til Lady Fanny).

For Himmelens Skyld, min bedste Kusine, styr Deres Forbittrelse og opir hende ikke for meget.

Lady Fanny (til Grevinden).

Styre min Vrede? Maaskee jeg skulde falde paa Knæe for hende, og bede om naadig Tilladelse, at jeg maae blive hans Gemalinde?

Grevinden (til Lady Fanny).

Nei, De skal allene forestille hende, hvor meget han selv baade lider og taber ved saadan en Forbindelse. For hans Skyld —

Lady Fanny (til Grevinden).

For hans Skyld? Tænker De, at hun vil giøre noget for hans Skyld? (Hun taler alt høiere og høiere.) Tænker De, at saadant et Kreatur har menneskelige Følelser? Den Elendige, som sætter sig i ulovlig Besiddelse af en gift Mands Hierte, raser mest imod den, som hun skylder Skaansel og Ømhed. Det er ikke nok, at hun hader og forfølger den uskyldige Hustrue; det er naturligt:

slette Gemytter hade altid den, som de har giort Uret. Det er ikke nok, at hun trodser og spotter hende, at hun finder sin Lyst i at see hende krympe sig under Braaden og henvisne af Græmmelse —

Mistreß Vellum.

(til Miß Lovisé, som er meget bevæget saavelsom Grevinden).

Naa, jeg troer hun græder? Ha, ha, ha! Hun tar en Komedierolle for Alvor. — (Til Lady Fanny.) Om Forladelse, Mylady, at jeg forstyrrede Dem. Det sidste Ord var: henvisne af Græmmelse.

Lady Fanny.

Ja du Tiger: det er ikke nok, at I berøver en Kone sin hele timelige Lyksalighed, og driver hende undertiden til den sorteste Fortvivlelse; men det er Manden selv, som I underkaster alle de Fornedrelser, og overvælder med alle de Krænkelser, som Kaprice, Utaknemmelighed, Overmod og Skarnagtighed kan udtænke.

Grevinden.

Min Gud, skulde der være saadanne Uhyrer til?

Mistreß Vellum.

Nei, Mylady, saadan en Karakteer existerer ikke i Naturen: man har udtænkt den allene Theatret til Nytte; den giør en god Effekt i et mavert Stykke.

Lady Fanny.

Nei, du Forhærdede, det er ingen Ideal: den er alt for virkelig. Der gives de Furier, der først krone med Roser, for siden at pidske med Slanger. Du vilde selv blive een af dem, dersom man lod dig raade. Men der er Tid endnu.

Jeg

Jeg er kommen her for at hugge det skammelige Baand itu, som Forblindelse og Udyd har knyttet. Understaae dig ikke at see Greven mere. Pak dig paa Timen ud af London, eller jeg skal hævne tusind ulykkalige Hustruer paa dig: og du skal bøde for alle de Ægteskabsdievler, som har stiaalet sig udaf Verden, førend Himmelens straffende Haand har naaet dem.

Mistreß Vellum.

Mylady, nu sætter De uden Tvivl til Deres Rolle. Det er bedst vi bryde Proven af, indtil De har læst den over igien.

Lady Fanny.

Tænk ikke at jeg lader mig blinde af denne forstilte Uskyldighed. Nei, alle dine Konster skal ikke redde dig: du skal føle, Qvinde, hvad det er —

Mistreß Vellum (reiser sig).

Qvinde, jeg taaler ingen Grovheder, Mylady, allermindst i mit eget Huus.

Lady Fanny.

Dit eget Huus, Uforskammede?

Mistreß Vellum.

Ja, mit eget Huus. Disse Værelser er mine: de ere leiede til mig.

Lady Fanny.

Men hvem har leiet dem til dig?

Mistreß Vellum.

Greven af Worthington, Deres Gemal. Han har leiet dem, og han skal ogsaa beskytte mig i dem. Han skal give mig Opreisning for alle de Friheder, som De tar Dem i Dag. Jeg holder mig til ham: enten skal han hævne mig paa Dem, eller jeg skal hævne mig paa ham.

Grevinden (til Lady Fanny).

Ak, min Kusine, min Kusine, hvad har De giort?

Lady Fanny (til Grevinden).

Hvad jeg har giort? Jeg har sagt Sandhed. Saadanne Djevler ere disse Qvinder, som drage gifte Mænd i deres Snarer.

Mistreß Vellum (til Grevinden).

Ja, Lady Bubble, saadanne Furier ere disse saa kaldte ømme og dydige Gemalinder.

Lady Fanny.

Deres rasende Hævngierrighed skaaner ikke den, de har at takke for alting.

Mistreß Vellum.

I deres blinde Jalousie kunde de myrde alt hvad han har kiert.

Lady Fanny.

Det er en Lyst for dem, at drille og pine ham.

Mistreß Vellum.

De søge en Ære i at giøre ham til en Fabel for hele Staden.

Lady Fanny.

Og det skal være Yndighed, indtagende, umodstaaelig Yndighed!

Mistreß Vellum.

Og det skal være Kierlighed, øm og dydig Kierlighed!

Lady Fanny.

Kunde han allene blive vaer, hvor latterlig han giør sig i Verdens Øine, naar han er saadan en Sirenes Træl!

Mistreß Vellum.

Vilde hun allene see sig engang i Speilet, naar hun spiller saadan en Megæres Rolle.

Lady

Lady Fanny.

Men jeg skal giøre Ende paa disse Troldomskonster.

Mistreß Vellum.

Men jeg skal vise hende, at Bisterhed er en slet Kammerpige.

(Hun tar Speilet fra Bordet og holder det for Lady Fanny's Øine).

Lady Fanny.

Hvad ter du understaae dig, Nederdrægtige?

Mistreß Vellum.

At vise Dem Jalousie i sin hele Glands.

Lady Fanny.

Du agter det da for ingen Ting, at jeg er Grevens Gemalinde?

Mistreß Vellum.

De bryder Dem altsaa ikke om, at jeg besidder Grevens Hierte?

Lady Fanny.

Retfærdigheds Arm skal rive Rovet ud af dine Kløer.

Mistreß Vellum.

Kierligheds søde Magt skal betrygge min Ret.

Lady Fanny.

Du skal erfare, hvad en fornærmet Dame af min Stand kan udrette.

Mistreß Vellum.

De skal faae at see, hvad en opirret ungI Pige af min Figur og Karakteer kan giøre.

Lady Fanny.

Hvad vil du vel giøre, du Elendige?

Mistreß Vellum.

Bruge den Ret, jeg har i mit Huus.

Lady Fanny.

Nei, jeg maae have Øvrigheden til Hielp. Kusine, bie kun her et Øieblik, jeg tar allene hen til den nærmeste Dommer.

(Hun gaaer).

Grevinden (til Vellum).

Lad mig nu tale med Dem i Mindelighed min Kiære. — De maae vide, det er mig, som er Grevinden. Min Kusine har givet sig ud for min Person, for at forsøge om hun kunde skræmme Dem; men jeg seer nok jeg havde Ret, at man kommer længere med det Gode. Jeg vil derfor hverken skiænde eller true, men langt mere bede, ja bede paa det indstændigste —

Miß Loviſe

(kaster sig for hendes Fødder).

Ak, Mylady, mit Hierte sagde mig strax, at De var den bedste Greves Gemalinde. De har behaget at give sig tilkiende; tillad at jeg maae aabenbare Dem alle Ting.

Grevinden (reiser hende op).

Hvorledes? Er De den Person, som har fulgt Greven til London?

Miß Loviſe.

Ja, det er ingen anden end mig.

Grevinden.

Nu, dette kan jeg begribe. Her seer man noget, som man kan kalde indtagende. Men hvem er da dette andet Fruentimmer?

Miß Loviſe.

Det er en Modehandlerinde, som jeg vilde kiøbe nogle Baand af, men lod sig overtale til at spille min Rolle.

Grevin-

Grevinden (til Vellum).

Men siden hendes Rolle nu er til Ende, saa maae jeg bede, hun vil lade os allene.

Mistreß Vellum.

Ja gierne. Jeg beder Deres Naade og Lady Bubble vil forlade mig, om mit Spil har været alt for naturligt. Naar man befatter sig med at være Aktrice, saa maae man være det tilgavns.

(Hun gaaer).

Grevinden (sætter sig).

Lad os sætte os. Jeg har ret meget at tale med Dem. — Deres Navn?

Miß Loviſe.

Loviſe Winning.

Grevinden.

Deres Forældre lever vel ikke mere.

Miß Loviſe.

Nei, de ere begge døde.

Grevinden.

Hvad var Deres Faer?

Miß Loviſe.

Major ved Kavalleriet. Han havde udmærket sig i Amerika; men maatte for en svag Helbreds Skyld tage sin Afskeed, og levede paa Landet i maadelige Omstændigheder.

Grevinden.

Har De Søskende?

Miß Loviſe.

Nei, Mylady, jeg var det eeneste Barn og hans Diesteen: han kaldte mig aldrig andet end sin Alderdoms eeneste Trøst og Glæde.

Grevinden.

Lykkelig er han, at han er død. Dog han er ikke den eeneste brave Mand og ømme Fader, hvis

sødeste

sødeste Haab har visnet hen under Forførelsen, som en Roseknop under en forgiftig Dug.

Miß Louise.

Mylady, Deres Ord gaaer mig igiennem Sielen. —

Grevinden.

Det er ikke min Agt mit Barn: intet mindre. Nei, jeg er kommen i en langt anden Hensigt.

Miß Louise.

Maae jeg da udbede mig Deres Befalinger.

Grevinden.

Jeg veed paa hvad Fod De er her, og hvad for en Forbindelse, De har indgaaet med min Gemal. Jeg nægter ikke denne Tidende har været et Dolkestiug for mig. Jeg har hidtil været den misundte Gemalinde af den bedste, den værdigste Mand paa Jorden. Min Ægtestand har været en Kiæde af Lykksaligheder; men jeg har forsyndet mig imod det høieste Væsen. Jeg holdt min Gemal for denne Lykksaligheds Kilde: og han var allene et Redskab dertil. Det var en Drem. Jeg er vaagnet til den grusomme Smerte, at see den tabt for mig, som var mit høieste Gode.

Miß Louise.

Vær forsikret, Mylady, dette Saar skal blive lægt —

Grevinden.

Læges kan det aldrig, aldrig. Alt hvad jeg kan ønske og tør haabe, er Lindring: og den kommer jeg og søger hos Dem.

Miß Louise.

Hos mig? Hos mig, som er tusind gange mere at beklage end De, Mylady?

Grevin-

Grevinden.

Ja, hos Dem, min Ven. Min sødeste, min eeneste Trøst skal komme fra Dem.

Miß Lovise.

Hvad siger De? De venter Trøst af mig! Gode Gud! jeg kan ikke udholde det. Nei, jeg vil heller opofre alting —

Grevinden.

Det skal De ikke. De skal beholde den dyrebare Mand, som er falden i Deres Lod.

Miß Lovise.

De tar feil —

Grevinden.

Nei, jeg veed hvorledes de fleste Fruentimmer i Deres Omstændigheder omgaaes de Mænd, som er bleven indtaget af dem. Jeg veed det af mange andre bedrøvelige Exempler: og jeg maae nu frygte for at lære det af egen Erfarenhed.

Miß Lovise.

Det skal De ikke, Mylady. Jeg vil heller aabenbare alting for Dem.

Grevinden.

Vil De det? Nu det skal De have Tak for. Tael den reene Sandhed: De skal ikke fortryde det. Svar mig oprigtig paa dette eeneste Spørgsmaal: Hvad har bevæget Dem til at følge Greven til London og at føie hans Ønsker?

Miß Lovise.

Kierlighed?

Grevinden.

Kierlighed! Hvorledes, min søde Pige, De elsker min Gemal?

Miß Lovise.

Dersom De allene behagede at høre. —

Grevin-

Grevinden.

Jeg behøver ikke at høre: denne stammende Røst, dette bevægede Bryst, disse blussende Kinder, ah! alt dette siger, at De elsker ham. O kom og lad mig omfavne Dem, lad mig trykke Dem til mit Bryst som en Ven, og takke Dem for denne Trøst.

Miß Louise.

Men Mylady, handler De saaledes med den, De anseer som en Medbeilerske?

Grevinden.

O ja. De maae gierne være min Medbeilerske, naar De er det allene af Kierlighed.

Miß Louise.

Jeg begriber Dem ikke, Mylady.

Grevinden.

Lad mig da forklare Dem dette mørke Spørgsmaal. Jeg kom herhid i den Forventelse, at finde i Dem saadan een, som min Kusine forhen har afskildret. Jeg fandt mig paa en behagelig Maade bedraget, da jeg saae Dem. Deres hele Person viiste, at De var ingen af hine øvede og hærdede Røvere; men mit Haab er bleven til den sødeste Vished, at jeg har intet grusomt at frygte for min elskede Greve, nu da jeg seer, at De elsker ham. Thi den, som man elsker, kan man hverken pine eller vanære.

(Hun græder).

Miß Louise (for sig).

Hvor var det mueligt at martre saadan en Engel? (Til Grevinden). Nei, Mylady, denne Prøve skal ikke vare længe: i denne Dag endnu —

Grevin-

Grevinden.

Nei, min Bedste, De maae ikke forlade ham. De maae ikke forlade mig i denne haarde Prøve, i denne ængstende Fristelse.

Miß Louise.

Men naar jeg er af Veien, saa har jo denne Fristelse en Ende.

Grevinden.

O nei, min søde Pige, naar De forlader Greven, saa kan han kaste sig i en Andens Arme. Jeg kan tabe hans Hierte ganske: og han kan blive ulykkelig og strafværdig paa eengang. O! lad mig ikke leve den Dag! Nei, behold ham, paa det at ingen anden rører ham. Behold ham min kiere Louise: nyd hans Kierlighed og vær lykkelig i den. Men spar hans Hæder, hans Roelighed. Paa disse Vilkaar kan De være fuldkommen sikker for mig, ja for hele Verden. I Stedet for en uforsonlig og forfølgende Medbeilerske, skal De altid finde en oprigtig Ven i mig.

Miß Louise.

Gode Gud, hvilken Siel! Hvad vil han sige, hvad vil han føle, naar han hører —

Grevinden.

Han maae intet høre, han maae intet erfare! For Himmelens Skyld ikke! Dette er endnu en Hovedpost, som De endeligen maae love mig. Lad Dem for alting ikke mærke med det allerringeste af det, som vi har aftalt med hinanden: hverken til ham eller til noget andet Menneske. Nei, vi maae see hinanden meget sielden og ganske hemmeligen. Men til en ringe Prøve af hvad jeg agter

ter at giøre for Dem, vil jeg bede Dem (hun tager en kostbar Ring af Fingeren) at tage imod denne Ring. Giem den til De kan forregive, at De har kiøbt den, og bær den saa til Erindring af hvad De har lovet mig.

(Hun falder hende om Halsen).

Siette Scene.

Greven. De Forrige.

Greven.

Nei, min Amalia! jeg kan ikke skiule mig længere. Jeg har hørt hvert et Ord af Deres deilige Mund: jeg har følt hver en Bevægelse af Deres fromme Hierte. Jeg havde aldrig været værd at besidde dette uskatterlige Hierte, dersom jeg ikke snart rev mig løs af disse nye Baand, og hastede tilbage i disse Arme, medens de endnu ere aabne.

Grevinden.

Ak disse Arme og dette Hierte bør altid, altid være aabne for en Gemal. Endogsaa uden Haab at vinde og beholde Dem paa ny, skal jeg med Glæde og Taknemmelighed tage imod Dem. Lad Greven af Worthington benytte sig af den Frihed, Verden tillægger hans Stand: for mig bliver han altid den Charles, som var min første Kierlighed, og den ædelste, ømmeste, dyrebareste Gemal paa Jorden. Denne uudslukkelige Kierlighed skal lue op igien, hvergang De vender tilbage til mig, var det endogsaa kuns med et flygtigt Øiekast.

Greven.

Greven.

Ja, jeg skal komme tilbage: mit hele Hierte skal igien blive Deres, og indtil Døden Deres. Forund mig allene, himmelske Amalia, nogen Tid til Samling og Eftertanke: tillad at jeg maae hengive mig endnu en stakket Tid til en uimodstaaelig Attraae, som dog baade vil ophøie og betrygge Deres Seier.

Grevinden.

Ak! stoel ikke for meget paa Selvfølelse og Eftertanke, min bedste Greve! Saadanne Baand, som denne deilige Piges, ere ikke saa lette at bryde. Hun har ligesaa megen Forstand som Yndighed, og hun elsker Dem. Desuden, Charles, jeg forlanger ikke, at De skal opofre denne Forbindelse for min Skyld. Jeg beder Dem endogsaa, at De ikke forlader hende saa snart. (Smilende.) Lad mig ogsaa have Tid til at anvende al muelig Flid, for at blive saa elskværdig i Deres Øine, at jeg kan betale hende med samme Mynt, og tage Dem fra hende, ligesom hun har taget dem fra mig.

(Hun omfavner hende og gaaer).

Greven (for sig).

Den ømmeste Medynk og den sødeste Glæde fylder mit Hierte. Men nu gielder det. (Til Miß Louise.) Vel, min allerdeiligste Louise, De seer hvor føielig Grevinden er, hvor taalig hun finder sig i alting, og hvor meget hun holder af Dem.

Miß Louise.

Men det er en himmelraabende Synd, Mylord, at sætte saa ømt et Hierte paa saa haard en

Prøve, og at holde den, der elsker Dem saa inderligen, et Øieblik i den smerteligste Vildfarelse.

Greven.

Ak, det er ingen Vildfarelse, uforlignelige Pige! det er ikke paa Skrømt, o nei! der er for Alvor, det er af mit hele Hierte jeg elsker og tilbeder Dem. Jeg kan ikke leve uden at eie Dem. Ubegrændset, uforanderlig Kierlighed sværger jeg Dem til: og denne Kierlighed skal, og kan, og vil giøre Dem lykkelig. Alt hvad Ungdom og Skiønhed kan fordre af en fornøiet Tilbeder, skal De faae i Overflødighed. De skal aldrig mangle tienstagtige Aander til at udrette Deres Befalinger, til at speide og forekomme Deres Ønsker. Intet skal forstyrre Deres Roelighed: jeg skal opføre en Muur af Guld omkring Dem. Det skal staae til Dem naar De siden vil indgaae en uopløselig Foreening med Deres Lieutenant, eller en anden, som De finder værdig dertil. Det er langt fra, at jeg vil paalægge Dem nogen Tvang: mit Ønske og mit Haab er allene at nyde Deres Kierlighed, at eie disse Yndigheder saa længe, som Deres Godhed vil unde mig denne Lykfaligshed. De tier bestandigen? O! maae jeg smigre mig med Deres stiltiende Samtykke?

(Han vil omfavne hende).

Miß Lovise

(støder ham fra sig).

Holdt, Mylord! De er endnu ikke, hvor De troer at være. Forbauselse, skamfuld Forbauselse, allene har giort mig maalløs. Jeg vaagner som af

af en fæl Drøm. Jeg føler, hvor meget jeg fortiener denne Ydmygelse. Det er en haard, men billig Straf for min Uforsigtighed. Hvorfor troede jeg een af de Store: een af dem, som ere oplærte i den Konst at hykle og at besnære: een af dem, som holde for, at uskyldige Fruentimmere ere skabte til at jages og fanges til Deres Forlystelse, som Dyrene i Deres Vildbaner? O min Fader, min gode Fader, kunde du reise dig op af Jorden og see, hvor din arme Datter straffes, for at have glemt dine Formaninger! Kunde du see den Skiendsel, som truer mig, du vilde med Angest og Grædmelse synke tilbage i din Grav!

(Hun græder).

Greven.

Min sødeste Louise —

Miß Louise.

Deres Louise? Nei, Deres skal jeg aldrig blive! Nu jeg kiender Dem, skal al Deres List og al Deres Magt være forgieves.

Greven.

Betænk, at min Amalia selv —

Miß Louise.

Forhærdede! De tør nævne hende? Paa en Tid, da den elskværdigste Gemalinde giver Dem de ædelste Prøver paa sin Kierlighed, da De kunde være den lyksaligste Mand paa Jorden, vil De heller være en Forfører. Hendes Ord kunde bevæget en Steen, men Deres Hierte føler dem ikke, skient Deres falske Øie fælder Krokodilletaarer.

Greven.

Det er nok! Lad mig aabenbare —

Miß Loviſe.

Bliv fra mig, Uhyre!

(Hun gaaer).

Greven.

Ak ſaae du kuns, elſkværdige Piae, hvor denne d dine Forbittrelſe forhøier din Skienhed! Men jeg har bedre Hielp end du veed. Og inden en Time vil du kaſte dig i dens Arme, ſom du nu har Aſſkye for.

(Han gaaer).

Fierde Akt.

Scenen er i Saint James Park.

Første Scene.

Lord Bellamy. Sir Arthur.

Lord Bellamy.

Ja, jeg vilde raade Dem til Følsomhed. Det er en ganske ny Karakteer, og tilligemed Deres egen Favoritdyd.

Sir Arthur.

Min egen Favoritdyd! Mylord, De gior mig for megen Ære. Imidlertid er det virkeligen min sødeste Lyst, at føle for den Ulykkalige —

Lord Bellamy.

Det er bekiendt nok; men lad os komme til det behageligste Chapitre. Ifald den deilige Enke ikke vilde give sig, hvad da? De veed, Fruentimmerkapricer er ingen Udkomme med.

Sir Arthur.

Nei, Fruentimmerkapricer er ingen Udkomme med: det er en Sandhed. Imidlertid tør jeg underdanigst love, hun skal overgive sig. Jeg er, uden Roes at sige, aldrig forlegen for et godt Indfald, naar det gielder om at tiene en Velynder.

Lord Bellamy.

Men ingen Tvangsmidler, Sir Arthur, det vil jeg udbede mig. Jeg hader al Slags Voldsomhed i Kierlighedssager.

Sir Arthur.

De hader Voldsomhed i Kierlighedssager! En ædel Tænkemaade og den sande Delikatesse! Jeg for min ringe Deel tør ogsaa tilegne mig saadan en Ømhed. Den er uadskillelig fra Følsomhed.

Lord Bellamy.

Nei, man maae aldrig tage et Hierte med Storm.

Sir Arthur.

Nei, aldrig med Storm! deri har De ganske og aldeles Ret. Men at blokere det, at hungre det ud, det er mere anstændigt og mere sikkert. Og saadan vil vi ogsaa giøre med den lille Enke, dersom hun gior Modstand.

Lord Bellamy.

Saa? Og hvad for en Operationsplan har De da?

Sir Arthur.

Min Operationsplan, som De behager at kalde den, er denne. Jeg overtaler hendes Vertinde til at giøre Eed, at hun skylder hende en Deel Penge for Huusleie. Derpaa bliver hun sat: og vil hun ud af Slutteriet, saa maae hun nok give Kiøb.

Lord Bellamy.

Og Vertinden skulde giøre saadan en falsk Eed? Det var jo afskyeligt.

Sir Arthur.

Ja visseligen var det afskyeligt, dersom det ikke havde saa stor en Nytte. Men naar man kan giøre een lykkelig paa Livstid, saa er der intet Ondt i en falsk Eed. Enken er i den yderste Nød

og

og Elendighed, og forladt af alle Mennesker. Nu seer hun her et uskyldigt og ypperligt Middel, at komme ud af al sin Bekymring, at leve i Velstand og Herlighed. Og naar hun er saa forblindet, at hun steder sin Lykke fra sig, er det da ikke hver Menneskevens Pligt at hielpe hende, endog imod hendes egen Villie?

Lord Bellamy.

Vi kan tale nærmere derom i Aften. Jeg maae gaae; behag at blive her nogle faa Minuter, saa skal jeg have den Ære at være hos Dem igien.

(Han gaaer).

Sir Arthur.

Alting gaaer efter Ønske! I Aften, mine Herrer Pairs, endnu Deres underdanige Tiener, men om nogle Maaneder, maaskee, er jeg lige saa god som de. — Men sagte, der kommer Mylord Walsingham. — Han kommer ret tilpas. Jeg maae see at overtale ham til at slaae Haanden af hende, om mine Hensigter skal opnaaes.

Anden Scene.

Lord Walsingham. Sir Arthur.

Lord Walsingham.

Naa, Sir Arthur, hvorledes gaaer det med Deres Søsterdatter? Jeg sage hende i Morges i Parken. Hun har uden Tvivl talt med Dem? De tar hende dog til Naade igien?

Sir Arthur.

Ja, Mylord, til Naade, som De behager at sige, tog jeg hende ganske vist, dersom de Følelser, der besieler mig som Patriot, tillod det.

Men jeg skylder mit Fædreneland mere end en Søsterdatter. Fædrenelandet taber for meget, naar saadan en Forseelse, som hendes Mand har begaaet, ikke straffes haardt nok. Han er død, han er sluppen fri for en velfortient Straf; men hans Kone er tilbage: lad hende lide til Exempel for andre gifte Krigsmænd.

Lord Walsingham.

Og jeg havde tænkt, at hun havde bevæget Dem, og at De vilde bede for hende.

Sir Arthur.

Bede for hende skulde jeg med Glæde: at tale for den Nødlidende, o! det er min sødeste og reeneste Lyst. Men jeg maae opofre alle disse ædle Følelser til mine Pligter som Patriot. Ja, Mylord, dette Hierte, som sønderrives af den ommeste Medlidenhed med en Søsterdatter, beder Dem indstændigen, ikke at forbarmes over en høist straſværdig Mands Enke.

Lord Walsingham.

Sir Arthur, jeg skal nok see, hvad der ved denne Sag er at giøre. I øvrigt er det mig kiert, at De har givet mig denne Erindring.

Sir Arthur.

O! underdanigste Tiener, Mylord! De er alt for skarpseende til, at De ikke selv skulde lagt Mærke til de Følger, som det kunde have, om saadan en Forbryders Enke ikke kom til at bøde —

Lord Walsingham.

Nei, forstaae mig ret. Intet er mere smigrende end at være Minister, naar man har den Glæde, at giøre sine Medborgere lykkelige. Men under en Nations Bifald kan man alt for let glemme,

glemme, at man er allene et skrøbeligt Redskab i en høiere Haand. Det er derfor godt, at der undertiden kommer saadan en som De og Deres Lige, Sir Arthur, og paaminder os, at vi ere Mennesker. Ja for skrøbelig, mere end skrøbelig maae den holde mig, der tør troe, at han kan blinde mig med en falsk Patriotismus; at han kan forlede mig til at fordømme uhørt; at han kan indpode sin Forgift i min Siel; ja at han kan bruge mig og den Magt, Gud og Kongen har givet mig, til at opnaae sin sorte Hensigt; til at fornøie hans lumske Had, eller til at opjage et syndigt Rov. Hvad maae saadan een — tænke om min Forstand og mit Hierte? — Sir Arthur, nu haaber jeg vi kiende hinanden.

(Han gaaer).

Sir Arthur.

Mylord, mine underdanige Følelser —

(Han følger ham).

Tredie Scene.

King. Trueman.

King.

Ja, det er hendes Formynder; men lad ham gaae: den Skryder kan saa ikke hielpe mig, om han end vilde. Nei, min Lykke bliver sig selv altid lig. Den tar med den eene Haand, hvad den har givet med den anden. Jeg faaer en Søster, og mister den, jeg elsker høiere end mig selv.

Trueman.

Men du veed jo ikke, om du har tabt hende for bestandig. Du kan finde hende igien. Hun er jo ikke død.

King.

King.

Ak, min Broer, hun er værre end død. Hun er bleven mig utroe. Hun er gaaen bort med en fornem Herre: hun er sprunget i en Karet med sex Heste: og hun har været saa glad, som hun gik til sit Bryllup.

Trueman.

Ei hvad, det skal du ikke regne: det er et Fruentimmers Maade. En prægtig Equipage er for dem, hvad en ny Fregat vilde være for os.

King.

Og det er den Louise, som har svoren mig evig Troeskab til! Det er hende, som jeg altid har anseet som den ædelste, den værdigste af sit Kiøn! Det er hende, som jeg elskede saa inderligen, at jeg kunde giennemboret mit Hierte, dersom en eeneste Tanke var bleven hende utroe.

Trueman.

Men hvem veed, om den hele Historie engang har sin Rigtighed? Det er bleven skrevet dig til: men af en god Ven, som ikke har villet navngive sig. Disse Breve uden Navn troer jeg aldrig.

King.

Men Efterretningen er alt for omstændelig og alt for rimelig.

Trueman.

Rimelig? Er der nogen Rimelighed i, at hun skriver dig et Brev fuldt af Kierlighed og Længsel, og jeg veed ikke hvad, og løber strax derefter bort med en anden? Du er alt for utaalmodig. Giv dog lidt Tid, og see om det er sandt at hun er bleven dig utroe.

Ring.

Men troer du, at hun kan være uskyldig? Troer du det er mueligt?

Trueman.

Hvorfor ikke? Hun har jo altid været en dydig og forstandig Pige, og styret en fornuftig Haas; og nu skulde hun paa eengang have giort et galt Bestik? Overalt, min Bröder, ikke det halve er sandt, som man fortæller om de stakkels Fruentimmere. Jeg nægter ikke, i Almindelighed ere de ikke saa ganske rigtige. De har et forunderligt Sind: det kan løbe i et Øiemaal igjennem alle Streger paa Kompasset; og hvem der venter efter en Passat hos dem, den har Tids nok. Men der er dog ogsaa mangen redelig Pige iblandt dem. Nogen Misviisning imellem maae man nu ikke regne. Der er jo din Søster, see om hun ikke har et ærligt Hierte?

Ring.

Ak, hun maatte for min Skyld nu gierne blive hvor hun er. Nu jeg har tabt det bedste jeg eiede i Verden, bryder jeg mig intet om hele Resten.

Trueman.

Og det er justement din Søster, som skal hielpe dig igien til din Kiereste.

Ring.

Naa? Hvorledes skulde det gaae til?

Trueman.

Ei! med sine Penge. Hør, naar man har dem, saa kan man udrette alle Ting.

Ring.

Men det kan vare længe endnu til hun kommer: og inden den Tid bliver mit Tab uopretteligt.

Trueman.

Tvertimod, vi kan vente hende hver Dag. Brevet er dateret for fire Uger siden: og vi har nu i en fiorten Dage havt bestandig Sydvestvind. Hun maae allerede være i England.

Fierde Scene.

Ellis. De Forrige.

Ellis (til King).

Naa, min Broer, alle gode Ting er tre. Jeg har bragt dig to glædelige Tidender i Dag, og her har jeg den tredie. See her, (han tar en Avis op) læs dette.

King (læser).

"Paa Plymouth Rhede er ankommen sex Skibe af Jamaikaflaaden, den yndige Sophie, Kapitain Samuel Morris fra Kingston, med heel Ladning og mange Passagerer."

Trueman.

Saa er hun dog kommen! Seer du nu, King, jeg havde Ret? Lad mig da ogsaa læse dette ønskelige Nyt.

(Han læser sagte).

King (til Ellis).

Vel, Himmelen skee Tak. Alting kan blive godt endnu. Trueman har giort mig Haab om, at min Søsters Midler vil sætte mig i Stand —

Trueman (med Heftighed).

Nei, min Broer, dette Haab er ude! Alting er ude! Der er ingen Glæde mere for os at vente.

King.

Hvad er der nu igien? Har min Søster —

Trueman.

Du har ingen Søster mere! Sarah King har vi ogsaa mistet med alt det andet.

Ellis.

Men hvad er det da, Trueman? Hvad staaer der da? Jeg har ikke læst andet, end at Skibet er lykkeligen kommet til England.

Trueman.

Ja, du har læst Avisen, som Fanden læser Bibelen. Du har allene fundet det Gode, og lader os selv søge det Onde. Luk dine Øine op og læs, om du har Hierte til at læse det.

King.

Nei, lad mig see. (Han læser noget sagte og derefter høit.) "Ved saa megen Anledning til almindelig Glæde, har der tildraget sig en Ulykke. En vis Mistreß Spencer, en ung og riig Planteurenke fra Kingston, vilde strax gaae i Land, for at opsøge en Broder, hun har i London: men Baaden kantrede, og baade hun og de Kostbarheder, hun havde taget med, bleve borte."

Ellis

(efterat han og de andre have staaet et Par Minuter ganske nedslagne og tause).

Nu, det var ogsaa det haardeste Slag, som kunde ramme jer. Man kan ret sige, al Ulykke forfølger jer.

King.

Ja, en grusom Skiebne følger mig, hvor jeg gaaer: den slaaer paa mig Slag i Slag. Jeg har mistet alt hvad en brav Mand kan have kiert, og alt hvad han ikke kan taale at miste. Jeg er bleven et Offer for Misundelse; jeg er bleven sværtet hos dem, som min Lykke og Hæder beroer

paa;

paa; jeg er bleven berøvet min Konges Naade, berøvet den Glæde, at stride for ham og for Fædernelandet; jeg maae gaae og sulte under Foragt, ruste i Lediggang og vansmægte af en Mangel, jeg ikke engang tør være bekiendt. Jeg lider Uret, og kan ikke blive hørt. Den, som jeg elsker, min bekymrede Siels eeneste Trøst, forraader mig. En Søster, det sidste Haab i Verden, maae drukne, for at lade mig tilbage i den forteste Fortvivlelse. Nei, der er ikke et Menneske i Verden saa ulykkelig som jeg.

Trueman.

Hvad siger du? Er jeg ikke i samme Omstændigheder som du? Har ikke Redelighed giort os ulykkelig begge to? Har jeg ikke ogsaa tabt alt, hvad en brav Mand kan ønske sig: en deilig Pige, og Velstand, det visse Middel til at faae Venner, der kunde forskaffet mig Leilighed at beskæmme mine Fiender? Er jeg ikke i den samme Mangel som du? Ere ikke alle mine Udsigter ligesaa sorte som dine?

Ellis.

Ja, I ere begge lige ulykkelige: I har begge Aarsag til at være kied af Livet. Jeg tar den oprigtigste Deel i jeres Skiebne, og skal ikke forlade jer enten i Liv eller Død. Nei, skulde I blive til Sinds, at giøre en Ende paa alt det Onde I lider, saa lad mig ikke blive tilbage. Jeg skal nok faae Pistoler og hvad der hører til. Lad os døe som Krigsmænd.

King.

Nei, Ellis! at døe som en Krigsmand, at falde for Fienden, det var nu det Sødeste, jeg kunde

kunde ønske mig: det var den eeneste Godhed, Lykken kunde bevise mig efter saa megen Gienvordighed. Men saa længe jeg føler, at jeg baade har Mod og Lyst, og er værdig at tiene min Konge og mit Fæderneland, bør ingen Ting kunne bevæge mig til, at skille mig selv ved Livet.

Trueman.

Allermindst i Krigstider. Thi da at skyde sig ihiel, det er er det samme som at rømme.

Ellis.

Men det er dog noget helteagtigt, at gaae den visse Død i Møde.

King.

Ja, naar det skeer i Striden; men den, der dør for sin egen Haand, er en Kujon. Nei, en Mand maae altid vise sig som en Mand, ikke være bange for Døden i Fare, og ikke frygte for at leve i Modgang.

Trueman.

Ja, da er det en Ære at være en Mand. At jeg har Skieg paa Hagen, det har Naturen giort; men at jeg har Hierte, hvor Hierte behøves, det maae jeg takke mig selv for.

Ellis.

Men Lykken har spillet jer alle muelige Skarnsstreger. I maae lide Nød, I gaaer under Vanære og Foragt, og kan ikke faae Ret. At leve et suurt og kummerfuldt Liv, men et foragteligt —

King.

O! saa længe jeg ikke er foragtelig i mine egne Øine, og veed, at jeg ikke fortiener den Vanære, jeg maae lide; men for alting saalænge, der

er den ringeste Mueligheð, at jeg kan faae Opreisning, bør jeg leve og haabe.

Trueman.

Ja, King! der er Haab nok: og der er endnu mangen en brav Mand paa Flaaden, som agter os og ønsker os alt godt. Nei, lad os ikke kappe Ankerne, førend vore Fiender er bleven til Spot og Skam. Og det varer maaskee ikke saa længe. Men siden vi tale derom, og for at adsprede Tankerne, vil jeg dog springe hen til Admiralitætet, og see om min gamle Skudes Rheder, som du kalder ham, ikke har udrettet noget.

Ellis.

Det var er godt Indfald. Lad mig følge med. Og du, King, bliver dog til vi kommer igien?

(De gaae).

King.

Jo, jo! nu kan det være mig lige meget, hvor jeg er.

Femte Scene.

Lord Bellamy. King.

Lord Bellamy.

De er Herr Lieutenant King?

King.

Ja, min Herre. Og hvem er De, om jeg maae spørge?

Lord Bellamy.

Jeg er Lord Rosmond. Jeg kommer for at giøre Dem et Forslag, som De baade vil finde fordeelagtigt og behageligt. Det er bekiendt, at Admiral Balfour har været meget ubillig imod Dem —

King.

King.

Og hvor er det bekiendt?

Lord Bellamy.

O! hos mange Personer af Rang og Kredit. De laste Admiralen høieligen for den Uret han har giort Dem.

King.

Meget artigt. Mange Personer af Rang og Kredit laste Admiralen, fordi han har giort mig Uret: og ingen hielper mig til at faae Ret. Store Folk giorde bedre om de taug reent stille, end at de snakke om en forurettet Mand, uden at giøre noget for ham.

Lord Bellamy.

Man vil giøre noget for Dem. Man vil give Dem Leilighed til den fuldstændigste Hævn over ham.

King.

Jeg forlanger ingen Hævn: jeg ønsker allene at faae Ret. Det er Hævn nok, at min Uskyldighed kommer for Dagen.

Lord Bellamy.

Men det er billigt, at han ikke slipper dermed: han bør ogsaa straffes. Sagen er denne. Han har giort sig Fiender, ligegodt paa hvad Maade; og man vil ydmyge ham, ved at sætte ham ud af Tieneſten. Man vil lægge Sag an imod ham: og derved haaber man at føre sig det velgrundede Had til Nytte, som man formoder De bærer til ham.

King.

Gud! hvad maae jeg høre! Man vil lægge Sag an imod en Mand, for at styrte ham! Ikke

til Rettens Haandhævelse, ikke til Tieneſtens Gaon, ikke til Flagets Ære; men for at ſtyrte ham! Hvilke Tider, hvilke forbandede Tider! Og til ſaadan en ſkiendig Kabale vil man bruge mig? Saa nedrige Tanker tør man have om mig, at man troer, Had og Hævngierrighed ſkal bevæge mig til at laane en Haand til at fælde ham? Nu, jeg er falden dybt nok, naar man allerede tør vove, at giøre mig ſaadant et Forſlag!

Lord Bellamy.

Troe kuns, min kiere Ven, De ſkal ikke fortryde det. De kan være forſikret om en haſtig Befordring. Jeg kan allerede i Forveien ønſke Dem til Lykke med Kapitains Karakteer: og De maae unde mig den Glæde, at jeg tør forſtrække Dem de Bekoſtninger, ſom ſaadan en Forfremmelſe pleier at medføre. Forſmaae ikke diſſe hundrede Guineer: De kan erſtatte dem naar Deres Omſtændigheder tillade det.

(Hán vil give ham en Pung med Guld).

King (ſpodſk).

Og hvad ſkulde denne Kapitains-Karakteer og diſſe hundrede Guineer koſte?

Lord Bellamy.

Intet videre, end at De vil umage Dem ned til Portsmouth, naar De bliver ſtævnet, og da vidne, at Admiralen havde kunnet tage en fiendtlig Koffardieſlaade.

King.

Jeg tænkte det nok. Mylord, behold Deres Stikpenge. Jeg har ſagt Dem, jeg forlanger ingen anden Hævn over den, der har giort mig Uret, end at jeg maae beviſe det paa den rette

Maade.

Maade. Det skulde smerte mig, dersom jeg blev kaldt op, for at vidne imod min Admiral i en Sag, som ikke var saa ganske reen: thi slette Folk kunde tænke, at jeg gjorde det med Glæde, og at jeg sagde mere end jeg vidste. Men hvad denne Kosfardieflaade angaaer, saa kan jeg være ganske roelig: jeg har ikke nødig at hielpe til Admiral Balfours Fald imod min Villie. Han er fuldkommen uskyldig. Det veed ingen bedre end jeg: jeg har bestandigen krydset og rekognoseret rundt omkring Eskadren.

Lord Bellamy.

Men naar der nu findes de, der vil giøre Eed paa, at det forholder sig saaledes?

King.

Saa er det nogle slette Folk, som har ladt sig kiøbe til at sværge sig Fanden i Vold. Og lad allene den Dag komme, da Sagen foretages, saa skal jeg ikke blive borte. Jeg skal vidne, han har ikke seet Spor af en Kosfardieflaade paa det hele Togt; og jeg vil see den, der tør vidne anderledes. Det er ikke mere end jeg skylder ham.

Lord Bellamy.

Men det var jo urimeligt, om De vilde giøre mere for ham, end han har giort eller nogen Tid vil giøre for Dem. Det Had han engang har viist, lader han vist aldrig fare.

King.

Hvor kan De vide det? At han har havt slette Tanker om mig, deri er tilforladeligen en Furstvantser Skyld. Og naar hans Øine engang bliver aabnet, saa bliver han min Ven igien: det

tviler jeg aldeles ikke paa. Men om han end var min uforsonlige Fiende, saa vilde jeg dog giøre alt hvad jeg kunde, for at redde ham i denne Sag, baade som en ærlig Mand og som en Engelskmand og Søeofficeer.

Lord Bellamy.

Naa? Og hvad vil De sige dermed?

King.

For en ærlig Mand er det altid en Glæde, naar han kan hielpe til at Retten har sin Gang, at Sandhed kommer for Lyset, og at Ondskab falder i sin egen Snare. Og som Engelskmand og Søeofficeer bør jeg ønske, Admiral Balfour maae beholde Kommando; thi han er een af de bedste Admiraler vi har. Han tiener Kongen som en brav Mand, og han giør Fædrenelandet og Staten Ære.

Lord Bellamy.

Og har sat Dem ud af Tieneſten!

King.

Ei! hvad vil det sige? Han kan gierne være en god Admiral, endskiønt han engang har ladet sig forblinde af en Hientiener. Desuden er Skaden for Tieneſten ikke saa stor, at jeg har mistet Kommando over en Kutter. Om jeg eller en anden fører den, det kan være det samme, naar den kuns føres af en brav Officeer, og der er brave Folk nok foruden mig.

Lord Bellamy.

Altsaa er Deres Beslutning —

King.

At ikke handle som en slet Karl imod en brav Mand.

Lord

Lord Bellamy.

Hr. Lieutenant, De stoder af en falsk Ærekierhed Forfremmelse og Understettelse fra Dem. De er i slette Omstændigheder og i yderste Trang:

King.

Der har vi det. (Han seer paa sine Klæder). Det har jeg denne Anseelse at takke for. Ah! det er den haardeste Skiebne der trykker Fattigdom, at man tænker, den altid ledsages af Nederdrægtighed. Men viid, Mylord, at Dyd og Ære ligesaa gierne findes under en ussel Kiole, som under Baand og Stierne.

Lord Bellamy.

Men saa tænker Verden ikke. Sæt sig da ud af denne slette Anseelse: tag imod den Hielp —

King.

Endnu engang, Mylord, jeg tar ingen Stikpenge. Forbandet være den, som giver dem, og den, som tar dem. Jeg vil ikke blive en Skielm, for al den Herlighed en Skielm nogen Tid er kommen til. Nei, Mylord, det maae være nogle slette Mennesker, som har sendt Dem i saadant et lumpent Ærinde.

(Han vender sig fra ham).

Lord Bellamy (gaaende).

Vær forsikret, De skal erfare Virkningen af Deres Gienstridighed.

King

(allene, i det han sætter sig).

Det troer jeg gierne. Du seer ogsaa ud til at være saadan en Mammeluk, som hykler for dem, der sidde ved Roret, og bedrager Dem i en Taage, at de holde af for en slet Karl og seile en brav Mand i Sænk.

Siette Scene.

Macleech. King.

Macleech.

Tillad mig, Hr. Lieutenant, at jeg maae sætte mig hos Dem. Det er en sandt Glæde for mig, naar jeg kan sidde ved saadan en kiek Soeofficeers Side!

King.

Og hvoraf veed De, hvem jeg er?

Macleech.

Min ædle Ven, Hr. Lieutenant Ellis har sagt mig hvem De er. Han har fortalt mig saa meget godt om Dem, at jeg ret har længtes efter den Ære og Fornøielse af Deres nærmere Bekiendtskab.

King.

Ikke det allene, men ogsaa mit Venskab staaer til Deres Tieneste, naar jeg er vis paa De er det værd. Der er ingen Ting som man nu omstunder maae være mere knap med, end sit Venskab, allermeest naar man er i mine Omstændigheder; thi jeg har intet mere i Verden at give bort.

Macleech.

Det hører jeg, og det gior mig meget ondt. Det er altid smerteligt for en Patriot og Menneskeven, at see en nyttig Borger i Staten —

King.

Maae jeg spørge, hvem De er?

Macleech.

Mit Navn er Moses Macleech. Jeg har i nogle Aar været boesiddende i Holland; men da Krigen begyndte, kom jeg tilbage til mit Fædreneland,

neland, for at give min lille Skierv til Statens Tarv.

King.

De lever maaskee af Handelen?

Macleech.

Ja, tildeels af Negotien, tildeels af mine Midler: og af dem lader jeg den Trængende leve med, allerhelst af Deres Etat; thi for den har jeg en særdeles Høiagtelse og Kierlighed. Vor Søemagt er en Muur, en levende Muur omkring Fædernelandet. Ulykken er, at denne Muur faaer saa mange Huller: den eene gode Steen pilles ud og kastes bort efter den anden. Sandt at sige: det gaaer galt til. Men hvis er Skylden? Er det ikke Regieringens?

King.

Hør, min Ven, jeg er ingen Hykler: og jeg for min Person har ingen Aarsag til at berømme Regieringen; men jeg kan ikke taale, at Folk, som ikke forstaae mere af Statssager, end en Botellerer af Søekort, vil laste Regieringen ved alle Leiligheder. Vore Fiender maae hyre alle disse Krabater, som løbe omkring og udbreder Misfornøielse iblandt Undersaatterne, paa en Tid da Eenighed allene kan redde os fra Undergang.

Macleech.

Ja, ja! man har godt ved at snakke, saalænge man er uden for; men den der lider Uret har dog Feie til at klage.

King.

Men han skal ikke gaae og klynke uden Nytte, som en Kierling, eller giøre sig gal som een, der har forspillet sine Penge. Han skal anvende

alle anstændige Midler til at blive hørt. Han skal tale som en Mand, for at beskæmme dem, der enten af Uvidenhed eller med Flid har forestillet Tingen anderledes end den er. Er det en Hykler, som holder de Øine lukkede, der burde see, saa skal han støde ham tilside. Og er hans Røst for svag, saa skal han gaae til een og anden brav Mand, som baade har Kredit og er bekiendt for at tale Sandhed. For ham skal han klage sin Skiebne, og bede ham antage sin Sag.

Macleech.

Men naar nu saadan en Mand ikke vil tale paa det rette Sted og med fornødent Eftertryk?

King.

Saa er han ikke den, han holdes for at være. Af saadanne Skrydere er jeg og bleven narret. Men naar man ingen Hielp kan vente af brave Folk, saa maae man vente den af slette Karle.

Macleech.

Hvordant?

King.

Jo, naar en Fuxsvantser begynder at smige sig ind hos en stor Mand, saa er der ingen værre efter ham, end de, der ere ligesaa gode som han. De stræbe at rive ham af Pinden: ikke for at gavne Fædernelandet; men for at faae hans Plads.

Macleech.

Men det kan vare længe: og alle Forurettede ere ikke saa taalmodig som De. Mangen en stolt Søemand har forladt et utaknemmeligt Fædreneland, og er gaaen til Amerika, hvor man skiønner bedre paa Fortieneſter.

King.

King.

For at tiene imod deres Konge og Fædreneland! De Kieltringer!

Macleech.

Hvorfor skulde de ikke hævne sig paa det Land, som har forskudt dem?

King.

Hvad? Nævn mig den, som nogen Tid er uskyldig bleven forskudt af sin Konge og af sit Fædreneland. Jeg var tilfreds det hele Ministerium og det hele Parlament forfulgte og forjagede mig, saa skulde jeg dog derfor ikke blive min Konges og mit Fædrenelands Fiende. Min Konge er og bliver dog altid min Fader, og mine Medborgere mine Brødre. Gode Gud! hvilken styg Tanke, at væbne sig, at drage Sværdet imod sin Konge og sit Fædreneland!

Macleech.

Men naar dette kiere Fædreneland lod Dem sulte ihiel, lod Dem gaae under Vanære, som en unyttig Borger i Staten?

King.

Ei hvad! Heller unyttig Borger end en Forræder! Heller sulte og krepere som en ærlig Mand, end trives som en Kieltring!

Macleech.

Hvad er da Amerikanerne?

King.

Deres Forhold bedømmer jeg ikke; men en indfødt Engelskmand er ingen Amerikaner. Desuden er det noget ganske andet, at stride for Frihed og Eiendomme, end at stride for Hævn.

Mac-

Macleech.

Ikke blot for Hævn, Hr. Lieutenant, men ogsaa for en god Løn.

King.

Naa! Hvad Løn kan holde skadesløs for Ærens Tab og komme Samvittigheden til at tie? Det gad jeg dog hørt.

Macleech (afsides).

Hvem veed om han ikke giver sig endda? Han er fattig. (Til King.) Seer De, enhver Lieutenant, som tar Tieneste, faaer firesindstive Pund til Reisepenge.

King (afsides).

Ha, ha! Er du een af de Karle! (Høit). Det er da nok firesindstive Pund i amerikanske Bankosedler? Det er ogsaa lidt nok.

Macleech (afsides).

Han kommer. (Høit.) Nei, firesindstive Pund i Guld, i gode fuldvægtige Guineer, saa ubefilede som jeg faaer dem fra Banken.

King.

Altsaa er De nok een af dem, som hverver underhaanden for Amerikanerne? Kan jeg forlade mig derpaa?

Macleech.

Ja, sandt at sige, Hr. Lieutenant, jeg har saadan en lille Kommission: og den har jeg forrettet i Holland saavelsom i Engelland til alle Parters Fornøielse. Og jeg haaber De vil føre sig min ringe Tieneste til Nytte.

King.

Elendige Hykler, du taler om nyttige Borgere i Staten, om Patriotismus og Menneske-

kier-

kierlighed, og du driver den skiændigste Haandtering, som den nedrigste Skielm kan falde til? Du væbner Engelskmænd imod Engelskmænd, Brødre imod Brødre: og du vil være Patriot og Menneskeven? En Djevel er du; men førend du kryber ned igien til det Helvede, som har spyet dig ud, skal jeg give dig noget til Erindring af en brav Mand, som du forgieves søgte at forføre. Naar jeg giorde dig din Ret, saa overleverede jeg dig i Øvrighedens Hænder. Men jeg er ingen Angiver. Tag altsaa til Takke med dette til vi sees igien. (Han banker ham.) Her er noget for din Patriotismus —

Macleech.

Au, au! Hr. Lieutenant.

King (bankende).

Og for din Menneskekierlighed.

Macleech.

Au, au! Gevalt!

King (bankende).

Tie stille, eller jeg skal give dig til Priis for Pøbelen.

Macleech (sagte).

O nei, o nei! Kiere! au, au! Hr. Lieutenant, au, au!

Syvende Scene.

Trueman. De Forrige.

Trueman.

Hvad Fanden er her at bestille?

Macleech.

Ak, kiere Hr. Lieutenant, bed for mig.

Trueman.

Jh see! Er det ikke den ædle Menneskeven, som hielper en nyttig Borger i Staden og en værdig Officeer for lumpne 400 Procent? Han har vel ogsaa villet slaae dig, King?

King.

Nei, min Broer, ikke slaae, men sælge til Amerikanerne.

Trueman.

Hvad? Er du kommen fra Holland for at agere her baade en Seelenverkooper og en Blodigel? (Til King.) Jeg haaber, du har givet ham en Lusing?

King.

Jo, han har faaet saa meget, at jeg er ganske træt.

Trueman.

Lad mig løse dig af da, at du kan puste; thi af en Forræder maae man giøre Banketiod for Fanden.

Macleech.

Ak nei, velbaarne Hr. Lieutenant, skaan mig, kad mig slippe, jeg beder Dem allerydmygst. Jeg vil gierne give Dem Deres Forskrivning tilbage.

Trueman.

Tænker din Kuegt, jeg vil true eller prygle dig din Forskrivning fra? Nei, behold den og lad dig hænge med den. At du ikke skal troe det er overlagt, for at skille dig ved dit syndige Bytte, saa skal du slippe med det, du har faaet. Bort med dig, Kieltring. Møder jeg dig endnu engang, saa skal du kølhales i den nærmeste Pol, jeg bliver vaer: ikke allene fordi du er en ugudelig

Mager-

Aagerkarl, men fordi du er tillige en sleedsk sødtalende Hykler.

(Han jager ham bort).

Ottende Scene.

Ellis. King. Trueman.

Ellis.

Min kiere Broer, jeg har igien to Tidender. Den eene er ganske god. Lieutenant Cockburn er kommen tilbage fra Amerika, og opholder sig et Par Dage i London. Vil du nu slaaes med ham, og enten giøre en Ende paa din slette Skiebne som en Mand, eller hævne dig paa din værste Fiende, saa har du nu en god Leilighed.

King.

Nei, Ellis, saa længe ingen Krigsret er bleven sat og een af os frikiendt, skal jeg nok vogte mig for at slaaes. Det er ikke min Ære allene, som er bleven fornærmet: Kongen, Landet og Flaget har liidt: og deres Sag maae vi ikke formaste os at afgiøre imellem os, og paa saadan en uefterrettelig Maade som en Duel, hvor den Uskyldige ligesaa let kan tabe som den Skyldige. Vi kunde ligesaa gierne kaste Tærninger om, hvem der skal være en Forræder eller en brav Mand. — Nei, denne gode Tidende var ikke værd at fortælles. Lad os høre den anden.

Ellis.

Her er ingen Sikkerhed mere for dig. Din Vært har taget Dom over dig, og vil lade dig sætte for Gield. Han har været paa Admiralitets-

tætskaffehuset og søgt efter dig: og vi maae frygte for, at han finder dig her.

King.

Godt. Dette feilede endnu. Jeg havde intet mere tilbage i Verden, end min Frihed. Det er billigt, at den gaaer tillige med alt det andet.

Niende Scene.

Jack Steady. De Forrige.

King.

See der, min gode Baadsmand, er han kommen til London? Naa, nu er han dog vel fuldkommen frisk?

Jack Steady.

Ja, jeg har siddet længe nok paa Grund i Haslar Hospital; men endeligen er jeg dog bleven flot igien. Jeg har nu styret til London for at besøge en Broer jeg har, og med det samme at høre til Lieutenanten, og see om De er vel, og naar De kommer ud igien. Thi før gaaer Jack Steady, splitte mig, heller ikke ud; de maae saa giøre ved mig hvad de vil. Men maae jeg tale et Ord med Dem apartig?

King
(gaaer tilside med ham).

Jo nok. Hvad vil han mig?

Jack Steady.

Det kunde nok mages saadanne, at De kom ud igien, dersom De vilde tillade —

King.

Hvordant skulde det gaae til?

Jack

Jack Steady.

Min Broer har tient i mange Aar hos een af Admiralitætsherrerne. Hans Herre holder meget af ham og har lovet ham et Levebred; men min Broer har i Sinde at udbede sig, som en Belønning for hans lange og troe Tieneste, allene dette, at han vil hielpe Dem til at faae Ret over Lieutenant Cockburn, og komme til at føre deres Kutter igien. Mere forlanger han ikke, splitte mig.

King.

Saa? Og det har han nok sat i hans Broer? Hvilket tabeligt Indfald!

Jack Steady.

Det er ikke saa ganske tabeligt, splitte mig: thi jeg tør sige, Mylord vilde giøre alt hvad han kunde.

King.

Slidder, Sladder. Mylord skulde nok skaffe mig Ret for jeres Skyld, naar han ikke har villet skaffe mig den for min egen Skyld.

Jack Speady.

Han har maaskee aldrig vidst hele Sagens Sammenhæng saa godt, som han veed den nu.

King.

Og hvem har givet ham denne Oplysning?

Jack Speady.

Det har jeg, splitte mig. Min Broer skafsede mig ham i Tale, og da tog jeg Bladet fra Munden.

King.

Og det tør han understaae sig at giøre uden mit Vidende?

Jack Steady.

Hvi skulde jeg ikke, naar jeg havde saa god en Leilighed? Jeg har ikke sagt andet end Sandhed, splitte mig: og jeg er vel kun en Baadsmand; men jeg er en ærlig Karl: og mit Vidnesbyrd maae ligesaavel staae til at troes som den Bedstes.

King.

Det er det ogsaa; men du skal give det paa det rette Sted, i et Forhør, og ikke i et Forgemak.

Jack Steady.

Ja, jeg veed Fanden om det var et Forgemak eller Baggemak; men det veed jeg nok, at Mylord Binbury smilte og sagde: ja, ja, min kiere Baadsmand, han taler som en ærlig Karl. Det var hans Ord, splitte mig. Og naar min Broer nu beder ham —

King.

Det maae hans Broer ikke understaae sig: det siger jeg ham. Min Ære taaler det ikke: og det kan heller ikke nytte. Mylord Binbury vilde tage det meget ilde op.

Jack Steady.

Nei, Hr. Lieutenant, troe kuns han giorde ikke —

King.

Ei hvad forstaaer han deraf? Det gielder om min eller Lieutenant Cockburns Ære. I saadan en Sag skal der en anden Talsmand til, end han, min gode Baadsmand, eller hans Broer.

Jack Steady.

Men den arme Djevel vilde dog saa gierne vise Lieutenanten sin Taknemmelighed for al den God-

Godhed, De har viist imod mig, allerhelst da jeg laae af mine Saar —

King.

Vil han endeligen bevise mig en Villighed, saa lad det være denne: Naar en brav Karl, som i Tieneſten er bleven en Krøbling, eller ſkeer Uret af ſin Overmand, eller en fattig Sømandsenke ſeger til hans Herres Dør, saa lad ham tale et godt Ord for dem. Hvergang han seer saadanne nødlidende Mennesker, lad ham tænke paa ſin Broer.

Jack Steady.

Det ſkal han giøre, Hr. Lieutenant, og troe De kuns, han vil giøre det med Glæde. Men ſiden vi ikke kan tiene Dem paa den Maade, maae jeg da ikke — Men De maae ikke blive vred; thi det kan jeg, ſplitte mig, ikke taale. De er i Trang, Hr. Lieutenant. Der er en Krydſer ude efter Dem, ſom tænker at bringe Dem op.

King.

Hvoraf veed du det?

Jack Steady.

Saae jeg ham ikke ved Admiralitætet? Jo, Sagen er rigtig nok. Og det ſkal være for ſex og tive Pund, det er hele Klatten. Lumpene ſex og tive Pund, ſplitte mig. Hvad er ſex og tive Pund for den, ſom har dem? Og om De har Dem eller jeg, det er, ſplitte mig, det ſamme. (Han tar en Skindpung op.) See, her er de. Jeg kan ikke giøre mange Ord; men tar De dem ikke, saa er det ude med mig.

King.

Men hvorfor det?

Jack Steady.

Ih jo: saa vil alle Folk sige, Jack Steady er en Mammeluk: og ingen Baadsmand, ja ingen retskaffen Soemand i Flaaden vil drikke mere med mig.

King.

Hvad er det for en Snak?

Jack Steady.

Nei, det er, splitte mig, ingen Snak. Seer De, hele Flaaden veed baade hvor meget jeg skylder Dem, og hvad Prisepenge jeg har faaet udbetalt paa Admiralitætet. Og naar Folk nu hører, Lieutenant King er bleven sat for Gield, for lumpne ser og tive Pund, og Jack Steady var i Land og vidste det, saa vil de sige: den Jack Steady er et utaknemmeligt Skarn, en Kieltring, som kunde see paa, at hans Lieutenant blev bragt op og gik til Keis i et Slutterie.

King.

Nei, det har ingen Nød, min kiere Jack. Endnu er jeg ikke bleven bragt op: og naar det skeer, saa bliver der nok Raad. Behold han sine Skillinger: de har kostet ham baade Sveed og Blod.

Jack Steady.

Ja, en Soemand kommer ikke saa let til sine Penge, som han bliver af med dem. Til Skibs og imod Fienden er jeg en brav Karl; men naar jeg er i Land og har Lommen fuld af Penge, saa er jeg en Stakkel: den ringeste Krydser i Tusmørke bringer mig op strax. Tag dem, kiere Hr. Lieutenant, inden Fanden tar dem.

Tien-

Tiende Scene.

En Pige. De Forrige.

Pigen.

Med Tilladelse, hvilken af de gode Herrer er Lieutenant Trueman?

Trueman.

Det er mig.

Pigen.

Behag at læse denne Billet. Jeg skal bede om at faae Svar tilbage.

(Trueman læser).

Ellis (til King).

Men hvorfor vil du i det mindste ikke søge at komme i Sikkerhed?

King.

Skiebnen forfølger mig: at ville undflye den, er forgieves. Jeg vil heller ikke vise den Ryggen: jeg har altid gaaet min Fiende i Møde som en Mand.

Jack Steady.

Ja, det har De, splitte mig. Det har baade Monsiør og Minheer faaet at føle.

Trueman (til Pigen).

Jeg kommer paa Timen. (Hun gaaer.) Hør King: see til du kan opholde dig her en halv Times Tid endnu; eller lad mig vide paa Admiralitetskaffehuset, hvor du er bleven af. Om en halv Time skal du enten see mig eller høre fra mig.

(Han hvisker Ellis i Øret).

King.

Men hvad har du nu for igien? Vil du gaae fra mig i disse Omstændigheder?

Trueman.

Vil du at jeg skal blive her og see dig lide, synke og fortvivle? Vil du anmode din bedste Ven om at være et Vidne til det sidste Stød, din onde Skiebne giver dig? Skulde jeg staae her med et bristende Hierte og slaae Hænderne sammen, naar jeg endnu kan giøre noget Retskaffent for dig?

King.

Ak, hvad kan du vel giøre?

Trueman
(river sig los og gaaer).

Redde eller hævne dig, eller og døe.

King.

Hævne mig eller og døe! — Trueman!

Ellis (til King).

Lad ham gaae, min Broer, han veed nok hvad han giør.

King (til Ellis).

Men han han har vel aldrig i Sinde at opsøge Cockburn for at slaaes med ham?

Ellevte Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly (til King).

Er De Hr. Lieutenant King?

King.

Ja, det er mig.

Kelly.

Greven af Worthington beder, De vil giøre ham den Ære, at spise hos ham til Middag. Hans Vogn venter efter Dem.

King.

King.

Han tar nok Feil, min Ven: han seer nok, jeg er ingen af dem, der kan spise hos Grever.

Kelly.

Er De Hr. Lieutenant George King, som har ført Kutteren Basiliſken, saa er mit Ærinde til Dem. Greven har noget magtpaaliggende at tale med Dem. De vil erfare, siger han, hvor en vis ung Person er kommet hen.

King (til Ellis).

Det er uden Tvivl om min Louise jeg skal faae Efterretning. Ak, jeg føler nu først ret, hvor inderligen jeg elsker hende endnu. — Men kan jeg i denne Tilstand —

Ellis.

Ei hvad, Greven maae nok vide dine Omstændigheder. Gaae du kuns, min Broer.

King.

Men Truenan?

Ellis.

Jeg skal nok bie efter ham her i Parken. (King og Kelly gaaer.) Vel, min kiere Baadsmand, nu kommer hans Lieutenant nok ud af al sin Nød.

Jack Steady.

Fordi en Herre sender Bud efter ham? Nei, da vil jeg ikke lade det komme an derpaa. Nu gaaer jeg og seer jeg faaer fat paa den syndige Knapmager, som vil lade ham sætte, og betaler ham de lumpne sex og tive Pund. Saa er han i det mindste af med den Djevel.

Ellis.

Det behøves ikke. Greven hielper ham vis naar han eengang tar sig af ham.

Jack Steady.

Men hvorfor skal en Greve mere giøre det end jeg?

Ellis.

Det er de Stores Pligt, at hielpe de Smaa. Dertil har Himmelen given dem den Magt, de har.

Jack Steady.

Jo, jo. Er de Store sat til at hielpe de Smaa, saa gives der mange iblandt dem, splitte mig, som passe forbandet slet paa deres Post. Hvordan synger vi ikke til Søes?

Til Ankers vi ride i Bølgerne blaa,
Korente:
Paa Landet der ride de Store de Smaa,
Excellente.
Paa Landet de Strømme saa tvert monne gaae,
Korente:
Det Værste gaaer altid ud over de Smaa,
Excellente.
Og Skam burde Jomfrue Justitia faae,
Korente:
Hun slipper de Store og revser de Smaa,
Excellente.

Ellis.

Men glem ikke det sidste Vers:

Men Lykken de Kegler saa skrapt monne slaae,
Korente:
De Store de falde og Smaafolk de staae,
Excellente.

Femte Akt.

Scenen er en Sal i Grevens Pallads.

Første Scene.

Greven (i fuld Stads med Kaarde ved Siden). King.

Greven.

Jeg ikke ilde op, Hr. Lieutenant, at jeg har ladet Dem bie. Jeg kommer i dette Øieblik først fra Slottet. Jeg kan lade Dem vide, at Deres Miß Winning er her i London. Hun opholder sig paa et Sted, hvor hun er i fuldkommen Sikkerhed for sin Formynder, og lever ganske fornøiet. Men De har uden Tvivl hørt om Lady Betty, Admiral Maxwells Datter?

King.

Ja, Mylord, alle de, som har seet hende, rose hende som et Mønster paa alle Fruentimmerfuldkommenheder.

Greven.

Vel, Hr. Lieutenant, denne unge Dame, som i Rigdom, Deilighed og Dyd er næsten uden Lige, har seet Dem i Parken, og fattet en heftig Kierlighed til Dem: hun har anmodet mig om, at tilbyde Dem hendes Haand og Hierte, tillige med fire Tusinde Pund Sterling aarlige Renter.

Ring.

Mylord, jeg takker underdanigst for dette Tilbud; men De veed jeg elsker Miß Winning, og aldrig kan elske nogen anden.

Greven.

Det kommer an paa en Prove. (Han gaaer til en Dor.) Lady Betty, behag at komme, see, og vinde Seier!

Anden Scene.

Mistreß Spencer. De Forrige.

Mistreß Spencer.

Saa maae jeg da selv komme, min Herr Lieutenant —

Ring.

Lady, jeg maae frabede mig den Lykke. Mylord har behaget at tale om; jeg er Deres Kierlighed ikke værd. De veed jo, at jeg allerede elsker en anden.

Mistreß Spencer.

Det veed jeg; men jeg haaber, De vil ikke elske denne anden mere end mig, naar De erfarer hvad jeg kan og vil giøre for Dem.

Ring.

Giør sig ingen Umage for min Skyld. Jeg er ingen stor Mand, men jeg er — en Mand.

Mistreß Spencer.

Jeg forstaaer Dem, og jeg roser denne ædle Stolthed. Men jeg vil giøre det for Dem, som den ommeste Ærekierhed ikke skal forsmaae. Min Familie vil giøre sig en Fornøielse af at arbeide paa Deres Befordring.

Ring.

Ring.

Jeg takker underdanigst. Jeg bør ikke skylde min Forfremmelse til noget andet, end til de Tieneſter, jeg har giort Kongen.

Miſtreß Spencer.

Men man har giort Dem Uret. Vedkommende skal indsee dette: for min Skyld —

Ring.

Himmelen bevare mig for at faae Opreisning paa saadan en Maade! Nei, Lady, i en Æresſag maae intet andet høres end Sagen selv, allermindſt Fruentimmer.

Miſtreß Spencer.

Vel, vel, der er nok endnu, som De ikke kan stode fra Dem, uden at være haard imod Deres Venner saavelsom mig. Overflødig Rigdom —

Ring.

Behøver jeg ikke. Jeg og mine Lige kan være lykkelig uden at eie mange Tuſinde.

Miſtreß Spencer.

Men om De ogsaa selv ikke trænger til dem, saa bør De dog ikke forkaſte den Evne, Himmelen byder Dem, at giøre vel mod andre. De har en Deel udvalgte og prøvede Venner, hvis Skiebne ikke svarer til Deres Fortieneſter. Vilde det ikke være en sød Glæde for Dem, at holde dem skadesløs for Lykkens Ondskab?

Greven.

Ypperligen talt, Lady Betty!

Ring (bevæget).

Ja, det vilde tilviſſe. — Men, min ædelmodige Lady, ingen af mine Venner vilde tage imod en Hielp, som jeg havde kiøbt paa min Æres og min Kierligheds Bekoſtning.

Miſtreß

Mistreß Spencer.

Paa Deres Æres Bekostning?

Ring.

Visseligen. Var jeg ikke foragtelig, dersom jeg forlod den, jeg har svoren bestandig Kierlighed til, uden Aarsag?

Greven.

O! en Smule Utroskab regnes ikke saa nøie hos en Officeer.

Ring.

Og ham bør man allermindst tilgive sligt. Naar han giver den Fiende, som har søgt at dræbe ham, sit Ord, saa maae han holde det, ellers er han ingen Mand af Ære. Men et uskyldigt værgeløst Fruentimmer kan han gierne bedrage: det regner Verden ikke saa nøie. Artige Begreber om en Krigsmands Ære!

Tredie Scene.

Kelly. De Forrige.

(Kelly leverer Greven et Brev. Han læser det med Bevægelse).

Mistreß Spencer
(medens Greven læser).

Ak! De allene kan giøre mig lykkelig med Deres Kierlighed. (Hun træder til ham og lægger hans Haand paa sit Hierte.) O! du vilde ikke nægte mig den, søde George, dersom du kiendte mig ret. Kan du føle dette Hierte banke, uden at fornemme hvad det siger, uden at svare til den Røst, som kalder paa dig?

Ring
(i megen Bevægelse).

Lady — jeg veed ikke selv, hvorledes — Mylord, jeg takker underdanigst for den Ære. —
(Greven nikker til Kelly, som gaaer.)

Greven.

Nei, kiære Hr. Lieutenant, De maae ikke gaae endnu. Denne unge Dame indseer nok selv, det er umueligt at vinde Deres Hierte. Tillad, Lady Betty. (Han fører hende ind og kommer strax tilbage.) Hr. Lieutenant, jeg har nu noget ganske andet at fortælle Dem. Jeg faaer i dette Øieblik Efterretning, at Lieutenant James Cockburn har for Deres Skyld havt en Rencontre —

Ring.

Det har uden Tvivl været een af mine Venner, som har villet hævne mig paa denne Nederdrægtige. Men jeg beklager, at han har sat sit Liv i Vove, ved at slaaes med een, som ikke var saa megen Ære værd.

Greven.

Han vil ikke være Dem længere i Veien. Han er død.

Ring.

Død? — Gode Gud! — Vel, Mylord, saa er jeg forsonet med ham. Det er vel sandt, han kan ikke mere lade mig vederfares Ret: og jeg kommer maaskee til at lide min hele Levetid under den Klik, han har sat paa mig; men er han død, saa bør alting være glemt, som han har giort mig imod. — Men hvem var den, han faldt for, Mylord?

Greven.

Greven.

Deres gode Ven, Trueman.

Kong.

Trueman! O! han sagde det nok, han sagde det nok!

Greven.

Ja! Han har sagt ham, da han gik fra Dem i Parken, og har villet nøde ham til at erklære, at han havde giort Dem Uret. Derover ere de komne til at slaaes, og Cockburn er bleven paa Pladsen.

Kong

Og Trueman?

Greven.

Er bleven greben, og sidder for det første hos een af Rettens Betientere.

Kong (for sig).

Min Ven, min bedste Ven, hvad har du giort! hvad har du giort! For at hævne mig, har du giort dig ulykkelig! Du har villet redde min Ære, og har sønderboret mit Hierte. O! kunde jeg frelse dig med mit Blod, med mit Hjerteblod —

Greven.

De kan redde ham med langt mindre.

Kong.

Kan jeg frelse ham? Kan jeg, Mylord? O tael! sig, hvad skal jeg giøre, hvad skal jeg ofre for ham?

Greven.

Deres Kierlighed til den deilige Louise Winning.

Kong.

King.

Hvorledes? Jeg skulde holde op at elske min Louise? Og det kalder De langt mindre end at miste Livet! Men hvem fordrer dette Offer?

Greven.

Behag allene at høre. En Kavaleer, jeg elsker som mig selv, er bleven indtagen af Frøken Winnings Yndigheder, og kan ikke leve uden at eie hende. Han veed, at De holder ikke mindre af Lieutenant Trueman, end af Deres Louise. Han har erfaret, i hvilken Ulykke og Fare Deres redelige Ven har styrtet sig: og han betiener sig af denne Leilighed til at opnaae sit Ønske. Dersom De vil give ham Deres skriftlige Beviis, at De vil afstaae Miß Winning til ham, ifald han kan vinde hendes Hierte, saa skal Deres Ven inden en halv Time komme ud af Rettens Hænder. Med fem hundrede Pund underkiøber han den Rettens Betient, som har ham under Forvaring; og endnu fem hundrede Pund staaer til Truemans Tieneste, for at komme ud af Landet. Men her er ingen Tid at spilde; thi kommer han først til Fængslet, saa er der ingen Muelighed mere at redde ham.

King.

Men mener De, at min Louise kan leve lykkelig med denne Kavaleer?

Greven.

Ja visseligen. Hun har allerede seet ham, og tilkiendegivet en særdeles Høiagtelse for ham.

King.

Maae jeg bede om Pen og Blæk, Mylord, saa skal jeg skrive hvad De befaler.

Greven

Greven
(viser ham til Skriverbordet).

Der er Anstalter. Behag at sætte sig.

(King sætter sig, tager Papir for sig og dypper en Pen.)

Vær nu saa artig og skriv. Jeg undertegnede George King — Lieutenant i Soetaten — erklærer herved — at al Forbindelse — og Forpligtelse — imellem mig og Miß Louise Winning — er ophævet — og at hun har Frihed til — at indgaae en anden Forbindelse — med Charles Belford — Greve af Worthington —

King
(springer op).

Med Dem, Mylord? Hvad? Er det Dem selv, som elsker hende?

Greven.

Ja, det er mig selv. Jeg har ikke været i Stand til at imodstaae —

King.

Himmel og Jord! hvad hører jeg? Mylord, De har jo en Gemalinde?

Greven.

Ganske sandt. Men hvad hindrer det? En Mand af min Stand kan gierne have en Gemalinde, og leve med hende i den største Harmonie, og alligevel elske et yndigt Fruentimmer uden om.

King.

Og saadant et yndigt Fruentimmer uden om tænker De at finde i min Louise? Til saadan en Forbindelse skulde hun give sit Samtykke?

Greven.

Ganske vist.

King.

Ring.

Mylord, dette gaaer for vidt. De maae være saa høi og mægtig som De være vil, saa taaler jeg ikke, at De vanærer en Person, som jeg elsker og agter saa høit.

Greven.

Men vanærer jeg hende?

Ring.

Ja, De vanærer hende ved at paadigte hende Nedrigheder, som hun umueligen kan begaae.

Greven.

Kiere Hr. Lieutenant, De kan forlade Dem til, jeg siger Dem den rene Sandhed. De veed jo det smukke Kiøn er foranderligt: og en ringe Ting kan undertiden give deres Tilbøielighed en anden Vending.

Ring.

Om tusinde kan være saa foranderlige, saa kan Louise Winning ikke. Jeg har kiendt hende fra hendes Ungdom af. Hun har altid været den dydigste Pige, den uskyldigste Engel, Gud har skabt. Det er umueligt, hun kunde falde saa dybt.

Greven.

Men hvad vil De sige, naar De hører det af hendes egen Mund, naar hun tilstaaer i Deres Nærværelse, hun ønsker intet andet, end at kunne overgive sig til mig?

Ring.

Naar hun giør det, saa vil jeg — ikke troe mine egne Øine.

Greven.

Det faaer vi da at see. (Han gaaer til Døren.) Min deilige Miß, behag at komme frem, for at overbevise denne vantroe.

Fierde Scene.

Miß Louise (føres frem af Greven).

De Forrige.

King

(løber til og vil omfavne hende).

Min Louise, min dyrebare Louise, skal jeg see dig her.

Greven

(træder imellem dem).

Nei, Hr. Lieutenant, lad først denne Deilige demme os imellem. Min søde Miß, lad Deres Hierte tale. Ønsker De ikke, at Lieutenanten ikke mere maae tænke paa Dem? Giver De ham ikke Frihed, at tilvende en anden sin Kierlighed?

(Miß Louise kaster sig skamfuld i Grevens Arme).

Greven.

Troer De nu Deres egne Øine?

King.

Ja, Mylord, jeg troer Dem. Men tænk ikke, jeg troer, at dette gaaer rigtig til. Nei, det er ikke den samme Louise Winning mere, som jeg har kiendt og tilbedet saa længe. Det er en anden. De har omskabt hende. Ved de sorte Konster, som saa mange Store veed at bruge, har De blindet hende, og giort hende forrykt. — Louise, Louise, min evig elskede Louise! skal jeg da finde dig igien,

for

for at see dig i saadan en Tilstand, uden Dyd, uden Ære!

(Miß Louise kiuler sit Ansigt paa Grevens Bryst).

Forsdin Elskers Øine kaster du dig i en gift Mands Arme, og bliver et villigt Rov for den nedrigste og grusomste Forførelse! O du, som var den værdigste iblandt dit Kiøn, du, som kunde giort den Høieste lykkelig, hvor dybt, hvor dybt er du falden! Louise, Louise! skulde du da ogsaa blive et Redskab i en uforsonlig Skiebnes Haand, til at sønderknuse mig? Skulde det haardeste Slag komme fra dig? Dog, jeg bør ikke bebreide dig noget, arme forraadte Uskyldighed! Nei, det er Dem, Mylord, som er hendes Morder; det er i Deres fordømte Snarer, at denne dydige Pige er faldet! De har skilt hende ved alting! Men tænk ikke, at De skal høste Frugten af Deres Rænker og gotte Dem med dette Rov! Livet er mig forhadt: jeg vil ikke overleve denne bittre pinefulde Dag! Men jeg vil tage min Louises og min Banemand med: jeg vil gaae ud af Verden med den Trøst, at jeg har hævnet Uskyldighed og afmægtige Love! (Han trækker Kaarden.) Værg dig, Uhyre! og lad mig see, om du er ligesaa kiek, som du er umenneskelig!

(Miß Louise og Mistreß Spencer falde ham om Halsen og holde ham, og sige begge paa eengang:)

Mistreß Spencer.

George, George, hvad vil du giøre?

Miß Louise.

Min bedste Ven, du tar feil.

King
(vil slide sig los).

Slipper mig, om I har den ringeste Medlidenhed, saa slipper mig. — Mylord, vær Kavaleer nok til at forsvare Dem selv. Lad dog ikke Fruentimmer være Deres Skiul!

Greven.

Bedste, ædelste Mand, dersom De allene vil have Taalmodighed og Koldsindighed nok —

King.

Taalmodighed, Koldsindighed i saadan en Tilstand! Træk, siger jeg, eller jeg dræber Dem paa Stedet!

Miß Louise.

Men hør ham dog, min bedste, dyrebareste Ven —

King.

Din bedste, dyrebareste Ven? Grusomme Louise! kan du have det Hierte, baade at spotte og bedrage mig?

Miß Louise.

Og kan du have det Hierte at troe, din Louise var i Stand til at bedrage dig for Alvor? Ak, vidste du allene, hvad min Siel har følt under denne pinefulde Prøve!

King.

Louise! jeg besværger dig, læg ikke den ene Grusomhed til den anden: spot mig ikke i en Smerte, du selv har forvoldt!

Miß Louise

Jeg spotter dig ikke. Gud! hvor kunde jeg det? Nei, min bedste, elskede George, det var allene en Prøve.

Misfred

Mistreß Spencer.

Ja, det var altsammen opdigtet; Greven har allene villet sætte Deres Ære og Kierlighed paa Prøve.

Greven.

Ja, min Ven, jeg forsikrer Dem paa min Ære, det var altsammen overlagt.

Femte Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly
(sagte til Greven).

Mylord, Grevinden og Lady Fanny er kommen hiem.

(Greven hvisker til ham.)

Miß Loviſe.

Du staaer jo som en Støtte, min allerkiereſte George! tvivler du endnu?

King.

Hvad kan jeg andet? Bør jeg ikke holde denne Prøve for en Drøm?

(Kelly gaaer).

Greven.

Nei, redelige Mand! det har allene været en Prøve, hvori baade De og denne udvalgte Pige har viist Dem saa ædel og uforanderlig, som det reeneste Guld. Den Time er kommen, da Deres dydige og trofaste Kierlighed skal belønnes. Der mangler allene Formynderens Tilladelse; men den skal jeg nok tilveiebringe: jeg venter ham hvert Øieblik.

Mistreß Spencer.

Naa! Hvortil skal dette blanke Sværd endnu?

(King stikker Kaarden i Skeden.)

Miß Loviſe (til King).

Ja, George, den ædelmodigſte Mand paa Jorden, vor bedſte Velgiører, har vi begge holdt for vor Fiende.

King.

Og jeg vilde forgribe mig paa ham!

Greven.

Men De vidſte jo heller ikke andet, end at jeg var det værd! Nei, denne Scene ventede vi: var det ikke kommet dertil, saa havde den hele Prøve ikke duet. Havde De roeligen taalt, at den, De elſkede, at saadan en Engel var bleven forført, saa havde De tabt min Høiagtelſe.

Siette Scene.

Grevinden. Lady Fanny. De Forrige.

(Begge Damer komme sagte ind, og blive staaende bag paa Theatret.)

Greven

(bliver ved ligesom han ikke saae dem).

Men lad os nu ikke mere tale derom. (Han lægger deres Hænder sammen.) Lad mig være den første, som forener Dem. Men lad ogsaa den reene Lyſt, som De nu smager, udslette Hukommelsen af alle de Lidelser, som jeg har forvoldt Dem!

(King og Miß Loviſe omfavne hinanden, uden at tale. Greven vender sig til Mistreß Spencer og taler i det stumme Sprog med hende.)

Grev-

Grevinden
(sagte til Lady Fanny).

Ja, det er hende, det er hende. Min Gud, skulde han allene villet prøve mig!

Lady Fanny (noget høiere).

De er for godtroende, Kusine.

Greven (seer sig om).

Myladies, De kommer som De var kaldet. Min Ven, Hr. Lieutenant King, som De seer her, een af de værdigste Mænd, jeg kiender, elsker Sir Arthurs smukke Myndling, denne Miß Winning —

Lady Fanny.

Hvad hører jeg? Er hun det unge Fruentimmer, som min Mand havde sendt ud paa Landet —

Greven.

For at fælge hende til en fattig Mand af Stand. Men jeg har hentet hende til Staden, for at bevirke en Forening, som Sir Arthur hindrede af slette Hensigter.

Lady Fanny
(falder ham om Halsen).

Lad mig omfavne Dem, Mylord! Lad mig takke Dem for det Puds, De har spillet den Utaknemmelige. Han har holdt alting skiult for mig: jeg maatte ikke engang faae denne deilige Pige at see. Men hvorfor har De selv giort en Hemmelighed af denne Sag, og spillet saadan en Komedie med min Kusine og mig?

Greven.

Allene for at sætte min bedste Amalies Hierte paa Prøve; for at erfare, hvorledes hun vilde

forholde sig i den haardeste Fristelse, hvori en dydig Gemalinde, de har de ommeste Følelser af Ære og Kierlighed, kan komme.

Grevinden
(kaster sig i Grevens Arme).

Jeg haaber, min dyrebareste Greve, denne Prøve er ikke faldet ud til Deres Misfornøielse. Og jeg takker Dem for denne nye Leilighed De har givet mig, til at lægge min Kierlighed for Dagen. Jeg kan ikke give saa kraftige Beviis paa den, som mit Hierte ønsker.

Greven.

Det var en smertelig, men en overbevisende og herlig Prøve. Ak, min Amalia! jeg havde ikke troet, jeg kunde elske Dem mere endnu, end jeg allerede giorde; men jeg har fundet, at De ikke blot kan vinde og beholde et Hierte, men ogsaa fornye og forøge Deres Seier.

Syvende Scene.

Lord Bellamy. De Forrige.

Greven
(fører King til Lord Bellamy).

Mylord, jeg har den Ære at forestille Dem en Mand, som er bleven fornærmet af Lord Rosmond.

King (til Greven).

O, Mylord! jeg tør haabe, det er nok een af Deres Prøver?

Lord Bellamy (omfavner King).

Lad mig trykke Dem til mit Bryst, redelige og ærekiere Mand. Lord Rosmond sagde, De

skulde

skulde høste Frugterne af Deres Vrangvillighed: det er Lord Bellamy's Høiagtelse og Venskab.

Ottende Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly.

Der er kommen en Portechaise med en maskeret Person, som ønsker at tale med Greven allene.

Greven.

Det er uden Tvivl Sir Arthur.

Lady Fanny.

Min Mand maskeret saa til Dags? Hvad for Fias er nu det igien?

Lord Bellamy.

Ja, det er ham. Jeg har selv hiulpet til at udstafere ham.

Greven.

Men jeg maae bede Dem trine ind i Salen. (Til Kelly.) Bed ham komme ind.

(De gaae).

Niende Scene.

Sir Arthur. Greven.

(Sir Arthur er maskeret i en hvid graaf Fruentimmerdragt, overalt bemalet med Hierter: med et lille Orgelværk under Armen. Han gaaer op og ned og viser sig fra alle Sider, og spiller paa Orgelværket uden at tale.)

Greven.

Men hvilken ypperlig Idee har De ikke havt, Sir Arthur! De er jo den levende Følsomhed.

Overalt Hierter, og et Orgelværk, som viser Følsomheds søde Monotonie!

Sir Arthur.

Ganske rigtig, Mylord. De har en Penetration uden Lige. Ja, jeg har besluttet at forestille den yndigste af alle Dyder, Følsomhed. Mylord Bellamy har bæret denne Idee med sit Bifald: og jeg tør smigre mig, der skal ikke være mange Masker i Aften, som er mere karakteristiske end denne.

Greven.

Nei, den passer i alle Maader til Deres Karakteer. Men hvorfor har De nu allerede taget denne Dragt paa? Det er jo for tilig.

Sir Arthur.

Ja visseligen er det for tilig; men jeg var alt for begierlig efter at lade Dem see, hvad for en heldig Idee, jeg har havt.

Tiende Scene.

De Forrige. Grevinden. Lord Bellamy. Lady Fanny. Miß Loviſe. Miſtreß Spencer.

(De to sidste holde sig noget tilbage).

Greven.

O kom, Myladies, og see den levende Følsomhed! De har nok hørt den tale, men nu kan De see og betragte den.

Lady Fanny.

Men vil De troe, den skal ikke tale saa længe jeg er her?

Grevin-

Grevinden.

Det kommer an paa en Prøve. Følsomhed, hvad siger du, naar du seer et Par forenede Hierter, som ere lykkelige i hinanden?

(Sir Arthur spiller en Arie).

Lady Fanny.

Seer De? — Følsomhed, hvad siger du, naar du seer et ulykkaligt Ægteskab?

(Han spiller den samme Arie.)

Lady Fanny.

Jeg veed du har kun een Tone: det hører til Følsomhed. Men lad mig dog see dig ret i Ansigtet. (Hun river Masken af ham.) Jh! er det ikke som jeg tænkte, Sir Arthur Bubble i egen Person? Aha! Var det derfor jeg skulde spise allene hiemme, at De kunde sværme?

Greven (til Lady Fanny).

Det er min Skyld, Lady Fanny, men jeg skal tilfredsstille Dem. — Sir Arthur! vi har ventet efter Dem med Smerte. Vi haabe, De lader sig overtale til at give Deres Samtykke til Miß Winnings Forening med sin trofaste Elsker.

Sir Arthur.

En trofast Elsker er han, deri har De ganske og aldeles Ret; men at give denne Tilladelse, det lader sig umueligen giøre.

Greven (til Miß Louise).

Kom frem da, Miß Winning, og see om De kan bevæge Deres Formynders haarde Hierte.

Sir Arthur (til Miß Louise).

Men hvorledes er hun kommen her, Miß?

Gre-

Greven.

Det skal De faae at vide, naar De har givet Deres Samtykke.

Sir Arthur.

Jeg kan paa min Ære ikke.

Greven.

Og af hvad Aarsag?

Sir Arthur.

Det maae for det første blive en Hemmelighed.

Greven.

Bedste Ven, lad Dem dog overtale!

Lady Fanny.

De skal see, han gior det ikke.

Grevinden.

Jeg besværger Dem, Sir Arthur, und mig denne Glæde!

Greven.

Nægter De os denne Tilladelse, saa bliver der intet af Maskeraden.

Lord Bellamy.

Og jeg tar alle mine Løfter tilbage.

Sir Arthur (for sig).

Jeg Ulykkalige, hvad har jeg giort! Forbandede gamle Slange, du skiller mig ved den største Lykke i Verden! Naar skal jeg engang bryde dine Troldomsbaand?

Greven.

Sir Arthur, jeg gietter mig til, hvori den Umueelighed, at fornøie os, bestaaer. Men dersom vi skille Dem for evig ved den Furie, som har Dem under Pidsken, dersom vi give Dem Deres fuldkomne Frihed igien, vil De da tillade denne Foreening?

Sir

Sir Arthur.

Ja, med Glæde, Mylord, med Glæde.

Greven

(fører ham til Skriverbordet).

Giv da Deres Samtykke, og lad os raade for Resten.

(Sir Arthur sætter sig hen og skriver.)

Ellevte Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly (til Greven).

To Søofficerer, Lieutenant Ellis og Trueman.

King og Mistreß Spencer.

Trueman!

Greven.

Bed dem komme ind.

(Kelly gaaer.)

Mistreß Spencer

(i det hun gaaer tilside).

Mylord, jeg stoler paa Deres Løfte.

Tolvte Scene.

Trueman. Ellis. De Forrige.

Ellis (til Greven).

Mylord, min Ven og jeg tar os den underdanige Frihed, at søge hos Dem en ulykkelig Søofficeer, som vi kan bringe en glædelig Tidende.

Trueman.

Mylord, med Deres Tilladelse. (Han falder King om Halsen.) Min Broer, du skal erkiende, at jeg er din Ven, og at Richard Trueman ikke lover

mere

mere end han kan holde. See her (han leverer ham et Papiir), her har du en skriftlig Tilladelse at ægte din Lovise. Nu faaer du baade den, du elsker og kommer ud af al din Nød. Nu kan du give alle dine Fiender Fanden.

King.

Men hvorledes er du kommen til denne Tilladelse?

Trueman.

Der er du igien med dine Spørgsmaal. Jeg er kommen til den paa en ærlig Maade; jeg har kiebt den.

Ellis.

Og dyrt nok. Han har given sin hele timelige Lyksalighed for den. Han har giort sig ulykkelig paa Livstid, for at giøre dig lykkelig.

Trueman.

Staae nu ikke her og pasiar om det. Hvad der er giort, er giort; og jeg fortryder det ikke, naar min bedste Ven er bleven hiulpen. (Han omfavner ham.) Farvel, George, farvel. Jeg vil ønske, det maae altid gaae dig vel, og du vil tænke undertiden paa den arme Trueman.

(Han vil gaae.)

King

(holder ham tilbage).

Men hvad er alt dette? Trueman, dølg intet, eller jeg river din Foræring itu.

Trueman.

For Guds Skyld ikke. Den har kostet mig for meget dertil. Hør, den gamle Kaper, Mistreß Cunning, havde faaet den af den Hans Nar, som du ved, for en Maskeradebillet. Hun lo-

vede

bede mig jeg skulde faae den, naar jeg vilde tage hende. Da jeg nu saae, der var ingen anden Redning mere for dig, og min Sarah var død, saa gik jeg hen og overgav mig til den Satan.

Greven.

Det var en ædelmodig Handling, Hr. Lieutenant; men det var ufornødent.

Trueman.

Hvad siger De, at det var ufornødent?

Greven.

Ja visseligen. Der sidder Miß Loviſes Formynder og giver den samme Tilladelse.

Trueman.

Hvordan? Dette brøgede Spøgelse er hendes Formynder?

Greven.

Ja, det er ham. De har derved ikke allene giort sig selv ulykkelig, men ogsaa bedrøvet en elskværdig Enke, som er kommen fra Vestindien, for at tilbyde Dem sin Haand?

Trueman.

Sara King? Men hun er jo død?

King.

Min Søster er jo druknet?

Greven.

Intet mindre! Der staaer hun i egen Person og ved fuldkommen Velbefindende.

Mistreß Spencer
(i det hun træder frem).

Ja, min Trueman, ja, min George, her seer I jeres lykkelige Sara.

King.

Min dyrebare Sara i Live endnu, og paa dette Sted?

King.

Hvorledes? Denne Lady Betty er min Søster?

Miß Loviſe.

Ja, det er hende. Hun har været i London ſiden forleden Mandag, og Greven har bedet hende ſkiule ſig, for at ſee, hvorledes du og Trueman vilde finde jer i hendes foregivne Død.

Grevinden.

Men hvorledes gik det til, at to Søskende ikke kiendte hverandre?

Miſtreß Spencer.

O, Mylady, det er hele tive Aar ſiden, at vi har ſeet hverandre.

Greven.

Men, Hr. Lieutenant Trueman, De ſeer, hvad De nu har tabt ved en overilet Nidkierhed at tiene Deres Ven. I Stedet for Deres tilbedte Sara har De nu faaet en gammel Drage, og altſammen uden at det kommer Deres Ven til den ringeſte Nytte.

Trueman.

Mylord, jeg veed og feler hvad jeg har tabt; men derfor fortryder jeg ikke hvad jeg har giort. Jeg har efterkommet en redelig Mands Pligt; jeg har holdt mit Løfte; jeg har opfyldt min Skyldighed imod en Ven.

Greven.

De er dog vel ikke allerede bleven viet til den anden?

Trueman.

Nei! men jeg er ſaa godt ſom viet til hende. Jeg har givet mit Ord, jeg ſkal ægte hende inden Aften.

Gre-

Greven.

Jeg tænkte, De havde i det mindste svoren hende det til. Men er der ingen eedlig Forsikring, saa —

Trueman.

Den, som bryder sit Ord, holder neppe sin Eed: og hvor Troe og Love ikke mere agtes, der seer det slet ud. Jeg giver aldrig mit Løfte uden Overlæg; men naar jeg giver det, saa maae det holdes, det koste hvad det vil.

Greven.

Men betænk, at dette Løfte er givet paa en Maade, som efter Lovene slet ikke kan binde. Der var maaskee ikke engang Vidner tilstede?

Trueman.

Efter Lovene! Hahaha! Ligesom man kunde gierne være en Skielm, naar man allene ikke bliver det efter Lovene! Nei, Mylord, der var ingen anden tilstede end hun — og jeg. Richard Trueman var tilstede.

Grevinden.

Men kan De sige nei, naar vi alle, naar den, De elsker saa høit, selv beder Dem?

Mistreß Spencer.

Ja, Trueman, naar du taber mig, og jeg taber dig, er det da ikke din egen Skyld? Hvad er det andet end overdreven Ordholdenhed, romanagtig Ærekierhed? Ak, min Ven, min elskede Trueman, for vor Kierligheds Skyld, vor trofaste Kierligheds Skyld, lad dig bevæge! Vanær mig ikke, ved at opofre mig til en — Ah! jeg kan ikke sige mere!

Trueman.

Min bedste, dyrebareste Sara, jeg elsker Dem mere, end mig selv. Jeg skal aldrig glemme, hvor lykkelig jeg kunde bleven med Dem, og aldrig høre op at ønske, det maae gaae Dem vel. Gud veed, hvor kier De er mig, og hvor gierne jeg vilde kiøbe mig løs med mit Blod. Men min Ære bør være mig endnu kiærere end De; ja jeg var ikke værd, at De nogen Tid havde elsket mig, dersom jeg kunde være saa nedrig at bryde et Løfte, hvorpaa jeg har sat min Ære til Pant.

King.

Men taaler din Ære, at du gifter dig med saadan en Kiselinke?

Lady Fanny.

Ganske rigtig, Hr. Lieutenant, en Kiselinke. O! jeg holder af disse Søemænd: de kalder altid en Ting ved sit rette Navn.

Trueman (til King).

Det vidste jeg altsammen. Men jeg kunde ikke taale den Tanke, at see min bedste Ven i Verden vanfmægte i et Fængsel, og omkomme af Mangel og Græmmelse. Da alt Haab var forbi, gav jeg mig Fanden i Vold for at redde ham, og derefter at søge Døden paa den første Kaper, som løber ud.

Mistreß Spencer (til Greven).

Ak! han er ubøielig. Mylord, Mylord, hvad har De giort! Hvilket ulykkeligt Udfald faaer ikke denne Prøve! Alt dette er Deres Paafund, Deres Gierning!

Gre-

Greven.

Giv Dem tilfreds, der er Raad endnu. (Til Trueman.) Men naar hun nu selv frikiender Dem, Hr. Lieutenant?

Trueman.

Hvorledes skulde det gaae til?

Grevinden.

Vi vil alle give hende saa mange gode Ord, at hun skal lade sig overtale.

Lady Fanny.

Jo mænd! saa kiender De saadanne Harpyer ikke ret.

Sir Arthur.

Nei, hun har ikke mere af Menneskekierlighed og ædle Følelser end en Steen.

Greven.

Bøn udretter vist ikke noget hos hende; men vi vil ransonere ham med Penge.

Mistreß Spencer.

Lad hende forlange saa meget hun vil: hun skal faae, om det var min halve Formue.

Trettende Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly.

Et Fruentimmer, som kalder sig Mistreß Cunning, beder Hr. Lieutenant Trueman erindre sit Løfte.

Greven.

O lad hende komme ind.

(Kelly gaaer).

Sir Arthur.

Men hvortil behøves det, at denne Furie skal komme ind? Det vil vist give en Scene.

Fiortende Scene.

Mistreß Cunning. De Forrige.

Mistreß Cunning.

Mylord, jeg beder underdanigst De tillader, at jeg kommer og henter en Deserteur.

Greven.

De kan ikke ansee ham som Deserteur, saa længe han ikke har svoren til Fanen. Han er ikke mere end Rekrut endnu. Men kunde man ikke kiøbe ham los? De behager allene at sige, hvad hans Afskeed skal koste, saa skal De faae Pengene strax.

Mistreß Cunning.

Nei, Mylord, De faaer ham ikke los, om De saa bød mig mange tusinde. Han er mig kierere end Penge. — Min lille Truemand, din Tid er udløbet, min søde Ven. Jeg har holdt mit Ord: hold du nu dit.

Greven.

Skal jeg raade Dem, saa tar De imod en god Sum Penge, og frafalder Deres Ret paa Lieutenant Truemans Person.

Mistreß Cunning.

Mylord, jeg takker underdanigst for Deres gode Raad. Men om De vilde giwe mig Ti Tusinde og Tive Tusinde, saa tog jeg ikke imod dem. Jeg trænger ikke til Penge, og jeg elsker min lille Soemand.

Trueman.

Nei', det er forgieves. Overlad mig kuns til min Skiebne.

(Han gaaer til Mistreß Spencer, King, Lovise og Ellis', og tar en stum Afsked.)

Mistreß Spencer

(bitter til Greven, som staaer i Tanker).

Vel, Mylord, hvad siger De nu?.

Grevinden (til Lord Bellamy).

Det er dog beklageligt, at hun vil heller ikke lade sig bevæge.

Lord Bellamy.

Ja, jeg frygter disse to Elskende vil komme til kort ved Grevens Experimenter.

Lady Fanny.

Men det Værste er dog dette, at saadant et Kreatur skal triumfere.

Greven.

Dertil skal det ikke komme. (Til Mistreß Cunning) Uhyre, det er Tid at hugge den Knude itu, som du ikke vil lade løse. (Han gaaer til Døren.) Macleech!

Ellis.

Jeg skal kalde paa ham, Mylord.

(Han gaaer).

Femtende Scene.

Macleech. De Forrige.

Mistreß Cunning

(det første hun seer ham).

Uh! hvad seer jeg!

(Hun falder paa en Stoel i Besvimelse).

Greven.

Macleech, nu skal I see, i hvilken vigtig Anledning jeg har ladet jer komme. — I har havt en Kone?

Macleech.

Ja, Mylord, til min Straf har jeg havt een. Det var det afskyeligste Skarn, Jorden har baaren. Jeg har giort alt, hvad en brav Mand kunde og burde giøre, for at bringe hende til rette. Jeg har ladet hende sulte, sperret hende ind, pidsket hende til Blodet, altsammen uden Nytte. Tilsidst løb den Dievel fra mig, og tog alt hvad jeg havde samlet som en ærlig Mand i mit Ansigtes Sved. O maatte jeg dog leve den Dag, at jeg fik fat paa dette Afskum af en Qvinde!

Greven.

Vil I love mig at reise strax over til Frankerige med hende, saa skal I faae hende i jeres Magt?

Macleech.

Med den største Glæde, Mylord. Jeg tar i Aften endnu et Par Postkareter til Dover. Jeg kunde reise til Verdens Ende, for at hævne mig paa denne Dievel.

Greven.

Vel; der er hun. Tag hende.

Macleech.

Ak, er du der? Er jeg eengang bleven saa lykkelig, at finde dig igien? Jeg troer, jeg græder af Glæde. Ja, troe kuns, intet i Verden skal skille os fra hverandre anden gang.

Lady Fanny.

Hm! Endogsaa denne Vildmand føler Naturens Magt, og hans Had forvandler sig til Glæde, da han finder en Kone! Men en følsom —

Macleech.

Forlad mig det, Mylady; jeg glæder mig ikke fordi jeg finder min Kone, men fordi jeg har min Tyv.

Mistreß Cunning (vaagnende).

Jeg er hverken din Kone eller din Tyv, Karl. Jeg kiender dig ikke. Jeg er salig Doctor Cunnings Enke —

Greven.

Hold Munden, Furie. Du veed hvad du har fortient. Enten med din værdige Ægtefælle ud af Landet, eller allene i Fængsel. Vælg, eller Justitien skal vælge for dig.

Mistreß Cunning.

Nei, saa vil jeg heller giøre en Tour til Paris. Jeg haaber, der kommer sagte en følsom Giek af en Engelskmand bagefter, med en ond Kone, som jager ham i Garnet.

Macleech (holder hende).

Jeg skal nok holde Øie med dig. En god Tamp skal lære dig den sande Følsomhed.

(Han vil gaae.)

Greven (til Macleech).

Et Ord endnu. Understaae dig ikke, du umættelige Blodigel, at sætte din Fod nogen Tid mere paa brittisk Grund, om du ikke vil bøde for dine Synder efter Lovens yderste Strenghed. Pak dig!

(De gaae begge bort).

Lady Fanny.

Men, Mylord, hvorfor lad De ikke overlevere dette smukke Par i Justitiens Hænder?

Greven.

De vil undgaae Retfærdighed: den kommer undertiden seent, men den kommer vist. Men lad den søge den, hvor den vil, kuns ikke i mit Huus. Det er nok, at jeg har giort Fædrenelandet den Tieneste, at rense det fra et Par Rovdyr.

Sextende Scene.

Lord Walsingham. De Forrige.

Greven.

Mylord Walsingham! aldrig kunde den Ære af Deres Besøgelse være mig mere kierkommen end i dette Øieblik. Det vil være en Fornøielse for Dem at see et Par værdige Søeofficerer, der ere blevne saa lykkelige, som de kunde blive paa halv Gage.

Lord Walsingham.

Mylord, jeg haaber De skal ogsaa blive det i Kongens Tieneste. Det er i denne Anledning jeg kommer. Hr. Lieutenant King! jeg har ikke allene altid holdt Deres Forhold for upaaklageligt, men ogsaa længe havt de upaatvivleligste Beviis paa, at Deres Rapport har været alt for vel grundet. Mylord Worthington, som har antaget sig Deres Sag paa det kraftigste, har endogsaa ladet komme Vidner fra Holland til Deres Forsvar. Men jeg kunde ikke giøre noget ved Sagen, førend Admiralen var kommen tilbage fra Amerika. Han kom

i for-

i forrige Uge. Han har alt tilstaaet, at han har giort Dem Uret, og han fortryder det inderligen.

Lord Bellamy.

Men hvad var Aarsagen, hvorfor han troede Lieutenant King mindre end den anden?

Lord Walsingham.

Han var bleven underrettet ved en Ubenævnt, at han skulde vogte sig for Lieutenant King, som den, der havde ladet sig underkiøbe af Oppositionspartiet, til at lokke ham fra sin Station, for derved at giøre Ministeriums Haab til intet. Jeg kunde ikke nægte ham den Tieneste, at opsætte Sagens Undersøgelse til Lieutenant Cockburns Tilbagekomst til Staden. Han er kommen i Forgaars. Admiralen har taget ham paa saadan en Fod, at han bekiendt mere end han forlangte at vide. Han har selv skrevet det omtalte Brev.

King.

Er det mueligt? Men hvad har kunnet bevæge ham til alle disse Streger? Vi har tilforn været de bedste Venner, og han har ellers altid viist sig som en brav Officeer.

Lord Walsingham.

Kierlighed er Skyld i, at dette haabefulde unge Menneske er blevet sig selv saa ulig. Han har længe været Deres hemmelige Medbeiler. For at faae Dem af Veien, har han søgt at giøre Dem ulykkelig, ved at komme Admiralen og os til at holde Dem for en Forræder. En Time efter denne Bekiendelse har han skudt sig ihiel.

King og Trueman.

Skudt sig ihiel! — —

Trueman
(efter en Pause).

Hør, King, du maae endeligen følge ham til Jorden, at Folk kan see du er ingen af dem, der kan hade endnu efter Døden.

King.

Nei, Trueman: der kunde være de, der sagde, jeg vilde triumfere over en falden Fiende.

Lord Walsingham.

Mine Herrer; Deres ædle Tænkemaade forøger endnu den Agtelse jeg har for Dem, og den Forneielse jeg føler, ved at ønske Dem til Lykke som virkelige Kapitainer. — Hvad Dem i Særdeleshed angaaer, Hr. Kapitain King, saa skal det staae til Dem, om De heller vil føre en Fregat, eller blive Næstkommanderende paa Seieren, hvorpaa Admiral Balfour har heiset sit Flag.

King.

Mylord, jeg takker underdanigst. Siden De tillader mig at vælge, saa skal jeg tage mig den Frihed at udbede mig, jeg maae blive Næstkommanderende.

Lord Walsingham.

Dette Valg gior Dem megen Ære, Hr. Kapitain: man kan ikke miskiende Deres ædle Hensigt. De vil give Admiralen en Prove paa Deres Høiagtelse og Tillid: og De kan være forsikret, at han paa sin Side oprigtigen ønsker, at faae al muelig Leilighed til at give Dem Opreisning for det Forbigangne.

Greven.

Mylord Walsingham havde for længe siden reven Dem ud af en ængstende Tilstand, dersom

jeg

jeg ikke havde overtalt ham til at give sit Samtykke, og selv at bidrage, til at sætte Deres Dyd og Ære paa Prove.

Lord Walsingham.

Ja, De kan ikke troe hvor meget det kostede mig i Morges, at lade som jeg ikke kunde og vilde hielpe Dem og Deres ulykkelige Vens Familie.

Greven.

Ja, da har De hørt hans Mund: nu skal De see hans Hierte. (Han gaaer til Døren.) Mistreß Wotton —

Syttende Scene.

Mistreß Wotton. De Forrige.

Greven (bliver ved).

Kom og glæd Deres redelige og ædelmodige Venner.

Mistreß Wotton.

Ak, Mylords, jeg har noget at berette, som vil glæde Dem allesammen. Min Mand lever, han er i god Forbedring. Hans Arrest er forbi: hans Admiral og han ere Venner igien: ja han er allerede i Engelland. Skibet er kommen til Bristol. Han har sendt mig et Bud med dette Brev. (Hun giver Lord Walsingham et Brev at læse.) — Gode Gud, hvor den Mand vil blive glad, naar han hører hvad man har giort for hans Kone og Barn! — Kiere Hr. Lieutenant, de sex Guineer, De gav min Billy i Morges, har draget Himmelens Velsignelse efter sig. Da jeg endnu var i Parken, sendte Mylord Walsingham Bud efter

mig

mig og lod mig kalde op til Admiralitætet. Der gav han mig Forsikring om en god Pension, gav min Søn en Plads i Akademiet, og sendte mig en ny Kadetuniform i Huset.

Greven.

Men lad ham dog komme ind: lad os see paa ham.

(Han gaaer til Døren og forer Billy frem).

Attende Scene.

Billy (i Søekadetuniform). De Forrige.

Trueman.

Vel, min raske Knes, nu er du da en Søemand! Nu kan du snart gaae løs paa Franskmanden.

Billy.

Ja, her har jeg allerede en Sabel, som er god! Hu! hvor jeg skal hugge dem ved en Entring!

Ring
(til Lord Walsingham).

Mylord, De har i Dag paalagt os store Forpligtelser; men dette er ikke den ringeste.

Greven
(til Sir Arthur, som endnu sidder ved Skriverbordet).

Men hvad siger Sir Arthur til alt dette?

Lord Bellamy.

O, han har havt saa godt i Sinde med sin Søsterdatter, at den Glæde, hun har, vist vil opvække de sødeste Følelser hos ham.

Sir Arthur.

Ja, Mylords, de sødeste, reeneste, ædelste Følelser fornemmer jeg ved denne lykkelige Forandring

dring i hendes ynkværdige Skiebne. Mit Hierte udvider sig; det banker høit af Glæde og Taknemmelighed.

Lord Walsingham.

Men jeg havde aldrig tænkt at finde her Sir Arthur i denne Dragt? Hvad skal dette betyde?

Greven.

De seer her den levende Følsomhed, som agter sig paa Maskerade.

(Sir Arthur, som har taget Masken for igien, spiller en Arie).

Lord Walsingham.

Saa! Og hvor skal den være?

Sir Arthur.

Hos Hertugen af Northumberland, Mylord! hvor der komme allene 200 Personer, men alle af den høie Adel, tilligemed de udenlandske Ambassadeurer og den fremmede Prinds.

Lord Walsingham.

Men om denne Maskerade har jeg slet intet hørt.

Greven.

Den er heller ikke andet end et Paafund, for at sætte Sir Arthurs Ærekierhed paa Prøve.

Sir Arthur.

Allene et Paafund? Skulde det være mueligt?

Greven.

Ja, vi have fundet Deres Hierte slettere end vi havde troet. Skal det forbedres, saa maae der ogsaa de haardeste Midler til. Her er et Brev fra Lord Kammerherren, som jeg haaber vil frugte.

(Han giver Sir Arthur et Brev).

Sir

Sir Arthur.

Fra Mylord Kammerherre! Til mig! (Aabner Brevet og læser.) "Adskillige Handlinger, som giøre Sir Arthur Bubble liden Ære, ere blevne saa bekiendte ved Hoffet, at de ere komne Hans Kongelige Majestæt for Øren, og jeg har faaet allernaadigst Befaling at tilkiendegive ham, at han indtil videre ikke maae lade sig see ved Hoffet. Elford."

(Han staaer heel forbauset.)

Lady Fanny.

Har jeg ikke sagt tusinde gange, at det tilsidst vilde komme dertil?

Sir Arthur.

Ikke at komme til Hove, og ingen Maskerade! Du gode Gud! — Ingen Maskerade! — Alle disse ypperlige Ideer til ingen Nytte! Mylord, i Morgen forlader jeg London; men lad mig dog tilsidst have den Fornøielse af en lille Familiemaskerade hos Dem. Den kan snart blive i Stand.

Greven.

Nei, vi har havt Maskerade nok i Dag. Men Hovedmasken maae jeg fremstille for Dem. (Han gaaer til Døren.) Lad Hr. Wilson komme ind.

Nittende Scene.

Wilson (i andre Klæder). De Forrige.

Greven.

Mine Herrer Kapitainer, De kiender dog vel endnu en gammel Ven?

King og Trueman.

Ellis! Er det dig?

Wilson.

Nei, jeg er ikke mere den Ellis, som De skienkede Deres Fortroelighed. Jeg har aldrig havt den Ære at være Deres Medofficeer. Greven har overtalt mig allene til at antage denne Karakteer for sine Aarsager.

King.

Da har han spillet sin Rolle meget godt: man skulde sooren paa, at han var en øvet Søemand.

Trueman.

Men han har dog givet os eet og andet Raad i Dag, som ikke kunde komme fra en retskaffen Søemand. Jeg undres, hvi det ikke gav os Mistanke.

Wilson.

Det er sandt, jeg har spillet en slet Raadgivers og en Spions Rolle, men det skeede med en god Samvittighed.

Lord Walsingham.

Gid enhver kunde sige det samme, som foreskiller en ærlig Mand og en trofast Ven.

Tivende Scene.

Kelly. De Forrige.

Kelly

(giver et forseglet Brev til King).

En Søemand bad mig skye Dem dette Papiir.

King (brækker det).

Med Deres Tilladelse, Mylord. — Gud, hvad seer jeg! Min Huusværts Regning quitteret.

ret. Det er uden Tvivl min ærlige Baadsmand.

Greven (til Kelly).

Er han gaaet?

Kelly.

Nei, jeg vilde ikke lade ham slippe, førend jeg fik Befaling.

Greven.

Saa lad ham komme ind. (Kelly gaaer.) Der seer vi attee et Beviis, at ædle Handlinger ikke altid forudsætte en ædel Fødsel og en kostbar Opdragelse.

Een og tivende Scene.

Jack Steady. De Forrige.

Greven.

Naa, min gode Baadsmand, han vil gaae bort, og ikke lade os have den Fornøielse, at see saadan en ærlig brav Mand?

Jack Steady.

Mylord, er da en ærlig Mand saadant et Vidunder hos de Store, at de ere saa nysgierrige at see ham, som det kunde være en Havfrue?

Greven.

Nei, min Ven, Redelighed er ikke saa fremmed hos os; men vi vilde gierne see en Soemand, som viser saa trofast en Kierlighed til sin Officeer.

Jack Steady.

Men De har jo vel før seet en Soemand? Naar De har seet een, saa har De seet alle. Vi ere alle lige gode; jeg har ikke giort mere, end hvad hver en Baadsmand i Flaaden vilde giøre, om han havde været i mit Sted.

Lord

Lord Walsingham.

Men mener han ikke, hans Lieutenant kunde ogsaa bleven hiulpet her?

Jack Steady.

Kan nok være, Mylord; men min Lieutenant har giort vel imod mig: og derfor kommer det mig, frem for andre, til at giøre ham en Tieneste. Det er haardt, splitte mig, naar en ærlig Karl skal nyde godt af en Mand, og ikke maae have Lov til at forskylde det, naar han kan.

King.

Vel, min kiere Jack, nu skal han ogsaa have den Glæde at bivaane mit Bryllup. Der staaer den Kone, jeg skal have. Hvad synes han om hende?

Jack Steady.

Det er nok hende, der staaer ved Styrbordssiden? Nu det er ogsaa det deiligste Pigebarn, jeg har seet i mine levende Dage. Men, Miß, De faaer, splitte mig, en Mand, som De kan være tient med. Han er ikke af de nymodens Seilere, som vel har en smuk Takelase, men ikke en sund Planke i det hele Skrog. Vil han holde Dem saa varm, som han har holdt de tre Søstre fra Dynkirken, saa faaer vi snart en lille Midshipman af Dem.

Trueman.

O! det feiler ikke, min gode Jack. Den der er flink til at slaaes, vil ogsaa vært flink i Brudesengen.

Jack Steady.

Ja, gid jeg kun maatte leve til jeg kunde ogsaa giere et Togt med Sønnen!

King.

Nei, Jack, det er Tid du kommer til Roelighed: du har faret saa længe, du kan nok engang være keed.

Jack Steady.

Keed af at fare? Nei, saa kiender De mig ikke ret. Saa længe jeg kan røre mig, vil jeg, splitte mig, tiene Kongen. Skulde jeg gaae og drive med et friskt Hierte og sunde Lemmer, allerhelst nu, da min Lieutenant gaaer ud som Kapitain?

Lord Walsingham.

Saa roesværdig en Hengivenhed og Troskab maae ikke blive ubelennet. For ikke at skille ham fra en Chef, han elsker saa meget, skal jeg sørge for at han kommer som Baadsmand paa Admiralskibet.

Greven
(til Lord Bellamy).

Naa, Mylord, i hvor vovelige mine Experimenter end syntes at være, saa er de dog faldet ud efter Ønske. Enhver af os kan tage sig en Lærdom deraf. I det mindste maae det være en sød Glæde for alle dem iblandt os, som høre til Søetaten, at have seet, hvor megen Dyd og Ære der boer i den.

Lord Walsingham.

Ja, jeg ter sige, vore Søemænd ere endnu, hvad de altid har været: ikke allene kiekke, men ogsaa redelige og ligefrem. Det er altid en ædel Kierne, endskient undertiden en raa Skal. Men hvad siger det, saalænge vi ikke leve i en Tid, der sætter større Priis paa Skallen end paa Kiernen?

Sir

Sir Arthur.

Men jeg har lært, man tar merkeligen feil, naar man holder alle de Store, som man har Omgængelse med, for sine Venner.

Lord Walsingham.

Sir Arthur, havde De ikke søgt den Agtværdighed, som Venskab skal grunde sig paa, i den blotte Omgængelse med de Store, saa havde De funden sande Venner iblandt dem saavelsom andensteds.

Lord Bellamy.

Tilforladeligen, de Store sætte ligesaa megen Priis paa en oprigtig Ven, som andre, allerhelst de til Hove. Men hvad for Venner har en Hofmand vel?

Lord Walsingham.

Nei, den sande Ven, der elsker ham for hans egen Skyld, der er troe og kiek nok at sige ham Sandheden, førend det er for sildig, eller at tale for ham, naar han er falden, den har en Hofmand sielden eller aldrig.

Greven.

Men han, min gode Baadsmand, hvad siger han til alt det, han har hørt og seet hos os?

Jack Steady.

Mylord, jeg siger De har Ret: Ordgydere og Skrydere, det er, splitte mig, eet og det samme; Karesser og Politesser dem har Fanden skabt; og der er sandt som Visen siger.

Greven.

Og hvad er det, Visen siger?

Jack Steady.

De maae forlade mig, jeg kan aldrig huse en Vise, undtagen syngende.

Greven.

Vel, saa syng da.

Jack Steady.

Ja gierne, om de Herrer Kapitainer vil behage at falde i med.

(Han synger).

Vi Søemand gier ei mange Ord —

King.

O, er det den! Den kan vi alle. Du har vel ogsaa allerede lært den, min lille Wotton?

Billy.

O ja, den har min Far lært mig.

Trueman.

Det var brav; saa syng da med: vær ikke bange. Lad os høre det første Vers.

Greven.

Ganske ret. Enhver synger sit.

(Den eene synger efter den anden).

Billy.

Vi Søemand gior ei mange Ord,
Ei hykle eller prale.
Om hvad der i vort Hierte boer,
Bør Daad, ei Munden, tale.
For sledske Kys og Favneta
Vi altid tar os vare:
Thi under dette falske Flag,
De største Skielmer fare.

Jack

Jack Steady.

I Stilhed gaaer enhver sin Gang,
Og gior hvad Chefen byder.
Endog ved lystig Søemandssang
Foragte vi en Skryder.
Thi mandig Taushed følger med
De Kiekke og de Gieve:
Hurra! er vor Veltalenhed:
Hurra! vor Konge leve!

Trueman.

En Ven vi søge, troe og huld,
Og som har staaet sin Prøve,
I Omgang viist sig reen som Guld,
I Striden som en Løve.
Og hvad een gior for saadan Ven,
Derom maae ingen snakke.
At giøre samme Skiel igien,
Er vor Maneer at takke.

King.

Vor Kierlighed er tro og varm,
Med Fias den ingen blinder.
En Pige i en Søemands Arm
Oprigtig Elskov finder.
Dog kalder Orlog os afsted
Og stolten Vimpel vajer,
Saa haste vi fra Kierlighed
Om Bord til Kamp og Seier.

Alle.

Vi søge Fienden uden Skraal,
Thi Skraal forstyrrer Orden.
Vi svare paa hans bange Vraal
Med vore Stykkers Torden.
Og naar han gaaer til dyben Bund,
Hvor flere af dem bleve,
Vi raabe alle med een Mund:
Hurra! vor Konge leve!

Raadforslerne,

eller

Advokaten og hans Fuldmægtig.

En

original Komedie

i fem Akter,

ved

Forfatteren til Sundhedstidenden.

Kiøbenhavn.
Trykt hos Johan Rudolph Thiele,
1783.

Personer:

Gievsen, Advokat.
Mariane, hans Søster.
Jesper, hans Tiener.
Kresten, en Bonde.
Dalerman, Gievsens Naboe.
Leonore, dennes Datter.
Frue Fradsenhielm, en Flane.
Albinus, en ung Jurist.
Økerman, en Skildrer.
Piping, en lille Herre.
Knipe, en Gnier.
Rasmus Flink, en Slagtersvend.
Amos Berlepsch, en fattig Jøde.
Magister Smørrim.
Stricksen, en Geniemand.
Mammonsen, en riig Kiøbmand.
Frue Mammonsen, hans Kone.
Lovise Mammonsen, hans Broderdatter.
Vakkerpoppe, Kiender og Konstdommer.
Pavst, en Skryder.
Bastian, Stricksens Tiener.
Dydenfeldt, en Kapitain i fremmed Tieneste.
Springinsfeldt, hans Karl.
Raps, en Aagerkarl under Kiøbmands Maske.
Sidse, en Bondekone.
Advokatens Gaardskarl, } som ikke taler.
En Karl hos Stricksen, }

Scenen er i Kiøbenhavn.

Raadførslerne,

eller

Advokaten og hans Fuldmægtig.

Første Akt.

Skuepladsen forestiller en meubleret Dagligstue hos Advokaten, med et Skriverbord paa den ene og et Theebord paa den anden Side.

Første Scene.

Gievsen (sidder ved Skriverbordet og skærer en Pen).
Mariane (sidder ved Theebordet og strikker).

Mariane.

Nei, min kiære Broer, du driver Ærlighed alt for vidt. Du vil aldrig befatte dig med en Sag, som har det mindste Skin af Tvetydighed, om du ogsaa kunde vinde mange Penge derved: fattige Folk, som lider Uret, staaer du allerhelst til Tieneste: at tugte dem, der vil bruge Kneb og Underfundighed, det er dig kierere end Penge. Alt det kunde jeg holde dig tilgode; men at du kan være ligesaa fornøiet, naar du har forliget Parterne, som om du havde vundet en Sag, det er urimeligt. Troe kuns, saadan en ædel-

modig og retsindig Tænkemaade, som du har, klæder en Advokat meget ilde; i det mindste bekommer den ham ilde. Hvorfor bliver en Mand Prokurator, og hvortil bruger man Prokurator andet, end til at føre Processer?

Gievsen. O nei, min kiæreste Mariane, en retskaffen Advokat bør ikke befordre og vedligeholde Spliid og Trætte; han bør forekomme og standse den. Vort rette Kald er at veilede den Ukyndige og at tale for den Forurettede; men denne Pligt kan vi gierne opfylde uden at lade enhver Sag komme for Retten.

Mariane. Men kan du leve deraf, at du forekommer og standser Spliid og Trætte? Nei, af Klienter, af dem der søger Lands Lov og Ret, skal en Prokurator leve. Jo meere Folk ligger i Haar med hverandre, jo bedre gaaer Advokaternes Ploug.

Gievsen. Men jeg gider ikke ført mig mine Medborgeres Forblindelse og Taabelighed til Nytte.

Mariane. O! vil de være blinde og taabelige, saa lad dem. Folk hos os kan ingen Ting mindre taale, end at de ikke maae have Lov til at gisre sig gale: hver efter sin Maade. Forbyd den ene at føre Proces, den anden at spille sig fra Huus og Gaard, den tredie at lade sig æde op, den fierde at sætte sin Velfærd i Meubler og Equipager, den femte at gisre sin Kone til en levende Galanteriebod, den siette at lade sig forgylde som en Taskenspiller, saa skal du høre en Skraal.

Gievsen. Ja saa troer de, de har midstet den bedste Part af borgerlig Frihed og offentlig Lyksalighed. Deri har du Ret. Men naar andre vil være gale, naar de vil ruinere sig ved Processer, saa vil jeg ikke være et Redskab dertil.

Mariane. Det siger jeg heller ikke du skal. Men naar du forliger Folk og forekommer Proces, saa skal du lade dig betale desbedre for din Umage.

Gievsen. O! den Umage er ikke saa stor.

Mariane. De skal heller ikke betale dig for Umagen allene, men ogsaa for den Nytte de har af dig. Der kan

kan være den, der sparer ved dine Raad mange hundrede, ja tusinde, og neppe byder dig et Par Dukater. Alt saadant gaaer enten paa gammelt Bekiendtskabs eller Menneskevenskabs Regning.

Gievsen. Du kan dog ikke nægte, at det er en sød Fornøielse at tiene dem, der ikke har Raad til at betale.

Mariane. Det forstaaer sig. Men jeg taler om dem, der ikke har Lyst til at betale.

Gievsen. Nu, hvad jeg mister paa een Side, det vinder jeg igien paa den anden. Publikums Agtelse og Kiærlighed maae være mig ligesaa kiær, som Penge og Penges Værdie.

Mariane. Ja der vil du finde din Regning ved! Publikums Kiærlighed var al Ære værd, dersom det bestod allene af forstandige og retsindige Folk. Men det man kalder Publikums Røst, det er i mine Tanker et stort Orgelverk, hvori hver en Nar og hvert et Skarn ligesaavel har sin Pibe, som den Viseste og den Bedste: og undertiden tar Narren og Skarnet Tonen fra de Andre. Og jo meere du kommer i Udraab for Uegennyttighed og Tienstvillighed, jo meere Overløb vil du faae. De smukke Folk, som hielper sig Aaret igiennem med Theeprøver, og som skifter Doktor hver December, vil være glade ved, at de og kan have fri Prokurator.

Gievsen. Ih nu! saa gaaer det mig ikke værre end disse Doktorer, der skriver Recepter og Konsultationer for Peder og Povel, og undertiden giver Medikamenter oven i Kiøbet, og neppe faaer Tak.

Mariane. Ja, jeg skulde være Doktor: jeg gav saadanne Utaknemmelige, saadanne Snyltepatienter lutter Aloe, Rhabarber og spanske Fluer.

Anden Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Herr Dalermann beder Herren vil giøre ham den Ære at komme et Øieblik ind til ham. Han har noget af Vigtighed at tale med Dem.

Gievsen. Siig jeg skal strax gjøre min Opvartning. (Han reiser sig. Jesper gaaer.) Ak, min Søster, nu vil det vise sig, om jeg skal være saa lykkelig at faae hans Samtykke.

(Han tar sin Hat og gaaer.)

Mariane. O! hav kuns et godt Haab. — Jesper!

Tredie Scene.

Jesper. Mariane.

Mariane. Hør Jesper. Vi faaer at belave os paa gode Venner i Aften: og for alting maae vi see til vi faaer nogle Fugle med det lange Ansigt; det er vor Maboes Livræt.

Jesper. Fugle med det lange Ansigt? Det er vel Snepper?

Mariane. Ganske rigtig. Spring engang hen i Færgestræde, og see om der ere nogle.

Jesper. Det behøves maaskee ikke. Her er en Bonde udenfor med tre Par. Han vil tale med Herren. Det er Kresten Tværsen fra Studum, den svinepolidske Krabat, som forstaaer Snyderie saa godt, at han kunde være Professor paa Gammeltorv. Naar han sælger Tørv eller Kul, saa betaler man for et Læs, og faaer allene en Prøve.

Mariane. Lad ham komme ind.

(Jesper gaaer).

Fierde Scene.

Kresten (med en Kurv med Fugle). Mariane.

Kresten. God Morgen, lille Jomfrue. Tænker hun ikke han selv skulde snart komme hiem igien? Jeg har kun lidt Tiid at vente efter ham. Jeg skulde længere op i Byen med disse Fugle.

Maria-

Mariane. O! dem kan I lade blive her, min kiære Kresten. Om I betaler min Broer med Penge eller med Fugle, det kan være det samme.

Kresten. Men der bliver nok intet noget at betale for, kan jeg troe. Jeg vil barestens spørge ham om noget.

Mariane. Og I tænker, han skulde ikke have noget for sin Umage, naar han skal høre og svare paa jeres Spørgsmaal?

Kresten. Jo det var mon Sæl noget rart! Skulde man give Penge eller Fugle for hvert et Svar, saa Gud lad Drolen spørge. Saa er der ingen Profit ved at høre sig for.

Mariane. Men naar I ikke vil give jeres Fugle bort, saa kan I dog sælge dem, veed jeg. I skal faae for dem hvad I forlanger.

Kresten. Nei, jeg kan Gon ikke sælge dem her, om hun aldrig vilde give mig saa meget. Jeg skal hen med dem til Frue Riimstreg.

Mariane. Frue Riimstreg? Hvad er det for en Frue?

Kresten. Manden er noget til Hove. Han har heele Formiddagen hos de Store at bestille.

Mariane. Heele Formiddagen hos de Store?

Kresten. Ja han ligger heele Timer i Forgemakket snart hos een, snart hos en anden. Der er fleere af de Kloverter, der altid følger Hoffet, ligesom Krager og Stære kan følge Plougen.

Mariane. O! nu forstaaer jeg ham. Han taler nok om Sollicitanter?

Kresten. Jo, rigtig nok: han er Sollestant.

Mariane. Men kan en Sollicitant have Raad til at leve saa hvit og spise Snepper?

Kresten. Ja, skal jeg sige min Sandhed, saa har Manden og en god Hielp af Konen. Thi i den Tiid han driver omkring hos de Store, gaaer Konen og tig-

ger hos de Smaa. Og saa om Aftenen, naar de ligger hiemme, saa lever de mon Sæl godt: saa kaager og braser de, som det kunde være til et Bryllup.

Mariane. Har de da ogsaa Giæster?

Kresten. Jo Gon har de saa. Der kommer en Enkefrue, hedder Frue Snydenstrup; hendes Mand har været Sikkerteer ved en Bogholders Fuldmægtig: hun rakkomoderer Huusholderske og Vaskerpiger til ugivte Mandfolk. Og saa er der en gammel tydsk Madame, hedder Madame Brausevindt; hun kom herind med nogle Profitmagere, eller Profektmagere, hvad de kalder dem, som vilde lære Folk gaae paa Vandet, men da to af dem gik til Bunds, rendte de herfra i saadan Hast, at de glemte at tage Kiellingen med: og nu lever hun af at slaae Hine ud paa Tyve, og at spaae af Kort og Kaffe.

Mariane. Nu, det er nogle smukke Folk han vil sælge sine Fugle til.

Kresten. Ja, jeg nægter ikke, det er ret noget Pagase og Tiggertøi, hvad deres Haandtering angaaer; men de lever mon Sæl godt: og saa gior saa mange andre Prakkere, kan jeg troe. Hvad de faaer, det betaler de saa godt som den Bedste. Vel boer de kuns i Peder Madsens Gang fem Trapper i Veiret paa en Bagsal: men med Betalingen er de saa resolut og akkerat som et Herskab: de sparer ikke meere paa Skillingen end en Kinafarer ved Kilden. De skal have det Lækkerste og det Bedste, lige godt hvad det koster: og der er ikke en Kok eller Matteretel paa heele Malenborre, der vilde give mig det for mine Fugle, som de giver.

Femte Scene.

Gievsen. De Forrige.

Gievsen. Naa, min kiære Søster, du har spaaet sandt. Leonore Dalermann bliver min Kone, og jeg den lykkeligste Mand paa Jorden.

Mariane. Jeg ønsker dig til Lykke. Nu maae du bede din Svigerfar at spise hos os i Aften; thi her har vi

vi hans Livræt. Her er Kresten fra Studum med tre Par Snepper, som du skal give ham et lille Raad for.

Gievsen. Ja gierne, min kiære Kresten. I kommer ret som I var kaldet med jeres Fugle. Lad mig høre, hvori kan jeg tiene jer?

Kresten. Jeg siger saa mange Tak, gode Herre; men den Tieneste, Herren skulde gisre mig, er saa Gon ikke et Par Fugle værd. Jeg vilde bare spørge Herren, om han meener, jeg kunde lægge Sag an imod Mads Jensens Enke i vores Bye.

Gievsen. Hvorledes? Vil I føre Proces med en stakkels Enke?

Kresten. Jh jo, hvad ondt er der i det? Hvorfor Drolen er hun Enke? Hun kan jo tage sig en Mand igien, saa er den Enkestand til Ende.

Gievsen. Saa bie da saalænge, saa har I mindre Skam deraf.

Kresten. Skam hid og Skam did; hvad kan jeg gisre ved, at hun ikke vil give mig en Ager med det Gode? Naar hun vilde gisre det i Mindelighed, saa behsvedes der ingen Proces og ingen Prokerater, kan jeg troe.

Gievsen. Og hvorfor skulde hun være saa gal og give en heel Ager bort? Hvad Ret har I til den?

Kresten. Det skal jeg sige Herren. Kiellingens tre Agere og mine fem de ligger sammen: og for den nærmeste af hendes's Skyld ligger vi altstille i Trætte sammen. Hun siger, at jeg plsier hver Aar fra den Ager, og slytter Furen. Og det skal hun have lgiet.

Gievsen. Men der kan I jo let komme ud af. Lad Agerne maales op, og lad der sættes et Gierde imellem dem.

Kresten. Ja det vilde hun gierne; men det vil jeg mon Sæl intet. Jeg vil hverken have Opmaaling eller Gierde. Jeg vil have hende dømt til at lade mig

faae Ageren, til Straf for at hun har beskyldt mig jeg har ploiet fra hendes Jord.

Gievsen. Men naar hun nu kan bevise det?

Kresten. Kanskee hun kunde, og kanskee hun kunde ikke. Men jeg var tilfreds hvad Drolen hun kunde, saa maae hun mon Sæl ikke faae Lov til at bevise meere, end jeg kan være tient med. Det maae en god Prokurater nok vide at sætte en Pind for.

Gievsen. Nei, min gode Kresten, baade deri og i den heele Sag gior I er galt Bestik. Lovene ere ganske imod jer.

Kresten. O! Lovene er imod saa mange Ting, som dog gaaer frem. Jeg har hørt, Loven er undertiden som en Veirmølle; man kan dreie den ligesom man vil have den.

Gievsen. Kan nok være. Men skal jeg raade jer, saa lægger I ingen Sag an imod Enken. I kommer galt derfra.

Kresten. Men, gode Herre, han er jo dog saadan en smuk Mand, som saa gierne raader Folk til at forliges, og afgior saa mange Sager i Mindelighed. Vil Herren da ikke hielpe til, at denne Trætte imellem Mads Jensens Enke og mig faaer Ende? Dersom Herren vil overtale hende til at lade mig faae den Ager med det Gode, saa vil jeg bringe hende til Byen.

Gievsen. Nei, min Ven, det var baade Synd og Skam.

Kresten. Saa Herren vil slet intet give mig et lille Raad, at jeg kan komme til at faae den Ager?

Gievsen. Jeg har givet jer, hvad I har forlangt. I har faaet Svar paa jeres Spørgsmaal.

Kresten. Ja, Svar fik jeg; men ikke saadant som jeg vilde havt. Farvel da, god Herre. Jeg havde tænkt, Fuglene skulde bleven her; men det skal nok ikke være saadant, kan jeg troe.

(Han gaaer.)

Maria-

Mariane. Hør, min Broer, jeg bliver ganske vred, dersom du ikke paa een eller anden Maade faaer de Fugle fra den malicieuse Krabat. Der er inter ondt i at narre ham: han er ikke bedre værd. Nu løber jeg neer og kalder ham op igien. Du kan give ham hvad du vil; men af med dem skal han.

(Hun gaaer).

Gievsen. Ja, ja, jeg vil see til.

(Han tager en stor Foliant frem og giver sig til at blade i den.)

Siette Scene.

Mariane. Kresten. Gievsen.

Gievsen. Hør, min gode Kresten, jeg har glemt at spørge jer om een Ting. Har der aldrig været Gierde imellem de to Agere?

Kresten. Nei, der har ikke, god Herre.

Gievsen. Ja, saa kunde der nok gisres noget ved Sagen.

Kresten. Aa! kunde der det? Aa! det var skiønt. Jo, jo, jeg vidste det nok. En god Prokerater er ligesom en Muus: han veed meere end eet Hul, kan jeg troe.

Gievsen (bladende). Ja, jeg seer her efter i denne store Bog —

Kresten. Der gisr Herren ret i: de smaa Bøger kan her ikke hielpe noget: min Sag er af alt for stor Betydelighed.

Gievsen. Jeg har alt funden noget, som Enken faaer at holde sig efterretteligt. Hvilken af jer to staaer sig bedst?

Kresten. Det gisr mon Sæl jeg. Jeg har to, ja vel tre Gange saa meget som hun, baade i Jord og Kreaturer og Penge. Hun?. Hun er Drolen splide mig kuns en Luus imod mig.

Gievsen. Ja saa er det rigtig nok. I har een Ret paa jeres Side, som den uretfærdigste Sag tit og mangen Gang er vunden ved.

Kresten. Aa! det er en skiønne Ret! Gud velsigne den som har given den! Men kan den da ikke komme mig til Nytte?

Gievsen. Ja, dersom I vil lade mig faae Fuglene, saa vil jeg give jer nærmere Efterretning.

Kresten. Ja, med Glæde. Her har hun dem, lille Jomfrue. (Hun taer dem og gaaer med dem til Døren.) En god Ager er meere værd end tre lumpene Par Fugle, kan jeg troe.

Gievsen. Hør nu. Den Ret, I har paa jeres Side imod Enken, kaldes Overmagtens Ret. Den Stærkere nøder den Svagere til at giøre hvad han vil. Det er den Ret, som undertiden dømmer imellem Potentaterne, naar de har Proces med hverandre. Der er ingen som kan staae sig imod den. Paa Grund af den kunde I lægge Sag an imod Enken, siden I har meere til bedste, og kan længere holde det ud end den stakkels Kone.

Kresten. Ja det kan jeg mon Sæl ogsaa: og derfor vil der ingen have med mig at bestille, kan jeg troe. Nu det Raad skal Herren have mange Tak for; det er nok Fuglene værd. Nu gaaer jeg med Glæde hiem til Moer. I den anden Uge vil jeg i Guds Navn lade Kiellingen stævne. Og saa skal jeg giøre Nar af vor Regimentsskriver: han har og raadt mig fra at føre Proces.

Gievsen. Maaskee forstaaer han det ikke?

Kresten. Jo, han forstaaer sine Ting. Det er en grumme snild Mand. Han? Han kunde, Drolen splide mig, være Fuldmægtig. Men han har aldrig villet havt noget for sin Umage, naar han har givet mig eet og andet lille Raad: og derfor troer jeg ham intet. For var hans Raad noget værd, saa tog han nok noget for dem, kan jeg troe.

Gievsen. Men, min kiære Kresten, de Raad man betaler dyrest, er ikke altid de bedste. Een Ting maae jeg sige jer. Her i Danmark gielder Overmagtens Ret ikke.

Kresten. Kanskee, mon Sæl? Da var det en Ulykke. Nu er jeg smukt bleven narret.

Gievsen. Nei, I bliver vist ikke narret, naar I følger mit første Raad og skytter jer selv.

Kresten. Men saa er jeg dog bleven narret for mine Fugle.

Gievsen. Ikke heller. Her har I meere, end I kunde forlangt for dem.

(Han giver ham Penge.)

Kresten. Mange Tak, god Herre. Jeg skal raade enhver som vil spørge sig til Raads hos Herren, at han holder sig til det første Raad han faaer, hvad enten han giver Penge for det eller ikke. Farvel.

(Han gaaer.)

Mariane. Den Knegt vil neppe trives med sin Graadighed.

Gievsen. Nei, Gierrighed er sig selv ofte til Hinder. Den der ikke er bange for at begiere uretfærdigt Gods, maae heller ikke være bange for at smøre, hvor der skal smøres.

Syvende Scene.

Dalermann. Leonore. Gievsen. Mariane.

Dalermann. Min kiære Gievsen, min Datter vilde endeligen aflægge sin første Brudebesøgelse hos Dem, og see hvad Leiligheder her er.

Gievsen. Det er mig og min Søster en stor Glæde. Her seer De vor Dagligstue, hvor jeg allerhelst sidder og skriver, og min Søster holder mig med Selskab og muntrer mig lidt op, naar hun ingen Huusforretninger har.

Dalerm.

Dalerm. Hvorledes? For at holde Dem med Selskab og muntre Dem lidt op, naar De sidder og skriver? Det maae jo hindre eller adsprede Dem. Jeg har al Respekt for det smukke Kiøn: og i mine unge Dage har jeg og nok gidt hørt paa en deilig lille Sladrer. Men ved alvorlige Forretninger, ved Akter og Dokumenter er Fruentimmersnak ikke meere passende, end Kanariefugle i en Sørgestue. Naar man sidder og skriver og hører efter hvad der tales, saa kan der let indløbe en Qui pro quo. Jeg har kiendt en Tolder, som og taalte, at hans Kone holdte Faddersnak i hans Skriverstue, og derover kom til at indføre i en giennemtrukken Regnskabsbog, midt imellem Skibsladninger og saadant noget, otte stiaalne Servietter og Karen Syepiges to Hoerunger. Nei, Leonore, naar du er bleven hans Kone, saa skal du ikke forstyrre ham i sine Forretninger: det maae du love mig.

Leonore. Ja deri skal jeg vist efterkomme min Faers Befaling. Men det er dog tilladt, at liste mig imellem ind til ham og stiæle et Kys?

Dalerm. O! denne Kysstiælen vil nok ogsaa faae Ende. I Førstningen tænker I godt Folk, Kierlighed er en grumme stor Gield, som I maae afbetale paa saa tidt som I kan, baade Dag og Nat. Men I griber jer saaledes an, at I snart har ondt ved at svare Renterne.

Ottende Scene.

Frue Fradsenhielm. De Forrige.

Mariane. Ih Frue Fradsenhielm! har Tieneren ikke viist Dem ind paa Salen?

Frue Fradsenh. Nei, jeg gik lige til: jeg kan ingen Ceremonier lide. Liberie og Povertie, som Engelskmanden siger. Det er ingen Statsvisite. Hr. Gievsen, jeg har, maffa! et Ærinde til Dem, og et vigtigt Ærinde, Herre. Ah Frøken! (hun omfavner Leonore) jeg er færdig at fortvivle over, at jeg ikke var hiemme i Forgaars, da De giorde mig den Ære —

Mari-

Mariane. Men behag dog at sætte sig.

(De sætte sig.)

Frue Fr. Det var maffa! ikke min Skyld, min Bedste. Jeg har i disse tre Dage været i en Kiæde af Amusemens. Jeg har ikke sovet to Timer i tre Nætter. Forestil sig kuns, heele Formiddagen paa Holmen at see Skibet løbe af Stabelen. Det var først det femte jeg havde seet. Derfra til Lynghye at spise. Derfra til Komedie. Derfra paa Bal hos Winters. Klokken fem hiem og til Sengs. Klokken sex op igien, for min arme Mands Skyld, som fik en heftig Blodstyrtning. Imellem syv og otte paa Grønland ved Exekutionen. Derfra med Frøken Brandklokke hen at høre Studenten Floskelsen præke. Fra Kirke til Auktionen. Derfra ud til Amalienborg at spise. Saa igien paa Auktion. Derfra et Hieblik til Jøden Hirsch Lazarus: saa til Komedie — Monjø! hvad der var fuldt!

Gievsen. Hvad havde de da?

Frue Fr. Jeg gav maffa! ikke Agt paa, hvad enten det var en Komedie eller et Syngestykke, og jeg var der heller ikke længere end en Time. Desuden var Piping i vor Loge, og han havde saa mange Anekdoter at fortælle. Iblandt andet gav han mig Anledning til (til Mariane) at gratulere Dem, Frøken, til Deres forestaaende Mariage.

Mariane. Min Mariage? Med hvem, Frue?

Frue Fr. Jh med Herr Gievsen, min Bedste.

Mariane. Bevare mig vel! Min Mariage med min kiedelige Broer!

Frue Fr. Hvorledes? Er De ikke Bruden?

Gievsen. Nei, min naadige Frue, der er den, som jeg skal være saa lykkelig at faae i Eie.

Frue Fr. Det er sandt, det er maffa! sandt, der staaer jo Frøken Dalerman. Monjø! hvor distrikt jeg undertiden kan være! (Til Leonore) Men hvorfor har jeg ikke havt den Ære at høre til Dem den heele udslagne

Som-

Sommer? De glemmer Deres Venner ganske. Ah! den Kiærlighed! den Kiærlighed!

Leonore. De erindrede dog før, De havde faaet min Visitseddel i Forgaars.

Frue Fr. Jh, monjo! det er sandt: hvilken Tourdetrie! Nei, jeg har slet ingen Sands og Samling meere. Ah! en Kone af Stand er dog ret at beklage. Man sætter sin Helbred til, man bliver gammel for Tiden, naar man vil leve efter sin Rang! Jeg forsikrer, jeg er undertiden ganske ankableret. Doktor Kermes har raadt mig jeg skulde bruge koldt Vand; men hvor faaer jeg Tiid? Aperpo! siden vi taler derom, har De seet det ny Stykke? Det skal være hvad de kalder komik lambriang, eller rettere en Dramm. Men det skal ikke være værdt at see. Saa siger min Søns Infermater, og han er hvad de kalder Schys kontang: thi han skal være Billiettrist, og han har skreven een Trasedie. Det er det eene bedste ved nye Komedier og nye Bøger, at man har noget i en otte Dages Tiid at tale om.

Mariane. Men naar man nu ikke selv har seet eller læst dem, saa kan man let giøre en stakkels Autor Uret.

Frue Fr. O det behøves ikke at see og læse alt det Tøi selv. Jo mænd! saa havde man maasa nok at bestille. Nei, der maae man holde een til: hvad han siger, det siger man efter. Jeg retter mig efter min Søns Infermater, eller Piping, eller Vakkerpoppe. Hvor skulde man ellers komme ud af det? Min Mand har vel abandoneret en Løse; men jeg har sielden Tiid at komme der. De siger nok, man giør Nat til Dag; men kan man andet? Hvor vilde man ellers bestride alt hvad man har paa Halsen? Aperpo, siden vi taler derom: har De seet den ny Hat, som Jomfrue Rosalie har faaet? Nu skal De see Frøken Smækker vil snart faae sig ligesaadan een: thi hun efteraber altid den anden.

Mariane. Ja vore Modens Fruentimmere holder det rigtig som en Orlogsflode: een er gierne Flagkapitain, og de andre repeterer Signalerne.

Frue

Frue Fr. Men, monjø, jeg sidder her, og jeg skulde hen og høre min Søns Infermater præke, og derfra til Bambus at følge med til Proven. Og siden skulde jeg give Frue Ponto Revanche for i Søndags i en lille Lombre andø. (Hun reiser sig og omfavner Leonore) Lad mig nu see (hun omfavner Mariane) at De ikke glemmer mig. Herr Dalermann, Tienerinde. Herr Gievsen — Jh! det er maffa! sandt, jeg havde nær glemt det Fornemmeste.

Gievsen. Ja, min naadige Frue havde jo et Ærinde til mig?

Frue Fr. Ja vist har jeg: jeg begriber ikke hvor jeg kunde glemme det. Nei, mit Hovede bliver alt meere og meere svagt. Jeg kan neppe huse fra det ene Øieblik til det andet. Tænk engang, i Søndags spiller jeg Lombre hos Dingelfeldtes; jeg har en Solo Kouleur, en stor Solo, en utabelig Solo, og spiller den: Spadille, Basta, Damen, Knegten, fischeem i Sort, en Konge og en Dame gardee. Men da de skal spille ud, kommer jeg i en Slags Extraktion og glemmer at jeg er Lombrør, og lascherer Kontrespillerne det ene Stik efter det andet, kaster min Ruderkonge paa hans Hierterknegt, og taber Kodille paa en hundred og tre og tive Beet med otte Remier. Der er altsammen den Doktor Kermes Skyld i: han burde sætte mit Hovede i Stand. Men han giver sig ingen Tiid: han holder mig for en Malad i maniær, raaber altid paa ordentlige Timer og koldt Vand, og taler heller om Aktier og Prioritæter end om min Svaghed. Men lad mig gaae. (Hun seer paa sit Uhr.) Monjø! hvor Tiden løber.

(Hun tager paa Gievsens Arm.)

Gievsen. Nei, om jeg maae bede, Deres Ærinde først, min naadige Frue.

Frue Fr. Hvilket Ærinde? Ah! det er maffa sandt. Hør, min bedste Ven, jeg vilde rekommandere Dem et ungt Menneske, som har taget sin juridiske Examen, og siden været hos en Advokat i Viborg. Min Faer lader Dem bede, at De enten vilde tage ham selv

paa

paa Deres Kontoir, eller hielpe ham til een af Deres Kolleger. Han har ikke ladt mig Fred, førend jeg lovede, jeg vilde giøre alt hvad jeg kunde, for at overtale Dem. Det er virkeligen ret et smukt Menneske, som seer ud til at være værd man giør sig Umage for ham. Det er maffa sandt: jeg bestilte ham herhid og lod ham staae i Forstuen.

Gievsen. I Forstuen? Det giør mig ondt han har staaet der saa længe. Vi vil lade ham komme ind.

Frue Fr. O intet! det giøres ikke nødig. Jeg har hans Atteſter hos mig og et Brev han har skreven min Faer til, som er ganske syperte. Jeg skal have dem hos mig; men jeg veed ikke hvor. Lad mig see om jeg ikke har dem i min Strikkepung. Nei, der er de ikke. O! jeg har vist glemt dem hiemme. Hm! mit Hovede er dog ganske fortumlet. Men det kan være det samme: nok, jeg har efterkommet mit Løfte.

Gievsen. Dersom jeg kan giøre noget for ham —

Frue Fr. Nei, for mig maae De giøre hvad De vil: jeg vil maffa ikke plage Dem. Liverie og Povertie, som Engelskmanden siger. Jeg vil sige til min Faer jeg har talt med Dem, og der er intet for ham at giøre. Saa har jeg faaet den Sag fra Halsen.

(Hun neier og gaaer med Gievsen).

Leonore. Den arme Dievel kan sige han er bleven rekommanderet.

Dalermann. Men hvor kan den gamle Skrabenborg være saadan en Giæk og give denne Flane af en Datter en alvorlig Kommission? Han burde dog vide, at hun snurrer omkring som en Top, og har heller ikke meere Eftertanke end den.

Mariane. Ja har man seet galere, end at putte Dokumenter i en Strikkepung?

Leonore. Det giør mig kuns ondt for det stakkels unge Menneske. Han tænker uden Tvivl hans Lykke er i gode Hænder; og at giøre een et falskt Haab, o! det er grusomt!

Nien-

Niende Scene.

Gievsen. Albinus. De Forrige.

Gievsen. Her seer De den Person, som Fruen anbefalede mig saa eftertrykkeligen.

Dalermann. Hvad er hans Navn? Jeg maae kiende ham, siden han er en Prokurators Søn fra Viborg.

Albinus. Mit Navn er Albinus.

Dalermann. O saa har jeg rigtig nok kiendt hans salig Faer; han har havt endeel Sager for mig ved Snapstinget. Det var en brav ærlig Mand. Han var fattig, men redelig: ja han var en god Mand; han havde Hierne i Panden: Godhed var hos ham en Dyd. Hør, Gievsen, De maae endeligen tage sig af Sønnen. Han ligner ham af Ansigt: og paa den Grund kaverer jeg for hans Karakteer.

Gievsen. Ja finder jeg ham saa begvem, som jeg ønsker og haaber, saa skal jeg ikke allene tage ham paa mit Kontoir, men ogsaa giøre ham til min Fuldmægtig, siden Kiærslev i disse Dage er bleven befordret. Det kommer kuns an paa, min kiære Albinus, om De har et Hovede og et Hierte, jeg kan være tient med. Kundskab er tilvisse nødvendig; men Kundskab allene giør kun liden Nytte. En god Advokat maae være snild nok til at kunne opdage og tilintetgiøre Kanaillerier, som man ellers ikke saa let kan komme tilrette med. Lands Lov og Ret forfølger og udrydder ogsaa de Onde; men den gaaer tit saa langsom frem, at Fienden faaer Tiid til at samle Kræfter og hitte paa Udflugter. Det er derfor undertiden en Dyd at gaae en Gienvei, og bruge et uskyldigt Krigspuds. Dette er hverken imod vor Ære eller imod vor Samvittighed. Man kan gierne være en ærlig Mand, fordi man fanger Ondskab i sin egen Snare, eller bringer Skielmerie i Knibe. En lille Finte, hvorved ingen Falsum begaaes, er altid tilladt, naar den tiener til at opnaae et redeligt Miemed. Dersom De veed at

bruge saadanne tilladelige Konster hvor de behøves, saa er De min Mand.

Albinus. Ja, jeg tænker jeg skal nogenledes svare til Deres Forventelse, naar De behager at sætte mig paa Prøve.

Tiende Scene.

Frue Fradsenhielm. De Forrige.

Frue Fr. Kiære Herr Gievsen, jeg kommer tilbage for at anmode Dem om een Ting. (Til Albinus) Kiære! hvad vil han her? Hvor tør han saaledes overløbe mine Venner? Jeg har giort for ham alt hvad jeg kunde; men Hr. Gievsen kunde ikke tiene mig deri.

Gievsen. Men jeg har dog taget ham paa mit Kontoir; Deres Rekommendation var alt for kraftig.

Dalerm. Ja De har en ganske særdeles Gave at overtale.

Frue Fr. (til Albinus) Der kan De høre, hvor livagtig jeg har interesseret mig for Dem. Ja Herr Gievsen, De vil vist være fornøiet med hans Qvalificationer. Men lad mig komme til Sagen igien. Seer De, min Kudsk har havt Klammerie med en Bryggerkarl, en grov Krabat, som sandt Fornøielse i at holde min og fleere Vogne i Veien. Min Kudsk har dygtig karbasket ham; men nu har de dømt den arme Djevel i Bøder: der er jeg ikke fornøiet med, og Sagen skal gaae saa langt som den kan. Vil De ikke giøre mig den Tieneste, at lade Deres Fuldmægtig føre denne Sag?

Gievsen. Hiertelig gierne. Behag kun at underrette Hr. Albinus om Omstændighederne.

Frue Fr. Vil De da lade ham komme neer?

Mariane. Jh! kiender De ham ikke?

Frue Fr. Nei jeg giør sandeligen ikke! Jeg veed intet jeg har hørt hans Navn før.

Dalerm.

Dalerm. Der staaer han jo. Det er det unge Menneske, som De rekommenderede saa eftertrykkeligen for et Øieblik siden.

Frue Fr. O! er det ham? Men jeg har ganske glemt hans Navn. Hvad hedder han dog?

Albinus. Albinus, min naadig Frue.

Frue Fr. Albinus? Var det ikke Martinus? — Men det er rigtig nok. Jo, jo, nu erindrer jeg. O mit Hovede, mit Hovede! det er saa fortumlet! Han kan aldrig forsvare det, den Doktor Kermes. Vel, min kiære Monsieur Albinus, De er altsaa Fuldmægtig hos Herr Gievsen. Det er mig hiertelig kiært. De seer, jeg har holdt hvad jeg har lovet Dem.

Leonore. Ja det har vi alle været Vidne til.

Frue Fr. Ja jeg befatter mig gierne med saadanne Kommissioner. Menneskekiærligheds Pligter er de sødeste. Men hvor er Bouffonne? Jh monjs! hvor er Bouffonne?

Mariane. De har ikke havt hende med.

Frue Fr. Jh! saa skal De see, jeg har ladt det arme Kreatur sidde allene hiemme. Lad mig skynde mig og komme hiem at tage den lille Stakkel. Jeg vidste ikke heller hvad det var, der fattedes mig. Aperpo! De veed vel, min Mand er saa syg? Han har faaet en heftig Blodstyrtning. Nu kan jeg med det samme see ind til ham. Hr. Gievsen, maae jeg bede om Deres Arm.

(Hun gaaer med ham.)

Dalerm. Nu har jeg aldrig i mine Dage, saa gammel som jeg er bleven, seet Mage til denne Galning.

Leonore. Min Faer maae troe, hun er vist ikke saa af Natur: hun har sat sig i Hovedet, at disse Adspredelser, denne Sandsesløshed, denne Omflakken, denne Overgang fra det eene til det andet, karakteriserer en Kone af Stand og Levemaade.

Dalerm. Ja det er endeligen alle saadanne Champignoners Maade; de vil gierne være de Store lige, og

siden de hverken kan kiende eller efterligne deres Dyder, saa efteraber de deres Lyder.

Ellevte Scene.

Gievsen. Dalermann. Leonore. Mariane. Albinus.

Gievsen. Min kiære Albinus, det bliver derved. Jeg har given Dem ud for min Fuldmægtig paa Skrømt, for at trække Frue Fradsenhielm lidt op med sin Protektion; men De skal blive det for Alvor. Spadseer kuns op paa Kontoiret, der skal vi tale nærmere om denne Sag.

(Albinus gaaer.)

Dalerm. Nu det skal De have Tak for, kiære Gievsen. Men hør, De maae endnu giøre mig en anden Tieneste, dersom jeg skal give Dem min Datter med Fornøielse. Seer De, den Skryder Pavst, som og har friet til hende, og som har villet skræmme mig til at giøre ham til min Svigerson, maae De endeligen spille et lille Puds, hvorved hans Feihed bliver blottet. Sandt at sige, jeg har overtalt ham til at komme ind til Dem i Dag og giøre Dem saa bange, at De skal lade Deres Kiærlighed fare. Han kommer nok i Eftermiddag.

Gievsen. Han skal være velkommen. Jeg skal spille en lille Komedie med ham, som jeg var tilfreds de alle kunde see paa: den vilde moere dem.

Dalerm. Ja jeg kan gierne være tilstede, siden jeg har giort Aftale med ham, at han skal prøve om han kan forbløffe Dem. — Men ikke han allene, den lumske Smørrüm, denne Sammensyer, som saa tidt har sat Ondt imellem os, den Mammeluk maae De ogsaa anføre paa een eller anden Maade, saa at hans nederdrægtige Hykleri og hans forræderske Oretuden engang kommer for Dagen.

Gievsen. Jo, jo, jeg har allerede lagt en Snare for ham, som han vist skal blive hængende i. Vel er han en Ræv, men een af de dummeste, som nogen Tiid har gaaet paa to Been.

Dalerm.

Dalerm. Det var brav. Lad mig jo vide, naar Mester Mikkel er i Fælden.

Gievsen. Endnu eet Ord. Min forrige Fuldmægtig elsker Hr. Mammonsens Broerdatter, den lille bruunsiede Lovise. Det er sandt, hun har et tusinde Ydigheder.

Mariane. Og til et tusind Ydigheder et tusind Daler. Det eene Tusinde er nok det andet værd.

Dalerm. Ja hun er i alle Betragtninger et godt Partie; men jeg har Aarsag at frygte, hun falder i en Mands Lod, som mindst fortiener hende. De kiender jo den Versmager Stricksen?

Gievsen. Ja, hvem kiender ikke ham? Det er en slet Karl, som bruger de faa Gaver han har paa den skammeligste Maade, enten til at hykle eller til at sværte. Han giør med een og samme Pen Lovtaler og Pasqviller. Hans Blekhorn er ligesom Sicilien: det lugter snart af Oranger og snart af Svovl.

Dalerm. Og ved denne forgiftige Tunge har han sat sig saa fast i min Søsters Ydest, at hun har lovet ham den uskyldige Lovises Haand.

Leonore. Det var Synd. Det maae De søge at hindre, ikke allene for Kiærslevs, men fornemmeligen ogsaa for den arme Piges Skyld.

Dalerm. Ja, Faderens Samtykke kunde jeg nok give dem Løfte paa.

Gievsen. Og Moderen skal i det mindste blive en uforsonlig Fiende af denne Skorpion. Jeg har faaet et lykkeligt Indfald. Knegten kan umueligen kiende den ny Fuldmægtig jeg har faaet i Kiærslevs Sted. Han er en Iyde, og han skal bruge sit Moders Maal ganske artig, til at ødelægge Geniemandens Kredit.

Dalerm. Men hvorledes?

Gievsen. Lad det være min Sag. Han skal gaae til Knegten og give sig ud for een af hans Familie, og under denne Maske udbede sig en Tieneste af ham: hvad

for een, det skal De nok erfare. Ved denne første Prøve kan jeg faae at see, hvad den gode Albinus duer til.

Dalerm. Jeg tør holde paa hans Haand.

Mariane. O! vær kun ikke saa vis paa Deres Sag. Man har vel før seet, at et stort Hoved har avlet — en stor Nathue.

(De gaae alle.)

Ende paa den første Akt.

Anden Akt.

Første Scene.

Okermann. Gievsen. Jesper (som bærer et bedækket Skilderie).

Gievsen.

Saa De har fulgt mit Raad?

Okermann. Ja, jeg tog Vidner paa at han erklærede, han fandt ikke den ringeste Lighed i Portraitet, og at han slet aldeles ikke holdt det for sit Billede. Efter han var gaaet, malte jeg i samme Vidners Overværelse Peryken og det øvrige over, som ikke hørte til hans vesne Physiognomie, og giorde en Hans Wurst af ham: og det gik desbedre an, da den gamle Nar havde udbedet sig at skildres med smilende Træk.

Jesper. Da har han ogsaa nok siddet for Dem en Morgen da han har snydt een, eller een er død fra sit Pant.

Gievsen. Hør, Jesper, du maae nok indføre et Ord imellem for dine Indfalds Skyld; men du maae ikke lyve paa Folk: stakkels Knipe laaner ikke paa Pant; han kan ikke: han har intet noget.

Jesper. Han? Nei, Herren maae forlade mig; det veed jeg bedre. Gid jeg havde saa vist en Otteskillings Qvaterne eller en god Tieneste, som han laaner paa Pant. Hans Kammer seer ud som en Marschandiserbod, ja han selv er et levende Assistentshuus. Han har altid saa mange Uhre, Ringe og andet saadant hos sig, som om han kunde været Hæler for alle de Tyve vi har havt i tre Aar; men han er dog saa gunstig og tar og imod Linnet og Gangklæder, paa Vilkaar, at han undertiden maae bære Pantet, at der ikke skal gaae Møl i det.

Gievsen. Det er snildt giort: derved sparer han sin egen Garderobbe.

Jesper. Om han har nogen. — Derfor seer man ham hver Dag i andre Klæder ligesom en udenlandsk Taskenspiller.

Oberm. Ja det gior han rigtig nok.

Jesper. Det artigste er, at han maae tage hvad der passer ham: og det giver da undertiden en Slags Huskumsnudsk af en Klædedragt. Forleden saae jeg ham i en grøn Frakke, med hvide Nankings Klæder under, til et Par gule Plydses Buxer og røde Silkestrømper. Hovedet prydede en graa Hat med rødt Baand, og en mørk Paryk, der stod saa majestætisk over Skuldrene, som en Tønde Steenkul i en Pram ved Knippelsbroe.

Gievsen. Men siden han er en Gnier, en Pantjøde, saa begriber jeg ikke hvad der kan bevæge ham til at lade sig skildre.

Oberm. Jeg faldt selv i Forundring derover: thi hans Gniervurenhed forlod ham ikke til det allersidste. Han tingede saalænge han kunde: og han tænkte endda at faae det en Rixdaler under Akkordten, naar han selv lagde Dugen til: og dertil meente han et gammelt Rullegardin kunde være godt nok.

Jesper. Naar Herren vil tillade mig at tale, saa skal jeg nok forklare Aarsagen.

Gievsen. Lad os høre da; men vær ikke for slem.

Jesper. Han er een af de skinhelligste Blodigler, som nogen Tid har laant paa Pant.

Gievsen. Det ligger til Professionen. Skinhellighed har altid været Skarnagtigheds Skiul, skiønt den ikke meere skiuler for oplyste Øine end et Fiskergarn.

Jesper. Ja, han er ikke allene en flittig Kirkegænger, der aldrig forsømmer en Præken, tydsk eller dansk, hvor der er brav Tillsb, og staaer midt paa Gulvet, at alle Folk kan see ham; men han har og ladet sig indlemme i et lille Selskab ved Volden, hvor endeel udvalgte Siæle kommer sammen i al Stilhed, og skifter

til

til at læse i Jacob Bøhm, og derefter spiser Rørag og holsteensk Sild, og raadfører sig med hverandre naar de er i Knibe.

Gievsen. Kiender du da ikke de andre fromme Christne, som samles der?

Jesper. Jo vist gior jeg. Der er Quetscher, den andægtige tydske Pebersvend, som klipper forgieldede Faar, men for at være vis paa Ulden, tar Skindet af dem: Patron, den gudfrygtige Haandværksmand, som skriver falske Regninger: Blidesoel, den altid sukkende Huuseier, som piller de gode gammeldags Grundsteene fra sin Naboenkes Huus og lægger under sit: Barbarius, den christelige Enkemand, som indbilder snart den ene, snart den anden, at de skal arve efter ham, og paa den Grund æder saa længe hos dem, til de bliver keed af ham og hans Testament: og den lange Ollegaard Pillebeen, som altid vender det Hvide af Øinene frem, som Søen i Blæst, og som putter Sølvskeer bort imod Fredagen, for ikke at betale Pigerne deres fulde Løn; men for alting Mutter Sauerkraut, som bortleier Sengeklæder og Smaapiger, og stikker i at græde naar hun tænker paa denne Verdens Daarligheder og seer Punschen ryge.

Gievsen. Men hvad gior alt dette til Portraitet?

Jesper. O! deraf kommer det altsammen. Mutter har Spekulation paa Knipe, og har bildt ham ind, at hun har en heel Hoben Penge at vente fra Ostindien, hvor en Broer af hende er død og har efterladt store Midler. Han er saadan en Tosse at han troer hende, og er bleven ganske forlibt. Hun har bedet ham om sit Portrait, og foræret ham hendes.

Gievsen. Det kan blive et Par som er hinanden værd. Vee dem de faaer imellem sig! Men hvad har De giort af hans Portrait, Hr. Okermann?

Okerm. Jeg har givet det en Marschandiser i Kommission; men han skal ikke sælge det under 20 Rigsdaler.

Gievsen. Det var ret. Jeg indestaaer Dem for Følgerne. Men hvad er det nu igien for et Arbeide De har der? Er De kommen til Fortred med det ogsaa? (Okermann tar Klædet af Skilderiet.) Jh! det er jo den rige Mammonsen.

Jesper. Nu har jeg aldrig seet noget meere ligt end det. Ah! hvem der kunde faae sin Kiæreste saaledes malet, at man kunde holde lidt Snak med hende, og synge hende noget for, og kysse sig mæt, saa kunde man endda give sig nogenlunde til Taals til man fik Originalen i sit Eie.

Okerm. Ja, alle siger det ligner ham: og Herr Mammonsen har selv været ganske fornøiet dermed. Men nu har en saakaldt Kiender indbildt ham, at det er slet ikke truffet. Denne selvgiorte Konstdommer roser sig af at han opmuntrer Geniet, og han nedbøier og undertrykker det saa meget som han kan. Han veed af ingen Middelvei: alting er enten herligt, ubetaleligt, guddommeligt, eller usselt, elendigt, under al Kritik.

Gievsen. Det sande Kiendemærke paa en Giæks Dom. Jeg kiender dette Orakel: det er Vakkerpoppe.

Okerm. Ja det er denne Spradebasse. Ulykkeligviis er jeg for stolt til at søge hans Protektion: og derfor søger han at skade mig hvor han kan.

Gievsen. Men har Mammonsen kunnet troe saadan en Dosmer? Han er jo dog en fornuftig Mand.

Okerm. Hvorfor ikke, naar han paastaaer at han har studeret Skilderkonstens Regler, naar han kan opramse en Mængde fremmede Ord om Skoler, Maneerer, Kolorit, Kiaro oskuro, og deslige, og for alting naar han har reist Udenlands?

Gievsen. Udenlands? Han har ikke været længere end til Travemynde, for at erfare om den Torsk, som falder der, virkeligen smager bedre end vor egen.

Okerm. Og hvad hans Læsning angaaer, saa laaner han nogle Journaler, og deraf lærer han om Morgenen saa mange Konstord, Navne og Kritiker, som han behøver den Dag at brillere med i Selskaber.

Giev-

Gievsen. Ja Munden løber paa ham som en Garnvinde, og han taler saa positiv, som om han docerede Geometrie. Ved denne Snakkefærdighed, denne Orakeltone, denne diktatoriske Mine bliver Mængden alt for let bedraget. Sandeligen, man gior Konster og Videnskaber en væsentlig Tieneste, naar man viser slige Genietyranners usle Rettigheder i deres heele Nøgenhed.

Oferm. Ganske sandt: og i denne Anledning —

Gievsen. Jeg veed hvad De vil sige. Vil De forandre Draperiet i en Hast, og give det Heele en Anseelse som det var ganske friſk malet, saa skal jeg skaffe Dem den største Satisfaktion. Gaae kuns hiem og gior som jeg beder Dem: De skal høre fra mig.

Oferm. Jeg begriber ikke Deres Hensigt, men jeg skal efterkomme Deres Raad paa Timen.

(Han og Jesper gaaer.)

Anden Scene.

Flink. Gievsen.

Gievsen. Naa, min kiære Rasmus Flink, hvort kan jeg tiene ham? Det er nok for hans Hosbond han vil tale med mig? Stakkels Mand maae vel igien til at stævne en Debitor?

Flink. Ja dem har han nok af; skulde han lade alle dem stævne, saa kunde han flye Øvrigheden nok at bestille. Men den Værste af dem allesammen er dog Slampampenfeldt. Hvad meener De han hittede paa sidst, da min Hosbond ikke vilde lade ham faae Kiød og saadant noget?

Gievsen. Jh! han lod ham vel bede til sig og klappede ham paa Skulderen, og sagde han saae Gud skee Lov ret vel ud; og at han havde ret en smuk og forstandig Kone og nogle deilige Børn; og at han haabede de vare alle vel hiemme; og hvorfor han aldrig giorde ham den Fornøielse at komme ud til ham og spise en god Boeuf a la mode af hans egen Bod?

Flink.

Flink. Nei, ved Snak og Karesser og saadant noget lader min Hosbond sig ikke meere fange. Og naar jeg engang bliver min egen, saa skal jeg heller ikke lade mig besnære af disse naadige Klap og saadant noget: min Kone skal sætte en krum Knappenaal i Trøien paa hver Skulder. Nei, det var et Paafund, som ikke Fanden kunde tage sig vaer for.

Gievsen. Hvorledes? Han tog dog vel ikke til — han forstaaer mig nok.

Flink. Jo mænd! det vilde jeg ikke raade ham at prøve ved min Hosbond eller mig. Det var vist den sidste Gang han havde taget saadant noget i sin Haand. Nei, saadant Traktament kan han maaskee byde en Haandværksmand og saadan nogen, der hverken har Mod eller Kræfter, og ikke veed hvor han skal tage fat paa; men en Slagter taaler min Siæl ikke saadan Konfekt, om det saa var af den bedste: dertil er han for god; og en Mand, som i Nødsfald kan holde en Stud, holder og sagte en Slampampenfeldt. Min Hosbond var altid i Stand til at sætte saadan en fiirskaaren Æder som han er til en Væg, saa han skulde kline fast som en Plakat.

Gievsen. Det vil jeg gierne troe. Men hvad var det da for et Paafund?

Flink. Det skal jeg sige Dem, Herr Gievsen. Seer De, en Dag da Slampampenfeldt skal have mange Fremmede og saadant noget, kommer Kokkepigen og vil have Kiød. Min Hosbond siger nei: de faaer ikke en Pialt førend een af de sex Aars Regninger er betalt: der var ingen Snak for. Nu, hos de Andre havde han alt for længe siden ingen Kredit mere havt: ingen Trakteur vilde betroe ham noget. Imidlertid kommer endeel af de Fremmede, som han havde buden, og han har ingen Mad til Dem. Hvad har han at bestille? Han kommer marserendes med dem til min Hosbond som vi sad endnu til Bords. Han kommer ind med alle de andre og siger: kiære Ven, siden han ikke vil lade os faae Mad hiemme, saa saaer vi at bede os til Giæst hos ham: thi

spise

spise maae vi dog, og saadant noget. Og dermed tar han en Stoel og sætter sig ved Siden af Madamen, og tar for sig af Retterne og saadant noget. De andre gjorde ligesom han: saa det saae ud til vi havde gaaet sulten fra Bordet, dersom Hosbond ikke havde saaet dem paa Døren ved at give dem saa meget Kiød som de vilde have.

Gievsen. Det var virkeligen et artigt Indfald nok for een Gang. Vil da nu hans Hosbond —

Flink. Nei, jeg kommer ikke paa hans Vegne: jeg vilde spørge Dem til Raads om noget for mig selv. Jeg er i Omstændigheder, som kan bringe mig til stor Ulykke. Kan De giette hvori de bestaaer?

Gievsen. Han er vel ikke kommen i Vilderede med sine Regnskabssager, saa han ikke kan giøre Rigtighed for de Penge, han har havt med paa sine Landreiser.

Flink. Naar har De hørt saadant noget om en Slagtersvend? Nei, saadanne Flauser veed jeg og mine Lige intet noget af. Og var det ikke andet end det, saa havde jeg vel ingen Nød: saa kunde jeg jo giøre som saa mange store Kloverter har giort. Nei, det er værre, langt værre.

Gievsen. Har han maaskee ladet sig hverve?

Flink. Nei, det er endnu værre: jeg er i Fare for at faae en Kone paa Halsen og saadant noget, som jeg ikke skiøtter om. De maae endeligen hielpe mig af med denne Dievel førend hun tar mig med Magt.

Gievsen. Jo! han seer nok ud til at lade sig tage med Magt.

Flink. Ja, en Karl eller to, tre skulde jeg nok holde fra Livet: jeg kan Gud skee Lov bruge mine Næver; men et Qvindfolk er noget ganske andet, naar hun har Øvrigheden paa sin Side og saadant noget. Der kan det ikke nytte at slaae fra sig.

Gievsen. Hvad Øvrighed kan tvinge ham til at tage den han ikke skiøtter om?

Flink.

Flink. Ulykken er jeg har forlovet mig med hende, og forpligtet mig til at ægte hende og saadant noget førend Michelsdag.

Gievsen. Og han forlover sig med den han ikke kan lide?

Flink. Ja dette er først kommen efter Forlovelsen: det er jo ikke saa underligt. Den meste Leede kommer jo først efter Giftermaal og saadant noget. Jeg kiender den der giorde saa megen Høitid af sin Kiæreste, som om hun var en Gudinde og saadant noget; men efter han har faaet hende, banker han hende som det kunde være en Dyne han havde ude at sole.

Gievsen. Hvor har han da ladet sig fange i denne Snare?

Flink. Det gik saadan til. Forleden St. Hansdag var jeg engang i Slingerød, da den rige Mads Vereboe blev begravet. Enken fik Lyst til mig og saadant noget, og jeg syntes og godt nok om hende, thi, sandt at sige, jeg havde en lille Snidser og saadant noget, og saa er jeg gierne lidt forlibt af mig og saadant noget. Hun fortælte mig, naar hun skiftede med sine Børn, saa havde hun reene 1500 Daler: og om hun vilde beholde Gaarden, saa var hun tient med en brav Karl og saadant noget. Kort sagt, jeg slog til, og reiste ud i Landet. Paa Hiemreisen fandt jeg hun havde giort alting rigtig: hun sørgede for jeg fik en Snur igien, og i denne Snur forlovede jeg mig med hende, som De kan see heraf. (Han siger ham et Papiir.) Men der varede ikke længe, førend jeg mærkede at hun er en Satan, en arrig Trold, og saadant noget, og jeg har siden faaet at vide, at hun er tørstig som en Svamp, og løs paa Traaden og saadant noget som en Ulykke, og at hun har taget Livet af alle sine tre Mænd. Den ene har hun ærgret ihiel, den anden har hun knupset og saadant noget saa han fik Blodspytning: og den tredie, som havde været Husar, en Karl paa 25 Aar, rød som en Rose, rund som en Rullepølse og saadant noget, havde hun reent forvandlet til en Løgtepæl, ja til et Pibefutteral og saadant noget. Det er

er ingen gode Tegn: jeg tar hende min Siæl ikke; før gaaer jeg til Nordamerika.

Gievsen. Men det var jo Synd om han vilde bedrage den stakkels Enke: og en brav Karl maae holde hvad han har lovet.

Flink. Det er sandt: og Rasmus Flink har endnu aldrig brudt sit Ord og saadant noget; men hun vil jo bedrage mig? Jeg havde aldrig gaaet hen og forlovet mig og saadant noget, dersom jeg ikke havde været beskienket: og det var hun Skyld i. Tilmed har hun giort sig rigere end hun er: hun har ikke meere end 500 Daler, og hun bildte mig ind hun havde femten og saadant noget. Hun har brugt det samme for at faae mig til Mand, som Hververne saa ofte bruger for at faae en Rekrut: Brændeviin og falske Løfter og saadant noget.

Gievsen. Ja, dersom hun har handlet saaledes imod ham, saa er hun heller ikke værd at han holder Ord. Mag kuns at hun kommer til mig, saa vil jeg forsøge om jeg kan faae ham fri.

Flink. Det kan skee om det var endnu i Dag: thi hun er i Byen.

Gievsen. Men han maae lade mig sige om ham hvad jeg vil: jeg maae giøre hende bange for ham.

Flink. Ja nok, det maae De gierne, naar De bare ikke siger om mig, at jeg er en Skielm, en Lurendreier, en Mammeluk, en Kujon, en Gniepind, en Krakeler, en Svirebroer, en Kluder, en doven Knegt og saadant noget: thi jeg er ingen af Deelene. I øvrigt maae De sige hvad De vil.

Gievsen. O! det er intet noget af alt det: sad mig kuns raade.

Flink. Hun skal komme i Eftermiddag. Slipper jeg vel ud af denne Historie, saa vil jeg være en Skielm om jeg nogen Tiid drikker en dobbelt Sobgen meere, saalænge der er Pige eller Enke og saadant noget i Nærheden. (Han gaaer.)

Tredie Scene.

Mariane. Gievsen.

Mariane. Jeg skal hilse: jeg fulgte ind med dem. Men min Broer, et stort Nyt! Jeg har seet den Officeer, som jeg har fortælt dig om, jeg blev bekiendt med i Fior, da jeg var over i Jylland.

Gievsen. Og som kom dette Uhrverk (han lægger sin Haand paa hendes Hierte) til at gaae lidt for fast, ikke?

Mariane. O! det havde alt begyndt at sagtne igien, men — kort sagt, han saae mig i Dalermans Vindue, og stod et Øieblik ganske henrykt; men fattede sig strax og hilste med den bedste Grace af Verden, og jeg neiede, men hvor dybt, det veed jeg selv ikke.

Gievsen. Ja nu faaer vi at see hvad Følger dette uventede Møde har: du veed det paa Theatret løber ud paa Giftermaal.

Mariane. Det tvivler jeg paa dette gior: vi mangler en Sultan.

Fierde Scene.

Jesper. Gievsen. Mariane.

Jesper. Her er den lystige Person uden for, som var forleden Vinter nogle Gange paa Theatret: først klædt som en Sommerfugl, og siden som et fællandsk Pattedyr. Da kaldte han sig Schrep, men nu siger han han hedder Piping.

Gievsen. Lad ham komme ind.

(Jesper gaaer.)

Femte Scene.

Piping. Gievsen. Mariane.

Piping (med Glasset i Haanden). Pardoner, Herr Gievsen — underdanigste Tiener, min søde Jomfrue (han

(han kysser hende paa Haanden) — at jeg inkommoderer Dem. Jeg har i dette Øieblik havt en Alteration over en Affront, den kruelleste, den sanglanteste Affront, som kan vederfare en Mand.

Mariane. En Affront, som kan vederfare en Mand, skulde være Dem vederfaren? Det er vist en Feiltagelse, Hr. Piping.

Piping. Paa min Ære, det er ingen Meprise. Heele Staden siger der er mig, mig der er meent. See her (han tar et Papiir op) behag og læs disse Vers, og sig saa, hvem der er meent i denne Pasqvil.

Gievsen (læser).

At Firfips, som sin Moders Søn,
Ei hører til det andet Kiøn,
Og at der nok maae Aarsag være,
Hvorfor den Glut tør Buxer bære,
Det vil jeg troe,
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.
Men at man deraf slutte kan,
Den Pog i sin Tid blier en Mand,
En Mand som kunde Landet gavne,
Og værd en Hustrue at omfavne,
Det troer jeg ei,
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei!

Piping. Er det ikke den malicieuseste Pasqvil, man nogen Tiid har hørt?

Mariane. Det kan jeg ikke sige. Man spaaer Dem en bestandig Ungdom; det vilde mange andre ønske sig. Desuden har vi saa mange af slige altid grønne Firfipser, at De ikke har nødig at regne det Dem allene til.

Gievsen. O! det første Vers gaaer nok an; men lad os høre videre.

At Firfips med sit Snakketøi
Giør i Parterret megen Støi,
Nu brøler som en bunden Bede,
Nu hisser som en Gaas i Vrede,
Det vil jeg troe,
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe!
Men at den Stakkel meere veed
Af theatralsk Fuldkommenhed,
Af Spil og Sprog, og Sang og Noder,
End andre Giæs og Faareho'der,
Det troer jeg ei,
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Piping. Nu, hvad siger De? Bør jeg ikke giøre Anstalter, for at faae at vide hvem Forfatteren er?

Gievsen. O intet! disse Vers kommer Dem jo intet meere ved, end saa mange andre, der er i samme Omstændigheder som De. Der er for nærværende Tiid 99 saadanne Firfipser i Kiøbenhavn: og der bliver alt fleere og fleere af dem: thi Smaadyr har altid den meste Yngel. De behøver altsaa ikke at tage sig disse Vers meere nær end andre. Men vil De ikke give Folk Anledning til at giette paa Dem, saa er det bedste De kan giøre, at De enten ikke kommer meere paa Komedie, eller holder sig der ganske stille.

Piping. Men jeg veed, parbleu! at det gielder mig. Jeg har havt følelige Prøver derpaa. Seer De, jeg staaer sidst i Parterret og seer Balletten — den — den — Jh mon Dieu! jeg kan i Dag slet ikke huse — nu det kan være det samme. Da nu denne — denne — De veed, denne — Jh! Navnet svæver mig paa Tungen, denne — dog jeg kommer nok paa hende siden — da hun dandser, saa giver de dem til at klappe, som de var bandsatte. Jeg nægter ikke, hun har Talent, og var det bare ikke hende, saa fortiente hun at encouragered.

ragerer. Men jeg kan ikke lide hende: og det er nok. Jeg veed ikke selv ret hvorfor; men jeg kan ikke lide hende, partout ikke; og det er ganske insupportable for mig at høre, hun faaer Applaudissemens. Da nu de andre klapper, giver jeg mig til at hisse alt hvad jeg kan: jeg og en frisk Fyr af en Skriverdreng. Een af disse Klappere har den Impertinence og viser mig i Øret: min lille Mosie, dersom han ikke lader være at hisse naar Folk klapper, saa faaer han min Siæl Klap uden for, saa det skal ryste i hans Pande, ifald der er noget i den. Han talte noget om Drengestreger, og Spyttegisge og Matto i Gnavposen og deslige; men jeg værdigede ham ikke saa meget som at svare paa hans Sottiser.

Mariane. Det var philosophisk giort.

Piping. Ja, jeg har overalt megen Philosophie i saadanne Begivenheder. Men nu skal De høre. Efter Komedien gaaer jeg hen at spise hos — hos — hos — Forunderligt, at jeg kan være saa glemsom! — Nok, som jeg kommer ind i Stuen, springer den grove Tølper op fra Bordet, taer mig for det heele Selskabs Øine ved Næsen, snoer mig et Par gange omkring, lukker Døren op og sparker mig ud, med de impertinente Ord: en anden gang kom igien, du Græshoppe, og his, naar andre klapper.

Gievsen. Og hvad giorde De ved ham? Slog De ham ikke paa Øret?

Piping. Nei, jeg stod en Tiidlang gandske etourdi i Porten, til Blodet havde stillet sig: thi han tog paa Næsen, som det kunde været en trang Klokkestreng. Omsider gik jeg hiem, for at overlægge hvad der var ved denne Sag at giøre. Jeg har endeligen besluttet, at raadføre mig med en habil Jurist. Hvad raader De mig til?

Gievsen. Sandt at sige, har De ikke hævnet denne Affront strax paa Stedet, saa er De nu ved alle Leiligheder den samme Skiebne underkastet. Deres Næse er aldrig meere sikker paa offentlige Steder: enhver vil ringe den Klokke, endog for Løiers Skyld. Det bedste

De kan gjøre er altsaa, at De altid fører en Pomadekrukke hos Dem naar De gaaer ud, for at kunne smøre Næsen hver gang De vover Dem paa offentlige Steder, at Fingrene glider af, naar een vil ringe.

Piping. Jeg seer nok, De vil turlupinere mig. Jeg faaer at raadføre mig paa andre Steder. Underdanige Tiener!

(Han gaaer).

Mariane. Det var at ønske, at alle de unge Herrer, alle de Kaalorme i Klæder og Kaalhoveder i Forstand, som opkaster sig til Dommere, bleve saaledes salarerede.

Siette Scene.

Jesper. Gievsen. Mariane.

Jesper. Der er den gamle Mand igien, som loserer her i Gaden. Han seer saa forskrækket ud, som om hans heele Pantkammer var bleven udplyndret, eller som der var kommen Jordskielv imellem Aktierne.

Gievsen. Det er nok i Anledning af Skilderiet han kommer. Bed ham komme ind.

(Jesper gaaer.)

Syvende Scene.

Knipe. Gievsen. Mariane.

Knipe. Kiære Hr. Gievsen, denne syndige Skilderer, denne Dievels Karl, Okerman, har spillet mig et forbandet Puds, som han burde faae en Ulykke for; Gud forlade mig, jeg ønsker min Medchristen saa ilde! Men naar De allene vidste, hvor dette Satans Menneske — forlade mig! — har prostitueret mig, saa vilde De tilstaae, at han bør straffes paa det strengeste: og jeg skal heller ikke hvile, førend jeg har hævnet mig paa ham, for min Ære's Skyld; thi naar den ikke var torteret, saa vilde jeg tilgive ham det som en Christen. Tænk engang, en Mand af min Alder, en Mand, som agtes

og

og æres af saa mange smukke og christelige Folk, maae staae der afskildret som et Spektakel for alle Mennesker. Der stimler de sammen og gaber, og den eene raaber til den anden: kom hid, her skal du see den gamle Knipe i Arlikinsklæer! See hvor det ligner ham! Det skader ham min Siæl ikke! — forlade mig, jeg taer de slemme Eder i min Mund! Nu kommer jeg til Dem, og vil bede Dem at raade og veilede mig i denne Sag, at jeg ikke forseer mig i Formaliteterne.

Gievsen. Jeg veed heele Historien. Men ligner denne Harlequin Dem ogsaa? Har De selv seet det?

Knipe. Ja min Siæl har jeg seet det! forlade mig, jeg bander saa fælt! Det ligner mig alt for meget, det er Ulykken: al Verden kiender mig strax; han har aldrig troffen een bedre. Gid han faae baade Last og Skam saa sandt! — O jeg arme Menneske, hvor jeg forsynder mig i Dag for hans Skyld! —

Gievsen. Hør min gode Hr. Knipe, der er intet andet ved Sagen at giøre, end at kiøbe Skilderiet førend der melder sig en anden. De er selv Skyld i denne Tort De lider: De har nægtet at det lignede Dem, for at nøde Konstneren til at overlade Dem det for en Slik. De kommer nu ingen Vei meere med ham: han har taget alt for gode Prækautioner. Skynd sig, medens det er Tiid endnu. Hos os er man alt for begierlig efter at see og eie det som kan pine en Medborger.

Knipe. Jeg ulykkalige Mand! jeg troer jeg faaer at følge Deres Raad. Men jeg vil dog først springe hen og see, jeg kan overtale nogle faa christelige Venner til at antage sig denne Sag, og lette Byrden for mig.

Gievsen. Lad det ikke komme derpaa an; kiøb først Harlequinen og sælg den siden. Gaae, gaae.

(Knipe gaaer.)

Ottende Scene.

Jesper. Gievsen. Mariane.

Jesper. Her er een af de smaa Negotianter, der stod for en Tiid siden som Forpragere foran paa Børsen

og spurgte: haben sie Aktien? og som solgte og kiøbte mange tusinde, uden at eie 15 Mark.

Gievsen. Lad ham komme ind.

(Jesper gaaer.)

Niende Scene.

Ascher Berlepsch. Gievsen. Mariane.

Gievsen. See god Morgen, min gode Ascher Berlepsch; hvori kan jeg tiene ham? Med Aktier kan det ikke være: han veed, jeg hverken kiøber eller sælger den Slags Vare.

Ascher. Jo, jo! der geer De ogsaa ret i: det er en farlig Negotie; man kan sige derom, som det tidske Ordsprog: zuletzt kömts artig. Nei, jeg kommer i en heel anden Anledning, nemlig først og for alting at gratulere til Deres forestaaende Brillup —

Gievsen. Hvilket Bryllup? Med hvem?

Ascher. Jh! med Freken Dalerman her næst ved. De har jo faaet Lefte i Morges allerede.

Mariane. Men hvor har han opsnappet dette Nyt?

Ascher. Nu! De veed dog vel der er ingen Ting, som er passeret eller skal passere, som vi ikke skulde erfare allerførst: især hvad Handel og Pengesager angaaer. Hvem der behøver Penge, og hvem der eier Penge, det maae vi sege at vide paa Fingrene: det er jo en Jødes Levebred og Neringsvei.

Mariane. Nei, min gode Ascher, det er kuns saadanne Jøder som han og hans Lige, der giør sligt til en Næringsvei. Den bedre Deel af jeres Nation behøver ikke at holde Spioner: de Christne kommer nok af sig selv. Desuden behøver de fleeste af dem ikke engang at bekymre sig om hvem der er i Pengetrang: de sætter deres Midler i Handel og Fabriker, Vexellering, Aktier og Bodmerie.

Gievsen. Ganske sandt: han og fleere saadanne Personer, som har med den rette jødiske Nation inter-

fælles

fælles end Skiægget, Sproget og Synagogen, ere intet andet end Støvere og Handtlangere for de christne Jøder: det disse ikke forstaaer eller skammer sig ved at udføre, det kiøber de gierne en fattig Jøde til: han maae spekulere og trælle for dem for en ringe Profit.

Ascher. Jo vel, en ringe Profit. Vi har Navn og de har Gavn, som Ordsproget siger.

Mariane. Ja, der er de fromme Christne og følsomme Menneskevenner, der bruger en fattig Jøde ligesom Abekatten i Florents brugte Kattens Poter til at tage stegte Kastanier udaf Panden: og naar det bliver for heedt for dem, saa slipper de ham.

Gievsen. Og paa denne Maade gaaer saa mange slette Streger paa Jødernes Regning. Naar de allene kan faae en Jøde i Leedtog med dem, saa har de ingen Nød: saa maae han allene bære Skylden.

Ascher. Ak, Herren og Jomfruen taler den reene Sandhed: men hvad kan det nytte? Man vil ikke heere den.

Mariane. Hvad kan det nytte? I vil ikke have det bedre. Hvorfor bliver I ikke engang klog og skiøtter jer selv, og vogter jer for de Blodhunde?

Ascher. Jo, jo! brændt Barn skier Ilden, siger Ordsproget; men vi kan ikke lade være: Profiten frister.

Gievsen. Det er da nok ogsaa Profiten der fører ham til mig i Dag?

Ascher. Jo, jeg kunde maaskee geere Dem en Tieneste. Seer De, naar man bliver forlovet med en Person af Stand og Midler, saa skal man dog geere smukke Presangs. Og dertil bruger De — De forstaaer mig nok.

Gievsen. Men han handler jo ikke med Galanterievare.

Ascher. O nei, jeg er ingen af de Store iblandt vore Folk: saa lykkelig er jeg ikke, at jeg kan begynde saadan en Handel.

Mariane. O! den Lykke skulde han ikke misunde Andre. Ved den Handel er alt for meget stort: stort Udlæg, stor Risiko, og det som er det Værste, store Debitorer.

Ascher. Herr Gievsen er ogsaa meere tient med reede Penge end med Pretiosa paa Kredit. Naar De har Kontanter, saa kan De selv sege ud, og De faaer bedre Kieb: baar Geld das lacht, siger det tidske Ordsprog. Jeg tænker altsaa en 500 Daler kunde komme godt tilpas. De er i hele Bien bekiendt for en uegennittig Advokat, og kan altsaa neppe have oplagt noget af Betidenhed. Og at blotte sig strax for Svigerfaeren, det er ikke raadeligt. Nei, naar man frier til en riig Pige, saa maae man heller skride en Smule.

Gievsen. Ganske rigtig: saa maae man dølge sin Gield, og søge nye Kreditorer for at slaae de Gamle Plaster paa Munden. Men har han da de 500 Rdlr. hos sig?

Ascher. Jo mænd! Hvor skulde en fattig Mand som jeg komme til saa mange Penge? Nei, jeg har dem ikke; men jeg kan nok forskaffe Dem denne lille Sum endnu i Eftermiddag imod en skikkelig Douceer.

Gievsen. Og paa hvad Maade?

Ascher. Jeg veed en Kiebmand, som vil opgive Handelen og skille sig ved sine Vare jo feer jo heller. Han vil overlade Dem en Quantitæt Silketeier efter denne Specifikation (han flyer Gievsen et Papier) for 1000 Rdlr.

Gievsen. Hvorledes? 1000 Rdlr., og der er maaskee ikke Værdie for det Halve?

Ascher. Jo, jo! det er ganske billigt; Manden vil give Dem 3 Maaneder Kredit.

Mariane. Og hvad skulde han med de Silketeier? Er det de rede Penge han vilde forskaffe ham?

Ascher. Jo, jo! han skal faae rede Penge: jeg skal nok holde hvad jeg har lovet. Jeg er vel kuns en fattig Mand, men mit Ord kan De bigge paa som paa en

en Klippe. Seer De, jeg veed en anden Mand, som vil kiøbe Dem disse Silketeier strax af igien for 500 Rdlr. kontante Penge.

Mariane. Jh! det var et smukt Kiøbmandskab! Det var jo 500 Rdlr. reent Tab?

Ascher. Da er det en Maade at komme til Penge, som mange smukke Folk bruger. At kiøbe Vare paa Auktion paa Puf, og sælge dem langt under Prisen for rede Penge, det er den samme Negotie.

Gievsen. Ascher, jeg har nok Lyst til disse 500 Daler. See til at han kan faae dem herhid begge to i Eftermiddag; men forsøm det ikke.

Ascher. Nei, nei! ved saadan en Handel maae man smedde Jernet mens det er varmt, som Ordsproget siger. (Han gaaer).

Mariane. Du vil vel aldrig indlade dig i denne Sag for Alvor?

Gievsen. Jeg veed nok hvor langt jeg skal gaae for Alvor; men dette Rovdyr maae jeg have opjaget.

Tiende Scene.

Jesper. Gievsen. Mariane.

Jesper. Her er den gamle Pantjøde igien: han seer ud som en fuld Kielling, Drengene har fulgt hiem.

Gievsen. Lad ham komme ind. (Jesper gaaer.) Naar han nu kommer igien med sin uretfærdige Proces, med sine lognagtige Forsikkringer om Fattigdom og saadant, saa skal jeg giøre ham keed af at overløbe mig.

(Han tar fat paa et Papiir og staaer som han læser.)

Ellevte Scene.

Knipe. Gievsen. Mariane.

Knipe. Nu, Herr Gievsen, jeg har kiøbt mit Portrait. Det kostede mig 21 Rdlr., thi jeg maatte byde en Grinebider over, som og vilde havt det. Den Snyder giorde det viist kuns af Skarnagtighed.

Mariane. Siig ikke det: her er de Personer, som kisber allehaande forbudne Skrifter, Kaaberstik og deslige, ligesom de kunde samle paa et Naturaliekabinet af forgiftige Dyr.

Knipe. Men hvad jeg havde en Ulykke at komme hiem, for alle de der hyede og peeb og kastede efter mig! Men nu maae jeg raadføre mig med Dem om min Sag. Jeg hører min Kontrapart er kommen til Byen og vil lade mig stævne.

Gievsen (som læsende). Saa? Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Mariane (sagte). Nu forstaaer jeg dig, min Broer. Jeg skal hielpe dig.

Knipe. Ja det kan De gierne troe det har sin Rigtighed. Nu kommer det an paa, om jeg kan holde det ud med dem; thi Gud veed jeg er en fattig Mand: min salig Kone har sat alting overstyr.

Mariane. Alting overstyr? Det troer jeg ei;
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Knipe. Ja Gud forlade hende saa sandt, som hun har ødt al den Deel hun eiede og havde. Det er sandt, hun havde skionne Midler da jeg fik hende.

Gievsen. Havde hun dog? Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Knipe (grædende). Men jeg har ogsaa været hende en god Mand, en øm og kiærlig Ægtefælle, saadan som det sømmer en Christen.

Mariane. En Christen? Det troer jeg ei;
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Knipe. Hvorfor holder De det for en Umueligheed? Mine Kontraparter har udspredt, at jeg har stukket alting tilside og ladet hende mangle det Nødvendige, saa

saa at hun er kreperet af Sult, fordi hun ikke vilde giøre Testamente.

Gievsen. Hun vilde ikke? Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Knipe. Ja hvem der kiender Verden, veed og hvor langt Ondskab og Skarnagtighed kan gaae. Nei, jeg har altid handlet som en brav Mand og som en Christen imod hende. Det var af bare Godhed at jeg lod hende selv raade over sine Midler: og jeg brød mig overalt ikke om slige Huussager. Min Lyst var at sidde hiemme og læse Guds Ord; men derover har hun ogsaa feiet alting reent ud, tildeels i Tallotteriet, tildeels i det kiære Klare, saa at der blev intet noget tilbage at giøre Testamente for.

Mariane. Intet tilbage? Det troer jeg ei;
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Knipe (for sig). Men hvad Fanden vil det sige? De skifter til at svare, og De taler heele Veien paa Vers? Mon De vil giøre Nar af mig? (høit) Kiære Herr Gievsen, lad os tale alvorlig. Der var intet noget efter min salig Kone, og nu kommer alligevel hendes Søstersøn og vil have mig til at deele med ham, og paastaaer, jeg skal give ham det Halve af Boet, heele 10000 Rdlr., som han vil bevise hun har bragt i mit Huus.

Gievsen. Det halve af Boet? Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Knipe (sagte). Plager ikke Fanden ham med hans Riim. (høit) O lad dog det Narrerie fare, og svar mig paa et Spørsmaal. Kan det slet ikke komme mig til Nytte i denne Sag, at vi har havt et Barn sammen i vor korte Ægtestand, endskiønt det er dødt førend Moderen?

Mariane. Saa er Deres salig Kone virkeligen kommen i Barselseng i den Tiid De havde hende?

Det

Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Gievsen. Men var dette Barn ogsaa Deres eget?

Knipe. Hvilket Spørgsmaal! Jo vist var det mit eget; og hvorfor skulde det ikke været mit eget? Ja gid jeg var saa vis paa at vinde min Sag, som Barnet var mit eget.

Gievsen. Deres eget? Det troer jeg ei;
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Knipe. Hvorledes? Saadant noget tør De byde mig? Jeg kommer her for at konsulere Dem, og de prostituerer mig? Tænker De, jeg skal ikke nok finde en anden Prokurator, som gierne vil føre min Sag?

Mariane. Som vil føre Deres Sag? Det vil jeg troe;
Jo, jo!
Hvad mueligt er, det vil jeg troe.

Knipe. Det vil jeg troe, det vil jeg troe. Men enten De troer det eller ikke, saa skal jeg nok faae Ret. Jeg skal vinde min Sag til Trods for Dem.

Gievsen. Vinde Deres Sag? Det troer jeg ei;
Nei, nei!
Umueligheder troer jeg ei.

Knipe. O! jeg vil ikke svare Dem meere paa Deres forbandede Vers. (Han gaaer).

Mariane. Men vil han ikke bringe dig i Udraab, at du gior Nar af dine Klienter?

Gievsen. O! enhver vil strax lære at kiende ham, og see at han vil bedrage sine lovlige Medarvinger og snyde dem for 10000 Rdlr. Saadan en Karl fornærmer mig ved at troe, jeg vil befatte mig med hans skidne Sag.

Tolvte Scene.

Jesper. Gievsen. Mariane.

Jesper. Her er een af de lærde Favnesættere fra Aabenraa og vilde tale med Herren.

Mariane. Hvad er det nu igien for en Karakter?

Gievsen. Jeg forstaaer ham: det er nok en Poet.

Mariane. Men hvad for en Poet: thi nu har vi allehaande, baade danske og udanske.

Jesper. Denne er saa mænd en god ærlig dansk Versemager af gammeldags Sort. Jeg kiender hans Vers strax. Han rider altid enten paa sin Musa eller paa sin Geist, og snakker til dem som en holsteensk Vognmand til sine Heste: i Liigvers holder han et Pokkers Huus med Døden: i Bryllupsvers springer han omkring med Dyder og Graser, som det kunde være paa en Dandsebod: og hans Vers er ikke saa stumpede som de nye; nei, det er godt storslaget Brænde: de kalder dem Abelkathriner.

Mariane. Nu, hvad hedder han da?

Jesper. Det er saamænd Magister Smørriim.

Gievsen. O! det var godt han kom. Gaae, Søster, og bed ham komme ind, men lad os blive allene.

(Mariane og Jesper gaaer. Gievsen lægger noget tilrette paa sit Skriverbord.)

Trettende Scene.

Smørriim. Gievsen.

Smørriim. Underdanige Tiener, min ædle Velynder: jeg hører De har noget at befale, og jeg har tilige at aabenbare Dem en Hemmelighed —

Gievsen. Nu skal jeg strax tale med Dem; tillad allene at jeg giver et Øieblik op paa Kontoiret.

(Han gaaer.)

Smørr. O! jeg beer De vil bruge Deres Frihed.

(Han springer hen til Skriverbordet og raaber i Papirerne.)

Han

Han puttede noget bort! Skulde her ikke være lidt at fiske: noget, som jeg kunde berette paa behørige Steder? Hvad er dette? (Han tager et halv begyndt Brev op og læser.) "Underdanigst Pro Memoria. Indlagte Anmerkninger over Hr. Mammonsens pligtstridige Forhold i Henseende til Leverancen, som hidtil er bleven skiult, skulde jeg ikke fordriste mig underdanigst at insinuere til høiere Eftertanke, dersom jeg ikke torde haabe at den forhadte Anseelse af en Angiver" Længere er han ikke kommen. Nu, det var en Opdagelse over alle Opdagelser. Min gode Gievsen, du er da en lumsk Forræder, en hemmelig Angiver, og det imod saadan en Karl som Mammonsen! Hvilken Tieneste jeg nu kan giøre denne! Men det artigste er, at de ellers har været de bedste Venner: en Orestes og Pylades. Nu saaer da ogsaa denne Alliance en Ende. Og her er nok det rare Dokument, som skal følge med. (Han tar en forseglet Pakke op og læser Udskriften.) "Dokumenter angaaende K. M." — O herligt! herligt! men lad mig lægge det hen igien. (Han gaaer fra Bordet.) Naar jeg nu kuns var sluppen fra ham igien, at jeg kunde komme til Kiøbmanden.

Fiortende Scene.

Gievsen. Mariane. Smørriim.

Gievsen. Nu, min Bedste, hvad har De at aabenbare mig?

Smørr. O! jeg har glemt et Papiir, et Dokument, som hører til Sagen.

Gievsen. Det behøves ikke. Det er jo dog vel kuns noget Nyt: en hiistoire scandaleuse og saadant.

Smørr. Det er sandt; men jeg har et autentisk Beviis til des større Stadfæstelse, og det maae jeg gaae hiem efter.

Mariane. Ja det var at ønske, at alle de, der løber omkring og fortæller Anekdoter og udstrøer Rygter, havde autentiske Dokumenter eller Notarialbeviis at fremlægge. Naar det blev paalagt, at ingen maatte under-

underholde Selskaber med Nyheder uden at kunne opvise troværdige Attester eller fidimerede Kopier, saa vilde Byesladder og Skumlerie snart faae en Ende.

Smørr. Ganske sandt. Tillad derfor, at jeg gaaer for at overbevitise Dem.

Gievsen. Nei, De maae ikke gaae førend jeg har fortælt Dem, hvorfor jeg har sendt Bud efter Dem. Jeg veed De er en Ven af Mammonsens Huus, og bevidner Familien Deres Deeltagning i hver en Sorrig og Glæde. Har De ikke været henne at kondolere til det bedrøvelige Dødsfald de har havt der i Nat?

Smørr. Nei jeg har sandeligen ikke; men jeg takker Dem ærbødigst for denne Efterretning. Det er ganske vist den lille Frøken, som saa længe har havt Kighoste. Jeg bør ikke forsømme min Skyldighed. Tillad at jeg rekommenderer mig. (Han gaaer hastig.)

Gievsen. Han er falden i begge Snarer: han skal i Dag baade gjøre sig latterlig og forhadt.

Mariane. Men hvad er det for et Dødsfald i Mammonsens Familie?

Gievsen. Det er Urgele, den gamle Abekat.

Mariane. O excellent! Nu tar han ganske vist derhen i fuld Stads og aflægger sin Kondolents. O! den Komedie maae jeg see: naar vi allene kommer Tids nok.

Gievsen. Nei, troe mig han løber først hiem og fører sig sine Pontifikalier. Han spiser heller sin Mad uden Brød, end han skulde kondolere i affarvede Klæer.

Mariane. For en Sikkerheds Skyld lad os dog tage derhen jo før jo heller. At blotte en nedrig Hykler, det er ligesaa behageligt som en Rævejagt.

(De gaaer.)

Ende paa den Anden Akt.

Tredie Akt.

Skuepladsen forestiller Strickiens Værelser.

Første Scene.

Albinus (med den høire Haand i Bandage). Strickſen.

Strickſen.

Jeg havde aldrig tænkt jeg havde saa nær Slægt i Jylland. Min Faer havde vel en Fætter, men han skal være gaaen til Vestindien.

Albinus (i den jydske Udtale). Ganske rigtig: det er netop min Far. Han har været der endeel Aar; men imidler er han kommen til Jylland og har kiøbt sig en lille Gaard. Men vi kan tale meere derom siden. Lad mig nu fortælle Fætter heele Sagen. Jeg har forlovet mig i Jylland med en lille Pige, som hedder Loviſe Mammonſen.

Strickſen. Loviſe Mammonſen? Forunderligt! Er der ogsaa en Loviſe Mammonſen i Jylland?

Albinus. Ja der er saamænd.

Strickſen. Nu det er artigt! der er en særdeles Lighed imellem os to. Jeg elsker ligeledes en Loviſe Mammonſen. Men hun er hos en Farbroer.

Albinus. Den anden min Troe ligesaa. Nu det er kurios. Seer han Fallille, denne lille Piges Faster, eller rettere hendes Farbroers Kone, er en Rasmus; og om Manden ikke har et Par Gevither med atten Ender, som en gammel Hiort, saa er det ikke hendes Skyld.

Strickſen. Ha! ha! ha! Fætter er vittig. — Nei, det kan man dog ikke sige om min Loviſes Tante.

Albi-

Albinus. Men det værste er, Pigen har intet noget, og den heele Familie er saa fattig som Kirkerotter.

Strickſen. See det er atter noget ganske andet.

Albinus. Men desuagtet holdt Kiellingen Næsen saa høit, og vilde ikke lide jeg friede til Pigen, indtil jeg er kommen til Kiøbenhavn, og hun kan skiønne der vil blive noget Stort af mig.

Strickſen. Ha! ha! ha! Han behøver ikke først at blive noget stort, Fætter: han er det allerede. Ha! ha! ha!

Albinus. Jeg synes det samme. Sandt at sige, jeg har faaet de Tanker at frie til min Principals Søster, thi hun holder min Siæl allerede en Klat af mig. I Søndags, da jeg spiiste ved Bordet, vendte hun aldrig sine Øine fra mig, og hun kaldte mig vel ti gange min kiære Musse Albinus.

Strickſen. Albinus? Jeg tænkte han hedte Strickſen?

Albinus (med en Grimaſe, som een der har fortalt sig). Det gior jeg ogsaa; men Albinus er mit Dobenavn. Og heraf kan han see, Fallile, hvor familiær hun gior sig med mig, at hun endog kalder mig ved mit Dobenavn.

Strickſen. Men gior hun ikke lidt Nar af ham, Fætter?

Albinus. Ja jeg var tilfreds hun giorde, Fallil. Lad en Pige kuns først giøre Nar af et Mandfolk, saa skal han tilsidst nok giøre Nar af hende. Med Elskov og med Ild, sagde salig Moer, maae man ikke spøge.

Strickſen. Men tænker han, saadan en Mand som Tinglev vil give sin Søster til en slet og ret Skriverkarl?

Albinus. O! hvor mangen en Skriverdreng har ikke faaet sin Hosbonds Datter? Og naar han ikke vil med det Gode, saa gior jeg min Troe hvad saa mange andre har giort, og saa maae han takke Gud til, at jeg

vil tage hende. Saa maae han vel hielpe mig til at faae Brød, naar jeg først har faaet Suul.

Stricksen. Ja tag sig kuns vaer for Halsbrynde efter den Suul, Fætter. Men lad os høre hvori jeg kan tiene ham.

Albinus. Seer han, Fallille, jeg vilde gierne give Tøsen i Jylland Afskeed, og lade hende vide hun maae ikke meere tænke paa mig. Og saa vilde jeg gierne give hendes hovmodige flanevurne Faster nogle dygtige Skoser. Jeg kan ikke føre det saa godt i Pennen: en Stævning og andre Dokumenter kan jeg nok opsætte, men saadant noget satyrisk er endnu for høit for mig. Endskiønt jeg skal snart lære, nu jeg er kommen ind i den kritiske Klub.

Stricksen. Fanden heller!

Albinus. Ja jeg er saa mænd bleven indvoteret, Farlille, med 17 Pibestilker imod 5 Propper.

Stricksen. Jh! jeg gratulerer. Hvad tar I jer for i denne Klub?

Albinus. Vi kritiserer de nye Bøger, som udkommer, alle Ugeblade, og de Vers som staaer i Adresaviisen.

Stricksen. Nu, saa har I ogsaa nok at bestille.

Albinus. Nei, vi giør det min Troe ganske kort. Det er vedtaget, at al den Deel, som ingen Medlem af vor egen Klub har skreven, skal være Pørevelling og Snavs; det skal ikke være værd at læses, og maae ikke bedømmes i Klubben, under Mulkt af en heel Bolle.

Stricksen. Men hvorpaa kan I da kiende jeres egne Medlemmers Arbeide?

Albinus. Vi har vort eget Mærke, som vi sætter paa vore Vers, ligesom paa Stutterieheste.

Stricksen. Og dette Mærke er? —

Albinus. Tre Streger eller et Ha! i hver Linie. Men hillemænd! Tiden gaaer hen, og jeg skulde have et lille Brev til Tøsen.

Strick-

Strickſen. Sæt ſig ned da, ſaa vil jeg ſige ham til.

Albinus. Nei, jeg kan min Troe ikke røre mine Fingre, Fallille: jeg ligger under Bartſkærens Haand. Fætter maae ſelv være ſaa god og ſkrive de Par Ord for mig. Jeg ſkal bede Fætter forſmaaer ikke diſſe ſex gamle Kroner. (Han giver ham Penge.)

Strickſen. Jeg faaer da vel at hielpe ham. Men er vi og ſikker? (Han ſætter ſig ved Skriverbordet.)

Albinus. Ja vi er, min Troe: de ſelv er taget ud. Men hus nu, Fallille, Fasteren maae have ſin Deel, ſaa at Kiellingen bliver biſter, og forbyder Pigen at ſkrive mig til meere.

Strickſen. Lad mig kuns raade. (For ſig) Men jeg har ſaadanne Ahnelſer: ſkulde alt dette kuns gaae rigtig til? (Høit) For viſſe Aarſagers Skyld burde jeg dog forſt ſee et Brev fra denne lille Pige. Hun har dog vel ſkreven ham til?

Albinus. Det forſtaaer ſig. Her er det ſidſte Brev, Fallille, ſom jeg fik med Skipper Rasmus Tjæring.

Strickſen (læſer høit). "Allerkiæreſte og ſødeſte Ven. Med denne gode Leilighed kan jeg lade min bedſte lille Ven vide, at det nu tegner meere og meere, ligeſom det var Guds Villie, at vor dydige Kiærlighed og taalmodige Lidelſe eengang ſkal belønnes. Min Faſter bifalder nu den Godhed, vi bær til hverandre. (Han læſer et Øieblik ſagte og ſiden høit.) Loviſe Mammonſen. Wiborg — (For ſig) Det er hverken hendes Haand eller hendes Skrivemaaade. (Høit) Nu ſkal han høre. (Han ſkriver og læſer fra Tiid til Tid) Høiſtærede Jomfrue. Jo meere jeg eftertænker Deres Tantes Godhed — jo meere betænkeligt finder jeg det — at føre mig den til Nytte — med mindre hun vil tillade, at vi tage Afſkeed fra hende for beſtandig — For en ung Kone vilde den uordentlige Levemaade, ſom Frue Mammonſen fører, og den uforſigtige Omgængelſe, ſom hun finder ſaa megen Behag i, være et ſlet Exempel — og min Pande vilde ſtaae

den samme Fare, som Deres gode Farbroders. — Jeg har den Ære at forblive — min høistærede Jomfrues ærbødigste Tiener. (Til Albinus) Skal jeg sætte hans heele Navn, Albinus Stricksen?

Albinus. Nei, for Guds Skyld, gior ikke det, Fallille: det lader saa jydsk. Nei, nu er jeg i Kiøbenhavn: og her har smukke Folk ingen Fornavn, undtagen i Statskalenderen.

Stricksen. Og i Vexelobligationer. — (Skriver) Stricksen da. Kiøbenhavn den (*).

Albinus. Nu, det var deiligt, Fallille. Lad os nu faae det sammenlagt og forseglet; men jeg har min Troe ingen Signet.

Stricksen. Jeg kan jo tage mit. (Lægger Brevet sammen og forsegler.)

Albinus. Sæt nu paa, Fallille: A Mademoiselle Mademoiselle Lovise Mammonsen til egne Hænder: thi jeg sender det i en Konvolut til en god Ven.

Stricksen (skriver). En propres mains, saaledes skal det hedde. See der: jeg haaber det vil giøre sin Virkning.

Albinus (kysser ham). Det haaber jeg ogsaa, Fallille.

Stricksen. Nu kan vi gaae sammen. Lad mig kuns tage min Hat.

(Stricksen gaaer ind i Kabinettet.)

Albinus (allene). Det er ingen stor Konst at fange en gammel Rotte; men at faae en Slange til at stikke sig med sin egen Braad, og dræbe sig med sin egen Forgift, det har man Ære af. (De gaae.)

Anden Scene.

(Skuepladsen forestiller et Værelse hos Mammonsen.)

Frue Mammonsen. Lovise.

Lovise. Men min bedste Tante vil dog ikke tvinge mig til et Giftermaal, som jeg har den største Afskye for?

Frue

(*) Om Stykket skulde spilles, sættes her Dagens Datum

Frue M. Min kiære Loviſe, hun veed ikke hvad hun er tient med. Unge Piger søger ſig en Kiæreſte ud, ligeſom ſmaa Poge falde paa hvad de vil være. Naar De kommer til Skielsalder, saa indſeer de at de har valgt ſom uforſtandige Børn. En Dreng kan i Nødsfald løbe af Lære; men en Pige kan ikke meere ſlaae op, naar hun engang har ſlaaet til for Alvor.

Loviſe. Jeg lover ogſaa, min søde Tante, jeg vil ikke give min Haand bort uden Deres Tilladelſe; mit Hierte kan De ikke forlange at raade over: jeg har det jo ſelv ikke engang i min Magt. Nød mig allene ikke til at høre paa den fæle Strickſens falſke Sladder og forſtilte Sukke.

Frue M. Hvad underſtaaer hun ſig at ſige, Uforſkammede? Strax op paa ſit Kammer. Jeg vil lære hende at tale ilde om den, ſom jeg agter og ærer.

(Loviſe gaaer grædende.)

Tredie Scene.

Frue Fradſenhielm. Vakkerpoppe. Frue Mammonſen.

Frue Fr. God Morgen, min Bedſte (Hun omfavner hende). Men hvad er her at beſtille? Jeg og Vakkerpoppe er bleven beden med en ſærdeles Angperſemang at være her imellem eet og to perciſe. Jeg traf ham hos Ponto's, og tog ham med. Hvad ſkal her gaae for ſig?

Frue Mamm. Jeg veed ſandeligen intet noget deraf. (De ſatte ſig.)

Vakkerpoppe. Hr. Mammonſen har uden Tvivl kiøbt nogle Skilderier eller Medailler eller Oldſager, ſom han vil høre min Meening om. Men Manden burde raadføre ſig med mig førend han kiøbte. Der var ſidſt en Madonna paa Envoyeens Auktion ſom han ikke ſkulde ladt gaaet.

Frue Fr. En Madonna, hvad er det for noget, Vakkerpoppe?

Fierde Scene.

Mammonsen. Gievsen. Mariane. Okermann. En Tiener (med et Skilderie). De Forrige.

Frue Fr. Jh! Hr. Gievsen og Jomfrue Gievsen, jeg er henrykt, angsanglanteret at see Dem her. (Hun omfavner dem.) Vakkerpoppe er bestilt herhid. Her skal vist noget gaae for sig, som vil amusere os.

Mammonsen. Ja her seer De noget, som uden Tvivl vil behage Dem. (Han viser Skilderiet frem.) Jeg har ladet mig male af den unge Indigo.

Vakkerp. Af Indigo?

Mamm. Ja, jeg tænkte jeg kunde ikke bedre give Hr. Okermann Troen i Hænderne, at han ikke har truffen mig, end naar jeg lod mig skildre af een, der vist vilde træffe mig bedre.

Gievsen. Jeg har ogsaa raadt Hr. Mammonsen til dette Middel at overbevise Hr. Okermann; og vi har bedet ham selv følge med for at høre en unægtelig Kienders Dom.

Vakkerp. (med Glasset for Øiet). Tres-humble Serviteur. Ja sandt at sige, dette er noget ganske andet: man kiender en Indigos Pensel strax. Hr. Okermann er en Mand af Talent, hans Kolorit er fortræffelig, men i den Gave at træffe er han ikke saa heldig: deri har den Eene meere Lykke end den Anden. See det kan man kalde Hr. Mammonsens Næse! Og hvor livagtige disse Øine ere imod de andre!

Okerm. Men maae jeg tage mig den Frihed at erindre, at Skyggen der er dog nok lidt for haard.

Vakkerp. Forlad mig det. Skygge og Lys er overmaade vel uddeelt: deri har Indigo sin Force. Ja det er et Mesterstykke: man kiender strax Mandens egen Maneer. Og denne Hage er saa naturlig, saa naturlig!

Frue M. Jeg synes ogsaa det ligner meere end det andet.

Frue

Frue Fr. Ja dette ligner maffa ganske forskrækkeligen. Det er Mammonsens Fisongenie, det kan man see paa første Kudsl.

Gievsen. Saa at De dog kan kiende, at det er Indigo som har malet dette?

Vakkerp. O! intet er lettere.

Mamm. Vel, min Hr. Kiender, De skal have Tak for denne Dom. Jeg beholder altsaa Skilderiet naar det er færdigt. Hr. Okermann, vær saa god og skynd sig nu at sætte Draperiet i forrige Stand, at jeg snart kan faae det igien.

Vakkerp. Hvorledes? Skal Hr. Okermann fuldende, hvad Indigo har begyndt?

Mamm. Det er Tiid at hielpe Dem ud af Drømmen. Dette er det selvsamme Portrait, som De har havt saa meget at udsætte paa, fordi en Mand, som ikke søger Deres Protektion, havde giort det. Han har paa Hr. Gievsens Raad giort de Forandringer, der har bedraget Dem. Jeg har nu seet hvad Deres Dom har at sige. Hr. Okermann har faaet en Slags Æresopreisning af Deres egen Mund.

Gievsen. Ja, for Dem er nu intet bedre at giøre, end at De foretager igien en udenlandsk Reise til Travemünde, og spiser saa længe Torsk til man har forglemt her, at De har dømt som en Torsk.

Vakkerp. O! man kan jo tage Feil. Det kan hændes den Bedste. (Han gaaer.)

Frue Fr. Nei, bie dog og lad mig følge med, Vakkerpoppe!

Frue M. Vil De ikke bie og spise hos os?

Frue Fr. Nei, De maae forlade mig, jeg maae saae: denne Historie maae jeg fortælle mine Venner, den er alt for syperte: det var Synd at beholde den for sig. (Hun gaaer).

Gievsen. Just derfor var hun bleven beden, at hun skulde giøre Trompeters Tieneste.

Femte Scene.

Loviſe. De Forrige.

Loviſe. Min bedſte Tante, behag at læſe dette. (Hun leverer hende Strickſens Brev.)

Frue Mamm. (læſer ſnart høit, ſnart ſagte). Høiſt ærede Jomfrue. Jo meere jeg eftertænker Deres Tante Godhed, jo meere betænkeligt — Afſkeed fra Dem for beſtandig — uordentlige Levemaade — Hvad? Er han gal? — den uforſigtige Omgængelſe — Men jeg troer han raſer! — Pande ſtaae den ſamme Fare — Den Nederdrægtige! — og det har han underſtaaet ſig at ſkrive dig til?

Loviſe. Ja, De ſeer det er hans Skrift, hans Navn og hans Signet; og det er addreſſeret til mig.

Mamm. Hvad er det for noget? Lad mig ſee.

Frue M. O! min hierte Mand, det er den for-teſte Utaknemmelighed, den ſkammeligſte Ondſkab. Det er et Brev, eller rettere et Skandſkrift af det forvorpne Aſſkum, den Strickſen. (Mammonſen læſer.)

Siette Scene.

Strickſen. De Forrige.

Frue Mamm. Hvad? Underſtaaer I jer endnu, I Æreſkiender, at komme for vore Øine?

Mammonſen. Kieltring! hvad har du ſkreven?

Strickſen. Men min Gud! hvad har givet An-ledning? —

Frue M. O! ſtil jer kuns ikke ſaa uſkyldig an. Vi har ſort paa hvidt for, vi har jer egen Haand for, Karl, at I er en Pasqvillant.

Mamm. Ja, Nederdrægtige! kiender du dette Brev?

Strickſen (ganſke beſtyrtet). Er det mueligt? Det ahnede mig nok. O! den lumſke Forræder!

Frue

Frue M. Kalder I det uskyldige Barn en Forræder, fordi hun har aabenbaret sin Tante jeres ublue Kanaillerier?

Strickſen. Dersom De allene vilde høre mig —

Mamm. Nei, vi har hørt nok af dig. Paa Døren med dig strax paa Timen, eller jeg lader dig kaſte ud af Vinduet.

Strickſen. O! jeg skal nok gaae; men jeg siger som Franskmanden: den leer best, som leer sidst.

(Han gaaer.)

Mamm. Hvad vil han sige dermed?

Gievſen. Han tænker maaskee at hævne sig paa en Maade, som er ham værdig. Men vi skal altid være hos ham. Dog, siden De nu har lært denne smukke Person at kiende, vil De da ikke tillade, at en brav Mand, som længe har elsket den yndige Loviſe, maae udbede sig hendes Haand af Dem?

Mamm. Det er nok Deres forrige Fuldmægtig, Kiærslev, som nu har faaet et godt Brød?

Gievſen. Ja, det er ham; og jeg er Dem Borgen for, Deres Niece vil leve lykkelig med ham.

Mamm. Jeg veed nok, min Kone kan ikke godt lide ham; men det siger intet. Fruentimmer giør man undertiden en Tieneſte med en Tverſtreg. Han skal have hende: her har De min Haand.

(Loviſe kyſſer sin Onkels Haand.)

Frue M. Men min søde Mand, det haſter jo ikke med hende. Nok, at hun for det første er fri for at faae denne Strickſen.

Dalerm. Ja, ja, det finder sig nok: man maae ikke tænke at giøre alting i een Dag. De Bygninger, som man fører op i en Haſt, ligesom de var blæst op, staaer ikke gierne ret faſt: allerhelst naar man bygger paa Fruentimmer.

Syvende Scene.

Smørriim (i sorte Klæder). De Forrige.

Smørr. Intet andet, min naadige Frue, min høigunstige Velynder og min dydzirede Jomfrue, intet andet end en ulykkelig Uvidenhed om det beklagelige Dødsfald, hvormed Himmelen har villet prøve Dem —

Frue M. Hvilket Dødsfald, Magister?

Gievsen. Behag at lade ham tale ud. Manden veed nok hvad han siger.

Mamm. Ja vi har nok havt et Dødsfald, men det tænker jeg er ikke værd at komme og kondolere for.

Smørr. Ja visseligen er det en Pligt, en hellig Pligt for enhver troe hengiven Klient og Tiener af dette høianseelige og agtværdige Huus, at bevidne sine deeltagende Følelser ved saadant et Tab, som det De i Nat har lidt: og omendskiønt jeg ikke er een af de første, som har indfunden sig i denne veemodige Anledning, saa er jeg dog een af de oprigtigste og følsommeste. Ultimus in numero, nulli sed amore secundus.

Mariane (til Gievsen). Hvad vil det Latin sige?

Gievsen. Omtrent det samme som Wessels: Den Prosit, som kom seent, er bedre end slet ingen.

Frue M. Kiære Smørriim, De veed nok ikke hvad det er for een, som er død hos os?

Smørr. (tager et Vers op i sort Papiir). Ja, jeg veed, høistærede Velynder! Det var vel en Skranting —

Frue M. En Skranting! ha, ha, ha! en artig Skranting. Den kunde æde for fire, og den aad lige til den kreperede.

Smørr. O! min naadige Frue, der er fleere som giør det, endog iblandt de Vorne, ja de Aldrende. Men hun

hun var dog med alt det et kiært Barn, og en haabefuld Pode ——

Mamm. Hvorledes? De tør kalde det Dyr mit Barn? Pokker være Faer til saadant et Kreatur!

Smørr. Ja hun var Deres egne Lenders Kraft. Jeg veed nok, at onde Tunger har udspredt et vanærende Rygte.

Frue M. Nei, nu bliver det alt for galt! hvad for et Rygte?

Smørr. Ei! eet af de Rygter, som Ondskab saa tidt bruger til at forstyrre et lykfaligt Ægteskab. Men er der noget Beviis i den Lighed, et Barn bærer til sin Fader, saa beskæmmede den fordum søde Glut denne ublue Eftertale.

Mamm. Jo, jo, den lignede rigtig nok sin Faer; den eene Abekat er gierne den anden lig.

Smørr. Tillad mig at sige, min værdige Patron, at De ved saadanne Ord, som De nu lader falde, vist selv har given Anledning til den taabelige Byesnak, at denne sande Abekat, Desmerhøi, har fornærmet Dem paa det ømmeste Sted.

Frue M. Monsieur Smørriim, dette gaaer for vidt: man seer nok De er kommen i den malicieuse Hensigt, at sige os Sottiser under Skin af en Kondolents. For Løier kunde man nok hørt paa Deres fade Hyklerier; men naar De kommer med saadanne Grovheder, saa maae man vise Dem noget andet.

Smørr. Hvorledes, Hr. Gievsen? Hvad er alt dette? Er ikke den mellemste Froken Mammonsen død af Kighoste? Sagde De ikke det i Morges?

Gievsen. Det har jeg ikke sagt. Jeg har allene spurgt Dem, om ikke De, som saadan en almindelig Dienstkiener og Hvermandsklient, der løber fra Huus til Huus og gratulerer og kondolerer ved de allerringeste Leilighe-

ligheder, havde været her og bevidnet Deres Deeltagelse i det Dødsfald, som her er skeet i Nat.

Mamm. Og hos os er ingen anden død i Nat end Urgele, vor gamle Abekat.

Smørr. Er det mueligt?

Gievsen. Ja det maae vi spørge Dem. Er det mueligt, at en fornuftig Mand kan gaae hen og iføre sig høitidelige Klæder og komme kiørende som en Bedemand i største Ceremonie, for at kondolere, uden at vide hvorfor?

Mariane. Kan man tage Deel i en Families Bedrøvelse, kan man føle dens Tab, førend man veed hvori dette Tab bestaaer, og om det engang har existeret?

Mamm. Min kiære Smørriim, vi har længe tvivlet om hans Venskab og Agtelse var værd at sætte nogen Priis paa; men nu kiender vi ham først ret. Jeg skal bede, han aldrig meere sætter en Fod i mit Huus. Men naar jeg hører, at der er nogensteds en Abekat eller en Poppegøie død, eller en Skiødehund har faaet Unger, saa skal jeg lade ham vide, at han kan komme og bevidne sin Deeltagelse.

Smørr. Ja, ja, Hr. Gievsen! det vil snart vise sig, hvilken af os to der er den sande Ven af Huuset. Amicus certus in re incerta cernitur.

(Han gaaer.)

Gievsen. Ja jeg haaber, du skal blotte dig endnu bedre. — De kan ikke troe, Hr. Mammonsen, hvor meget denne gamle Forræder har skadet mig i Hr. Dalermanns Kredit.

Mariane. Ja, endeligen har han aabnet hans Øine, og Herr Dalerman har paalagt ham at straffe Kieltringen, ved at vise hans bedragne Velyndere, hvilken farlig Giæst han er, hvilken Slange de opelsker i deres Barm.

Frue

Frue M. Ja jeg skal siden kiøre ud og fortælle alle mine Venner, hvad for en artig Kondolents han har aflagt hos os.

Mamm. O! det behøves ikke at kiøre ud derfor. Et Par Ord til Frue Fradsenhielm og Piping, saa kommer det før omkring i Byen, end om det havde staaet i Aviſen.

(De gaae).

Ende paa den Tredie Akt.

Fierde Akt.

Skuepladsen forestiller Stricksens Værelser.

Første Scene.

Strickſen. Smørriim. Piping. Knipe. Vakkerpoppe. Pavſt. Baſtian.

Strickſen.

Ja, mine Herrer, paa denne Maade faaer De alle en Slags Hævn over denne næseviſe Advokat og hans Venner. Dem Herr Vakkerpoppe, Herr Piping og Herr Smørriim, og ham min ærlige Fader Knipe, har denne Gievſen proſtitueret. Dem Herr Pavſt taer han en riig og deilig Pige bort for Næſen.

Pavſt. Ja det ſaaer vi at ſee førſt. Jeg tænker han lader dette Haab fare inden Aftenen kommer. Jeg har en særdeles Maade at behandle ſaadanne Medbeilere.

Smørriim. Og jeg agter at ſpille ham et Puds, ſom ſkal reent ødelægge den Kredit, hvori han hidtil har vidſt at holde ſig. Dog var det viſſeligen ikke for meget, om han ogſaa ved ſaadant et Vers blev ret nedreven; men Notabene, at det holdes taus, taus, fra hvem det kommer.

Piping. O! jeg ſkal nok forſkaffe Dem Anekdoter: excellente Anekdoter; det ſkader ikke, at de nok mærker fra hvem de kommer.

Vakkerp. Ja eet og andet veed jeg ogſaa: i det mindſte ſkal jeg hielpe til at forhøie Farverne.

Strickſen. Ja, hver en Anekdote, man veed om dem, maae vi indrykke og oppudſe med de bitterſte Satyrer,

tyrer, ligesom grønt Silketøi bliver glindsende naar det toes med Galde. Vi maae giøre en Slags Kiæde af Vers; enhver af os leverer sin Strophe. Derved blive vi alle lige forbundne til Taushed, og Verset faaer en pikant Afvexling.

Knipe. Men jeg kan, saae jeg Skam, ingen Vers giøre; jeg kan neppe skrive mit Navn.

Strickſen. O, vi skal nok hielpe ham, Fader Knipe! her hedder det: lige Brødre lige Kapper. Originalen underskriver vi allesammen, og den bliver hos mig: men enhver som har Lyst kan tage en Kopie strax. — Og du, Bastian, pas vel paa at ingen kommer ind; men kommer der een fra store Kongensgade, saa lad ham bie.

(De gaaer alle ind i Kabinettet. Bastian gaaer til den anden Side.)

Anden Scene.

(Skuepladsen forandres til det forrige Værelse hos Gievsen.)

Dydenfeldt. Gievsen. Leonore. Mariane, (som sidder og skienker Thee).

Dydenf. (og Mariane blive forundret da de see hinanden, men holde begge gode Miner.) Jeg har erfaret, at De er en Advokat, som en ærlig Mand kan være tient med. De overtaler ingen til Proces: og De har hiulpen mangen een til at faae Ret uden Øvrighedens Hielp.

Gievsen. Jeg giør deri intet andet end min Skyldighed. Men behag at sætte sig. Maae jeg bede at vide, hvem jeg har den Ære —

Dydenf. Mit Navn er Dydenfeldt. Jeg er en Dansk, og Kapitain, De seer nok i fremmed Tieneste. Jeg er i Fare for at rage i Proces med en Djevel af en Gnier, som jeg frygter jeg kommer ingen Vei med, med mindre saadan en Mand som De hielper mig en Smule til rette; thi jeg forstaaer ikke det ringeste af de Ting, og jeg er hidsig. Disse Indlæg og disse Udflugter, disse

Opsæt-

Opsættelser og alle disse andre Historier, som de Herrer Juristet have udtænkt at seipine Folk, dem kan jeg ikke høre tale om, uden at det kaager i mig. Nei, jeg priser Potentaternes Maade at føre Proces paa. At stævne med en Trompeter, og at kaste Indlæg ud af en Kanon, det kan jeg finde mig i; i saadan en Sag bestilles der dog noget: der er ikke den fortvivlede Tiidspilde.

Mariane. Men naar de kommer til at ligge for en Fæstning, eller Fienden snapper dem endeel af deres Dokumenter bort, saa faaer de dog ogsaa at tage Opsættelse i Sagen.

Dydenf. Vel sandt, min hierte Jomfrue; men Sagen ligger dog aldrig ganske stille, som den var falden i en Dvale. Dog lad mig komme til Sagen. Min Fader var Kiøbmand i Jylland, han sik med sin Kone 10000 Rigsdaler; men han var saa ulykkelig i alle sine Spekulationer, at han satte alting til, og døde af Grammelse..

Gievsen. Lever da Deres Moder endnu?

Dydenf. Nei, hun er død. Jeg hialp hende saa godt jeg kunde med den Gage jeg har; men De veed, hvor langt den strækker sig. Det eeneste, som hidtil havde opholdt den stakkels Kone under Sorg og Sygdom, var det Haab, at arve en Søster hun havde. Denne Søster, seer De, havde min Bestefaer tvungen til en anden Kiøbmand der i Egnen, en styg Gnier, fordi han ogsaa eiede en 10000 Daler, ligesom hun: en artig Grund!

Mariane. Forlad mig det, Hr. Kapitain! det er een af de solideste Grunde: 10 og 10 giør jo 20.

Leonore. Men hvem siger, Søster, at man skal gifte sig efter den første af de fire Species?

Gievsen. Ja, denne Lighed i Midlerne holder mange for meere nødvendig til et lykseligt Ægteskab, end Gemytternes Overeensstemmelse. Men hvad er hans Navn?

Dydenf.

Dydenf. Knipe, hedder han. Efter hendes Død er han kommen herover, og skal nu boe her i Gaden.

Gievsen. Jeg kiender ham. Hans Kone er død og har ingen Testament giort.

Dydenf. Ganske sandt. Min Moer tilkommer altsaa den halve Boe.

Gievsen. Unægteligen. Men hun skal have sat alting overstyr, baade sine egne og Mandens Midler.

Dydenfeldt. Saa siger Kieltringen; men det er Usandhed. Han har aldrig ladet hende raade over en Skilling. Han har solgt alt, hvad der kunde sælges, under den arme Kones Navn. Hendes Guld og Smykke har han ranet fra hende, og det, saavelsom de reede Penge, fører han bestandigen hos sig, men stiller sig an, ligesom han ikke eiede en Hviid.

Gievsen. Jo, jo, hvem der vilde troe ham. Nu skal vi see, hvad der er ved den Sag at giøre. Kiender han Dem?

Dydenf. Han har aldrig seet mig, at jeg ved; men korresponderet har vi nok med hverandre.

Gievsen. Godt! Søster, maae jeg bede at ringe paa Jesper!

Mariane. Nu skal vi kalde paa ham.

(Hun og Leonore gaaer.)

Tredie Scene.

Jesper. Gievsen. Dydenfeldt.

Gievsen. Jesper, han maae springe hen til den gamle Knipe inde hos Guldsmedens, og bede ham komme et Øieblik ind til mig; jeg havde noget magtpaaliggende at tale med ham. Og hør, saasnart han har været her et Par Minuter, saa kom ind og sig, at der er Ild løs hos Brændeviinsmandens næst ved Guldsmedens.

Jesper. Det skal skee.

(Han gaaer.)

Dydenf. De kiender ham altsaa?

Gievsen. Ja, han har ligeledes raadført sig med mig om denne Sag, men jeg har ikke villet befatte mig dermed; thi jeg saae strax, at han ikke foer med Sandhed. Men sandt at sige, Proces tør jeg ikke raade Dem til. For det første gaaer der megen Tiid bort; der skal afhøres mange Vidner: ikke at tale om Bekostningerne. Det var derfor meget bedre, om vi kunde tage ham med en Trumf, og bringe ham til at forlige sig med Dem.

Dydenf. Det ønsker jeg ogsaa. Jeg vil gierne taale et maadeligt Tab, naar jeg kan faae noget anseeligt uden Proces.

Fierde Scene.

Knipe. De Forrige.

Knipe. Deres Tiener mødte mig her uden for, og bad mig i en Hast komme ind til Dem. Har De nu betænkt Dem, vil De føre min Sag?

Gievsen. Ja, Hr. Knipe, Sagen kunde nok vindes. Vær saa god at sætte sig — Herr Ritmester Blumenthal, maae jeg bede — Dersom De allene er sikker, at —

Femte Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. O hillemænd! hvilken stor Ild der er løs inde hos Brændeviinsmandens! Aa! Gud naade os, det seer farligt ud!

Gievsen. Men man hører jo ikke klemte?

Jesper. Det volder, det brænder inden i: Taarnvægteren kan ikke see det.

Knipe. Herinde hos Brændeviinsmandens næst ved Guldsmedens?

Jesper. Ja, næst ved Deres Losement.

Knipe.

Knipe. Jeg ulykſalige Menneſke! der kan jeg komme til at miſte al min Smule Eiendom. Lad mig gaae —

Gievſen (holder ham). I hvad vil De vove ſig i den Tummel? De har jo intet at tabe: De er jo en fattig Mand!

Knipe. Jo jeg har dog eet og andet, ſom jeg ikke vil miſte.

Gievſen. O! nogle gamle Pialter, ſom ikke er værd —

Knipe. Jo jeg veed bedſt, hvad de er værd. Lad mig gaae.

Gievſen. Nei, De ſkal ikke vove ſig i den Trængſel for nogle faa gamle Klæers Skyld.

Jeſper. O! jeg tænker Deres Tøi er i god Behold: der kom nogle Folk fra Deres Kammer med Klær og Kufferter —

Knipe (ganſke forſkrækket). Hvorledes? Med Kufferter? Saae han dem ogſaa med et lille ſort Skriin?

Jeſper. Ja, et lille ſort Skriin, ikke ti Skilling værd.

Knipe. Ikke ti Skilling værd? Tituſind Daler var det værd! O jeg ulykſalige Mand! Lad mig løbe efter de forbandede Tyve.

Gievſen. Men der er maaſkee ikke engang Ild løs. See, det er jo ganſke ſtille paa Gaden.

Jeſper. Ja det kan gierne være, de har ſtrax faaet det dæmpet.

Knipe. Men mit Skriin! mine Penge er dog Fanden i Vold.

Gievſen. Det er maaſkee og en Feiltagelſe. Fra hvilket Huus kom de, Jeſper?

Jeſper. Jh fra Brændeviinsmandens.

Knipe. Ja ſaa har det ikke været mit. Gud ſkee Lov jeg beholdt mit Skriin! men for en Sikkerheds Skyld vil jeg dog gaae hiem og ſee efter det.

Gievsen. Nei, endnu kommer De ikke hiem. De maae først finde sig af med denne Officeer, som har en liden Fordring hos Dem.

Knipe. Denne Officeer? Jeg har ikke den Ære at kiende ham.

Gievsen. Jeg tog Feil i Navnet: det er Deres salig Kones Søsterson, Hr. Kapitain Dydenfeldt.

Dydenf. Ja det er mig, som vil have den Arv, der tilkommer mig efter min Moder.

Knipe. Er De min Kones Søsterson? Og er De kommen for at pine og forfølge en fattig uskyldig Paarørende, som Deres Moster har giort ulykkelig?

Dydenf. Og er De det Skarn, som har saa ilde medhandlet min Moster? Som har forkortet hendes Liv ved sin Grusomhed? Som har lagt Haand paa hende, ja berøvet hende Trøst og Fred i sine sidste Timer, for at tvinge hende til at giøre sin Bøddel til sin Arving?

Knipe. Tag Dem vaere hvad De siger —

Dydenf. Jeg veed nok hvad jeg siger; jeg kan stille Beviis for hvert Ord: De har været et Skarn imod hende i levende Live: og et Skarn er De imod hende i Graven. De lyver paa hende naar De foregiver, at hun har sat alle hendes Midler overstyr: ligesom De lyver naar De siger, De ikke eier noget.

Knipe. Det giør jeg ikke heller. Himlen skal være mit Vidne —

Dydenf. Hvad? Vil De tage Himmelen til Vidne paa en Løgn? Hvad er dette da for et Skriin af 10000 Dalers Værdie?

Knipe. Det hører ikke mig til: det er anbetroede Penge.

Gievsen. Godt! saa lader vi Skrinet forsegle og overlevere i Rettens Hænder: og saa lader vi Dem sætte, til den har meldt sig, som har været saadan en Nar og betroet 10000 Daler til en Mand, der ikke eier 10 Skilling.

Knipe. De vil dog vel ikke bruge Vold?

Gievsen. Nei, ingen Vold; men nogle uskyldige Betrygningsmidler, som Lands Lov og Ret tillader.

Knipe. Jeg Ulyksalige! jeg er kommen tids nok.

Dydenf. Men det er ikke nok, Hr. Gievsen, at vi lader Skrinet forsegle; vi maae ogsaa lade ham selv visitere. Kan han giemme 10000 Daler i et Skriin, hvad kan han da ikke bære hos sig? —

Gievsen. Ganske sandt! men lad os først sende Bud efter Rettens Midler.

(De lade som de gaae til Døren.)

Knipe (taer en lille Æske op af Lommen). Fanden kunde have sit Spil. Fandt de disse Demanter hos mig, saa gik jeg dem qvit. Nei, i det mindste vil jeg bringe dem in salvo. (Han taer et Par Steene ud af Æsken og synker dem.)

Dydenf. (vender sig om og seer det). Hvad var det han nu giorde? Han sank noget. Ah ha! see her, en lille Æske med Bomuld i, det har ganske vist været Stene.

Knipe. O nei, det var Forgift jeg tog, for at giøre Ende paa min Plage. Det vil blive Dem en dyr Leeg.

Gievsen. Forgift som man giemmer i Bomuld har intet at sige. Der veed vi Raad for.

Dydenf. Nei, det var Steene: det har vist været Steenene af en kostbar Ring, hans Kone har havt. Men han skal ud med dem enten han piber eller synger. Jeg har min Karl derude, som er en Tusindkonstner.

(Han springer til Døren.)

Siette Scene.

Springinsfeldt. De Forrige.

Dydenf. Springinsfeldt, er versteht ja doch noch ein bischen von der Chirurgie. Hier ist ein Mann, der hat ein Paar Demanten hinunter geschluckt. Sollte man die nicht wider herausbringen können?

Springinsf. O ja, Hr. Kapitain. Das kürzeste wäre freilich sie heraus zu schneiden, und das kann gleich geschehen. Man nimt zwar sonst Skalpel, krumme Scheere und andere Instrumente dazu, aber ich will schon mit meinem Taschenmesser zu recht kommen.

Knipe. Hvad Fanden er det for noget høitydsk? Vil I skiære mig levende op, Menneske? Tænker I jeg er en Aborre eller en Østers?

Springinsf. Nu, nu, sey er nur stille, Vätterchen: es ist mein Seel gleich gethan, wenn er will stil stehen. Es ist nicht viel mehr daran, als wenn man einen Hahn kapaunt: das Loch heilt zu als wenn es zugeblasen würde.

Knipe. Bliv mig fra Legemet, Karl, eller jeg slaaer dig, saa du aldrig skal skiære for Steen meere.

Springinsf. So sey er doch ruhig, Vätterchen, das Sperren hilft hier doch nichts. Ich muß die Steine von ihm haben, da hilft nichts dafür.

Knipe. Du skal have Fanden istedet for Stene.

Dydenf. Ja noget maae her dog gisres. Weiß er denn kein ander Mittel, Springinsfeldt?

Springinsf. O ja; man kann ihm auch den Hals voller Tobacksrauch blasen, biß daß er sich übergibt, und daß die Steine auf die Weise zum Vorschein kommen.

Knipe. Det er en Fandens Karl med sine Konster: han har nok været meere Boddel end Kiurrius.

Gievsen. Ja, De seer, De er i de rette Hænder. Jeg kan ikke raade Dem bedre, end at De finder sig af med Kapitainen i Mindelighed. Byd ham 9000 Rdlr., saa lader han sig maaskee nøie dermed, og saa profiterer De dog altiid et betydeligt Overskud, som De maae have samlet, og De undgaaer offentlig Beskæmmelse og den velfortiente Straf for Deres bedragelige Forhold i denne Sag. — Herr Kapitain, er De fornøiet med, om Herr Knipe udbetaler Dem 9000 Rdlr. uden videre?

Dydenf.

Dydenf. Ja, jeg burde vel ikke: jeg burde have Satisfaktion, og saadan en Lurendreier burde straffes andre til Exempel; men for Deres Skyld faaer jeg vel at give efter.

Gievsen. Saa er det bedst De gaaer ind til Herr Knipes, og bringer den Sag i Rigtighed: gior han ringeste Vanskelighed eller Flauser, saa lad mig kuns kalde.

Knipe. Nu, det var en ulykkelig Ild: den koster mig 9000 Rdlr. Jeg maae tabe ved en Ildebrand, og mangen een bliver en holden Mand ved den.

Springinsf. Aber høre er, Vätterchen, wenn ihm seine Steine so viel Spektakel im Leibe machen, so nehme er nur einen guten Schnaps Baumöl.

Knipe. Ja jeg skal nok passe paa mine Stene, min gode Tydsker. (De gaae alle.)

Syvende Scene.

Amos. Raps (møder Gievsen i Døren).

Amos. Her er den Kiebmand, som jeg har talt med Dem om i Morges.

Gievsen. Nu skal jeg strax være hos Dem igien. Vær saa artig og sæt sig et Øieblik. (Han gaaer).

Raps. Naar han nu falder paa, at den anden ogsaa skal komme frem, saa sidder vi der kisnt.

Amos. Det har ingen Ned. Han bryder sig ikke derom: han forlanger jo ikke engang at see Teierne.

Raps. Men jeg har saadanne Ahnelser: det er en Advokat, som vi har at bestille med, og en snu Advokat, som ikke er at narre: jeg frygter han leder os i en Snare.

Amos. Men Herr Raps, De er heller ingen Tosse: De veed nok hvad De har at geere i paakommende Tilfælde. Det er ikke første Gang De har været i Knibe.

Ottende Scene.

Gievsen. Raps. Amos.

Gievsen. Er De den Mand, som vil overlade mig de Silketøier paa tre Maaneders Kredit?

Raps. Ja, Herr Gievsen, det er mig, som nok vilde giøre dette Kiøbmandskab med Dem. Jeg er leed af Handelen —

Gievsen. Men er De ikke bange for Deres Penge?

Raps. Aldeles ikke, kiære Herr Gievsen: De er en ærlig Mand.

Gievsen. Men ingen riig Mand.

Raps. Jo, jo, De giør et Partie, som kan hielpe Dem paa Benene. Hvem vilde ikke gierne kreditere den der faaer en Kone med mange Tusinde?

Gievsen. Har De Varene med?

Raps. Nei, jeg har ikke. Amos sagde, det var nok ikke engang fornøden.

Gievsen. Men man kan dog ikke gaae hen og kiøbe for 1000 Rdlr. Vare i Blinde, og uden engang at faae dem i Huset?

Amos. De veed jo, Herr Gievsen, det behøves ikke: jeg har jo sagt Dem — De forstaaer mig nok.

Gievsen (til Amos). Kommer Kiøberen ikke? Førend jeg seer Pengene bliver der ingen Handel af.

Amos. Dem skal De faae: jeg skal strax springe efter dem.

Gievsen. Det kan jeg ikke bie efter: før vil jeg lade alting fare.

Amos. Nu, jeg kan maaskee faae dem strax. Herr Raps, vil De ikke nok laane mig en 500 Daler paa en halv Times Tiid?

Raps. Saa mænd vil jeg saa, min kiære Amos: vi kiender jo hverandre.

Gievsen. Men et Ord først, min gode Amos. Hvad Sikkerhed har jeg for, at Kiøberen siden ikke nægter han har faaet Varene?

Amos. De behøver ikke at frigte derfor: det er en smuk raisonnabel Mand.

Gievsen. Kan gierne være; men han maae give mig et Beviis for rigtig annammede Vare, ligesom jeg giver for Pengene.

Amos. Han er alt for sig: hans Haand kan ikke føre en Pen.

Gievsen. Og hans Hovede kan giøre saadanne Spekulationer?

Amos. Jeg vil kavere for ham: han skal ingen Briderie geere Dem.

Gievsen. Nei, Amos, hans Kaution siger intet noget: der maae andet til.

Amos. Nu, saa kaverer Herr Raps for ham. Herr Raps, vil De ikke nok kavere for, at Kiebmand Florian rigtig skal faae Teierne?

Raps. Ja saa mænd vil jeg saa: baade for ham og for mig.

Gievsen. Og at han ikke fortryder Kiøbet?

Raps. O ja: jeg indestaaer for alting.

Gievsen. Men veed De hvad, kiære Herr Raps? De vil laane denne Jøde 500 Rdlr. paa hans ærlige Ansigt, som dog ikke lover meget: og De vil kavere for Kiøbmand Florian; De maae være en meget tienstagtig og christelig Mand; med Dem er det en Lyst at have at bestille i Pengesager. Kunde vi ikke komme nærmere ud af Tingen, og være al denne Kiøben og Sælgen foruden? Hvad meener De, om De laante mig de 500 Rdlr., og jeg gav Dem en god Vexelobligation for et heelt Tusinde paa tre Maaneder?

Raps. Sandt nok er det, Hr. Gievsen, jeg vilde heller skille mig ved mine Vare; men for at tiene saadan en veltænkende og reel Mand, skal det ikke komme an

derpaa. Vi behøver kuns stemplet Papiir til Beviset, saa er den Sag snart afgiort.

Gievsen. Ja det kan jeg strax giøre færdigt.

Amos. Men Forord brider ingen Trætte, som Ordsproget siger: vi maae tale en Smule om den Douceer, De har lovet mig, Herr Gievsen.

Gievsen. Nei, den maae han have af den der faaer Profiten: det er billigt og ret.

Raps. Ei, den faaer du af ham, der annammer Pengene: det er Skik og Brug.

Amos. Jo, jo! naar det gaaer efter Skik og Brug og hvad ret og billigt er, saa faaer jeg af dem begge.

Gievsen. Hvad meener han da jeg skylder ham for hans Umage?

Amos. Naar De giver mig to Procent som Kommissionær for Kiebet og ligesaa meget for Salget, og 5 Rdlr. for den Fortred jeg har med Herr Florian, saa er jeg forneiet.

Gievsen. Det er altsaa — 5 gange 5 — 25 Rdlr. (Han ringer.) Dem skal han faae strax. Og De, Herr Raps, skal vel ogsaa have Renter af det heele Tusinde?

Raps. Ja, siden det bliver en Vexelobligation, saa tilkommer mig 5 Procent: meere forlanger og tar jeg ikke: thi jeg er en Kiøbmand og ingen Rentenerer, ingen Aagerkarl, ingen Jøde.

Gievsen. Det fornemmer jeg. De faaer altsaa 12 Rdlr. og 3 Mk.

Niende Scene.

Jesper. De Forrige.

Gievsen. Jesper, kom op med Gaardskarlen.

(Jesper gaaer. Gievsen skriver.)

Raps (til Amos). Det gaaer bedre end jeg havde tænkt: naar han allene ikke vil narre os; han er alt for føielig.

Amos. Han er i Trang, Herr Raps: og der er intet, som geer en Mand saa feielig som Need.

Raps (til Gievsen). Det er altsaa 12½ Rdlr.: Amos's 25 kan jeg trække af med: saa faaer De 462 Rdlr. 3 Mk., og dem skal jeg levere Dem strax.

(Han tar imod Beviset, seer det efter, og tæller ham Pengene til.)

Tiende Scene.

Jesper. Gaardskarlen. De Forrige.

Jesper. Her er vi igien, Herre.

Gievsen. Godt! — Nu skal jeg tale med jer efter Akkordten, I to smukke Folk. (Til Raps) Du især, Elendige, du rette Ederkop, der først indspinder en Medborger i et ubrydeligt Garn af Gield, for siden at suge Blodet ud af ham, hvor afskyelig er du ikke? Du lader dig ikke nøie med enten at sælge til en ublue Priis, eller at kiøbe for Røverkiøb: du giør begge Deele paa eengang: du taaler ikke engang at et andet Rovdyr deeler Byttet med dig. Og du vil tale haant om Rentenerere, Aagerkarle og Jøder? Du, som er værre end den graadigste af dem alle. De bruger dog ikke Kiøbmandskab til deres Skalkeskiul, til et Garn at fange Betrængte i: de tar dog ikke halvsemtehundred Procent, som du. Men det skal blive dig dyre Renter: nu har jeg Beviis nok til at faae dig afstraffet.

Raps. Beviis? Hvilket Beviis? Jeg har givet Dem hvad De skal have efter Lands Lov og Ret.

Gievsen. Hvad siger du, Kieltring?

Raps. Herr Gievsen, tag Dem vaer hvad De siger: jeg er en ærlig Mand, og har handlet imod Dem som en ærlig Mand.

Gievsen. Og har givet mig 462 Rdlr. istedet for 1000? Kan du nægte det, Afskum? Her har jeg dem endnu i Haanden, som jeg fik dem af dig.

Raps.

Raps. Ei, hvor De har puttet de øvrige hen, det veed jeg ikke. Overalt, De skal ikke skræmme mig med Deres Prokuratorstreger.

Gievsen. Men hvad siger du til eedelige Vidner, som har været overværende og seet og hørt alting?

Raps. O dem leer jeg af: det er Deres egne Folk: de staaer i Deres Brød. Nei, De kan ikke komme mig nærmere, end at jeg skal gjøre min Eed: og den er jeg ikke bange for.

Gievsen. Dertil skal det ikke komme: du skal ikke sværge dig Fanden i Vold tiere end du har giort: han behøver ingen Sikkerhed meere: du er ham vis nok. Nei, her er fleere Vidner end du veed af. (Han gaaer til Døren.) Mine Herrer, behag at komme frem for at styrke denne smukke Kiøbmands Hukommelse.

Ellevte Scene.

Mammonsen. Dalermann. Albinus. De Forrige.

Mamm. (til Raps). Og I tør understaae jer at regne jer til Kiøbmandsstanden? Hvormed handler I andet end med jeres Medborgeres Sveed og Blod? Al jeres Handel med Silketøier og deslige er jo blot Spilfægterie: I eier ikke en Trøad. Allene for den Klik I sætter paa Stadens Kiøbmænd, ved at give jer ud for een af dem, burde I afstraffes.

Dalerm. Saa tænkte I da at fiske en 5, 600 Daler af den gamle Dalermanns Penge, ikke? At faae jer en lille Aktie i min Datters Medgift, he? Ja det skal og blive en Aktie derefter.

Jesper. Jo! naar Amos skal sælge den for ham, saa faaer han neppe en enkelt Sobøen og en Kommenskringel for den.

Amos. Men Amos er ingen Nar: Amos veed nok hvad Aktier han sælger.

Dalerm.

Dalerm. Lad Kapitalen kuns gaae: de 600 Rdlr. vil jeg opofre med Fornøielse, naar denne Blodigle kuns kommer til at tabe de 462: de vil smerte ham meere end 4000 kunde smerte mig: det er 462 Draaber Blod presset ud af hans Hierte.

Mamm. Og han burde have noget for det snedige Paafund, at han har faaet en stakkels fattig Jøde til at være hans Kommissionær. Den vil han nok sætte Skylden paa, naar det kniber; men det skal blive Løgn.

Raps. Men vi kan jo giøre alting om igien: jeg vil gierne give Vexelen tilbage, dersom Hr. Gievsen vil lade mig faae mine Penge.

Gievsen. Nei, du maae ikke slippe saa godt Kiøb.

Raps. Men de gode Herrer betænker dog vel, jeg er ikke den første der har dreven denne Negotie: og der er dem der er værre, end De troer jeg er, og de slipper endda godt fra det.

Amos. Det er det jeg siger: man veed jo nok hvad Ordsproget siger.

Mamm. Slidderladder: dersom der ingen smaa Kanailler var, kunde de store Skielmer ingen Vei komme.

Raps. Men kiære Herr Mammonsen, man skal jo dog leve!

Mamm. O det var nok en stor Ulykke, om en Snyder kreperede, naar han ikke kan leve uden at snyde! Hvem vil vel unde en Ræv Livet?

Gievsen. Jo, det kan man gierne, naar man vil lade ham staae i en god Lænke. Dog lad os skille os ved denne Ræv. Min kiære Albinus, jeg overlader heele Sagen til Dem: jeg giver Dem fuldkommen Frihed til at handle efter eget Tykke: De kan binde og løslade, straffe og tilgive, ligesom De finder for godt. Jeg ønsker at see, hvorledes Deres Forhold i denne Begivenhed overeensstemmer med mine Begreb.

Albinus. Ja, jeg skal benytte mig af denne Tilladelse med Fornøielse, dog paa Vilkaar, at De behager at advare mig, ifald —

Gievsen. Det skeer ikke: og det behøves ikke; begynd De kuns.

Albinus. Kom hid da, Raps — Du skal faae dine syndige Penge tilbage, imod Vexelobligationens Udlevering: du skal denne gang slippe fri for at akkioneres. (De give Penge og Vexel tilbage.) Men det var Synd, om du ikke skulde høste nogen Frugt af denne Dags Udsæd: Renter, Provision og Douceur skal udbetales til Punkt og Prikke. Jesper, har han giort sig færdig?

Jesper. O ja! vi har belavet os paa Kontanter.

Amos. Au wei mir, nu gaaer det vist ud over mig! De arme Jeder maae altid holde frem.

Albinus. Nei, Amos; at handle ilde med en Jøde fordi han er Jøde, fy! det er ikke allene imod vore Love og vor Religion: det er ogsaa uædelt, nedrigt, ja umenneskeligt; men at du blev tugtet en Gaule, fordi du ved den slette Kommission, hvortil du har ladt dig bruge af denne Blodigle, har sat Klik paa din Nation, det fortiente du nok. Iblandt de rette Jøder er mangfoldige smukke, agtværdige og respektable Folk: det maae enhver billig Christen tilstaae. Alle de Udyder, som en blind Fordom beskylder din Nation for, findes iblandt de Christne i ligesaa høi Grad, ja værre.

Amos. O! dersom jeg allene vilde blive en Christen, saa slap De mig gierne.

Albinus. Intet mindre. Dersom du var en Christen, saa skulde du nu gaae i lige Deeling med denne uhængte Synder: du skulde have Stryg, om du saa nedstammede i lige Linie fra en Kirkefader. Men nu skal du slippe fordi du er Jøde, at der ikke skal siges, du har liidt Uret for din Religions Skyld; endskiønt du har maaskee intet andet tilfælles med saa mange brave og ærekiære Mænd, end Skiægget og Sproget. Deres Religion har du ikke: ellers var du ikke kommen i

disse

disse Omstændigheder. Den jødiske Religion indprenter Redelighed og andre Dyder, ligesaa vel som vores: det viser det upaaklagelige og roesværdige Levnet, som saa mange af den Troe fører. Din Religion har vist ikke givet dig Tilladelse, at lade dig kiøbe af denne nederdrægtige og ublue Optrækker til Kommissionair. Men lad os komme til Sagen. Du skulde have 25 Rigsdaler i Douceur: hvor meget tilkommer deraf din Principal?

Amos. Sandt at sige: efter Aftale skulde jeg ikke havt meere deraf end de fem: Hr. Raps er en meget smuk og brav Mand: men han er saa sandeligen alt for knap; han tænker ikke paa hvad det tidske Ordsprog siger: Leben und leben lassen!

Albinus. Men vil du ikke nok overlade den heele Douceur til Hr. Raps?

Amos. Med Forneielse! jeg kan nok oprette dette Tab en anden gang.

Raps. Men jeg forlanger ikke hans Skade.

Albinus. Jo, min gode Raps, du maae have noget for du har forført denne arme Jøde.

Raps. Forført! nei, jeg forsikrer Dem, det er ham som har overtalt mig til denne Handel.

Amos. Hvor kan De sige det, Hr. Raps? Har De ikke sendt Bud efter mig? Og maae jeg ikke geere alt hvad De vil bruge mig til, om jeg ikke vil riskere, at de lader mig sætte?

Albinus. Aha! er det saadant sat? Desbedre! Raps skal have 12 og 25, det er 37. Jesper, betal ham deraf 17.

Jesper. I hvad Kontanter?

Albinus. I gode fuldvægtige Stokkeprygl.

Jesper. Ja dem skal han faae, saa randede og ubeklippede, som de bedste hollandske Dukater.

Raps (i det de tage fat paa ham). Hvad understaaer I jer, Karle?

Jesper.

Jesper. Vi vil give ham 17 paa Afdrag paa den lille Douceur.

Raps. Det taaler jeg aldrig.

Albinus. Skal da Sagen for Retten?

Amos. Lad det ikke komme dertil, Herr Raps. Tænk hvilken Tort!

Raps. Nu saa kom da.

Jesper (vexelviis med Gaardskarlen banker og tæller). Een!

Raps. Au for Dievlen! den var for haard.

Jesper. To!

Raps. Au! det holder jeg aldrig ud.

Jesper. Tre!

Raps (vrier sig). Au, au! au, au! I slaaer som I var bandsatte.

Jesper. Vær stille og gior mig ikke konfy! ellers begynder jeg at tælle for fra.

Amos. Nei tving sig heller, Hr. Raps, tving sig! jeg vil hielpe ham at konferere.

Raps. Naa saa lad gaae.

(Jesper og Gaardskarlen banker og tæller, Raps og Amos tæller efter, Raps med megen Vrien og Skrigen, indtil 17.)

Jesper. Nu er det forbi; men skal han slippe dermed?

Albinus. Ja nu kan det være nok. Kom nu, Raps, og qvitteer.

Raps. Qvittere? For hvad?

Albinus. For Strygene.

Amos. Qvitere for Striig?

Albinus. Det forstaaer sig: han kunde jo kræve dem to gange. Med saadanne Snydere, som han er, maae man bruge alle muelige Prekautioner.

Raps. Faae den en Ulykke, der kræver saadan Betaling to gange.

Amos.

Amos. Ja, jeg tør ogsaa nok kavere for Herr Raps.

Albinus. Ja her er intet andet for. Du skal maales med samme Skieppe, som du har villet maale Herr Gievsen. Han maatte give dig en Vexel paa meere end dobbelt den Sum han havde annammet: og nu skal du give en Qvittering for 37 Prygl, skiønt du har kuns annammet de 17. See her er Pen og Blæk og Papiir.

Raps. Nei, det skal De aldrig faae mig til.

Albinus. Vil du da heller tage imod de andre 20 Prygl med?

Amos. Jo, Herr Raps, geer det: heller end udstille saadan en Qvittering. Hvad vil en Snees Stokkeprigl meere eller mindre sige? Hvor let kan man ikke komme til dem? Das ist Schicksel, som det tidske Ordsprog siger.

Raps. Ja du har godt ved at snakke: du er uden for; du burde have det halve.

Amos. Nei, De vilde jo være saa godt som allene om Profiten: tag den nu som den falder.

Jesper. Naa hvad bliver der af? Skal jeg raade ham, saa taer han dem: han bær dem nok naar de først er læsset paa.

Amos. Troe De kuns, Herr Raps, det er altsammen kuns en Vane. Og De har jo nu allerede faaet de halve: nu gaaer det neer ad Bakken.

Jesper. Jo Fanden! med Prygl maae det gaae saa langt det vil, saa gaaer det altid op ad Bakken.

Albinus. Skriv da under, eller det kommer til Proces.

Raps. Nei, lad mig heller giøre et Forsøg hvad jeg kan taale.

Albinus. Men hus nu vel: enten hold ud til det sidste, eller du maae underskrive.

(Jesper og Gaardskarlen banker og tæller: Raps er meget utaalmodig, men tæller dog med, saavelsom Jøden, fra 18 til 25.)

Raps. Nei, jeg kan ikke holde det ud.

Amos. Ei hvad, Hr. Raps! nu har De jo saa godt som vunden. Naa probeer endnu eengang: De skal see, de sidste er ikke saa slemme som de første.

(Jesper og Gaardskarlen igien som forhen, fra 26 til 31.)

Raps. Stop! stop! jeg kan ikke længere!

Amos. Hus nu det var ved 31. Puust kuns lidt, og saa til det igien; alle gode Ting er tre.

Raps. Ja jeg vil gjøre hvad en ærlig Mand kan gjøre, for at slippe for denne forbandede Underskrift.

Jesper. Paa ham igien da. (De banker og tæller) 32, 33, 34.

Raps. Nei, nu kan jeg min Siæl ikke længere! slip mig, slip mig, jeg vil underskrive.

Amos. Ak Herr Raps, der mangler jo kuns tre lumpene Prigl, det er jo en Bagatelle.

Raps. Jeg var tilfreds der var kuns een, saa kan jeg ikke holde der ud længere; min Ryg maae see ud som en Regnbue.

Amos. O! om den end saae ud som en Sagosuppe, saa skulde De blive ved til det sidste.

Albinus. See her, Raps, sæt dig nu hen og skriv. (Raps adlyder. Albinus dikterer.) For et skammeligt Laan — som jeg undertegnede — vilde forlede en brav Mand til — er mig i Dag —

Jesper (som han dikterede). Af hans troe Tiener Jesper Skose og hans Gaardskarl Arve Tungnæve —

Raps. Vil I bare holde Kiæften!

Albinus (dikterer). Bleven betalt — en velfortient Douceur — af 37 — skriver tredive og syv Stokkeprygl, Kiøbenhavnsk Kourant — hvorfor jeg herved skyldigst qvitterer. Kiøbenhavn den — *) Biørn Raps. Nu herhid, Amos, og underskriv til Vitterlighed.

Amos.

(*) Her nævner Skuespilleren Dagens Datum.

Amos. Nu! hvad skal jeg geere, Herr Raps? Jeg saaer vel at bide i et suurt Eble, og at geere Dit af Nedvendighed, som Ordsproget siger.

(Han underskriver.)

Albinus (tager Beviset). See nu er jeg færdig. Har Hr. Gievsen ellers noget at befale?

Gievsen. Ja, jeg maae endnu anmode den gode Herr Raps om et lidet Bevis, at Joden Amos Berlepsch ikke skylder ham noget.

Raps. Ikke skylder mig noget? Jo min Siæl skylder han mig noget. Heele 100 Rigsdaler, som jeg har hans Vexel for. (Han taer den op.)

Gievsen. Amos, hvorledes er han bleven ham de Penge skyldig? Tael reent ud og vær ikke bange.

Amos. Ak! paa en uskildig Maade. Jeg toeg Vare hos ham paa 6 Maaneders Kredit: men da jeg havde saaet dem, nægtede han Krediten, og stringerede saaledes, at jeg maatte sælge Varene med stor Skade, og blev ham endda 100 Daler skildig, som jeg maatte give ham min Vexel for. Den heele Sum kan jeg ikke afbetale paa eengang: og Afdrag vil han ikke tage imod; saa jeg bliver bestandig i hans Gield, og maae geere alt hvad han peger paa, om jeg vil have min Vexel forniet.

Mamm. Men hvorfor aabenbarer han sig ikke for een af sin egen Nation?

Amos. Ak! det tær jeg ikke: jeg tær ikke lade dem vide, at det er Hr. Raps jeg har at bestille med; han har allerede bragt nogle af vore Folk i Ulykke, og derfor vil de slet ikke tage sig meere af dem, der indlader sig med ham.

Dalerm. Jeg ynker den arme Jode. See her, Amos, her er en Hundreddalers Seddel: lad sig nu give sin Vexel igien af denne Blodhund.

Amos. Gud velsigne Dem, Hr. Dalermann! men jeg kan ikke saasnart betale dem. Det gaaer hos saadan en fattig Mand fra Haanden i Munden, som Ordsproget siger.

Dalerm. Han kan betale efter Leilighed: tag kuns sin Veksel. (Raps giver den imod Pengene tilbage.) Jeg har Evne til at gjøre vel imod de Nødlidende, og jeg gjør det gierne. Og en god Christen maae ikke lukke sin Haand for en trængende Jøde: der er de iblandt hans Nation, som ligesaavel giver til de Christne som til deres egne. Men nu maae han ogsaa love mig, Amos, at han heller vil gaae og sælge Ærmeknapper og gamle Klæer, end nogentiid give sig af meere med saadan en Snyder over alle Snydere som denne.

Amos. Nei, nei, Herr Dalermann! der Fisch der einmal vom Angel gekommen, beist niemals wieder an, siger det tidske Ordsprog.

Gievsen. Nu kan I gaae, Raps. Jesper, følg dem neer og børst Manden af.

Jesper. Ja, som han er bleven udbanket, skal han ogsaa blive børstet til.

(Raps og Joden gaaer med Gaardskarlen og Jesper.)

Albinus (til Gievsen). Jeg haaber min lille Stuexekution vil finde Deres Bifald.

Gievsen. Tilvisse. Det var meget komik: den Kieltring tænkte at snyde, og blev selv snydt; i Stedet for en Profit af 600 Daler, fik han et Liv fuldt Hug; og i Stedet for en Veksel paa 1000 Daler han vilde have, maatte han give mig Bevilis for annammede Stokkeprygl.

(Albinus gaaer.)

Dalerm. Jeg tænker denne Revselse vil gjøre ham meere vaersom for Fremtiden.

Mamm. Ja, dersom den kunde fornyes hvert Fierdingaar, som en Veksel; men slige Rovdyrs Skind har ikke nær saa god Hukommelse som deres Pung.

Tolvte Scene.

Mariane. Sidse. De Forrige.

Mariane. Min Broer, her er en Kone, som kalder sig Sidse Mads Vexeboes Enke fra Slingerød, som du har ladt bestille herhid.

Giev-

Gievsen. Ah det er hende, lille Moer, som er forlovet med Slagtersvenden?

Sidse. Ja det er, gode Herre.

Gievsen. Hun vil ikke slaae op med ham, endskiønt han ikke vil have hende?

Sidse. Ja han er et Skarn imod mig; men enten han har Lyst eller ikke, saa skal han holde sit Ord, det vil jeg lære ham; han skal blive min Mand om han blev gal.

Mariane. Men, min lille Moer, vil hun tvinge ham til at ægte hende?

Sidse. Det forstaaer sig; hvorfor gior han det ikke med det gode?

Dalerm. Og hvad Fornøielse kan hun finde i saadant Ægteskab?

Sidse. Lad det være min Sag.

Mamm. Er det da saadant et Vidunder af en Karl, at hans Lige ikke skulde kunne findes?

Sidse. Ja, han er saa rar en Knøs, som en brav Kone kan ønske sig. Jeg holder af ham, skiønt han er et Skarn imod mig; men det gier sig nok, naar vi først er kommen sammen.

Gievsen. Men veed hun ogsaa hvad der er ved ham?

Sidse. Ja jeg veed: jeg kan strax see hvad der er ved en Karl at giøre. Jeg er en erfaren Kone: jeg har havt tre Mænd og har fem gange været forlovet. Jeg har 60 Aar paa Bagen: jeg er ingen af de uforstandige unge Tosser, der kun lidt kan skiønne paa det Rijelle.

Gievsen. Om han nu havde een og anden stor Feil, at han svirede, at han var arrig, vranten og deslige, at han løb efter Pigerne ——

Sidse. O! det skulde jeg nok passe: han skal ikke giøre mange Spring, naar jeg først har tvinet ham. Og jeg var tilfreds han havde alle de Lyder, der kan være

til, saa vil jeg have ham: ja om jeg vidste, han sat alting overstyr, han slog mig, han blev en Bøddel imod mig, saa vil jeg have ham, ja have ham vil jeg og have ham skal jeg: der har jeg sat mit Sind paa.

Gievsen. Men hør, min gode Kone, heele Sagen kommer an paa een Ting: af hvad Aarsag vil hun gifte sig fierde gang og i hendes Alder? Er det for at have en Mand i hendes Huus, en Faer til hendes Børn, een der kan forestaae alting, saa at hun ingen Skade lider?

Sidse. Ja, hvad andet? Jeg vil have en Mand i mit Huus, der kan passe paa Folkene og holde Styr med Børnene, og være mig i Laugværges Sted.

Gievsen. Ja naar saa er, saa skal hun faae Slagteren: der er jeg hende Mand for: og han gior det gierne, naar han kan forlade sig derpaa, at hun taer ham i den omtalte Hensigt: som en Slags Laugværge. Stakkels Karl frygtede ellers for et slet Ægteskab, for Misfornøielse og Bebreidelse.

Sidse. Hvi saa?

Gievsen. Siden han har forlovet sig med hende, har han havt den Ulykke —

(Han gaaer til hende og viser hende i Øret.)

Sidse (med en ubehagelig Forundring). Saa? Fanden heller! Hm! hm! hm!

Gievsen. Men i Følge hendes Ord, saa kan det jo intet hindre, og hun skal faae ham. Karlen selv vil være meget glad, og han har Aarsag: hvor vil han altid finde saadan en fornuftig Kone?

Sidse. Det er sandt. Men seer De, gode Herre, naar jeg eftertænker, at han engang har betænkt sig, og har giort mig den Tort, at han ikke vilde have mig, saa frygter jeg Folk i vor Bye vil giøre Nar af mig, naar jeg taer ham: og derfor vilde jeg heller ønske, der intet blev noget af. De kunde tiene mig deri og see til, at han gav mig min Forskrivning tilbage, saa skal jeg give ham hanses: saa er den Sag til Ende.

Gievsen. Men betænk sig vel, lille Moer: det er en Mand hun er tient med.

Sidse. Med ham? Med en — Karl, som ikke har — villet have mig?

Gievsen. Og han vil vise hende al den Kiærlighed, hun kan ønske.

Sidse. Drolen have den Kiærlighed! Nei, hør gode Herre, hielp mig vel af med ham.

Gievsen. Ja jeg kan sagte tiene hende dermed. See her er hans Kontrakt.

Sidse. Og her er min. (De bytter, hun reiser sig, og river den hun fik i Stykker: Gievsen den anden ligesaa.) Nu skal De have mange Tak, gode Herre: jeg skal forkyldе Herrens Artighed inden jeg taer ud af Byen.

Mariane (smilende). Er det ikke Synd, min Broer, at du saaledes adskiller et Par Elskende? Du har vist bildt den stakkels Enke noget ind.

Gievsen. Denne stakkels Enke har bildt Slagteren noget ind; hun er bleven betalt med sin egen Mynt. Desuden var der slet ingen Skade skeet, om alle saadanne Giftermaal gik ind igien.

Dalerm. Vist nok: et Ægteskab, naar en Kierling af den Alder og Karakteer besnærer en ung frisk Karl, bliver enten den eenes Død eller et Helvede for dem begge.

Mamm. Og det Giftermaal, der bliver et Helvede, er neppe sluttet i Himmelen.

Trettende Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Slagtersvenden vilde gierne tale med Herren. Han stod derude da Konen gik: hun slengte ham en haandfuld Papirlapper i Ansigtet, og saae ud som hun vilde ædt ham; at sige ædt ham af Bisterhed, ikke af Kiærlighed.

Gievsen. Lad ham komme ind.

(Jesper gaaer.)

Fiortende Scene.

Flink. De Forrige.

Flink. Herr Gievsen, jeg seer De har giort mig rigtig fri fra den Hegle: nu skal jeg nok tage mig i Agt en anden gang.

Gievsen. Jeg skal fortælle ham siden, hvad jeg har indbildt hende om ham.

Flink. Jeg kan giette mig det til af de Hiekast hun slog paa mig; men det leer jeg kuns af: hun skal nok faae andet at høre siden. Nu vilde jeg allene (han taer en Tegnebog op) bede Dem De ikke vil forsmaae disse 20 Rdlr. for Deres Umage: det skulde været meere, men min Eyne tillader det ikke for nærværende Tiid.

Gievsen. Nei, min Ven, han skal have Tak; for den Tieneste, jeg har giort ham i denne Sag, vil og bør jeg ikke have noget. Behold han sine 20 Rdlr.

Flink. Nei, det gior jeg nu absolut ikke: dem kan jeg mindste, og dem mindster jeg med Glæde. Hvad er 20 Rdlr. imod min heele timelige Lyksalighed?

Mamm. Send dem da heller til Sygekassen.

Dalerm. Eller giv dem til de Fattige.

Flink. Til de Fattige: der var noget i. Men 20 Rdlr. deelte imellem mange giore ikke saa stor Nytte, som naar een allene faaer dem: det er en Hielp, det andet er kuns en Lindring. Hvad er det meere end et Maaltid og saadant noget? Jeg kiender tilvisse fleere Nødlidende end jeg kan hielpe; men der er een arm Djevel, som skal have dem, dersom Herr Gievsen har intet derimod.

Gievsen. Lad høre.

Flink. Jeg havde en Kamerat, hedte Erik Ore, en tutefet Karl i alle sine Ting: ved en Ildebrand og saadant noget var han een af de første, og i sin Mitjee kunde han rappe sig, saa det var en Lyst at see paa ham. I sin Tieneste og imod sine Kamerater var han saa troe som Guld. Han var ingen Krakeler og saadant noget;

men

men naar de tirrede ham til at slaaes, eller han saae en Kamerat var i Knibe og saadant noget, saa fik de min Siæl ogsaa at finde hvad Erik Øre duede til. Han har engang reddet mit Liv, thi vi var ikke allene Kamerater, men Venner.

Dalerm. Men lad os komme til Sagen. Behøver denne Kamerat maaskee Hielp?

Flink. Nei, den trænger han ikke meere til, Herr Dalermann: han er død, Stakkel! — men vi glemmer ham aldrig. Gud forlade dem, der er Skyld i det!

Mamm. Nu, hvad var det da? Der tog vel ingen Livet af ham?

Flink. Ja, i visse Maader. Seer De, Karlen drømte en Nat om nogle Tal og saadant noget: og da var der strax noget Dievelstøi, som raadte ham til at sætte paa de Tal. Han lod sig forlede, og blev af med hver en Skilling han havde, ja ragede i Gield og saadant noget, som han ikke saa strax kunde rede sig ud af. Dette tog stakkels Erik sig saa nær, at han græmmede sig ihiel. En Slagter vil gierne at hver faaer sit.

Gievsen. Men hvad bliver der af Pengene?

Flink. Seer De, af min salig Kamerats Gield har vi betalt den største Deel; men der er endnu en gammel fattig Skræder tilbage: ham skyldte Erik Øre 24 Rdlr. Stakkels Skræder trænger til hver en Skilling han kan fortiene og saadant noget: 24 Rdlr. er for ham en Herregaard: han sukker over det salige Menneske; og naar det kniber og saadant noget, hvem veed om han ikke bander ham i Jorden? See nu vil jeg gaae hiem og lægge de fire til og klarere den fattige Skræders Regning: saa er den arme Dievel hiulpen, og min Kamerat ligger i sin Grav som en ærlig Karl, og der skal ingen meere sukke over ham og saadant noget.

Dalerm. Og det vil han giøre for en Ven, som er død?

Flink. O ja! Endskiønt han selv er død, saa er dog hans gode Navn tilbage: og jeg som hans Ven maae

ikke lide at der tales ilde om ham, naar jeg kan ændre det. Det er det ringeste jeg kan gjøre for al den Godhed og Kjærlighed han har vist imod mig.

Mamm. Men hvorfor har han ikke giort det før?

Flink. Jeg har endnu ikke havt dem tilovers: jeg har, uden at rose mig af det, betalt henimod 30 Rdlr. for ham til adskillige andre Kreditorer, som var meere utaalmodig end den arme Skræder. Jeg har skrabet disse 20 Rdlr. sammen for at forskylde Herr Gievsen; men siden han ikke vil have dem, saa tænker jeg Skræderen bør profitere af Leiligheden.

Gievsen. Vær forsikret, det er mig ligesaa kiært, som om jeg havde faaet tredobbelt saa meget af den, der havde havt Raad dertil. Han er en brav Mand, han giør sin Stand Ære, og det kan aldrig gaae ham andet end vel.

Dalerm. Ja det maae jeg sige, Rasmus Flink, han fortiener Høiagtelse og Understøttelse. Naar jeg kan tiene ham, saa tael til mig.

Mamm. Og jeg staaer ham ligeledes til Tieneste, naar han er i Forlegenhed for Penge. En Mand, som betaler Velgierninger, og som sørger endog for en afdød Vens Ære, kan man betroe meget.

Mariane. Men den gode Rasmus Flink har dog ikke holdt sit Løfte.

Gievsen. O! et Løfte, som skal holdes, maae være givet med fri Villie, fuldberaad Hu og koldt Blod. Om han havde rendt med aabne Øine ind i Garnet, saa havde han været meere en Nar end en ærlig Mand.

Mamm. Jeg forundrer mig over at see, at Medlidenhed kan boe hos den, der dog ideligen dræber og udgyder Blod.

Flink. O! man kan gierne ynke sine Medmennesker, fordi man slagter Kreaturer, at de kan faae noget at spise. Jeg har kiendt den, som var saa sløbsom eller følsom, hvad de kalder det, at han ikke kunde see paa naar en tog en Høne af; men hans Folk kunde han lade

sulte

fulte og pidske som Jagthunde og saadant noget. Nu, Farvel og mange Tak de gode Herrer allesammen.

(Han gaaer).

Femtende Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Her var en anden Bondekone med 4 feede Kapuner: hun gik strax igien og sagde, naar Herren hørte hvad det var, saa vidste han nok fra hvem det var.

Gievsen. Ja, ja: jeg veed nok.

(Jesper gaaer.)

Mamm. Jeg faaer ogsaa at gaae, men jeg kommer igien saasnart jeg kan.

Dalerm. Jeg skulde og see ind til mit engang først. Jeg skal ret glæde min Leonore med dette Træk om Slagtersvenden. Jeg skal ikke hvile førend jeg har faaet ham ind i Lauget. Det er en Lyst at forsøge vore gode redelige Borgeres Tal.

Mamm. Ja, Gud skee Lov! endogsaa i den simple Middelstand findes mange brave, agtværdige Mænd; derfor har jeg aldrig søgt Rang. Saalænge jeg har saa mange ærekiære Medborgere, attraaer jeg ingen større Ære end den, at være Borger i Kiøbenhavn.

Ende paa den Fierde Akt.

Femte Akt.

Første Scene.

Gievsen (kommer ind med et Papiir). Dalermann (læser tilligemed ham Papiiret sagte). Frue Mammonsen. Leonore. Mariane. Piping.

Piping.

Ja det kan man kalde Satyre, den ægte Satyre: en sand Skildpaddesauſe: lutter spansk Peber.

Frue M. Hvor gaaer det da løs paa?

Piping. Det skal jeg have den Ære at sige Dem. Det er et Kiedevers, som adskillige Genier har været om at gjøre: hver har giort sit Vers; men hvem disse Genier er, det kan være det samme. Versene sigter til en gammel Mand, som har sine Aarsager, hvorfor han vil gifte sin Datter jo før jo heller: til en vis Mand, der ellers er saa klog som een af de vise Mestere, men lader sig dog narre, og bliver hængendes ved dette Haveriegods. Videre, til en Mand, som har svoren han vil aldrig gaae ind i en Klub, og er dog i den største paa heele Jorden, i Hanredersocietætet —

Gievsen (til Dalermann). Lad mig nu tale med ham, og tage ham fra den svage Side, saa skal vi faae Oplysning nok. — Kiære Piping, dette Vers er excellent; men der er saadan en Forskiellighed i denne satyriske Kiæde: det eene Led er langt smukkere end det andet.

Piping. Ikke sandt, den ene Strophe er ikke nær saa god som den anden? Hvad synes De for Exempel om den tredie? Er den ikke baade naiv og vittig, he?

Gievsen. Ja det er det bedste i heele Verset; det er meere værd end heele Resten.

Piping.

Piping. Ikke sandt? Jeg synes og det er nok saa godt som noget af det andet.

Gievsen. Det forstaaer sig. Jeg vilde allene ønske at vide Forfatteren til denne Strophe: det maae være et ypperligt Hoved.

Dalerm. Ja ret en Satyrikus paa en Hals: en vittig Djevel.

(Han flyer Papiiret til Damerne, som læse det.)

Gievsen. Kiære Piping, De maae skaffe mig det at vide. Det er en alt for nydelig Strophe.

Piping. Men ret alvorlig?

Gievsen. Jeg forsikkrer Dem, jeg kunde kysse ham for dette ægte komike Indfald om den tredobbelte Hage. Det kan man ret kalde utvungen Vittighed.

Piping. Ikke sandt? D'Honneur, det skulde være mig saa kiært, som om een havde givet mig mange Penge, dersom en vis indbildsk Giæk hørte det.

Gievsen. Ja om det var min egen Moder, Kone eller Søster, den Strophe sigtede til, saa kunde jeg tilgive Forfatteren for hans heldige Lunes Skyld.

Piping. Jo mænd! nu siger De meere end De meener. Sæt nu det var mig, he?

Gievsen. Jo, De skulde giort saa smukke Vers? Nei, Stricksen kan allene være Autor til dem.

Piping. Nei paa min Ære har han ikke. Hør, vil De love mig, at De ikke vil blive vred, saa vil jeg nok decouvrere for Dem, hvem der har giort denne Strophe, som De finder saa charmant. Stricksen bør ikke have Honneur for hvad han ikke har giort.

Gievsen. Men Stricksen har dog vel giort noget deraf?

Piping. Ja jeg burde vel ikke sige det; men han har giort det første, og som i mine Tanker er det sletteste, Vakkerpoppe har giort det andet, Deres ringe Tiener det tredie, Smørriim det fierde, Knipe det femte, med vores Hielp at sige, og Pavst det siette.

Gievsen.

Gievsen. Men hvem har Originalen?

Piping. Strickſen; men vi har alle taget Kopie.

Gievsen. Han er vel hiemme nu?

Piping. Ja, han gaaer ikke ud, førend vi har bragt ham Beſked. Desuden læſer han paa en Rolle, han ſkal ſpille i Morgen Aften i ſtore Kongensgade.

Gievsen. Godt. — Kiære Søſter, vær ſaa god og lad Tieneren og Gaardskarlen giøre Flueſkabet reent og komme ind med det. (Hun gaaer.) Og De bringer altſaa Kopierne omkring? Fy ſkam ſig for ſaadan en ſkiændig Kabale! Ikke allene hielper De til at ſmøre Skandſkrifter, men de løber ogſaa fra Huus til Huus at udſprede Forgiften. Hvad kan være afſkyeligere og nedrigere, end at være en Æreſkiænders Sendebud? Og ſaa den Ubluehed at komme og lade os læſe det, ſom ſkal tiene til at giøre os latterlige i heele Byens Øine!

Anden Scene.

Jeſper. Gaardskarlen (med Flueſkabet). Mariane. De Forrige.

Gievsen. Hør Børn, tag denne gode Ven og ſæt ham i Flueſkabet, og hids ham ſaa op igien.

Piping. Men Gud bevare os, Herr Gievſen, hvad er dette? Den Tort taaler jeg parbleu! aldrig.

Gievsen. Og jeg taaler ikke at De træder paa Guds Jord, førend jeg har faaet fat paa Originalen.

Piping. Jeg giør paa min Ære ſaadan en Allarm, at heele Naboelauget ſkal høre mig.

Jeſper. Ja jeg hidſer ham op: og er han ikke roelig, ſaa taer jeg den lille Haandſprøite og overøſer ham med Vand, ſom en anden Poppegøie.

(De ſætter ham i Flueſkabet.)

Piping. Har man nogen Tiid ſeet ſaadan en indigne Scene!

Dalermann. Ja, den var værd at giøre Vers over. Der har De et nyſſeligt lille Studerekammer.

(De bære ham bort.)

Gievſen.

Gievsen. Vel mine Damer, hvad siger De om disse Vers? Er det ikke et smukt Portraitgallerie?

Fr. Mamm. Ja, allesammen tegnede af Ondskabs egen Haand.

Leonore. Og allesammen saa monstrøse og mørke, at de ikke ligner dem de skal forestille.

Mariane. Nei, flatteret har Skildreren vist ikke.

Frue M. Men hvad er nu herved at gjøre, at denne Pasqvil ikke gaaer ustraffet hen?

Dalerm. Min kiære Svigerson, skal jeg kalde Dem ved dette Navn, saa maae De forskaffe os Oprejsning for den Spot, som disse Kanailler har underkastet mig og min arme Datter.

Leonore. Ja Gievsen, De skal ikke, De bør ikke eie mig, førend De har afsoet disse Pletter. —

Gievsen. Giv Dem tilfreds! jeg paataer mig at rive Originalen ud af Opfinderens Klør. Den Omstændighed, at han spiller i et Privatselskab, skal komme os til stor Nytte. Min nye Fuldmægtig skal prøve en Rolle med ham, hvoraf han ikke vil lee. Jeg skal selv være hans Instruktreur. Imidlertiid maae vi holde alle dem fast, der kommer med Kopier, for at qvæle Sagen førend den bliver bekiendt. Men nu vil jeg strax gaae hen og underrette Albinus i sin Rolle.

(Han gaaer.)

Dalerm. Himmelen give han maae spille den godt! Men denne Strickfen er en huul Broer; jeg frygter, Jyden kommer galt derfra.

Tredie Scene.

Frue Fradsenhielm (kommer løbende med et Papiir).

De Forrige.

Frue Fr. O mine bedste Venner, her skal De læse noget ganske syperte: det er en Pasqvil, som først er bleven giort i Dag, og jeg har været saa lykkelig at faae en Kopie deraf af Vakkerpoppe. Det skal være tre høeje

Fami-

Familier, som igiennemhegles deri. Titelen hedder: det almindelige Svogerskab. Nu skal jeg læse det op for Dem. —

Frue M. Men veed De vel, hvem disse smukke Vers sigter til?

Frue Fr. Ja sandt at sige, Frue, han troer det er Dem og Deres Familie og Hr. Dalermann og fleere, som det gaaer ud paa: det lader ogsaa nok, naar man ret eftertænker eet og andet Sted. For Exempel:

Matronen med tredobbelt Hage,
Ruer over Manden som en Drage;
Men ædel Sprade hævner ham,
Og gior den glubske Drage tam,
Ja from og taalig som et Lam.

Det skal uden Tvivl være Dem, Frue.

Frue M. Og det undseer De Dem ikke at sige mig i Øinene?

Frue Fr. Jh ja! hvorfor ikke det? Det er jo kuns Narrerie, et lille Sjapikre af Historgher skantelø.

Leonore. Men om De blev saaledes afmalt, og man kom og viiste Dem Skilderiet, hvad vilde De sige?

Frue Fr. Jeg? Jeg vilde maffa! lee deraf. Jh! skulde man bryde sig om hvad Folk siger eller skriver om een, saa havde man nok at bestille. Nei, jeg er meere philosophisk. Lad Folk kuns giøre Nar af mig, jeg giør Nar af dem igien, saa er det betalt.

Dalerm. Men vi er ikke saa philosophiske: vi finder det meget slet giort af en Person af Deres Alder og Stand, at De kiører omkring og udbasuner Pasquiller: og vi kan ikke andet end høiligen fornærmes ved, at De kommer til os for at forelæse os et Skandskrift, som er giort paa os og vore Venner.

Frue Fr. Jh! jeg vil maffa ikke falde Dem til Uleilighed dermed; der er Familier nok i Byen, hvor man vil høre og nyde det med Fornøielse.

Mariane. Nei, min naadige Frue, De maae gierne læse det i vort Huus ogsaa; men ikke for vore

Øren.

Øren. Behag at følge med mig, saa skal jeg have den Ære at indføre Dem i et Selskab, som er meget for at lee.

Frue Fr. Der skal De have Tak for: det er af mine Folk. (Hun gaaer med Mariane.)

Leonore. Men hvor vil hun hen med hende?

Dalerm. Oh! jeg gietter mig til hendes Idee. Hun sætter hende ganske vist ogsaa i Arrest oppe paa sit eget Kammer. Der er tilvisse godt Selskab for hende, helst et Par store Poppegøier og en bister Kakkedou.

Frue M. Naa; saa vil Konversationen blive høitrøstet nok.

Fierde Scene.

Jesper. Dalermann. Leonore. Frue Mammonsen.

Jesper. Herr Vakkerpoppe, som vilde have den Ære at følge Frue Fradsenhielm herfra til Komedie: han skal nok ogsaa blive lidt hos os?

Dalerm. O excellent! der har vi ham med. Hør, kiære Jesper, send først Frue Fradsenhielms Vogn bort, og tag ham saa og sæt ham i Sandhuset under Trappen; men pas paa han ikke slipper ud.

Jesper (leende). Ja vi skal min Troe nok holde ham. Den anden hænger nu i sit Buur saa stille som en Fugl der fælder. Vi sprøitede kun eengang paa ham, saa blev han saa rolig saa det er en Lyst.

Dalerm. Men naar denne gior Qvalm i Sandhuset, hvad vil I saa giøre?

Jesper. Saa vil vi banke paa Trappen, saa han skal blive saa ør i Hovedet som en Kat der slaaes af Tønden. Men ellers tænker jeg nok han giver sig tilfreds: han er der neere ret i sit Element. Miß har været derinde: det lugter som den stærkeste Desmer.

Dalerm. Ypperligt! Skynd sig da. (Jesper gaaer.) Det var en Glæde, dersom vi kunde faae fat paa det heele Selskab.

Frue M. Og det var en Lykke, dersom saadanne slette Folk, der løber omkring og udbreder Bysladder og Løgn og Anekdoter, blev overalt imodtagen paa denne Maade.

Dalerm. Ja visseligen: saa vilde mangen en Historie, som med Flid er opdigtet for at gisre en Mand Skade, qvæles i Fødselen. Disse Omløbere, disse Anekdotkræmmere, ere for Æreskiændere hvad Hælere ere for Tyve.

Femte Scene.

Mariane. De Forrige.

Mariane. Naa, jeg skal hilse fra min Arrestant, hun sidder rigtig nok hos Fuglene paa mit Kammer.

Frue M. Men blev hun ikke vred?

Mariane. Først skiendte hun, derpaa græd hun, og derpaa gav hun sig til at lee. Poppegøierne stemmede i med; derover giorde hun Bekiendtskab med dem, og inden jeg gik, skreeg de alle tre omkappes.

Mamm. Vi har siden fanget een til: hendes Cicisbeo, Vakkerpoppe; men ham har vi ladet sætte i Sandhuset under Trappen.

Siette Scene.

Gievsen. De Forrige.

Gievsen. Nu, der har De havt et kosteligt Indfald; jeg kom just da de puttede ham i Hullet. Han vilde ikke dertil, og strakte de lange Extremitæter fra sig, som Hiulet i Friderichsbergallee; men de bukkede ham sammen som en Maalestok, og slengte ham ind, saa han blev næsten borte i Sandet.

Dalerm. Men kan De høre hvor de banker for at dysse ham? Ha! ha! ha!

Syvende Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Der er den gamle Pantjøde igien, som det brændte for i Dag. Skal vi ikke tage fat paa 'ham ogsaa?

Gievsen. O Knipe! lad ham komme ind.

(Jesper gaaer.)

Ottende Scene.

Knipe. De Forrige.

Knipe. Herr Gievsen, De har spillet mig et Par slemme Pudser i Dag, men jeg tilgiver Dem som en Christen, og som den kan jeg ikke undlade at bevidne Dem min oprigtige Deeltagelse i den Tort, som er Dem og Deres ærede Venner vederfaret.

Gievsen. Hvilken Tort, Herr Knipe?

Knipe. Jh! de skammelige Vers, som er bleven giort om Dem, og som allerede rullerer.

Gievsen. Dem veed vi ikke noget af.

Knipe. Da vil De nok faae at høre om dem. Det er nogle bittre og bidende Vers, som vil giøre stor Opsigt. De bør hverken spare Penge eller Umage for at opdage Autoren. Der er Herr Dalermann og Herr Mammonsen, som ogsaa angribes i disse Vers; de ere jo rige Mænd: de kan gierne udlove en anseelig Premie til Angiveren.

Gievsen (til Dalermann sagte). Kanaillen vil aagre med sit Skielmstykke; vi maae fange ham. (Høit) Naa, hvad siger De til denne Idee?

Dalerm. Ja jeg vilde gierne vove 100 Daler: og for Mammonsen tør jeg nok kavere han giver det samme.

Knipe. Giv mig Deres Haand derpaa. (Dalerm. giver ham Haanden.) See nu, mine Herrer, de 200 Daler falder mig til. Jeg kan angive Autoren. Det er ham de kalder Geniemanden, Strickſen: han har giort det meſte deraf; men endeel andre, saasom Piping,

Vakkerpoppe, Pavst og Smøring og — jeg, vi har giort hver sit Vers, dog kuns pro forma. Strickſen er den rette Autor: han har Originalen, Kladden, som vi alle har underſkreven; men enhver af os har faaet en Kopie deraf til at lade rullere. See her er min. (Han taer et Papiir op.) Nu har jeg giort Opdagelſen; nu haaber jeg De holder Deres gode Løfte.

Dalerm. Dette Løfte ſkulde jeg gierne holde, derſom De ikke ſelv havde været med at ſkrive denne Pasquil. Men at ſmøre Skandſkrifter ſammen for at fortiene Præmier for Angivelſen, det er den dumdriſtigſte Spekulation i Verden.

Knipe. O! jeg var kuns med for at komme efter dette Kanaillerie, for at kunne give det an. Jeg har Gud ſkee Lov for megen Chriſtendom til at finde Behag og tage Deel i ſaadanne ſyndige Foretagender. Desuden veed De jo vel, jeg er ikke i Stand til at giøre Vers. Strickſen lagde mig Ordene i Munden, og ſaa maatte jeg ſkrive mit hen med de andre. Jeg haaber dog, at De ikke vil tage Deres Løfte tilbage for ſaadan Bagatelles Skyld. Det er jo kuns en ſiette Deel af det heele. Jeg kan aldrig komme Dem nærmere, end at jeg tilbyder Dem De maae trække mig en ſiette Deel af fra Præmien.

Gievſen. Nei, Elendige, jeg vil ſige dig hvorfor de andre Nederdrægtige har ſøgt at faae dig med. De har intet noget: det er nogne Skrydere og ſultne Smarodſere tilſammen. De veed at du har noget til Bedſte: og naar de engang blev dømt i Bøder, ſaa kom du til at betale for det heele Selſkab. (Han ringer.)

Knipe. De ſiger noget: det er paa min Ære meget rimeligt. See hvilke forbandede Krabater. Gud forlade mig, jeg taler ſaa ilde om mine Jævnchriſtne! Altiid vil de ride paa mig arme Mand.

Niende Scene.

Jeſper. De Forrige.

Gievſen. Jeſper, tag Gaardskarlen til Hielp, og ſæt denne Mand i Stalden.

Jeſper.

Jesper. Men var det ikke bedre at vi puttede ham i Foerkisten, at Hestene ikke skal slaae ham?

Gievsen. Ja gior det; men see til, at han kan drage Luft.

Jesper. Vi vil løfte Laaget lidt op og lægge et Kosteskaft imellem, og saa særter vi saa mange Spande Vand paa, at de skal nok holde ham. Er han ikke rolig, saa skulper Vander over og løber ind til ham.

Knipe. Men for Himmelens Skyld, mine Herrer, hvad er dette for et uchristeligt —

Jesper (slæber ham bort). Kom han nu kuns med: han skal komme til at sidde bedre end de andre, naar han bare kan tage sig i Agt, at Musene ikke æder ham, for han lugter som gammelt Fit.

(Han forer ham ud).

Dalerm. Nu fattes vi kuns et Par til.

Gievsen. O de kommer nok. (Han seer ud af Vinduet.) Men see der har vi Skryderen. Vilde De nu behage at gaae i næste Værelse, og lade Døren staae paa Klem, saa skal De høre en Scene af Jacob von Tyboe. (De gaae alle ind, undtagen Gievsen.)

Tiende Scene.

Pavst. Gievsen.

Pavst (storagtig). Min Herr Advokat, jeg kommer for at raadføre mig med Dem i en vis Begivenhed. Jeg skal forskylde Deres Umage.

Gievsen. De har at befale. Vær saa artig at sætte sig.

Pavst (sætter sig). Sagen er denne. Jeg elsker en lille Pige her i Naboelauget, og vil tage hende til min Kone; men der løber en Karl i Huset, som ogsaa seer ud til at frie til hende. De forstaaer mig?

Gievsen. Meget vel: De forklarer sig tydelig nok.

Pavst. Ja det er min Maade. Nu, denne Karl gior mig vel ingen Skade; thi han som en Pedant, en

Penneslikker, kan aldrig vente at stikke mig ud. Begriber De?

Gievsen. O ja.

Pavst. Ja, ja, naar De allene forstaaer mig. Seer De, omendskiønt denne Karl giør sig forgieves Umage, saa kan jeg dog ikke taale at han render der. Forstaaer De mig? Jeg har derfor i Sinde at fordrive ham disse dumdristige Ideer, at være min Medbeiler.

Gievsen. Naa, og paa hvad Maade?

Pavst. Det er just det jeg vilde spørge Dem til Raads om, hvilket De meener er sikkerst, enten at kaste ham ud af Vinduet paa sin Hals, eller prygle ham krum og lam.

Gievsen. Sandt at sige, jeg vil hverken raade Dem til det eene eller det andet: det kunde bringe Dem i stor Uleilighed. Nei, De giør bedre, om De seer det an endnu i en tre Dages Tiid: maaskee han kommer ikke meere igien.

Pavst. Ja det var ogsaa nok det fornuftigste han kunde giøre. Men meener De han skulde have den Eftertanke?

Gievsen. Ja, jeg har mine Grunde, hvorfor jeg formoder han bliver borte fra Huset.

Pavst. Desbedre. Jeg vil rigtig giøre en Prøve, og see det en tre Dages Tiid an; men kommer han saa igien, saa faaer han en Ulykke. Begriber De?

Gievsen. Fuldkommen.

Pavst (reiser sig og tar sin Brevtaske op). Min Hr. Advokat, jeg takker for Deres Raad. Forsmaae ikke denne liden Erkiendtlighed.

Gievsen. Nei, min Herre, for saadant et ringe Raad kan jeg ikke modtage nogen Erkiendtlighed.

Pavst. Men De maae paa min Ære giøre mig den Fornøielse: jeg skiønner alt for meget paa Deres gode Raad: og det er mig saa kiært at De forstod mig. Men et Spørgsmaal: hvorpaa grunder De den Formod-

ning,

ning, at den Krabat ikke meere vil være saa næsviis og komme igien? Kiender De ham maaskee, he?

Gievsen. Ja, jeg er meget nøie bekiendt med ham. Aarsagen, hvorfor han inden faa Dage vil holde op at frie efter denne unge Person, bestaaer deri, at han holder Bryllup med hende i Morgen Aften. Faderen har i Morges givet sit Samtykke dertil.

Pavst (forbavset). Det var Dievelen! Min Herre — (Han vil gaae.)

Gievsen. Nei, tillad at jeg opholder Dem et Øieblik: jeg maae ligeledes udbede mig et lille Raad af Dem. De er en Mand som har Erfarenhed i Galanterier. Seer De, jeg skal ogsaa i Morgen Aften have Bryllup med en deilig Pige, som en stor Slunx af en Skryder har friet efter. De forstaaer mig?

Pavst. Ja, ja: lad os komme til Sagen.

Gievsen. Nu formoder jeg, denne ublue Snushane vil blive ved at løbe efter hende, naar hun er bleven min Kone. Jeg har vel intet at frygte paa hendes Side; thi det er umueligt at hun kunde falde til den ringeste Skrøbelighed for saadan en Nar, saadan en Skryder som ham. Begriber De?

Pavst. Jo, jo: jeg veed alt hvad De vil sige.

Gievsen. Det er mig kiært at De forstaaer mig. Men jeg vilde dog ikke gierne at min Kone skulde komme i Udraab for hans Snusens Skyld: og derfor har jeg i Sinde at kurere ham radicaliter, som Doktorerne siger, for denne Svaghed. Jeg vil lade ham saaledes tildække, at han ikke skal kunne røre sig i otte Dage. Jeg har allerede bestilt et Par Karle, der har giort fleere Krøblinger end tre slette Barberer. Meener De ikke, min Herr Pavst, det skulde hielpe, he?

Pavst. Ganske vist. Men jeg troer dog det bedste var, De og saae det an endnu i en otte Dages Tiid: maaskee han heller ikke lader sig meere tilsyne.

Gievsen. Jeg takker for Deres gode Raad. (Han styer ham sine Penge tilbage.) Forsmaae ikke denne liden Erkiendtlighed!

Pavst. Men jeg beder ——

Gievsen. Nu har De været min Advokat: vore to Raadførsler har saa megen Lighed, at endog Salarium bør være eens. Det er mig saa kiært at De fattede min Meening. Men et Spørgsmaal: vil De nok lade mig faae Deres Kopie af de Vers, som De har hiulpen til at gjøre hos Strickſens?

Pavst. Hvilke Vers? Dem veed jeg ikke noget af at sige. Med saadant noget maae De ikke komme til mig.

Ellevte Scene.

Dalermann. Leonore. Mariane. Frue Mammonſen. De Forrige.

Gievsen. Ja vil De ikke give dem frem med det gode, saa skal vi nok lære Dem det.

(Han ringer.)

Dalerm. Nægt kuns intet, min gode Monsieur. Vi veed nu ret godt, hvad for Vind og Vers De kan gjøre: De skal faae tilbørlig Belønning for begge Deele.

Tolvte Scene.

Jeſper. De Forrige.

Gievsen. Jeſper, tag denne gode Mand og bring ham i Kiøkkenet, og læg ham smukt skikkelig paa sin Ryg i Deitruget, læg Klæder over ham og bind dem fast, saa han ikke kan røre sig; men Ansigtet maae blive frit. Jeg skal siden lade ham komme op igien.

Pavst. Men hvad er dette for en Voldsomhed?

Gievsen. Naa Jeſper, vær hurtig!

Jeſper. Jeg skal nok holde den Karl: en Skryder er ligesom en Raket: den seer farlig ud; men man kan gierne komme til rette med ham, naar man taer ham ved den rette Ende.

(Han taer ham ved Dusken i Nakken og fører ham ud.)

Dalerm.

Dalerm. Nu det kan jeg kalde en sand Komedie!

Gievsen. Ja det er en komik, men dog en følelig Revselse for deres Raadhed.

Frue Mamm. Men om de siden klager over denne Medfart?

Gievsen. Lad det være min Sag. Kiender jeg dem ret, saa slaaer de dem nok til Roelighed, af Frygt for en Kontrastævning.

Trettende Scene.

Mammonsen. Smerriim. De Forrige.

Mamm. Kiære Hr. Gievsen, jeg har altid anseet Dem som min Ven, og jeg haaber De har funden, jeg har været Deres; og nu maae jeg erfare, at De handler imod mig, som De kunde være min værste Fiende. De har givet mig an, eller rettere, De opdigter Beskyldninger, for at sværte mig hos Regieringen —

Gievsen. Herr Mammonsen, jeg falder i Forundring over Deres Bebreidelse. Hvem er den Nederdrægtige, som har forebragt Dem disse Usandheder?

Smørr. Usandheder? Hvor tør De understaae sig, at kalde det Usandheder? Har jeg ikke seet og læst det med mine Øine?

Gievsen. Og hvor har De seet det?

Smørr. Her paa dette Bord har jeg læst det, og det i denne Dag. Og maaskee er baade Brev og Dokumenter her endnu.

Gievsen. Ja De maae gierne see efter.

Smørr. (leder dem op) Hevreka! hevreka! her er de! her er Brevet og her er den Pakke med Dokumenter, jeg har talt om. (Han flyer Mammonsen dem.)

Mamm. (til Gievsen) Hvad siger De nu?

Smørr. Er det endnu Usandhed, jeg har forebragt Herr Mammonsen?

Gievsen. Ja, at De har løben med Liimstangen, det vil snart vise sig.

Mamm. (efter at have læst noget). Hvad er dette? (Han læser) "Den forhadte Anseelse af en Angiver vil falde bort, min Herr Baron, og den sande Elsker af Forræderie og Sammensyerie, den nederdrægtige Magister Smørriim, vil vise sig saa sort som han er, naar dette kommer for Deres Øine. Allene for at besnære denne Ræv, har jeg skrevet den første Halvpart af dette Brev og ladet det ligge paa mit Skriverbord, i Haab at han vilde rage i mine Papirer, naar jeg lod ham allene. At han har været ublue nok til at fornøie en utilladelig Nysgierrighed, og taabelig nok at lade sig bedrage af sin egen Ondskab, det seer De nu selv."

Gievsen. Behag nu, Hr. Mammonsen, at brække denne Pakke og eftersee Dokumenterne.

Mamm. (aabner den). Men her er jo intet andet end hvidt Papiir. Dog see her, her har vi noget. (Han læser.) "Herr Mammonsen! det eneste jeg har at bebreide Dem, er dette, at De saa længe har beæret saadan et Skarn, som denne Smørriim er, med Deres Fortroelighed. Lær heraf at kiende ham i sin heele Stygghed, og betænk hvor farlig den er, der ikke allene har Nederdrægtighed nok til at blive en Forræder imod sine Velgiørere, men ogsaa er fremsusende nok til at bygge sine Beskyldninger paa et bedrageligt Øiekast." — Ja, Herr Gievsen, De har Ret. Fælt er det, at være en frivillig Angiver; men ganske afskyelig er han, naar han ikke engang er vis paa sin Sag. Herr Magister, i Anledning af denne blinde Allarm, De har giort, igientager jeg min Advarsel, at De ikke understaaer sig meere at sætte en Fod i mit Huus.

Gievsen. O Herr Mammonsen, De veed endnu ikke hvor mange Jern han har i Ilden. Han er ogsaa en Medinteressent i et Pasquillantselskab, og løber omkring at udbasune det Arbeide, han selv har giort. Her seer De et Vers, som han og fleere Vreskiændere har giort paa Deres og Hr. Dalermanns og mit Huus. Det er

er den Hævn, som jeg frygtede for, Stricksen vilde falde paa. (Han ringer.)

Mamm. Er det mueligt?

Fiortende Scene.

Jesper. De Forrige.

Gievsen. Jesper, randsag denne sorte Mand, og tag hans Papirer fra ham.

Smørr. (medens Jesper visiterer ham). Troe kuns, min gode Herr Gievsen, dette skal ikke gaae saadant af.

Gievsen. Det skal det ikke heller. Lad os kun først see, hvad vi har her. (Han læser een af de Sedler, som Jesper har taget udaf Vestlommen.) Her er jo en ordentlig Journal: "I Torsdagsselskabet den 21. I Anledning af S. T. Herr Nittengryns Giftermaal. Frue Paaham; nu maatte man vogte sig for at bede ham paa Bal, thi han vilde giøre en Ulykke paa Lysekronerne. Den unge Fiderifip: at han vil være des meere velkommen i Parterret, for de mange Hattes Skyld, man kan hænge paa ham." — Der seer De, hvilken Spion han forestiller, hvor begierlig han opsnapper hvert Ord, der falder af hans Venners Mund. Dog, her er Kopien af Pasqvillen. Tag ham nu, Jesper, og bring ham op i Hønsehuset.

Smørr. Ak, kiære Herr Gievsen! forlad mig denne gang: giør mig ikke den Skam —

Gievsen. O! den Skam er ikke større, end Deres fire Medarbeideres.

Mamm. Hvorledes? Er her fleere af denne Kabale?

Gievsen. O ja, nu har jeg den heele Bande paa Hovedmanden nær.

Mariane. Ja, een har jeg sendt op paa mit Kammer, hvor Poppegsierne nok skal amusere hende: og en anden sidder i Sandhuset.

Giev-

Gievsen. En tredie sidder i Flueskabet, en fierde i Foerkisten i Stalden, og en femte ligger i Deitruget.

Jesper. Ja han ligger sandeligen saa roelig, som et Barn i Vuggen.

Gievsen. De skal alle sidde til jeg har Originalen.

Smørr. Ja naar de andre ere i samme Forfatning, saa faaer jeg vel at give mig tilfreds. Solamen miseris socios habuisse malorum.

Gievsen. Ganske rigtig, Herr Magister. Kryb De kuns roelig op i Hønsehuset, og tænk: fic itur ad astra.

(Smørriim og Jesper gaaer.)

Mariane (til Leonore og Frue Mammonsen). Men lad os imidlertiid liste os lidt ovenpaa, og høre paa Konversationen imellem Frue Fradsenhielm og Poppegøierne.

(Hun gaaer med Frue Mamm. og Leonore.)

Mamm. Og lad os gaae ned i Gaarden og see til den stakkels Piping.

Dalerm. Ja gid alle Dagdrivere og Anekdotekræmmere saaledes kunde hænges op i Fuglebure, hver i sit Træe, i den philosophiske Gang.

Gievsen. Den forslog ikke. Der var nok til heele Volden.

(De gaae).

Femtende Scene.

(Skuepladsen forandres til Stricksens Værelse.)

Albinus (med en rund Hat og spanske Klæder under en Kappe). Bastian. En anden Karl.

Bastian. Nei, der kan ingen faae ham i Tale.

Albinus. Men jeg maae tale med ham. Han har selv bestilt mig herhid.

Bastian. Er De maaskee fra store Kongensgade, een af det dramatiske Selskab?

Albi-

Albinus. Ja jeg er. Jeg skal repetere en Komedierolle med ham. Har han ikke seet, om han har læst over paa sin?

Bastian. Jo jeg troer nok. Han har fat paa et Papiir, hvor der er nogle Vers paa, og det har han læst over de tredive gange, og saa leer han og skutter sig. Det maae være ret noget løierligt.

Albinus. Ja det er just den Rolle, vi skal spille sammen. Og han skal see, det er een af de komikeste Scener i Verden.

Bastian (til den anden, som skutter sig af Fornøielse). Det vil blive kostelige Løier: han har rigtig Diaterklæer paa. Han seer min Siæl ud som een, jeg har seet i den Ugudelige. (Han tar Kappen.)

Albinus. Men I maae ikke fordærve Leegen, Børn. Hør kuns: jeg forestiller en spansk Kavaleer, som er Herr Strickfens Medbeiler. Han har giort et Vers paa hende, som jeg vil have fra ham. Til den Ende kommer jeg til ham med en Pistol, og tvinger ham til at levere mig det. See her er Pistolen; o vær kuns ikke bange, den er ikke ladt: (han viiser det.) siden det er jo dog kuns for Løier.

Bastian. Ja der har De giort meget vel i: for der kan let skee en Ulykke ved saadanne Løier.

Albinus. Viist nok. Nei, i Komedier bør man ikke spøge med Gevær. Men Strickfen skal stille sig an, som han var ganske bange, som den største Kuson, og lade som han vilde kalde paa Hielp; og naar jeg er gaaen, skal han giøre en Fandens Støi, ligesom jeg vilde myrde ham, og hoppe og springe omkring som han var gal. Saa I skal have tusinde Løier: thi han har altid spillet sine Roller ganske naturlig.

Bastian (til den anden skuttende). Ja det vil blive en rar lille Komedie.

Albinus. Men I maae ikke tale et Ord, eller røre jer fra Stedet, ellers er vi begge reent ude af det. Saae heller uden for og lad os spille paa vor egen Haand.

Basti-

Bastian. Nei, vi skal min Sæl være ganske roelig, naar vi maae see paa det altsammen.

Albinus. Ja for mig gierne: og hans Herre bliver nok heller ikke vred. Hvor er han?

Bastian. Derinde i Sovkammeret. Han ligger paa Sengen og læser over paa sin Rolle.

Albinus (gaaer til Døren og taler til Strickfen). Elendige Pasquillant! enten reis dig og leveer mig paa Timen det Skandskrift, som du har sammensmurt, eller du skal —

Strickfen (inden for). Hvad for et Skandskrift? Hvor tør I understaae jer at komme til mig med saadanne Ord? Bastian, hvorfor har du ladt den Krabat komme ind? Kom hid strax og kast ham ud af Døren!

Bastian (leende og skuttende). Nei Herre, jeg gior min Troe ikke! jeg vil ikke fordærve Komedien: jeg er ingen Nar.

Albinus (holder Pistolen frem). Skandskriftet, Kanaille! eller du er Dødens.

Strickfen (inden for). Ak min Gud! hvad vil De giøre? Jeg har jo ingen Skandskrift giort paa Dem: jeg kiender Dem ikke engang.

Albinus. Hvad? Kiender du mig ikke? Har du allerede glemt Albinus?

Bastian (til den anden). Albinus, det er et spansk Navn, som han nu giver sig.

Albinus. Betænk dig ikke længere, du nederdrægtige Versifex! eller jeg skyder dig —

Strickfen (inden for). Nei, spar mit Liv! De skal faae hvad De befaler.

Bastian. Versifex, see det er atter et spansk Navn, det kan jeg strax høre. See saadant er det at have en lærd Herre: man bliver saa kyndig i fremmede Sprog.

Strickfen (inden for, som imidlertid har taget Papiret op, flyer det til Albinus). See der er det!

Albi-

Albinus. Er det ogsaa det rette? Er det Originalen?

Strickſen (inden for). Ja, ſom De ſeer, det er underſkrevet af alle ſex: Strickſen, Vakkerpoppe, Piping, Smørriim, Knipe og Pavſt.

Albinus. Det er godt. Nu har vi dig. Nu kan jeg ikke raade dig bedre, end at du ſkyder dig en Kugle igiennem Panden. Der har du Redſkab.

(Han ſlenger den til ham, og lader ſig henge ſin Kappe om af Baſtian.)

Sextende Scene.

Strickſen. Albinus. Baſtian. Karlen.

Strickſen (kommer løbende frem med Piſtolen). Nu ſkal du ſelv bøde for din Ubluhed, Stiemand.

Albinus. Nei, min Ven! du giør mig ingen Skade med den Piſtol.

Baſtian. Nei min Troe giør han ikke. Den Piſtol ſkal ikke dræbe mange. Hahaha! hahaha!

Albinus. Min Rolle er til Ende. Naa, Baſtian, har jeg ikke ſpillet godt?

(Han gaaer.)

Baſtian. Ganſke extellent; men min Herre ligeſaa.

Strickſen. Hold paa ham, Kanaille: det er en Kieltring, ſom har overfaldet mig i mine egne Værelſer.

Baſtian. Jo, jo, vi veed det nok. Men det maae man ſige, det giorde han ſandeligen grumme godt. Han og Herren kunde blive et Par extellente Komianter.

Strickſen (biſter). Spring efter ham, ſiger jeg, inden han kommer bort.

Baſtian. Ha, ha, ha! ha, ha, ha! O Herren kommer mig viſt til at lee mig ihiel.

Strickſen (ganſke biſter). Men vil I ikke gaae, Kanailler? Vil I ſtaae her og narre mig i mine Øine?

(Til

(Til Karlen) Har jeg leiet dig, Bakkelsebeest, at du skulde staae her og see paa, at jeg bliver overfalden?

Bastian. Ha, ha, ha! ha, ha, ha! Herren spiller min Siæl ganske extellent. Hvor naturlig han kan giøre sig gal!

Karlen (skuttende). Ha, ha, ha!

Strickfen (som rasende). Giøre mig gal, I forbistrede Krabater? Nei, I kunde giøre mig gal. Men lad ham ikke komme bort, siger jeg. Løb efter ham i Fandens Skind og Been, løb efter ham.

Bastian (skuttende). O det er kostelige Løier! O bravo, Herre, bravo! (Han klapper.)

Karlen (skuttende). Ha, ha, ha!

Strickfen (som ude af sig selv). Men ere I bandsatte? Troer I, at dette er Løier? Her staaer I og griner, og imidlertid gaaer han sin Vei og giør mig ulykkelig. O! jeg kunde blive rasende for Alvor. Jeg maae efter ham: jeg maae have Papiiret fra ham, det koste hvad det vil. Havde jeg allene min Kaarde! Hvor er min Kaarde, Karl? Hvor er min Kaarde? Min Kaarde, eller jeg myrder dig!

Bastian. Ha, ha, ha! O Herren er dog en stor Agtør! O hvor Herren giør dette godt! Han stiller sig ligesaa forrykt som Gnieren, da han har mistet sit Skriin, og Dobleren, da han har tabt sine sidste Penge. Aa! hvilke Løier!

Strickfen (staaer dem med Pistolen). Jeg skal løiere dig, din Forræder. Er det Løier, he? Er det løier, he? (Karlen løber.)

Bastian. Nei, dette bliver min Siæl Alvor, au, au! Hører det med til Komedien, saa maae Fanden have min Rolle. (Han løber.)

Strickfen (allene). Han har uden Tvivl bildt dem ind, den Lur, at det var den Rolle jeg skulde prøve med Brøling. Derfor har han klædt sig ud som en Spanier for at bedrage dem. Nu er der intet andet for mig at giøre, end at følge ham i Hælene.

Sytten-

Syttende Scene.

(Skuepladsen forestiller igien det forrige Værelse hos Gievsen.)

Albinus (i de spanske Klæder). Dalermann. Mammonsen. Gievsen. Frue Mammonsen. Leonore. Mariane.

Albinus (leverer Gievsen Papiiret). Ja, her er Originalen, skreven og underskreven af deres egne Hænder. Nu haaber jeg, jeg har viist, at De kan bruge mig.

Gievsen. Ja, min kiære Albinus, De fortiener min fuldkommenste Fortrolighed.

Dalerm. Og vor varmeste Taknemmelighed. Det ringeste Beviis, vi kan give Dem derpaa, er den Præmie vi havde udlovet for Opdagelsen; om De ikke taer imod den, saa fornærmer De mig ligesaa meget, som De har forpligtet mig. (Han tar sin Tegnebog op.) Her er mine 100 Rdlr. Herr Mammonsen, jeg har og paa Deres Vegne udlovet 100 Rdlr. til den der kunde opdage denne Kabale.

Mamm. Ja, jeg honorerer Deres Løfte med Fornøielse. (Han gior ligesaa.)

Albinus. Jeg frygter at fornærme Dem, ved at ikke modtage denne Belønning. Jeg takker ærbødigst paa min gamle Moders Vegne: thi hun allene skal høste Frugten af denne Tildragelse. For mig selv ønsker jeg ingen anden Belønning, end den Frue Mammonsen kan give mig.

Frue M. Og hvori bestaaer den?

Albinus. I Deres Samtykke til min Formands Foreening med hans elskede Jomfrue Lovise. Naar han med Glæde forlader en Plads, som jeg skal være saa lykkelig at beklæde efter ham, saa kan jeg med fuldkommen Fornøielse tiltræde den.

Frue M. Det er umueligt, min kiære Albinus, at nægte Dem noget efter den Tieneste, De har giort os. Han skal have mit Samtykke ligesaa viist, som han allerede har Herr Mammonsens.

Attende Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. En Person, som kalder sig Stricksen.

Gievsen. O hvad en vnd Samvittighed dog kan giøre forunderlige Ting! Lad ham komme ind. Og hør, lad alle Arrestanterne ligeledes komme frem.

(Jesper og Mariane gaaer.)

Nittende Scene.

Stricksen. De Forrige.

Stricksen. Mine Herrer og Damer, jeg kommer for at bede underdanigst om Forladelse for mit ubesindige Foretagende. Intet andet end blind Hævngierrighed kunde forlede mig til saadan en Handling —

Gievsen. De lærer altsaa af egen ubehagelig Erfarenhed, at ædel Hævngierrigheds Vaaben gierne falder paa den, som bruger dem. At tilgive og forglemme, er ikke allene den ædelste Hævn, men ogsaa den sikkerste.

Tivende Scene.

Vakkerpoppe (fuld af Sand). De Forrige.

Vakkerp. Herr Gievsen, De har kuns liden Ære af at behandle smukke Folk —

Gievsen. Hvorledes? En overbeviist Pasquillant tør endnu tale i den Tone, og regne sig med til smukke Folk? Troe kuns, De skal ned i Sandhuset igien, indtil De giver bedre Kiøb. Her skal en Lamentabile til: disse Bravourarier bliver udpebne.

Een og tivende Scene.

Jesper og Gaardskarlen (sætter Flueskabet paa Theatret). De Forrige.

Piping (i Skabet). Sagte, sagte dog! Er I gale? Mit Hovede kan ikke taale den Rystен.

Jesper.

Jesper. Her er den anden. Skal jeg lukke op for ham?

Gievsen. Nei, lad ham kuns staae til de ere her alle. (Jesper og Gaardskarlen gaaer.)

Piping (i Skabet). Men hvor længe skal dette Narrerie vare?

Dalerm. (slaaer med Stokken et Par gange over Skabet). Vil du være rolig?

Piping. Au, au! det drøner i mit Hoved. Jeg er ganske etourdi, og færdig at besvime af Væmmelse og Svimmel. For Himmelens Skyld, giv mig lidt at lugte til: lidt Eau de Lavande, en Dukat for et Glas Eau de Lavande.

To og tivende Scene.

Frue Fradsenhielm (beplastret i Ansigtet og paa Armene og med forpurret Haar). Mariane. De Forrige.

Frue Fr. Det er nogle impertinente Poppegøier, De har der oppe, Herr Gievsen: og Kakadouen er reent bandsat. See hvor de Kanailler har flyet mig til. Det var en Lykke jeg havde sort Plaster hos mig. Men jeg er maffa ganske vred paa Dem, at De har ladet mig saaledes maltertere.

Piping (i Skabet). Frue Fradsenhielm, er De ogsaa her?

Frue Fr. Er det ikke Pipings Røst? Hvor er han?

Piping. Her er jeg, naadige Frue, her i Fugleburet.

Frue Fr. Men jeg seer ingen Fuglebuur.

Piping. I Flueskabet da.

Frue Fr. Hvorledes? I dette Flueskab? Nu, det er den latterligste Historie jeg har hørt i mine Dage. Ha, ha, ha! ha, ha, ha! (Hun leer af fuld Hals.)

Piping. Ja jeg maae selv lee deraf: ha, ha, ha! Ideen er komik! ha, ha, ha!

Tre og tivende Scene.

Smørriim (fuld af Fiær). De Forrige.

Frue Fr. Ih see! er det ikke Magisteren? Bevare os hvor han seer ud! ligesom han havde plukket Fugle.

Gievsen. Ja, han har kamperet en halv Times Tiid i Hønsehuset.

Piping. Smørriim i Hønsehuset? Ah! vil der ingen lukke op for mig, at jeg kan see ham?

Smørr. Ei, er det ikke Herr Piping, som taler der i Flueskabet? (Han taler som til en Poppegoi.) Hvad skal Poppe have?

Fire og tivende Scene.

Jesper og Gaardskarlen (med Foerkisten). De Forrige.

Jesper. See her er den fierde: nu skal vi straxbringe den femte med. (Han gaaer.)

Frue Fr. Men hvem er der i denne Foerkiste? (Hun lukker op, lader igien falde, og løber tilbage.) Hu! hvilket fælt Syn! Hvilken leed Trold!

Gievsen. Det er dog een af Deres Kolleger, Frue: ogsaa een af dem, som løber omkring med Skandskrifter.

Piping. Hvad er det de taler om Foerkisten? Sidder der ogsaa een deri i Arrest? Ah! lad mig dog komme ud at see denne Tableau.

Fem og tivende Scene.

Jesper og Gaardskarlen (med Pavst i Deitruget). De Forrige.

Jesper. Her er den sidste. Skal vi nu tage ham op af Truget? Jeg tænker han har raasket sig, saa vi kan komme til at ælte ham færdig.

Gievsen.

Gievsen. Ja bind ham kuns løs.

(De løser op for ham.)

Frue Fr. Men hvem er dette store Buggebarn? Jh! det er jo Pavst? Monjø! hvor kommer denne Helt til at ligge i et Deitrug? Ha, ha, ha!

Piping. O! ligger Pavst i Deitruget? Ah, Hr. Gievsen, jeg beder Dem dog, lad mig komme ud. Det er Synd jeg skal sidde her, og ikke see noget af alle disse moersomme Historier. Lad mig dog komme ud og regalere mig med det herlige Skuespil, en Fanfaron i et Deitrug, De maae siden gisre ved mig hvad De vil.

Gievsen. Nu saa kom da frem og see sig mæt.

(Jesper løser Rebet op, og han hopper ganske forpurret ud af Skabet.)

Piping. See Smørriim, hvor han seer ud, for a! Verden som en Skrivertavle med et Lysteexempel paa. Ha, ha, ha!

Frue Fr. Nei, var han ikke saa smal, saa lignede han det sorte Bret paa Grønland. Ha, ha, ha!

Smørr. Og I to seer ud som Katten og Uglen i Nyboder. Ha, ha, ha!

Piping. Men hvor er du kommen i Buggen, Pavst? Nu, om dig kan man ret sige med Ordsproget: en Stud er et stort Beest, allerhelst i en Vugge. Ha, ha, ha!

Pavst (i det han kommer op). Og en Abekat er et narrisk Dyr, allerhelst i et Flueskab. Ha, ha, ha!

Jesper (i det han gaaer til Foerkisten). Nu skal vi og have ham op. (Han loster Lagget op.) Kom nu og rap sig noget. (Knipe kryber ud af Foerkisten fuld af Hakkelse.) Men lad mig først visitere hans Lommer en Smule, at han ikke taer for meget Foer fra vore Heste.

Piping. Nu har jeg aldrig seet et meere malerisk Syn i mine Dage. Seer han ikke ud som Flyttedagen i Smaagaderne?

Frue Fr. Nei, man skulde sværge paa, han var en kisdelig Broer til den Straakarl vi havde i vore grønne Erter forleden Sommer.

Gievsen. Fortreffeligt! den eene giør Nar af den anden. Men det er Tiid at giøre Ende paa Sagen. Hør I ser Pasqvillanter! I bør vide, hvad jeg kunde giøre ved jer med det Bevijs, jeg har i Hænder. Men vi vil for denne gang tilgive jer denne skammelige Maade at hævne jer paa, og ikke drive Sagen, som I nok havde fortient. Dog med Vilkaar, ikke allene at I ikke understaaer jer at oplukke jeres Mund om disse Vers, men ogsaa at I giver strax paa Stedet noget til de Elendige i Daarekisten. Den, som ingen Penge har hos sig, kan give Penges Værdie, Uhr, Etui, Tabatiere og deslige.

Strickfen. Jeg erkiender Deres Ædelmodighed, og De skal erfare, hvilken Virkning den har havt paa mig. Den skal ikke allene paalægge mig Tavshed, men ogsaa opmuntre mig til en alvorlig Bestræbelse at vinde Deres Agtelse. Her er 20 Rigsdaler, til hvad Brug De behager at anvende dem. (Til de andre:) Hvad Dem angaaer, mine Herrer, saa haaber jeg, der bliver ingen Forbindelse meere imellem os. Jeg har foragtet Dem førend jeg indlod mig med Dem: og foragter Dem nu desmeere for den Bereedvilligheds Skyld, hvormed De lod sig overtale til en slet Handling. (Han gaaer.)

Vakkerp. Her er 10 Rdlr. Jeg reiser i Morgen. (Han gaaer.)

Mariane. Det gaaer nok igien til Travemünde.

Gievsen. Naadige Frue: De kommer ikke bort, førend De giver noget til de stakkels Folk uden Porten med de svage Hoveder.

Frue Fr. Jeg kan maffa! ikke give en Skilling: jeg har feiet reent ud i Lombre andø. Det var noget forskrækkeligt som Kortet faldt paa den Kones Haand.

Dalerm. O jeg vil lægge ud for Dem — Her er 10 Rigsdaler. Deres Faer vil erstatte dem med Forn øielse, naar han hører Anledningen.

Gievsen.

Gievsen. Og jeg haaber, De vil blive hiemme og passe paa Deres syge Mand. Deres Vogn venter paa Dem. Hr. Albinus, vær saa god og følg Fruen hiem.

Frue Fr. Aperpo! det er jo Dem, som jeg rekommanderte i Morges? Det er artigt: med Dem kom jeg og med Dem gaaer jeg! Piping, i Morgen sees vi igien. Hvor vi skal amusere os med denne Komedie! giv nu vel Agt paa alle Figurerne.

(Hun gaaer med Albinus.)

Piping. Men det er haardt, Herr Gievsen, at jeg ikke maae tale om alle de Loier, vi har havt her i Aften. Jeg forsikrer Dem, det er det ypperligste Sujet til en Komedie. De Roller, Fader Knipe og Smørriim og Pavst har spillet, ere ganske ubetalelige.

Pavst. Og din da? Hvad er vel latterligere, enten at sidde i et Hønsehuus, i en Foerkiste, i et Deitrug, eller at svæve i Luften i et Flueskab? Er det ikke at være halv hængt?

Gievsen. Om Fortrinet kan I disputere siden. Nu er her intet andet for, end at tie og give Bøder. Ellers i Arrest igien.

Piping. Nei, saa er her min Kontingent.

Smørr. Og her er mine 10 Rigsdaler. Dersom de andre vil tie, jeg kan sagte. Jeg er slet ikke meget for Snak.

Pavst. Her er da ogsaa mine 10 Rigsdaler.

Knipe. Men jeg har ikke en Skilling hos mig.

Gievsen. Skal vi nu igien til at visitere jer? Enten Penge strax, eller jeg giver jer til Jesper i Forvaring; I huser nok Diamanterne?

Knipe. Tie stille! Jeg troer dog jeg har endnu en Rigsdalersseddel hos mig.

Gievsen. Nei, enten 10 Rdlr., eller Steenene.

Knipe. Jeg ulykkelige Mand! De forbandede Steene! Gud forlade mig, jeg bander min lovlige Eiendom!

Piping. Hvad er dette for en Historie med de Steene? O lad mig høre! kiære Ven lad mig høre!

Knipe. Det kan være ham det samme. See her er da en Tirigsdalersseddel, Herr Gievsen. Jeg ønsker som en Christen, De maae ikke komme til at fortryde al den Synd, De i Dag har giort imod mig.

Gievsen. Nu, det kan jeg kalde generøs! Men hvorfor saa hastig? Aha! det er en falsk Bankoseddel! (Han viser den omkring.) Jh! handler De og med de Vare?

Knipe. Gud bevare mig for saadant noget! Nei, det var en Feiltagelse. Jeg arme Mand er bleven bedragen med den. See her har De en anden; lad mig faae den igien!

Gievsen (river den itu). Nei, De skal ikke snyde en anden med den.

Sex og tivende Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Hyrevognen er der: og den Officeer, som var her da det brændte inde hos Brændeviismandens —

Knipe. Gid du saae en Ulykke for den Ildebrand! Ak hvor jeg forsynder mig i denne Dag! Jeg har aldrig bandet saa meget; men jeg har aldrig liidt saa meget, som i Dag.

Gievsen. Lad Officeren komme ind: og følg med disse fire gode Venner og see til, at enhver kommer til sit Losement. Og ikke et Ord om disse Historier, Messieurs, eller jeg skal leege med jer paa en anden Maade.

(De gaae alle fire og Jesper med dem.)

Saaledes er da denne Historie lykkeligen bleven bragt til Ende. Det er bedre at giøre det af i Mindelighed, end at give saa mange Sladderselskaber noget at gotte sig med.

Dalerm. Unægteligen. Ved alle saadanne Jurieprocesser er der ingen der vinder meere, end Parternes Fiender.

27. og sidste Scene.

Dydenfeldt. Gievsen. Dalermann. Leonore. Mammonsen. Frue Mamm. Mariane.

Dydenf. Hvad maae De ikke tænke om mig, kiære Herr Gievsen, at jeg ikke strax har indfunden mig og vist Dem min Taknemmelighed?

Gievsen. O den Ære af Deres Besøgelse er mig altid meget kiær, naar jeg kan haabe, De er fornøiet.

Dydenf. Det har jeg Aarsag til. Den Gamle har tilfredsstillet mig fuldkommen, og jeg slipper for at føre Proces: det var en lykkelig Coup de main. Men det er Dem allene, som jeg har at takke derfor. Imidlertiid maae De ikke fortryde, at jeg handler i Dag som en General efter et vundet Feldtslag: han staaer ikke gierne stille, men rykker frem, for at lægge Seier til Seier. Dem skylder jeg, at jeg uden Vidtløftighed er kommen til Midler: lad mig ogsaa have Dem at takke for en elskværdig Kone. Ja, Hr. Gievsen, De maae enten give eller tage: enten giv mig den jeg tilbeder, eller tag imod denne Erkiendtlighed for Deres Umage.

(Han byder ham en kostbar Ring.)

Mariane (sagte til Leonore). O De skal see, han er saa lidt før at tage, at han heller giver mig bort: jeg kommer til at lide under hans Uegennyttighed.

Leonore (sagte). Og jeg haaber, De vil ikke mangle Hengivenhed til at blive dette Offer.

Gievsen. Herr Kapitain! jeg vil baade tage og give efter Deres Ønske. (Han taer Ringen og sætter den paa sin Søsters Finger.) Er det ikke saa De meener?

Dydenf. Ja! De kan læse i mit Hierte.

Gievsen. Og i dit, Søster, kan jeg nok og stave mig til Meeningen?

Mariane. Det var et Under! det har jo altid ligget aabent for dig.

Dalerm. (til Mariane). Men veed De og, hvad Følgerne af saadan en Forøring vil blive?

Maria-

Mariane (smilende). Nei, jeg veed ikke; men jeg tænker jeg skal nok lære: jeg er endnu ung nok.

Frue Mamm. O den lille eenfoldige Stakkel!

Gievsen (til Dalerman). Og jeg tør nu dog ogsaa haabe at have opfyldt, hvad mig er bleven paalagt, for at erholde min Leonores Haand?

Dalerm. (lægger hendes Haand i Gievsens). Ja det har De: De har tre gange fortient hende. Tre gange velsignet være denne Foreening!

Mamm. Hvilken Glæde, at see sex værdige Personer lykkelige, og sex slette Menneskers nedrige Haab skuffet!

Gievsen. Lad os ikke værdige dem saa meget, at tænke paa dem.

Mariane. Ja vi kan sagte glemme dem: men lad dem see til, om de kan glemme Advokaten og hans Fuldmægtig.

Til Læseren.

Dette Stykke kaldes Original, endskiønt en-deel enkelte Scener og Karakterer ere tagne ud af de smaa Komedier, eller rettere Fragmenter af Komedier, som under Titel af Amusemens de Société ou Proverbes dramatiqves ere udkomne for 13 Aar siden. Den, som kan faae disse at læse, vil finde at jeg har laant Advokatens Karakteer og Marianes Bebreidelse i første Scene, og Bondens Raadførsel af Le Lievre; Frue Fradsenhielms artige Rekommendation og noget af hendes Adspredelser af La Recommandation; den Scene, hvor Gievsen ærgrer Knipe med Omqvædet, af L'Avocat chansonnier; Knipes Proces og Ildebrandsscenen af La veuve avare; Albinus's Paasund at faae Strickfen til at sværte sig med sin egen Pen, og dette Paasunds Virkning, af L'Ecrivain des charniers: og Pavstes kysende Raadførsel (dog ikke dens Paroli) af L'Avocat consultant.

Alle

Alle disse Scener ere ganske lokaliserede og omarbeidede til den Anseelse af Originalitæt, at jeg med samme Ret, som en Moliere, Holberg o. fl. er bleven tilstaaet, kan kalde dem min Eiendom, allerhelst da de allene giøre enkelte og uvæsentlige Deele af Stykket. Thi min er den heele Plan, Hovedintriguen, Forviklingen og Opløsningen. Den heele Piping, Smorriim, Vakkerpoppe, Okermann, Mammonsen, Dalermann, Flink, Sidse, Amos, Raps, Springinsfeldt, Jesper og Bastian ere mine: og af Gievsens, Marianes, Krestens, Frue Mammonsens, Fradsenhielms, Knipes, Strickfens og Pavstes Rolle hører det Meste mig til: saa at meere end de Trefierdedeele af Stykket er ganske original.

Tode.

Trykfeil.

Side. 18. Lin. 21. Bryggerkarl, læs Bondekarl.
— 37. — 25. man, læs mange.
— 38. — 6 og følgende. Ascher, læs Amos.

Ægteskabsdievelen,

eller

Bankerotten.

En

original Komedie

i fem Akter,

ved

Forfatteren til Sundhedstidenden.

Kiøbenhavn.
Trykt hos Johan Rudolph Thiele,
1783.

Personer.

Banks, en anseelig Handelsmand.
Frue Banks, hans Kone.
Elise, deres ældste Datter, omtrent 12 Aar gammel.
Lovise, og
Frids, deres yngre Børn, omtrent paa 7 og 5 Aar.
Frands, Banks Søsterson.
Bolette, Fruens Kammerpige.
Troefeldt, Banks fornemste Kontoirbetient.
Gievsen, og
Frue Gloſing, Venner af Huset.
Jesper, Gievsens Tiener.
Gientofte, en Barons Kammertiener.
Peer Smidstrup, en Bonde.
Karen Tømmersvends, en gammel Kone.
En Tiener hos Banks.

Scenen er i Kiøbenhavn.

Ægteskabsdievelen,
eller
Bankerotten.

Første Akt.

Skuepladsen er et Værelse hos Gievsen.

Første Scene.
Banks. Gievsen.

Banks.

Ja, min bedste Ven, jeg er keed og leed af et Levnet, som ikke allene er høist ærgerligt for mig, men som ogsaa giør mig til en Fabel for Byen. De maae endeligen give mig et godt Raad, hvorledes jeg skal rense mit Huus for disse Galaner, og faae min Kone til at leve paa en anstændig Maade og i samme Kiærlighed og Eenighed, som i de første 13 Aar af vor Ægtestand.

Gievsen. Min kiære Hr. Banks, det bedste De kan giøre er, i mine Tanker, dette, at De giør Begyndelsen, og undholder sig fra al den Deel der kan opvække hendes Jalousie.

Banks. Det vil ikke være saa let, Hr. Gievsen. Der er ingen Mage til hendes Jalousie. Denne forbandede Mistydning af de uskyldigste Ting er Kilden til al den Uenighed, som hidtil har forbittret vor Ægtestand.

Gievsen. Men har De ikke ogsaa givet en Smule Anledning dertil? Hør, min Ven, saadanne Ting, som jeg har seet af Dem, ere ikke altid saa ganske uskyldige. Jeg har paa Koncerten og i Selskaber opsnappet Hiekast —

Banks. Hiekast! men hvad beviser det? Man kan jo dog ikke lukke sine Øine.

Gievsen. Jeg taler ikke heller om de Hiekast, der løber omkring uden Hensigt, ligesom naar man spadserer allene for Motions Skyld. Nei, jeg meener dem, der ikke kan finde bort igien: der bliver hængende paa et Par Øine, eller glider langsomt ned over en rund Hals, som en Draabe af et Vorlys, og kliner fast paa et hvelvet Bryst. Af blot Nysgierrighed bør et Fruentimmer, som man seer hver anden Dag, ikke betragtes som en Komet igiennem Kikkerter. Man lader sine Øine ikke tindre og pynter ikke sine Smiil, for at vise Artighed: man trykker ikke Munden paa den Haand man kysser af Høflighed, ligesom det kunde være et Signet: og naar man hører Kierligheds Sprog i en Arie eller i en Replike, saa seer man ikke med et Applikationsansigt og et halvqvalt Suk til en Dame, ligesom man vilde sige: hører De? Det ere ogsaa mine Ord!

Banks. Kiære Herr Gievsen, De er en stor Skielmsmester, som Pigerne siger.

Gievsen. Jeg taler meere alvorligen end De tænker. De maae sige hvad De vil, saa har De selv været den første Aarsag til alting. De har begyndt med at lade hende mangle det, som hun behøvede til Stadsens Vedligeholdelse; af hvad Aarsag, maae De vide: thi De har Midler nok. Derover har hun begyndt at vise Koldsindighed, derpaa slette Luner, og tilsidst Bitterhed. Dette har opirret Dem til de Ting, der har giort det Onde værre. Af Misfornøielse har De indskrænket hende endnu meere. De har viist sig karrig og fortrydelig imod hende paa engang. Derved har De aabnet Døren for Tilbedere. Et Fruentimmers Hierte skal have noget at bestille.

bestille. Hævngierrighed oppuster Luen: og Mangel paa de Ting, hun baade er berettiget og vant til, giver Ilden Føde. Altsaa har De givet selv den første Anledning til det, De klager over; og skal jeg tale reent: dersom De bar det største Par Horn i Verden, saa var det Deres eget Arbeide.

Banks. Men jeg forsikrer Dem —

Gievsen. Kiæreste Ven, lad Deres Forsikringer blive hiemme. Jeg veed fleere Anekdoter om Deres Galanterier, end De troer.

Anden Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Herr Banks Søstersøn beder De vil komme et Øieblik ud til ham.

Gievsen. Lad ham komme ind. (Jesper gaaer.) Jeg haaber, Herr Banks anseer mit Huus som han var hiemme.

Tredie Scene.

Frands. Banks. Gievsen.

Banks. See her seer De en lille Søstersøn, som nyligen er kommen herover fra Jylland og som jeg vil tage paa mit Kontoir.

Gievsen. Han har en smuk Figur og et aabent Ansigt; det er altid et godt Rekommendationsbrev.

Banks. Undertiden kan det dog ogsaa bedrage, ligesom andre Rekommendationsbreve. Kiøbenhavn, kiære Herr Gievsen, Kiøbenhavn er et farligt Sted for unge Mennesker: Forførelsen er saa stor!

Gievsen. Visseligen: et Par slette Bekiendtskaber kan fordærve den bedste Karakter; den haabefuldeste Knos kan en eeneste Skiøge styrte i en Afgrund af Vidtløftigheder og ndigheder.

Banks. Det er det jeg frygter for: disse Tøser, disse Tøser bliver mangen eens Ulykke! og det kan gaae dig, min Dreng, ligesaaledes, naar du ikke taer dig i Agt. Hvad meener De, kiære Ven, hvorledes det stakkels Barn er kommen i et farligt Bekiendtskab? Da han reiser herovet fra Jylland, maae der til al Ulykke være en Passageer paa Skibet, som loserer her i Byen hos en Kone, de kalder Madame Kasserole. Denne Karl har han besøgt hver gang, jeg har givet ham Lov til at gaae ud og see sig om. Derved er han bleven bekiendt med Kasserole og hendes Mammeseller, som ere netop af den Sort, han meest burde tage sig vare for, nogle ublue Qvinder, nogle vesne Tingester ——

Frands. Onkel maae forlade mig: det er saamænd meget artige Fruentimmere, som beviser mig al den Høflighed de kan optænke: og vesne har jeg aldrig seet dem; naar jeg kan komme der, saa ere de saa røde som Roser.

Banks. Jo jo, vogt du dig kuns smukt for disse Roser, at du ikke stikker dig paa Tornene. Du kiender disse Rovdyr endnu ikke ret.

Frands. Rovdyr! mig vil de vist ikke røve noget fra: de holder altfor meget af mig dertil. De veed ikke hvad de skal giøre mig tilgode for Onkels Skyld.

Banks. For min Skyld, Knægt?

Frands. Ja de kiender Onkel allesammen, og taler saa gierne om Dem.

Banks. Hold Munden med den Snak!

Gievsen. Nei kom til mig, min lille Ven, og fortæl kuns. Hans Onkel bliver ikke vred.

Banks. Troe ham ikke, Herr Gievsen; Drengen har vist hørt feil.

Frands. Jeg beder om Forladelse! de kiender Onkel ret godt: een af dem, Jomfrue Stephanille, har været Onkels Favorite: hun spørger nok om Dem: hun er færdig at græde over, at De ikke har været der i al

den

den Tid, jeg har været i Kiøbenhavn, da De dog ellers er kommen der hver Uge et Par gange.

Banks. Du lyver, Kanaille! Hold Kieften, og kom mig ikke tiere med slige Historier, eller jeg sender dig lige til Jylland igien.

Gievsen. Nu, nu, bliv kuns ikke hidsig! jeg troer ham intet. Siig han kuns sit Ærinde, min Ven.

Frands. Der er en Bonde fra Vrevlerup hiemme, som venter efter Onkel.

Banks. O, denne Bonde plager mig ogsaa nok. — Siig kuns han skal bie, jeg kommer hiem retnu.

(Frands gaaer.)

Gievsen. Nu, Herr Banks, hvad sagde jeg? Disse Besøgelser hos Madame Kasserole har jeg vidst for længe siden, og det halve Kiøbenhavn veed dem. Thi Taushed kan ikke kiøbes hos de Folk med det røde Guld: tvertimod de holder det for deres Fordeel at aabenbare slige dyrebetalte Hemmeligheder. Ligesom en Haandværksmand undertiden giør sig til af, at han arbeider for anseelige Folk: saa roser saadanne Kisselinker sig ogsaa af deres Galaner, for at sætte sig i des større Kredit, eller for at giøre sig lystig paa deres Bekostning.

Banks. Ja min Ven, jeg nægter ikke, at de forbistrede Tøser har fortælt mig om hver en Person af Betydenhed, som har besøgt dem.

Gievsen. Af Betydenhed! Ganske rigtig: om de ruinerede Spillebrødre, de Udhalere og Pudsenmagere, de Haarskiærere og Læredrenge, som kommer til dem, har de vist tiet stille; men for disse smukke Personer er Kiøbmand Banks vist mangen gang bleven givet til Priis: hans gammeldags Galanterier har vist krydet mangen en Bolle Punsch i Stedet for Tamarinder.

Banks. De giør mig ganske angest.

Gievsen. Ja gid jeg kunde sætte saadan Skræk i Dem, at De engang blev klog og søgte Deres bedste Fornøielse i deres eget Huus. Troe kuns, Herr Banks,

havde De anvendt alle de Penge paa deres Frue, som Deres Fornøielser uden om koster Dem imellem Aar og Dag, saa var det aldrig kommet saa langt. Hvad vil nu denne Bondekone ikke komme til at koste?

Banks. Hvad for en Bondekone?

Gievsen. O stil sig kuns ikke saa uskyldig. Tænker De jeg veed intet om den Historie i Vrævlerup?

Banks. Umueligt. Har De ogsaa erfaret den allerede?

Gievsen. Endeel deraf i det mindste.

Banks. O saa lad mig heller fortælle Dem det altsammen selv.

Gievsen. Det gior De vel i. Man vinder altid ved at man selv gior en Ting bekiendt, som dog ikke kan dølges, førend andre paatager sig denne Umage.

Banks. Saa faaer jeg da at skrifte reent. Jeg giorde det med Fornøielse, dersom jeg allene torde haabe, at Sagen kunde neddysses engang for alle ved Penge. Men ulykkeligviis er den Karl, som jeg frygter jeg faaer at bestille med, en grov Oxe, som er i Stand til at tage Revanche, efterat han har faaet sin Skade betalt. Saadan en gemeen Bondeknol har undertiden ligesaa megen Pointd'honneur som hans Herremand.

Gievsen. Saalænge han ikke kommer i Kollision med sin naadige Herre.

Banks. Sandt nok: han maae taale at Godsherren jager paa hans Marker; men kan han komme til, saa stiæler han og i Godsherrens Skov.

Gievsen. Rigtig. Undertiden tar Kudsken Revanche for det heele Gods. Dog, i Grunden er der ingen stor Skade skeet ved disse smaa Indgreb i hverandres Rettigheder. Det gaaer dermed som med endeel Familier, som bestandigen spiller sammen: Pengene bliver imellem dem. Men lad os komme til den unge smukke Huusmandskone i Vrævlerup.

Banks.

Banks. Ja ung og smuk er hun. Hun har Yndigheder, som man ikke skulde søge hos en Person af hendes Stand.

Gievsen. Men Herr Banks, De har jo en Kone og vorne Børn? De er over Deres halvhundrede, og De kan falde til en Daarlighed, ja til en Forbrydelse, som man ikke engang kan undskylde hos et Menneske, der er ugift, og i den fyrigste, ubesindigste Ungdoms Heede!

Banks. Jeg fortiener disse Bebreidelser. Men, kiære Herr Gievsen, Fristelsen var alt for stor. Hendes Physiognomie, hendes Taille, Væsen, Stemme, alting var saa indtagende.

Gievsen. O! dette maatte aldrig friste en Mand, allermindst en gift Mand, til at besnære hende. At søge hendes Selskab, at indlade sig i en uskyldig Omgængelse, for at fornøie sig med at see saa megen Deilighed, det kunde man maaskee nogenlunde holde den Mand tilgode, som var ilde gift, og Notabene i en Alder, da Sandserne ville have deres Ret. Men den Drift, som byder ham gaae saa langt som han kan, er intet mindre end umodstaaelig; thi den kan svækkes ved Diversion. En Hustrue kan tabe sin Mands Kiærlighed og Høiagtelse, men — Dog, De forstaaer mig.

Banks. Ak! hun havde meere end det der kunde optænde Temperament. Hun havde saadant noget ædelt i sin Tænkemaade, saadanne artige Maneirer: hun kunde tale saa fornuftig.

Gievsen. Og dette burde holdt Dem desmeere tilbage. Dog, det er de elskværdigste Fruentimmers Skiæbne, at Forførelse mest jager efter dem. Forunderligt, at en Mand ikke kan stille sin Lyst, uden tillige at ødelægge Uskyldighed. Det er en lige saa ædel Smag som de Svirebrødres, som troer der er ingen Glæde i Vinen, uden de slaaer Glas og Flasker itu.

Banks. Jeg giorde ligesom det er brugeligt i saadanne Tilfælde. Først lod jeg sætte Ondt i Manden, som da ikke faldt vanskeligt, thi han er af Natur meget

brutal. De mange misfornøiede Timer hun havde førte jeg mig til Nytte. Efter at have brudt Isen, fik jeg med godt Folks Hielp Manden sat i saadanne Omstændigheder og saadan Forbittrelse, at han forlod Konen, og tog til Holsteen, for at arbeide ved Kanalen. I den Tiid har hans Kone faaet to Børn. Hun gav for, at en Soldat var Faer til dem: og med Penge er alting bragt i Orden. Ulykken var, hun vilde ikke skille sig ved Børnene. Nu i Gaar er Manden kommen fra Holsteen, og har erfaret hvorledes det er gaaet med hans Kone. Han vil vist giøre en Ulykke paa hende eller paa den, der har spillet ham dette Puds.

Gievsen. Har han da Mistanke paa Dem?

Banks. Endnu ikke. Tvertimod, han kom til mig og spurgte mig til Raads i denne Sag. Jeg bad ham allene opholde sig endnu en Dags Tiid. Og nu, min bedste Ven, efterat jeg nu har tilstaaet min Forseelse, saa beder jeg alt hvad jeg bede kan, red mig ud af denne Fare; jeg skal vise mig erkiendtlig: lad mig allene blive vel af med denne Bonde. De veed jo Raad i alle Begivenheder, og De hielper gierne til Forliig og Mindelighed.

Gievsen. Ja det er min største Fornøielse; men her er det min Pligt at være streng, og heller staae den fornærmede Bonde bi end Dem. Dog, af blot Medlidenhed med den arme forførte Kone og med Deres egen uskyldige Familie vil jeg see til, at jeg kan mægle Fred imellem de Ægtefolk, som De har adskilt og giort ulykkelig; men Penge skal der til, og dem maae De skaffe mig strax.

Banks. Dem skal De faae, dem skal De gierne faae. Jeg har ogsaa tænkt, at forsøge om Karlen vil give sig tilfreds, naar jeg bød ham 50 Daler; men det nytter neppe, uden at en Mand, som De, sætter tillige lidt Skræk i ham.

Gievsen. Nei, min kiære Ven, der har De giort Regning uden Værd. Skræk sætter jeg sandeligen ikke i

den

den som har Ret; og med 50 Rigsdaler slipper De ikke: 1000 skal dertil, eller jeg fører Bondens Sag imod Dem.

Banks. Et tusind Rigsdaler er mange Penge. Jeg er ingen stor Herre, jeg er kuns en Kiøbmand.

Gievsen. Har de villet have en stor Herres Fornøielse, saa bør De ogsaa betale som en stor Herre: det er ligefrem. De har Raad nok dertil. Som sagt, enten 1000 Rigsdaler, eller Proces med alle Honores.

Banks. Ja saa faaer jeg at finde mig deri. Men vil De byde ham den heele Summa strax?

Gievsen. Det kan De lade mig raade for. Siig mig kuns hvad Manden hedder.

Banks. Peer Smidstrup kalder de ham.

Gievsen. Er der ingen i samme Bye, som han er en Fiende af?

Banks. Jo, der er en Bonde, kaldet Jens Slagbom, ham kan den anden ikke lide for sin Død, hvilket dog nok kommer af Misundelse; thi de har begge tient i Gaard sammen, og Jens Slagbom staaer sig langt bedre end Peer Smidstrup.

Gievsen. Har den anden Børn?

Banks. Jo, han har to, og lever meget godt med sin Kone.

Gievsen. Det er alt nok. See nu til De kan faae Manden med dem herhid, og for alting lad mig faae Pengene, saa skal alting blive godt. Men vi faaer ogsaa at bringe den Sag med Deres Frue i Rigtighed. Siig mig først, hvilke Galaner ere de farligste?

Banks. O! det er vanskeligt at sige. Det veed min Kones Kammerpige bedst.

Gievsen. Har De hende paa Deres Side?

Banks. Det forstaaer sig. Hun koster mig ligesaa meget som den bedste Karl paa Kontoiret.

Gievsen. Det kan jeg forestille mig. Alle hendes Stikpenge maae falde med Doubletter.

Banks. Ikke det allene: jeg maae altid stikke de andres Trumfer over.

Gievsen. Men er hun Dem tro?

Banks. Ja hun er: og hun gior mig store Tieneſter. Hun har giort mangen en Galans bedſte Spekulation til intet, ved at nedſætte hans Aktier.

Gievsen. Lad os da have en lille Konferents med hende. Hun ſkal ſpille en Rolle med i Stykket.

Banks. Ja hun er til ſaadanne Kammerpigeroller ret oplagt.

Gievsen. O! det heele Kiøn. Fruentimmer ere ſkrøbelige Redſkaber; men til Fiere og Hiul i et Uhrværk ere de altid ſtærke nok.

Fierde Scene.

Jeſper. De Forrige.

Jeſper (til Banks). Frue Banks Kammerpige vilde gierne tale et Ord med Dem.

Banks. Hun kan komme ind, Jeſper; hun har ingen hemmelige Ærinder hos mig. Herr Gievſen maae gierne høre hvad hun har at ſige mig.

Gievsen. Men var det ikke tienligt, at vi prøvede denne lille Pige en Smule? Jeg frygter det er ikke ſaa rigtig med hende. Angiveres og Forræderes Redelighed er ikke at lide paa. Stig mig allene, kiære Herr Banks, hvor længe har hun været i Tieneſte hos Fruen?

Banks. I halvtredie Aar.

Gievsen. Og hvor længe har det andet været, ſom vi talte om?

Banks. Ja — ſandt at ſige — og nok halvtredie Aar.

Gievsen. Og hvem raadte Dem først til den Indſkrænkning i Henſeende til Fruens Udgifter?

Banks.

Banks. Ja — det giorde Bolette ogsaa, skiønt i en god Meening. Hun sagde, at Fruens Stads og Pragt vilde lokke Tilbedere.

Gievsen. Kan nok være. Men kiender jeg vore Damer ret, saa har Manden intet at frygte, saalænge Konen har brav Stads at leege med. At faae sig en ny Hat er dem kiærere end at vinde et Hierte. — Hør Jesper, naar vi er gaaen, saa giør alt hvad du kan for at giøre hende først forlibt og derpaa fortrolig. Du maae smigre, hykle, lyve, alt hvad du vil, naar du allene kan faae hendes Hemmeligheder udforsket.

Jesper. O! jeg tænker de Hemmeligheder hun har er nok snart udforsket.

Gievsen. Siig ikke det: hun har sikkert noget bag Øret: hun bedrager uden Tvivl baade sin Herre og sin Frue paa eengang.

Banks. Troe dog ikke det, kiære Ven, det er umueligt hun skulde være uredelig imod mig, efter alt det Gode jeg har bevist hende.

Gievsen. O! søg De kuns ikke Redelighed og Taknemmelighed hos en Spion og Forræder. Nei, hun seer mig alt for polisk ud: og den Fortrolighed, hun har ladt sig kiøbe til af Dem, giør hende endnu meere mistænkt. Med Penge kan man underminere Troskab, men ikke befæste den. Nei, Jesper maae anlægge en Kontramine. — Hør, du kan lade med en forstilt Fortrolighed ligesom du nok vidste at hun trækker baade sin Herre og sin Frue op: du giør det samme ved mig, du har paa den Maade samlet Skillinger, du er nu bleven Visiterer, Raadstuetiener, Bedemand, hvad du vil: du elsker hende og du maae giftes. Forstaaer du?

Banks. Kan han opdage noget, saa skal han faae en Belønning som han kan være fornøiet med.

Gievsen. Kom kuns snart ind igien og kald os ud, saa kan du giøre dine Konster.

Jesper.

Jesper. Ja jeg tør allerede takke i Forveien; thi naar en frisk Karl kommer til en Pige med Skillinger og Levebrød i den eene Haand, og Kiærlighed og Ægteskab i den anden, saa kan hun faae jeg Skam ikke staae sig. Jeg kiender denne Mammeselle: vi har tient i Gaard sammen: hun spilte der og saadanne Intriguer, saa at hun kom hovedkuldsud af sin Tieneste. Jeg har aldrig troet hende ret: hun er huul; dog, naar jeg vil, skal jeg nok finde Bund i hende. (Han gaaer.)

Femte Scene.

Bolette. Gievsen. Banks.

Gievsen. Min søde Pige, hun kan kuns være saa god at tale med Herr Banks ligesaa frit som om han var allene. Jeg er hans fortrolige Ven, og han har aabenbaret mig alle Ting.

Banks. Ja ja, Bolette, det er ganske rigtigt. Herr Gievsen og jeg er betænkt paa Midler at giøre Ende paa denne Historie: han vil forlige mig med min Kone, og der skal ingen Aarsag meere gives til Misfornøielse paa nogen af Siderne.

Bolette (med en ubehagelig Forundring). Saa? — Ja, det kunde eengang være Tiid. Det er Synd saadan en brav Mand skal saa skammeligen fornærmes. Herr Gievsen troer ikke hvor ondt det giør mig for min gode Herre, som har saadant et ædelt Hierte!

(Hun er færdig at græde.)

Gievsen. Ja det troer jeg gierne. Men hør, min lille Jomfrue, kan hun ikke sige mig de fornemmeste Elskere Fruen har for nærværende Tiid?

Bolette. Ja saamænd kan jeg saa: det er Baron Priisværd.

Gievsen. Baron Priisværd! (Afsides) Det er umueligt. Det er Flauser! (Høit) See til at han kommer til Fruen i Eftermiddag. Vi skal have Løier, og hun skal intet tabe ved det.

Bolet-

Bolette. Hvilke Løier?

Gievsen. Ja det skal hun nok faae at see. Hun veed, de fleeste Løier fornøier intet meere, naar man veed dem forud.

Banks. Men hvad vilde hun mig her, Bolette?

Bolette. Jeg vilde vise Herren noget.

Banks. Det er nok Sportler hun vil indkræve?

Bolette. Seer Herren, disse to Dukater har jeg faaet af Baron Priisværd, for at forskaffe ham en Rannevn med Fruen hos Madame Pudel.

Banks. Kiære Hr. Gievsen, her kan De høre, Baron Priisværd vil have et hemmeligt Møde med min Kone!

Gievsen. Jeg troer det gierne.

Bolette. Ja det er tredie gang; men der skal blive ligesaa meget af, som de forrige: det skal jeg nok passe, naar Herren vil ——

Banks. Jeg veed hvad det vil sige. See her, der er en Tidalersseddel til hendes to Dukater.

Siette Scene.

Jesper. De Forrige.

Jesper. Behager Herren at trine op paa Kontoiret: nu er han kommen.

Banks. Ja lad os gaae. Bolette, gior sig nu Umage at faae Baronen hen til os: hun skal have et Par Dukater for Umagen.

(De gaaer.)

Bolette. Jo, jo! det er en ringe Ting at faae fat paa ham. (Afsides.) Jeg vil ikke narre jer. Gud skee Lov han reiser: ellers kunde Fanden have sit Spil.

Jesper. Nei, hun maae ikke gaae endnu, min deilige Bolette. Hun maae først see en Prøve af mit nye Embede.

Bolet-

Bolette. Hvad for et nyt Embede?

Jesper. Bedemand, min allersødeste Pige.

Bolette. Pokker heller! Hvor er han kommen til at blive Bedemand? Jeg havde tænkt, det høieste han engang kunde komme til, var Bud eller Visenterer; men at tiene hos en Embedsmand og selv blive Embedsmand, det er vel meget.

Jesper. Naar man har Patroner, min Engel, saa kan man sagte blive noget stort. Desuden faaer jeg dette Embede formedelst Akkord med een som nedlægger det. Men maae jeg gisre min Prøve?

Bolette. Naa! lad os see da.

Jesper (med mange Ceremonier). Min smukke Jomfrue, jeg har en kiærlig Hilsen fra Herr Jesper Skose, Bedemand her i Staden, at De vil bære hans og den dydædle Jomfrue Bolette Rasmine Troelsine Svigums Bryllup med Deres Nærværelse, som skal staae hos Winters næstkommende Fredag Kl. 7, og derefter tage til Takke med et tarveligt Aftensmaaltid, en velreedt Seng og en frisk og sund Kiæreste paa 29 Aar.

Bolette. Nu har jeg aldrig hørt saadanne Løier. Jo jo, han kan blive artig nok. Han er godt skaaren for Tungebaandet.

Jesper. Men jeg maae udbede mig Svar: maae Brudgommen da komme med sin Vogn og hente Dem af hos Herr Banks?

Bolette. Men hvilken Snak? Jeg troer han vil gisre Nar af mig med hans Bedemandsprøve.

Jesper. Jeg gisre Nar af hende? Af den, som jeg elsker saa meget?

Bolette. Den Elskov maae han have faaet paa eengang: han har aldrig ladet sig mærke med noget Tegn deraf før.

Jesper. Det har jeg ikke heller; thi jeg tænkte, hvad kan det nytte at du viser Godhed for hende, førend

du kan haabe hun skiøtter om dig. Den Tiid er nu kommen, min Deilige: nu kan jeg i Stedet for en Tieners tilbyde hende en Bedemands Hierte: og det haaber jeg hun ikke forsmaaer.

Bolette. Men nu kan han jo søge sig en bedre ud end mig og mine Lige, min kiære Musse Skose: nu maae han tænke høiere.

Jesper. Nei, min yndige Bolette, jeg har altid elsket hende, skiønt i Løn. Og for at sige hende den reene Sandhed: jeg er ikke tient med een af disse fattige Stadsedukker: jeg maae have en Pige, som har samlet en Skilling ligesom jeg selv. I den Tiid jeg har været her i Huset har jeg dog sanket i Løn og Kortpenge og allehaande smaa Accidentser, som tildeels nok kunde kaldes Jux, reene 150 Rdlr.

Bolette. Ja ja, min søde Ven, der kan jeg ikke fortænke ham i: man maae være om sig. Den ringe Løn man har er ikke værd at tale om.

Jesper. Jo! skulde man allene leve deraf, saa saae det slet ud. Ja, min lille Kone, jeg har reene 150 Rigsdaler, og hun, min søde Glut, har nok ligesaa meget, siden hun har været paa saadant et godt Sted, hvor Manden og Konen begge er jaloux og begge gaaer extra: der maae en snild Piges Aktier staae sig godt. Thi jeg veed, min dyrebare Bolette, at hun er begges Fortroelige, og Fruens Galaner maae nok ofre til hende med: det er Maaden.

Bolette. Nei, min bedste Musse Skose, han giør mig rigere og snildere end jeg er. En god Samvittighed er bedre end det røde Guld.

Jesper. Der skal hun have Tak for, lille Jomfrue, at hun taler reent. Jeg giør ingen Hemmelighed af, jeg vil have en Kone, som har skaaren Piber, medens hun har siddet i Røren. En god Samvittighed giver kuns et slet Udstyr. Tiderne ere reent bandsatte: jo meere Huusleien, Brænde og andre Fornødenheder gaaer i Veiret, jo meere maae Samvittigheden falde. Nei,

jeg

jeg havde tænkt at hun havde ført sig Omstændighederne bedre til Nytte. En lille snu Kammerpige i hendes Sted maatte snydt Herre, Frue, Galaner og heele Verden. Og det havde jeg giort Regning paa. Dyd og Deilighed uden Penge vil ikke giøre det; jeg vil ikke strax begynde min Ægtestand med at giøre Gield: og jeg vil sætte i Enkekassen, som andre Embedsmænd. Derfor maae jeg have en Kone, der har lidt til Bedste.

Bolette. Men maae jeg giøre et lille Spørgsmaal: Naar skal han tiltræde Tienesten, Faer?

Jesper. Om en sex Uger: og strax efter Flyttetiden skal jeg have mig en Kone. Men min allersødeste Bolette, det bliver da ikke hende. Jeg faaer at bide i et suurt Æble, og tage Brændeviinsmandens Enke —

Bolette. Han taler paa min Ære lige fra Lungen, min bedste Ven: det var Synd om jeg ikke vilde troe ham. Er det hans Alvor, at han bær Godhed for mig?

Jesper. Ja det skal dette Hierte bevidne: troe mig det elsker hende, min Udvalgte! Men hos en fattig Djevel som jeg, der skal sætte Boe med 150 Dåler, maae Kiærlighed vige for Penge.

Bolette. Nu saa vil jeg og gaae reent til Verks med ham, min søde Jesper. Giv mig først sin Haand, at han vil være redelig, og at jeg kan lide paa ham som min tilkommende Mand. (De giver hinanden Haanden, og han kysser hendes.) Saa hør da: jeg har i Guld og Sølv og Bankosedler et Par Hundred Rigsdaler: det meste af Herren; thi han har giort Kontrakt med mig, jeg skal kun sige ham, hvad Fruens Elskere eller hun selv giver mig, saa vil han give mig det samme: og nu kan min lille Siæl nok vide, jeg fortæller ham heller meere end mindre, end der virkeligen passerer.

Jesper. Ja, see det er den rette Maade, min Putte! saaledes maae en stakkels Tienestetyende forbedre sin Indkomme. Naa, og Fruen?

Bolette. Med hende giør jeg ligesaaledes. Jeg indbilder hende den og den elsker hende, og bestiller alle-

haande

haande Elskovsærinder hos hende, som aldrig er bleven tænkt paa.

Jesper. Excellent! Og Galanerne, de maae vel brav bløde?

Bolette. Det forstaaer sig: de maae betale hvert Ord jeg rapporterer, hvert Brev jeg bringer, ganske artig.

Jesper. O bravo, bravo! du er ret min egen Kone. (Han kysser hende.) Hvilke Løier vi vil have at fortælle hinanden, naar vi først er kommen sammen! Men faaer og skriver din Frue ogsaa Breve til dem?

Bolette. Nei kuns til een, min Engel! Men kommer der ingen, min søde Ven, at der nogen hører os?

Jesper. Ikke en Kiæft, min lille Høne! de har der oppe med en Karl at bestille, som vil giøre dem det broget nok. Han er en halv Prokurator, og de er altid værre end de heele. Nu hvem er denne eene, min Kone, som din Frue skriver til?

Bolette. Nei hør, lille Skielmsmester, du maae ikke heller vide alleting nu; vi maae have noget at fortælle hinanden i de varme Sommernætter, naar vi ikke kan sove. Nok, at jeg faaer Brevene godt betalt, baade de der gaaer og de der kommer. Og for de andre Kommissioner faaer jeg og mine gode Douceurer, enten i Klæer og Lintøi, eller Kaffe og Thee og saadant noget, som en gammel Kone maae giøre i Penge for mig.

Jesper. Min deilige Bolette, du er jo ret en Guldgrube for en brav Karl! Men hør, naar nu disse Tilbedere begynder at blive utaalmodige, og vil endeligen høste Frugter af deres Umage og Bekostning?

Bolette. Ja det har de tit tænkt skulde gaae for sig, og det Haab har de kiøbt dyrt nok; men der maae det aldrig komme til: det skal jeg nok passe.

Jesper. Hvorfor, Engleven?

Bolette. Først, min Hierte, fordi Fruen ikke er af dem, der kan lade Galanterie gaae til den Høide: hun taer imod dem allene for at ærgre Herren, og for

Trangs Skyld: thi at hun vinder kryjel fra dem i Spil, det kan du sagte tænke. Dog om hun endog havde den Skrøbelighed, som vi talte om, saa var jeg en Nar, om jeg ikke hindrede det af alle Kræfter.

Jesper. For Herrens Skyld, ikke min Glut?

Bolette. Jomænd! Jo meere han øser ud, jo meere burde han bedrages. Der er kuns een Maade at bevare sin Kones Ære: og den bestaaer, saae jeg Skam! ikke i at holde Spioner. Naar han ikke elsker hende og viser, at han elsker hende: saa kunde han mure hende ind, og det skulde endda ikke hielpe ham. Nei, nei, du lille Hiertetyv! saadanne Galaner, hvor der er noget at pille af, maae man altid holde i Aande: ellers gaaer man dem qvit. Og derfor kan jeg ikke finde mig i, at Herren og Fruen skulde forliges, saa det heele Væsen fik Ende, som din Herre tænker jeg skal hielpe til. Jo! saa maatte jeg være gal.

Jesper. Jeg troer og det var en smal Sag, at faae dem til at blive gode Venner: det kunde du nok selv giort for længe siden, om du havde villet, min lille Bolette?

Bolette. Ja vist kunde jeg: der indløber mangt et Øieblik, hvor de saa godt som leder efter hverandre; hun er tit keed af dette Slæng af Tilbedere, og han har mangen en Gang hvad een kunde kalde en Brudgoms Attraa til hende. Men saa gielder det! saa maae jeg bilde den eene og den anden noget ind, saa at hun forbittres over ham, og han styrer til Madam Kasserole eller saadant et Sted. Jo, jo, ellers var min heele Handel til Ende. Nei, min lille Jesper, jeg skal holde Galanerne ved Huset, og plukke dem saa længe jeg tiener der: og naar vi saa lægger vore Pialter sammen, saa vil vi see, hvem der har samlet den meste Velsignelse. Men jeg maae gaae, inden min Frue kommer op. Hvad jeg har aabenbaret dig, det bliver imellem os, min Ven!

Jesper. Som imellem Mand og Kone, sødeste Siel. Jo, jeg skulde blive Bedemand og ikke kunne tie!

tie! Men endnu et lille Spørgsmaal: dog i Haab at du siger den reene Sandhed, som en ærekiær Pige. Læg Haanden paa dit Hierte, min Engel, og svar mig: holder din Herre ikke lidt af dig? Siden han er saadan en Elsker af forbudne Vare, og tiener saa gierne fremmede Guder, saa har han uden Tvivl ført sig disse hemmelige Audientser til Nytte, som saadan en sød lille Pige har havt hos ham. Disse store Øine maae have giort store Virkninger!

Bolette. Nei, min bedste Jesper! det kan du hellig være forsikret om, min Herre har aldrig udrettet det ringeste hos mig. Nei, nei, saa havde jeg giort mine Sager slet. Saasnart en Mand har opnaaet sit Øiemeed i den Ting, saa bliver han snart lunken, saa kold, og tilsidst keed og leed af een: og saa seer han til, han faaer een af Huset. Desuden havde Fruen snart merket det, og om ikke hun, saa dog Folkene: thi Tienestefolk har skarpe Øine: de kan see bedre end de der oppe paa det runde Taarn: de kan see igiennem Mure. Og veed de kuns det ringeste af saadant noget, saa er det ude: saa staaer de alle for een Mand for at rive een af Pinden. Derfor har jeg altid været meget artig og tienstagtig imod alle, fra Fransæsen neer til Gaardskarlen; aldrig har jeg bragt een ud af sin Tieneste, men tvertimod, jeg beder for dem naar de har forseet sig: og saaledes holder jeg dem altid til Venner. Men desuagtet betroer jeg mig til ingen af dem: Fanden kunde have sit Spil; Tienestetyenders Taknemmelighed vil ikke sige meget, imod Egennytte og Misundelse.

Jesper. Allersødeste Bolette, jeg er ganske henrykt over hendes fornuftige Principier! Man skulde sværge, hun havde taget sin Examen philelodikum i alle de Ting: hun kunde være Doktor og Professor, ja Bagpaalaurius i Kammerjomfruekonsten.

Bolette. Lad mig nu smutte allene bort, at Herren ikke merker jeg har opholdt mig saa længe. Og kom i Aften ud i Regnegade No. 48, et blaat Huus med et Træe for Døren, fire smaa Trapper i Veiret, ud til

Gaarden hos en Tømmermandsenke, der kan vi snakkes nærmere ved.

(Hun gaaer).

Jesper (allene). Nu det kan man kalde en Dievel af en Kammerpige! Hvor er det mueligt, at der kan være Fred og Eenighed imellem to Ægtefolk, der har saadan en Hretuder, saadan en Sammensyer, saadan en Optrækkerske omkring dem, og troer hende begge to? O! hvor Folk dog ofte dyrt kiøber Riis til deres egen —

Syvende Scene.

Gievsen. Jesper.

Gievsen. Naa, hvad har du erfaret, Jesper?

Jesper. O! Herren maae troe, det er et stort Skarn: hun bedrager baade sin Herre og Frue. Hun lyver dem begge noget for, saa at de aldrig kan komme til at forliges: og for al denne smukke Tieneste maae de oven i Kiøbet dygtig betale.

Gievsen. Tænkte jeg det ikke nok? Men paa hvad Maade fik du alt dette at vide?

Jesper. Jeg indbildte hende tre store Løgne: først at jeg havde plukket Herren, og samlet noget ved Jur som hun: og det veed Gud er ikke sandt; for det andet, at jeg var forliebt i hende, og vilde have hende til min Kone; og det skal med Guds Hielp aldrig blive sandt; og for det tredie, at jeg var bleven een af Stadens Bedemænd: og det bliver, Gud bedre! heller aldrig sandt. Men Herren havde givet mig Lov til at lyve: og uden de Løgne havde jeg vist ikke faaet noget lokket ud af hende. Tieneren Jesper havde hun aldrig agtet værdig til sin Fortroelighed; men da Bedemand Skose kom og bad om hendes Haand og Hierte, da gav hun sig strax, og da gik der Hul paa Posen, saa hun tabte sine fleeste Hemmeligheder. Men der er dog nok tilbage, som jeg og nok skal faae udaf hende: jeg sætter kuns en ny Smule Kiærlighed og Giftermaalstanker paa Krogen, saa bider den Fisk strax.

Giev-

Gievsen. Lad mig see det: det skal ikke blive din Skade; baade Hr. Banks og jeg vil belønne dig: og vi kan begge hielpe paa dig for Alvor.

Jesper. Den eeneste Tvivl jeg har, er denne: om det er ret, at jeg saaledes bedrager et stakkels Fruentimmer.

Gievsen. O! intet andet! Hun bedrager jo sit Herskab: hun giør jo stor Ulykke i en anseelig Familie: hun er jo et Affkum!

Jesper. Ja det er hun tilvisse. Himmel og Jord! dersom hun blev min Kone, hvilken ulykkelig Karl jeg da ikke blev! Og dertil kunde det dog nok komme, thi jeg har givet hende min Haand paa, at jeg vil tage hende. Min Honneur staaer paa Spillet?

Gievsen. Frygt kuns ikke: du skal slippe fri for at holde Ord, uden at det er din Skyld.

Jesper. Ja saa er det godt! Naar Justitsen kommer imellem, saa er jeg undskyldt: den har slaaet en Streg over saa mangen en Kisselinkes Projekter.

(De gaaer.)

Ende paa den første Akt.

Anden Akt.

Skuepladsen er et Værelse hos Banks.

Første Scene.

Frue Banks. Bolette.

Frue Banks.

Nu, hvad er det da? Du gisr mig tilsidst meere fortrydelig end nysgierrig.

Bolette. Ja naar Fruen bliver vred, saa fortæller jeg den slet intet. Sin Ære og sine Hemmeligheder maae en stakkels Pige have Lov til at beholde saa længe hun vil, og overlade til hvem hun vil; det skal ingen i Verden forbyde os: og ingen retskaffen Tøs vil skille sig ved det eene eller det andet, uden for gode Ord eller Penge. Det var en Tosse, som lod sig tvinge, allerhelst naar det er saadan en vigtig Hemmelighed, som angaaer en Dames, og en elskværdig, og en anseelig Dames heele timelige Lykkalighed.

Frue B. Jeg forstaaer dig: jeg skal kiøbe dig den af. Men du veed, jeg har ingen Penge.

Bolette. O! det er saamænd ikke derfor: og desuden, Penge har jeg aldrig taget af Fruen, uden hvad Brevporto kan være.

Frue B. Det er sandt, er der ingen Svar kommen fra Baronen?

Bolette. Jo! han skulde forsømme at svare paa saadan en deilig Dames Breve! Nei, nei, en Elsker og en retskaffen Kiøbmand maae være akkurat i Korrespondentsen: ellers taber de deres Kredit. Jo jeg har rigtig faaet et til Fruen.

Frue

Frue B. Ja nu har jeg ingen rede Penge; du kan nok give Kredit.

Bolette. O ja, for en gang nok; men jeg har det ikke engang hos mig: og jeg veed, sandt at sige, ikke hvor jeg har ladt det.

Frue B. Pige, Pige, du vil have Penge strax, det merker jeg. Giv mig kuns et Raad, hvorledes jeg skal komme til nogle, saa skal du gierne faae.

Bolette. Jh! Fruen kan jo giøre som andre Damer. De flyer mig een af Deres bedste Ringe, og siger til Herren, De har tabt den der eller der: Herren lader lyse efter den i Aviserne, og lover en god Findeløn; den gamle Karen kommer og bringer den: hun faaer sagte et Par Rigsdaler i Douceur, og dem leverer hun mig imod en Markes Penge. See der har jeg min Brevporto.

Frue B. Det var et godt Paasund: see der har du denne; (taer en Ring af Fingeren.) den har kostet min Mand 50 Rigsdaler. Spring nu efter Brevet.

Bolette (kysser Fruen paa Haanden). Jegl takker underdanigst. Himmelen lade mig altid beholde saadan en naadig Frue!

Frue B. Men Brevet!

Bolette. Det er sandt! lad mig see, om jeg ikke har det hos mig. — Jo, her er det!

(Hun flyer hende et Brev.)

Frue B. (aabner Brevet og læser). Det er forunderligt, hvor en Baron kan skrive saadant Tøi, Bolette. Det er forliebt nok, men det er saa tossevurent, saa fuldt af de overdrevneste Lignelser og Kiærligheds Forsikringer, som man aldrig skulde vente hos en Kavaleer i vore Tider.

Bolette. O! desmeere kan min naadige Frue troe ham: jo meere tossevurent han skriver, jo meere forlibt er han. Den sande Kiærlighed giør altid en Skrue løs.

Frue B. Men den store Hemmelighed du havde, hvor er den?

Bolette. Hvad for en Klædning tar Fruen paa i Dag? Den blaa Atlasses kan Fruen ikke meere gaae med: den har De nu havt over femten gange paa.

Frue B. Jeg forstaaer en halvqvædet Vise. Tag den da, og lad mig høre den vigtige Opdagelse.

Bolette. Ja De skal høre. Jeg var ikke værd at tiene saadan en naadig og elskværdig Dame, der ret kan kaldes den levende Godhed, ja den sande Englegodhed, dersom jeg ikke aabenbarede Dem een af de største Snarer, som man vil lægge for Dem.

Frue B. Hvilken Snare?

Bolette. Skulde De troe at denne kritiske Herr Gievsen har giort et Projekt, at forlige Dem med Herren, og stifte ret en evigvarende Fred imellem Dem?

Frue B. Umueligt!

Bolette. Og jeg skal være een af Fredsmæglerne; men min Instrux skal jeg først faae i Aften. Hvad synes Fruen om denne Historie?

Frue B. Men er det sandt?

Bolette. Ja saa sandt som jeg har den Ære at staae for Dem: jeg vil aldrig være saa lykkelig at kysse denne Englehaand (hun kysser den), dersom det er Løgn.

Frue B. Nu, denne Tidende er meere værd end alle dem du endnu har bragt mig. Gud give det var min Mands Alvor! Bolette, du kan ikke troe, hvor keed jeg er af denne Levemaade, hvor modbydeligt dette Sleng af fiantevurne Tilbedere og deres Kiærlighedsslubber, deres udstuderede Sukke, og for alting deres ublue Hensigter er mig, ja hvor forhadt og foragtelig jeg er i mine egne Øine. Dette naragtige Brev har og tient til at aabne dem. — Gud! hvor fordærvet maae den være, der kan finde Smag i saadan Polsesnak! Ak! gid een vilde forene os igien! Gid een vilde bringe den gyldne Tid, de fornøiede Dage tilbage, da vi elskede hinanden oprigtig og da vi søgte vor Lyksalighed i hinanden! Jeg veed ikke hvilken Ægteskabsdievel først har

sat

sat Mistanke og Spliid imellem os; men af sig selv er han neppe bleven karrig og kold, ja uædel og haard imod mig: et slet Menneske har først sat Ondt i ham, det er unægteligt. (Bolette græder.) Ja du vilde græde endnu meere, dersom du havde seet os førend du kom i Huset, imod hvad vi nu er.

Bolette (hulkende). Jeg haaber dog — min søde, bedste og naadige Frue — anseer mig ikke — som den der først har —

Frue B. Det siger jeg ikke, Bolette; men at du ikke just har hiulpet til at stifte Fred og Eenighed, det maae du vide med dig selv.

Bolette (hulkende). O Gud! det er Takken for al min Troskab og Redelighed — at jeg har elsket min Frue — som en taknemmelig Pige — jeg skal nu være en Mammeluk! Hu! —

Frue B. Det holder jeg dig ikke for; det kunde du ikke være. Jeg har været alt for god imod dig, at du skulde kunnet mig saa ilde med Fliid. Men skiønner du paa hvad du skylder mig, elsker du mig, saa viis det nu: vær den brave Mand behielpelig til, at jeg og min Mand udsones med hverandre, ligegodt paa hvad Vilkaar.

Bolette. Ja Gud veed hvor gierne jeg vil giøre mit dertil!

Frue B. Lykkes det, saa giver jeg dig i Fremtiden 40 Rdlr. om Aaret.

Bolette (kysser hendes Kiole og Haand). Det behøves ikke, min bedste, sødeste, naadige Frue, at kiøbe mit Hierte: det hører Dem til i Liv og Død, uden anden Løn end den Glæde, at see Dem lykkelig og fornøiet. (Afsides) Et artigt Bytte! 40 Rdlr. alt i alt, imod tre gange saa meget, som jeg nu har!

Frue B. Naar meener du den skal gaae for sig, denne Forsoning?

Bolette. Jo før, jo heller; men een Ting maae jeg underdanigst raade og bede min bedste, sødeste og naa-

dige Frue, at De for Himmelens Skyld ikke indlader sig i noget Forlig, førend De har talt med mig, thi jeg kan maaskee give Dem en vigtig Oplysning.

Anden Scene.

Frue Glosing. De Forrige.

Frue Glos. Min bedste Ven, jeg har noget at aabenbare Dem, som vil sætte Dem i den største Forundring.

Frue B. Naa? Og hvad er det, om jeg maae spørge? Behag at sætte sig.

Frue Gl. Noget, som jeg allene kan sige Dem i Fortrolighed.

Frue B. Maae jeg da bede at høre det i Fortrolighed?

Frue Gl. Lille Bolette, maae jeg anmode hende om een Tieneste, hun kan gjøre sin Frue og mig?

Bolette. Jh, min naadige Frue! De behager kuns at befale.

Frue Gl. Men hun kan nok giette hvad jeg meener.

Bolette. Nei jeg kan sandeligen ikke.

Frue Gl. Naa saa vil jeg sige hende det. Vil hun ikke være saa god at lade os en Smule allene, naar hun seer jeg har noget at aabenbare Fruen i Fortrolighed? Hun kan være sin Frues Fortrolige; men min bliver hun aldrig.

Bolette. Jh, min Gud! hvorfor sagde De det ikke strax.

Frue Gl. Og hvorfor giettede hun det ikke strax?

(Bolette gaaer, men bliver staaende ved Døren og lurer.)

Tag ikke ilde op, at jeg sendte Deres Kammerpige bort; det jeg har at tale med Dem, maae en Pige ikke høre paa, og allermindst denne.

Frue

Frue B. O Frue! denne, som De troer saa ilde, kan De gierne aabne Dem for. Det er en fattig, men redelig Pige: hun er taus og troe; jeg har ingen Hemmeligheder for hende.

Frue Gl. Deri gior De meget ilde, min Ven. At skiænke en Tienestepige sin Fortrolighed, det er altid ligesaa usikkert som uanstændigt. Naar vi først betroer dem vore Hemmeligheder, saa er vi ikke meere Herre over dem, men de over os. Alt det de veed om os, det bruger de til deres Fordeel: og det har nok ingen bedre forstaaet end Deres Bolette.

Frue B. O troe ikke sligt, Frue! jeg kiender hende, jeg har prøvet hende, og De vil dog vel ikke —

Frue Gl. Hør, min Bedste, jeg har erfaret saadanne Ting om hende, som jeg selv havde Umage at troe; men jeg er nu fuldkommen overbeviist at hun er en Forræder, en Ægteskabsdievel, som stifter Ufred imellem Dem og Herr Banks; som gior den eene mistroisk imod den anden; og som bestandig hindrer dem fra at komme til en fortrolig Oplysning.

Frue B. Skulde det være mueligt? Kan jeg troe Dem?

Frue Gl. Ja De kan. Vil De love mig, at De vil skille sig ved hende, at De ikke vil lade sig indtage af hendes Krokodilletaarer, saa skal jeg fortælle Dem af hvem jeg veed denne listige Slanges Konster.

Tredie Scene.

Bolette. Frue Banks. Frue Glosing.

Bolette (til Frue Banks). Naadige Frue, er det tilladt at tale et Ord med Dem? (Sagte) Jeg bør ikke længere dølge for min bedste, sødeste, naadige Frue, at denne gode Dame er vred paa mig, fordi jeg hverken vil forlade Dem og tage til hende, eller sætte Spliid imellem Dem og Baronen. De kan spørge ham, om det ikke er sandt, at hun giver sig al optænkelig Umage at faae ham i hen-

i hendes Garn. Nu vil hun uden Tvivl søge at sværte mig hos min bedste, sødeste, naadige Frue; men jeg frygter intet, nu De er bleven oplyst.

Frue B. (høit). Det er godt. Siig kuns det skal ingen Nød have: jeg lader mig ikke bilde noget ind.
(Bolette kysser hende paa Haanden og gaaer.)

Frue G. Min Ven, jeg seer Dem ganske forandret! Hvad har hun nu igien sat i Dem?

Frue B. Sat i mig? Sat i mig? Det er et artigt Udtryk. De bruger sandeligen ingen forbindtlige Udtryk.

Frue Gl. Ja jeg seer nok hun har igien bildt Dem noget ind, for at forekomme —

Frue B. Bildt mig noget ind! Frue Glosing, Deres Talemaader begynder at blive alt for fornærmelige. Har De ingen bedre Maade at lægge Deres Venskab for Dagen, saa faaer jeg heller at finde mig i at midste det.

Frue Gl. Hør, Frue, De maae ikke forkaste mit Venskab, førend De ikke meere trænger dertil. Jeg har ikke havt den Hensigt at fornærme Dem med mine Udtryk og Talemaader: og jeg vil heller bede Dem om Forladelse, end tillade at denne snedige Qvinde skal høste Frugten af sine Ænker.

Frue B. O! kunde denne snedige Qvinde være god nok for Somme, saa skal hun og være god nok for mig.

Frue Gl. For Somme? Hvad vil De sige dermed?

Frue B. Jeg siger: Somme kunde være tient med en snedig Kammerpige, at hun kunde fange Tilbedere for dem, naar de ellers ingen kan faae.

Frue Gl. Jeg forstaaer og foragter Deres Meening. Gud bevare mig og enhver retskaffen Kone for det Slæng af Spradebasser og Smarodsere, som denne smukke Fortrolige har ført Dem paa Halsen. Nogle af dem har bragt Dem i det smukke Udraab, at De plynder dem, at De sælger deres Gunst; andre, at Deres

Huus

Huus er et Anekdotekontoir, hvor alt Nyt og Bysladder indsamles.

Frue B. O! med saadant et Kontoir var De langt meere tient, som har den Gave, at tillave og kryde hver en Anekdote med en satyrisk Sauce!

Frue Gl. Min kiære Frue, den satyriske Lune gior den, der har den, stor Skade, men og stor Nytte. Naar man opholder sig over andres Feil, vil man nok tage sig vare for ikke at begaae dem selv: man vaager meere over sine Handlinger. Folk maae gierne sige om mig at jeg er satyrisk, saa længe de ikke med Føie kan beskylde mig for Taabelighed, Ondskab, Nederdrægtighed og saadant noget.

Frue B. (bitter). Nei, at gisre sig lystig over andres Skrøbelighed, det er ingen Ondskab.

Frue Gl. Det er det heller ikke. Den sande Ondskab er at hykle for eens Skrøbeligheder, at see een gisre sig latterlig eller forhadt, og ikke advare ham. Det er min Pligt at vise mine Venner hvor urimelig eller skadelig den Smag, den Vane, eller den Lyde er, som de har: og naar jeg viser Dem, hvilket trolost Skarn Deres Bolette er, hvilken Eftertale Deres Levemaade underkaster Dem, og hvor foragtelige de Karle er, for hvilkes Skyld De opofrer alting, saa er jeg meere Deres Ven —

Frue B. (spodsk). Og Frue Glosing kunde selv ikke være tient med een og anden af disse foragtelige Karle?

Frue Gl. Jeg? Nei, jeg kunde ikke bruge dem til noget, siden jeg hverken har Kat eller Poppegøi at lade dem leege med.

Frue B. Ikke heller med Baronen?

Frue Gl. Hvilken Baron?

Frue B. Jh, det maae De vide. En god Jæger kiender jo vel det Dyr han jager efter.

Frue Gl. Hvorledes? Hvad for en Baron skulde jeg vel jage efter?

Frue B. O! Baron Priisværd fortiener nok at man giver sig nogen Umage for ham, allermest naar man kan rive ham ud af en andens Baand.

Frue Gl. Af en andens Baand? Nei, nu maae jeg lee! Baron Priisværd, een af de fornuftigste Kavalerer i heele Byen, og som aldrig har været for saadanne Forbindelser, endskiønt han gierne er i Fruentimmeres Selskab og viser sig galant, paa ham skulde jeg lægge an? Det var latterligt. Men at denne ligesaa kræsne som artige Kavaleer skulde være en Tilbeder af Dem, det var endnu værre: det er den groveste Usandhed, som Deres Bolette endnu har kommet Dem til at troe. Ha, ha, ha! Baron Priisværd en Elsker af Frue Banks! Ha, ha, ha! Nu, den var god! Bolette kunde ligesaa gierne forandre Almanakken og parre Vaaren og Høsten.

Frue B. (reiser sig). De fortiener ikke, Frue, at jeg nedlader mig til at give Dem Troen i Hænderne. Jeg kan ikke hindre at De anseer mig med foragtelige Øine; men jeg maae dog bede at blive forskaanet for de Fornærmelser, som De kommer og overvælder mig med i mit eget Huus under Venskabs Navn. (Hun vil gaae.)

Frue Gl. Nei, jeg er Deres Ven meere end De nu troer. Til Beviis derpaa vil jeg atter bede Dem om Forladelse for min Overilelse; men jeg maae tillige bede, at De ikke vil troe Deres Bolette førend jeg igien har talt med Dem. Denne Historie med Baronen er sikkert et Paafund. Siig, min Bedste, siig mig paa Ære og Samvittighed, har Baronen nogentiid mundtligen aabenbaret Dem sin Kiærlighed?

Frue B. Nei, mundtligen og udtrykkeligen vel ikke; men der gives de Maader, som er ligesaa overbeviisende.

Frue Gl. Nok, meere end nok. De skal erfare, hvilken af os to der har Ret. De skal overbeviises om, at Deres Kammerpige bedrager Dem paa den ublueste og skammeligste Maade, ligesom hun bedrager Deres Mand. Har De Deres Ære, Deres Rolighed, Deres Mand og

Deres

Deres Børn kiære, saa troe den Slange ikke. Kommer jeg ikke igien inden Aften og overbeviiser Dem fuldkommen om hendes Falskhed, baade i denne og i fleere Poster, saa vil jeg erklære mig ganske uværdig til Deres Høiagtelse og Venskab.

Frue B. Frue, De gior mig virkeligen ganske urolig. Har De talt med min Mand eller med Gievsen?

Frue Gl. Ja jeg har; jeg har erfaret, at begge har i Sinde at anmode Dem om Forligelse og Eenighed. Jeg ønsker det maae lykkes for Dem; men jeg veed, at det er umueligt, førend De har skillet sig ved denne Bretuder, denne Huusdievel. Jeg er kommen allene i denne Hensigt. Jeg haaber Deres Tilliid til hende begynder at vanke: og inden faa Timer skal jeg fuldende hvad jeg har begyndt. Men indtil da maae De endeligen love mig, at De ikke vil høre hende.

Frue B. Men hun skal klæde mig paa; jeg skal have Fremmede til Middag.

Frue Gl. Det hindrer intet: lad Deres ældste Datter bestandigen blive i Stuen hos Dem.

Frue B. Ja det var en god Idee: jeg skal selv kalde hende neer.

Frue Gl. Og hver gang den gamle Kiærlighed til Bolette vaagner, saa see kuns paa den uskyldige Glut og betænk hvilken Synd det er — Dog, De forstaaer mig. O min Ven! hvor mangen Daarlighed, hvor meget Ondt vilde en Fader og Moder lade være, dersom De først kastede Øiet paa Deres arme Børn.

(De gaae.)

Ende paa den anden Akt.

Tredie Akt.

Første Scene.

Frue Banks. Bolette.

Bolette.

Og min bedste, sødeste, naadige Frue vil ikke engang høre mig? De vil fordømme en arm forladt Pige uden at hun maae forsvare sig? Er det ret? Stemmer det overeens med Deres retsindige Tænkemaade? Har jeg forseet mig, saa lad mig dog vide hvori det bestaaer. Har De nogen Mistanke om min Redelighed, saa vær saa ædelmodig og sig hvad der giver Dem Anledning.

Frue B. Hør, Bolette, jeg vil være oprigtig imod dig, vær du ligesaa imod mig, om du kan.

Bolette. Om jeg kan? Gud! det er Takken for min Troskab! (Hun græder.) Det skader mig ikke: jeg er altid bleven ilde lønnet for mit redelige Gemytte; jeg burde bleven klogere, og ikke hengive mig ganske til dem der ikke kan skiønne paa Ærlighed. Ja gid jeg kunde saa sandt være ligesom saa mange andre, og hade dem der hader mig! Men jeg er en Tosse, en Gaas: naar jeg engang har fattet Kiærlighed til et Herskab, saa kan det aldrig faae Ende. Dog, det faaer ikke hielpe: heller maae mit Hierte briste, end mit ærlige Navn skal lide. Jeg vil udbede mig, at Fruen vil give mig min Afsked. Lad Deres og mine Fiender og Misundere kuns faae den Glæde. Det maae gaae mig som det vil, saa skal jeg aldrig glemme min bedste, sødeste, naadige Frue: jeg skal bede godt for Dem, og velsigne Dem, thi jeg veed De er uskyldig: det er andre, som ophidser Dem imod mig. Ja jeg besværger Dem (hun tar og kysser hendes Haand)

Haand) ved denne Englehaand og ved dette eiegode Hierte, lad mig gaae. Jeg vil heller lide Nød og græmme mig ihiel, end at den bedste Frue skal have Fortred og høre ilde for saadan en ringe Piges Skyld som jeg.

Frue B. Nei, Bolette, du skal ikke forlade mig, og jeg vil heller aldrig forlade dig, dersom du kan lægge din Uskyldighed for Dagen.

Bolette. Ja det vil og kan jeg. — Gud velsigne Dem for denne Godhed, at De vil lade mig bevise min Uskyldighed!

Frue B. Men, Bolette, sig den reene Sandhed. Elsker Baronen mig virkeligen? Kommer de Breve, du bringer mig, virkeligen fra ham? Bedrager du mig ikke?

Bolette. Men er de ikke skreven af hans Haand og forseglede med hans Signet? Og vil min naadige Frue tillade, saa skal De høre det af hans Kammertieners egen Mund; han veed om alle Ting. Han havde et lille Ærinde til mig, og er udenfor endnu.

Frue B. Ja I spiller nok under eet Dækken.

Bolette. Hvad skulde bevæge mig dertil, naar han er forlovet med Frue Butenblanks Kammerpige? Min naadige Frue maae troe, en Pige og en Tiener kan nok være Venner; men naar han gaaer hen og forlover sig med en anden, saa er det Venskab ude.

Frue B. Lad ham komme ind da.

(Bolette gaaer til Døren.)

Anden Scene.

Gientofte. Frue Banks. Bolette.

Bolette. Musse Gientofte, vær saa god og fortæl Fruen, hvad Baronen siger om hende.

Gientofte. Hvad han siger? Ei, han siger De er den charmanteste, aimableste og adorableste Dame i alle Verdens Parter: at De har en Regularetè i Deres Traits, en Vivacité i Deres Øine, noget enchanteur i

Deres Minois, en Grace i Deres Maintien, en Fineſſe i Deres Eſprit, og ſurtout en Nobleſſe i Deres Sentimens; kort ſagt, en Aſſemblage de Perfections, ſom han endnu ikke har funden her i Danmark. Gientofte, ſiger han undertiden, hvor er dette Naturens Chef d'oeuvre kommen til at blive en Kiøbmandskone? Hun er født til at være en Hertuginde. Kan den Banks ſkiønne paa ſin Lykke? Dog, er den lykſalig, ſom eier hende, ſaa er den tre gange lykſalig, ſom hun elſker! Og den Lykſalige, cet heureux mortel, er jeg.

Frue B. Men hvorfor lader han ſig aldrig mærke med ſligt naar han er hos mig? Han er artig og han ſiger mig mange Høfligheder; men om denne Paſſion taler han aldrig et Ord: ikke et Suk, ja ikke engang et Øiekaſt røber denne Kiærlighed.

Gientofte. Ak, naadige Frue, det er den franſke Maade at elſke: den har han lært i Paris: der ere Mund og Øine tavſe, Hiertet allene taler, og taler igiennem Pennen.

Frue B. Naa? Og jeg har altid hørt, at der ingen Elſkere i Verden er meere ſnakſomme, ſladdervurne og aabenmundede end de Franſke: og de vi har havt her har heller ikke viiſt megen Tavshed. Nei, min kiære Gientofte, han maae ikke tænke at bilde mig noget ind.

Gientofte. Bevare mig vel! Hvor ſkulde jeg faae ſaadan en Idee at ville dupere en Dame, ſurtout een, ſom er ſaa clairvoyant. Tillad allene, at jeg maae minde Dem paa den ſtore Difference der er imellem Franſkmænd og Franſkmænd. De halve ere Gaſkogner, og de andre halve egentlige Franſkmænd. Alle de flygtige, uſtadige, indeſkrete Papillons og Babillards, De har hørt tale om, har tilforladeligen været bare Gaſkogner. De ægte Pariſiens', og ſurtout Hoffolkene i Verſailles, kan gaae ſaa hemmelig til Verks i deres Amours, ſom om det var Statsſager, og de frygtede for Baſtillen.

Frue B. Ja jeg var tilfreds hans Herres Stiltienhed var ganſke à la Pariſienne og à la Verſailles, ſaa

saa holder jeg meere af den danske Maade at gaae frem paa. Naar man elsker en Person, saa finder man en Fornøielse i at sige den det.

Bolette. Jeg siger det samme.

Gientofte. Men den Fornøielse, at aabenbare den allene ved Pennen, er langt sødere, langt sikkrere. Ak, siger min Herre, disse Breve, disse dyrebare Breve hun skriver, qu'elles sont spirituelles, tendres & touchantes! Er ikke saadan en Brevveksling tusind gange behageligere end den meest fortryllende Tête-a-tête? Ord, som tales, høres kuns eengang; men Ord, som ere skrevne, kan man læse, smage, nyde tusind gange, og hvergang er de saa søde som om man hørte dem af hendes egen Mund.

Bolette. Men man kan jo og tale de samme Ord tusinde gange, og hvergang paa en anden Maade.

Gientofte. Ja jeg nægter ikke, det er og min Gout. Jeg vilde sige de Ord, jeg elsker dig, mange gange med bestandig Variation som en Menuet Obligat. Det maae en retskaffen Elsker altiid kunne giøre, furtout naar han har været i Paris. Men Baronen har endnu en anden Delikatesse: han vil ikke Fruen skal være ringeste Fortælle underkastet: han vil dupere alle disse Spioner, disse Mouches, som følger en deilig Dame og lægger Mærke til alle hendes Venners Diekast.

Frue B. Det skriver han mig ogsaa. Men hør, jeg vil ikke dølge noget for ham, min kiære Gientofte, og Bolette har dog vel allerede fortælt ham det. Saa meget undseelig behøvede han ikke at være. I disse Tider geraader det en gift Kone af Stand ikke til Vanære at have Tilbedere. Og jeg var heller tient med, at Baronen tog Masken af og viiste sig offentligen som min Amant: tildeels for at sætte min Mand i en Slags Uroelighed, for sine Aarsagers Skyld, tildeels ogsaa for at ærgre Dem der opholder sig over mig, allermeest dem der nok gad trukken Baronen i deres Garn.

Gientofte. Og af dem er der nok. De giver dem Umage nok at fange ham: de skriver ham endog til, furtout een af deres Venner.

Frue B. Og det er —

Gientofte. Forlad mig, min naadige Frue, det tør jeg ikke sige: jeg maae ikke sætte Spliid imellem Venner. De forliges nok igien, og da vilde det gaae ud over mig; og De er vel god og ædeltænkende, men Frue Glosing er emportée — Mon dieu, hvad sagde jeg!

Frue B. Aha! Frue Glosing! Saa er det dog sandt. Bolette, du har da ret, men du skal nok faae Opreisning. Dog, for ikke at overile mig, vil jeg først see et af hendes Breve til Baronen. Jeg vil anmode ham derom: enten er alting forbi imellem os, eller han skal give mig Bevis i Hænder, at denne falske Veninde har bedraget mig. Det skylder jeg baade mig selv og en stakkels uskyldig tro Pige. Nu gaaer jeg ind og skriver ham til. Bie kuns et Øieblik, Gientofte, saa kan han tage Brevet med. (Hun gaaer.)

Bolette. Velsigne Dem, min bedste, sødeste, naadige Frue for den Godhed (kysser hendes Kiole og Haand i det hun gaaer), at De vil antage sig den Uskyldiges Sag. O gid jeg kunde dø for Dem, for at vise min Troskab og Taknemmelighed! (Til Gientofte sagte) O den Tosse! o den Gaas! Jeg kan gjøre med hende hvad jeg vil, naar jeg bare slikker hendes Haand, og kalder hende min bedste, sødeste, naadige Frue, og klynker og slæber. Saadan en Kone er den rette Malkekoe for en snu Kammerpige; og troe mig jeg skal malke hende saa længe jeg kan, altsammen, søde Ven, for din Skyld. Saasnart du faaer et Brød, og vi kan komme sammen, gjør jeg Ende paa denne Komedie og giver hende en god Dag.

Gientofte. Men min lille Bolette, hvorlænge vil dette gaae godt? Hun maae dog engang komme efter vore Streger, furtout nu da hun vil have et af Glosings Breve.

Bolette. O det har ingen Nød. Hun troer mig alt for godt: hun er ligesom bleven vandt til at lade sig tage ved Næsen. Naar man først har leedt en Kone ret ind i en forkeert Levemaade, i Kiærlighedsintriguer og Galanterier, saa er hun tilsidst selv bange for at komme udaf det; og naar hun endog tvivler om, at det har sin Rigtighed med alt hvad man indbilder hende, saa lader hun dog saadan en Tvivl ingen Magt faae. Hvorfor? Det var alt for ubehageligt at erfare, at alt det har været en Drøm!

Gientofte. Af denne Drøm maae hun dog engang vaagne, og det uden Tvivl i Dag eller i Morgen, naar hun ikke faaer det Brev hun forlanger.

Bolette. Jh! kan han ikke sagte gisre nogle Udflugter, at det strider imod hans Ære og saadant noget. Har han spillet Baronen saa længe, og skulde nu sætte Beet?

Gientofte. Om hun nu forlanger en mundtlig Samtale?

Bolette. Saa svarer vi, han skal reise paa Landet, han har vigtige Forhindringer, han skal nok komme saasnart han kan; og siden bilder jeg hende ind, han har været her da hun var ude.

Gientofte. Men naar han par hazard skulde træffe hende hiemme, og det kom til en Eclaircissement?

Bolette. Der skal ingen Ekelsistemang blive af her, det skal jeg nok passe; og paa fremmede Steder har det ingen Nød. Men det bedste Middel var at bringe hende virkeligen et Brev fra Frue Glosing til Baronen.

Gientofte. Nei, det gaaer aldrig godt: vi bliver vist engang forraadt, og saa seer det galt ud.

Bolette. Kiære Ven, din Herre reiser jo i Morgen eller maaskee i denne Dag til Holsteen, saa skal det falde vanskeligt at komme til nogen Forklaring med ham. Og om saa var, at vi blev røbt inden han taer bort, saa

tog jeg Skylden paa mig allene: og hvad vil der da blive af? De vil skiende og true, og tilsidst jager de mig paa Døren, andet gior de vist ikke ved mig. Hvorfor skulde det gaae mig værre end saa mange andre? Og at komme ud af min Tieneste, det er jeg ikke bange for: saa sidder jeg paa min egen Haand og sætter op, og oppebier den Tiid, da min søde Bastian Gientofte kommer fra Holsteen igien: og varer det for længe, saa reiser jeg over til dig, og saa holder vi Brøllup, og jeg bliver en Kammertienerkone.

Gientofte. Ja du tænker en god Dag ikke paa mig, Pige, naar du først kommer til at sidde paa din egen Haand.

Bolette. Du veed hvad Prøver paa Kiærlighed jeg alt har given dig, og du tvivler om min Oprigtighed? Fy skam dig! du er ikke værd en redelig Pige skal holde af dig, og for din Skyld støde sin Lykke fra sig.

Gientofte. Hvilken Lykke?

Tredie Scene.

Karen Tømmersvends. De Forrige.

Bolette. Det skal du erfare en anden gang; gaae kuns, at jeg kan modtage Brevet og læse det først, siden skal jeg nok give dig Underretning.

Gientofte. Pige, Pige, betænk hvad jeg risikerer af Kiærlighed til dig: hvad min Herre vilde giøre, dersom han dekouvrerede disse Historier: hvor slet jeg lønner ham for al hans Godhed! Surtout betænk at jeg ikke kunde straffes haardere, end naar du blev mig utro!

(Han gaaer.)

Bolette (efter ham). Og det vil dog nok blive Enden af Visen. Den jeg skal have til Mand maae ikke have hiulpen mig i at bedrage: som du har været imod din Baron, kunde du og blive imod mig. Ikke sandt, Karen?

Karen.

Karen. Det veed Gud det er sandt! Den anden, Musse Jesper, bliver jo det, denne hersens aldrig kan blive: een af Stadens Bedemænd. Bevare os vel! Han var hos mig, hierte Jomfrue, og fortælte mig alting; og nu vilde han gierne høre, om hun ikke kunde komme til mig i Eftermiddag: han er saa forlibt, saa det er en Gruel. Han længes efter hende, som om det alt kunde være to Dage efter Bryllup: og han siger han er den lyksaligste Mand paa Jorden, naar han faaer saadan en Kone. Jeg har grædt af Glæde for hendes Skyld.

Bolette. See det kan man kalde en Elsker; men han faaer nok at give Tiid til i Aften.

Karen. Men hvad vil den anden sige, naar han nu lugter Lunten?

Bolette. Han maae sige hvad Fanden han vil. For de Tieneſter, han har giort mig, har han faaet Betaling, om ikke i Penge og Penges Værdie, saa dog det han har agtet ligesaa høit. Det gaaer lige op. Og naar han giør Qvalm, saa sætter jeg Skylden paa ham; saa skal det være ham, som har forført mig og sat alting i mig; og saa kalder jeg hende til Vidne, og saa græder vi som om vi blev pidſket, og kysser baade Hænder og Fødder, og saa skal det gaae ud over ham. Men giør de for meget af det, og vil de ikke være artig imod mig, saa skal alle Fruens Kiærlighedsbreve komme i saadanne Hænder, at de skal komme heele Kiøbenhavn omkring i 24 Timer; derfor har jeg smukt beholdt dem selv. Men Fruen kommer; gaae nu kuns, Moer, og lad min lille Bedemand vide, at han ikke kan faae mig i Tale førend Klokk. 8. Hold ham med Snak til jeg kommer, og see til at han bider sig ret fast paa Krogen. (Karen gaaer.)

Fierde Scene.

Frue Banks. Bolette.

Frue B. Er han gaaen?

Bolette. Han kunde ikke bie længere; men jeg skal nok besørge Brevet.

Frue B. Porto saaer du nu ikke meere, førend jeg er fuldkommen bleven overbeviist om din Uskyldighed.

Bolette (kysser hendes Kiole og Haand). O! naar min bedste, sødeste, naadige Frue skienker mig sin dyrebare Bevaagenhed og Fortrolighed igien, saa er jeg nok belønnet. (Hun gaaer.)

Frue B. Enten er du virkeligen et Mønster paa Troskab og Hengivenhed, eller den afskyeligste Forræder og den sorteste Ægteskabsdievel.

Femte Scene.

Frue Banks. Frue Glosing.

Frue Gl. Naa, Frue, nu skal jeg overbeviise Dem om Deres Bolettes listige Ænker.

Frue B. Overbeviis mig først om Deres Venskab, Frue. De entrerer i mine hemmeligste Affairer: De bebreider mig Galanterier, og jeg veed ikke hvad. Det er billigt at jeg og maae have Tilladelse til at bekymre mig om Deres skiulte Anliggender og Kiærlighedsintriguer. Lad mig og vide, hvorledes Deres Aktier staaer i Baronens Hierte. Hvad svarer han paa Deres Breve til ham?

Frue Gl. Mine Breve til Baronen?

Frue B. Ja, Deres Breve til Baron Priisværd, hvori De udbeder sig hans Kiærlighed. Gior de noget Indtryk paa ham?

Frue Gl. Hvad? Jeg skulde skreven Baronen til, og i saadan en Anledning? Saa uanstændigt, saa nedrigt skulde jeg handlet? Nei, dette gaaer for vidt. Denne Opdigtelse er ligesaa fornærmende som den er grov og ublue: det er umueligt at beviise Dem endnu noget Venskab, naar De kan fæste Troe til slige Æreskiænderier og lade mig høre dem af deres egen Mund. Nei, Frue, jeg foragter Dem efter dette sorte Træk. Jeg har de største Beviis paa Deres elendige Hyklerskes

Ræn-

Ränker. Jeg kunde lagt hendes skammelige Bedragerier for Dagen, men De er ikke værd at jeg aabner Deres Øine.
(Hun gaaer.)

Frue B. Hun har de største Beviis paa Bolettes Utroskab! Hun er ligesom ude af sig selv over den Beskyldning om Brevene til Baronen? Hvad skal jeg troe?

Siette Scene.

Bolette. Frue Banks.

Frue B. Bolette, Bolette, bedrag mig ikke, sig den reene Sandhed: har du paadigtet Frue Glosing noget, saa bekiend det kuns. Jeg sværger dig til jeg skal tilgive dig alting; men erfarer jeg, at du har beloiet hende, og du tilstaaer det ikke, saa skal du sandeligen komme til at fortryde det saa længe du lever. Jeg har foreholdt hende, at hun har skreven Baronen til; men hun gik herfra i den bitterste Vrede, og hun bliver vist aldrig min Ven igien.

Bolette. Min bedste, sødeste, naadige Frue, De har endnu aldrig funden mig i Usandhed. Inden en Time faaer De Svar fra Baronen, som nok vil overbeviise Dem hvor redelig jeg har været i denne Post som i alle andre. Hvad Frue Glosings Vrede angaaer, saa kan den være Dem meget ligegyldig. Det er en Kone, som moraliserer og satyriserer over alle Ting; af hendes Omgængelse har De aldrig havt megen Fornøielse, og hendes Had kan ikke giøre Dem Skade. Heele Byen veed at hun er fuld af Skoser, og altsaa ogsaa fuld af Ondskab.

Frue B. Men om jeg skulde giort hende Uret? Om du havde bunden mig noget paa Ærmet? Om saa var, og Baronen skulde erfare det? Vil han da ikke foragte mig ligesaa meget som hun? Bolette, jeg er i den gruesomste Uvished: jeg skammer mig for mig selv. Hvad kan give mig Opreisning for alt det jeg har tabt ved den Levemaade, jeg fører? Alle de Tilbedere, som

du har ført mig paa Halsen, ere Karle, som ingen Høiagtelse fortiener. Deri har Gloſing visſeligen ret Det er lutter Spradere, Spillere eller Snyltegiæſter: den rigeſte af dem er alle Menneſker ſkyldig; den eeneſte, ſom ikke giør mig Skam, det er Baronen, og om ham har jeg og mine ſtore Tvivl. Min Mand og Gievſen vilde giøre noget til vor Forſoning, men endnu hører jeg intet til dem. Det var nu den rette Tiid: mit Hierte ſukker efter den Lykſalighed, ſom engang var min Deel.

Bolette (ſagte). Nu gielder det: kom Manden nu, ſaa var alting forbi. (Høit) Bedſte, ſødeſte, naadige Frue, giv ſig tilfreds: jeg ſkal troligen giøre alt hvad jeg kan og hvad jeg tør til Deres Rolighed.

Frue B. Hvad du tør?

Bolette. Ja alt hvad jeg tør. Jeg ſkal dog vel ikke ſelv hielpe til, at min bedſte, ſødeſte, naadige Frue bliver dyſſet i Søvn, ſaa at hun desbedre kan bedrages? Jeg ſkal dog vel ikke være et Redſkab for den forteſte Kabale?

Frue B. Den forteſte Kabale? Hvad vil du ſige, Bolette? For Guds Skyld, Pige, enten aabenbar alting, eller behold alting for dig ſelv: du veed ikke hvor du martrer mig med diſſe afbrudte Opdagelſer.

Bolette. Martre Dem? Nei, Gud forbyde jeg ſkulde være ſaa gruſom og nederdrægtig! Imidlertiid har jeg dog forpligtet mig til at tie: jeg har ſvoren at jeg ikke vil forraade Komplotten.

Frue B. En Komplot? Min Gud! hvad er alt dette? Og du har og forſvoren dig imod mig?

Bolette. Nei jeg har allene ſvoren at tie, men ikke at hielpe de ſlemme Menneſker; endſkiønt, ſandt at ſige, det var en tvungen Eed, ſom man kan bryde med en god Samvittighed.

Frue B. Ja det kan du viſt: du ſkylder mig meere end min Mand og hans Venner.

Bolet-

Bolette. O noget skylder jeg dem dog ogsaa: jeg tog Penge af dem: vel ikke med min gode Villie; men tage dem maatte jeg, ellers havde de ikke troet mig, og jeg havde ingen Ting faaet at vide.

Frue B. O! jeg kan ogsaa belønne dig. See her, Bolette, tag Nøglen og gaae op i Garderobben og tag den røde garnerede Klædning, behold den eller sælg den, eller sæt den paa Assistentshuset; gior med den hvad du vil; men kom allene strax igien og aabenbar mig hvori denne Komplot bestaaer.

Bolette (kysser hende paa Kiolen og Haanden). Ja det skal jeg: det skal jeg. Er der nogen Ting, jeg ikke burde giøre for saadan en eiegod Frue, saadan en sand Englegodhed?

Frue B. Giør nu ingen Snak, men gaae og skynd dig at komme neer igien. (Bolette gaaer.) (Allene.) En Kabale! en Komplot! Men er det og mueligt? Min Mand behøver jo ikke saadant noget. Han har og bruger jo sin Frihed, ligesom jeg min: han gaaer jo hvor han vil, og jeg lader komme til mig hvem jeg vil. Bolette, Bolette! skulde du ikke bedrage mig?

Syvende Scene.

Banks. Frue Banks.

Banks. Min søde Kone, maae jeg giøre dig et Forslag, eller rettere en Bøn?

Frue B. Hiertelig gierne. Lad mig allene høre, hvad du har at befale.

Banks. Intet at befale, men at bede! Min allerkiæreste Cæcilia, skal vi ikke tage ud paa Landet til vor Gaard, og blive der en Tidlang?

Frue B. Med Fornøielse, min søde Mand, jo før jo heller, saafremt du saa synes. Men maae jeg spørge, hvad der bevæger dig til at du vil forlade Byen?

Banks.

Banks. Sandt at sige, min Engel, jeg ønsker at du vilde som jeg, saa skulde vi give alle vore saa kaldte Venner af Huset Afskeed. Du maae troe, det er allesammen nogle foragtelige Karle. Troe mig, min dyrebare Cæcilie, du har ingen Ære af slige Besøgelser: og at du har nogen sand Fornøielse af dem, det kan jeg umueligen troe.

Frue B. Men har du da Ære og Fornøielse af dine Veninder? Hvad kan saadan en Stefanille ——

Banks. Tie stille, min Allerkiæreste! tag ikke disse Menneskers Navn i din Mund. Jeg foragter dem af mit ganske Hierte: og jeg har alvorligen besluttet, aldrig at see dem meere, ja aldrig at indlade mig i nogen Forbindelse af den Art meere, saafremt jeg kan vente, at du vil giøre det samme. Ja, min Cæcilie, jeg beder, jeg besværger dig, tilgiv mig den Utroeskab jeg har begaaet imod dig! jeg paa min Side vil glemme al den Deel, jeg har havt at udsætte paa din Levemaade. Lad os leve igien som vi har levet forhen! lad os elske hinanden og være lykkalige i hinanden! lad vore arme Børn have den Glæde, at see deres Forældre forsonede! Troe kuns, de uskyldige Siæle vil takke Gud for vores Enighed og Kiærlighed.

Frue B. Ja, min Bedste, mit Hierte er ligesaa villigt til denne Forsoning og Foreening som dit. Gud veed med hvilken Længsel jeg har sukket efter denne Dag, denne velsignede Dag. Jeg er ganske leed af denne Omgængelse, som har opirret dig: jeg sværger, jeg skal aldrig meere taale at de sætter Foden i mit Huus, dersom det er min lille kiære Mands Alvor, dersom du meener det redeligen med mig.

Banks. Ja, Gud skal være mit Vidne, hvor oprigtig jeg ønsker at leve med dig i den trofaste Kiærlighed, som vi har svoren hinanden til i Dag for 13 Aar siden.

Frue B. Hvorledes? Er det i Dag vor Brylupsdag?

Banks. Ja, min kiære Kone, jeg havde glemt det saavelsom du; Gud bedre! det er kommen saa langt med os, at vi endog ikke meere bekymrer os om, hvad der er en Fest og Høitid for saa mange andre Ægtefolk. Vor stakkels Elise mindte mig derpaa. Hun spurgte med en Perle i Øiet, om vi da aldrig meere skulde celebrere hendes dyrebare Forældres Bryllupsdag.

Frue B. (efter en Pause). Den arme Elise, det er dog ret et godt Barn.

Banks. Ja det er hun. Gud veed, hvad hendes uskyldige Hierte har følt i disse halvtredie Aar! Men det kan altsammen blive godt endnu. I Dag er det nu for sildig at giøre Anstalter til saadan en Høitid; men lad os i Morgen tage ud: lad os da holde et ret fornøieligt Maaltid: og lad os fornye den Kiærlighed, som vi allene kan finde en roelig Fornøielse og en sand Lyksalighed i, som giør os agtet af alle fornuftige Folk, og tiener vore kiære Børn til Exempel og Glæde.

Frue B. Og jeg kræver ligeledes Himmelen til Vidne paa, hvor inderligen jeg glæder mig over denne nye Foreening, og hvor gierne jeg vil giøre alt hvad jeg kan, for at holde den vedlige. Men min dyrebare Mand, bliv ikke vred over min Frygtagtighed! Kan jeg troe dig? Er alt dette ikke Bedragerie? Har du ikke i Sinde at giøre mig sikker? Har Gievsen og du og Frue Glosing, og maaskee fleere, ingen Komplot giort?

Banks. Bevare os vel! hvad taler du om Komplot? Hvem har bildt dig det ind? Det har nok det Skarn, den Bolette giort? — Hør, min bedste Ven, der bliver aldrig Eenighed og Roelighed her i Huset, førend denne Satan er bleven jaget paa Døren. Du veed ikke, og du troer ikke, hvilken Bedragerske hun er.

Frue B. Ja, jeg begynder at tvivle om hendes Oprigtighed; endskiønt hun har dog sagt sandt i mange Poster: og har hun giort det hun ikke burde giøre, saa tør jeg sige, hun har giort det i en god Hensigt. Hun maatte ellers være det utaknemmeligste Skarn.

Banks.

Banks. Ja det er hun tilforladeligen: jeg skal siden fortælle dig Ting, som du vil forskrækkes over. — Nei, min Cæcilie, lad os giøre Ende paa hendes Streger: lad os give hende sin Afsked i al Stilhed, og saa lad os tage ud paa vor Gaard, for at vænne vore Smarodsere fra Døren, og for at tage Anledning af de uskyldige Fornøielser paa Landet, til at knytte dette nye Baand fastere. Gievsen vil blive nogle Uger hos os.

Frue B. Men kan jeg troe Gievsen? Du veed, hvilken Satyrikus han er; kan saadanne Folk have et godt Hierte?

Banks. Du kan troe ham som mig selv. Ved alt hvad helligt er, han er en sand Ven af Huset: det er ham, som har overtalt mig til at forlige mig med min søde Kone, og som har aabnet mine Øine i Henseende til Pigen.

Frue B. Men Frue Gloſing, har I taget hende med i Raadet? Meener hun det redeligt med os?

Banks. Ja hun giør: hun har lovet os, at komme vor Hensigt til Hielp. Du skal overbeviſes om alting, min dyrebare Cæcilie, naar Gievsen kommer. Frue Gloſing har du giort ganske vred; men jeg haaber, hun tilgiver dig. Jeg gaaer til dem begge med den glædeligste Tidende, jeg kan bringe et Par oprigtige Venner.

(Han kysser hende og gaaer.)

Frue B. (allene). O Gud give jeg kunde troe dig! Gud give alt dette var saa redeligt meent! Paa mine Knæe vilde jeg takke den Allerhøieste.

Ottende Scene.

Bolette. Frue Banks.

Bolette (kysser Fruens Haand og Kiole). Jeg takker underdanigst, min bedste, sødeste, naadige Frue, for Deres store Godhed! Himmelen give Dem al den Lyksalighed, som Deres ædle fromme Sind fortiener!

Frue

Frue B. Ja, min kiære Bolette, jeg troer jeg har funden den igien; jeg bliver igien den elskede Kone, jeg har været før. Min Mand, min bedste Mand har været hos mig: vi ere blevne Venner, eller rettere at sige, Ægtefolk igien. (Bolette græder.) Ja, du føler min Lyksalighed, du gode Pige! og jeg kunde selv græde af Glæde over, at have funden min Mand igien. Han forsikrer mig, at baade Grevsen og Frue Glosing meener det oprigtigt med os: vi har besluttet, at reise i Morgen ud paa vor Gaard, for at unddrage os begge for de gamle Bekiendtskaber: og Grevsen vil giøre os Selskab. Om dig, min kiære Bolette, har de ingen gode Tanker; men giv dig kuns tilfreds: jeg skal nok sørge for dig, endskiønt du ikke meere er hos mig, naar jeg finder, at du ikke er den, de udraaber dig for.

Bolette. Saa min bedste, sødeste, naadige Frue vil forskyde mig? O jeg Ulyksalige! (Hun græder heftig.)

Frue B. Ja, hvad skal jeg giøre, naar de alle raaber derpaa? Jeg veed du elsker mig, og du vil for min Skyld gierne forlade et Huus, hvor du er saa forhadt og mistænkt. Enten maae jeg skille mig ved dig, eller der bliver intet af alt det andet: og det forlanger du dog vel ikke?

Bolette. Ja Gud veed, hvor gierne jeg vilde opofre alting for min bedste, sødeste, naadige Frue! At kiøbe deres Roelighed og Fornøielse med mit Blod, ja at gaae i Døden for Dem, det vilde jeg giøre med Glæde, dersom det kunde nytte Dem noget. Men at saadan en elskværdig og uskyldig Kone skal saa skammeligen bedrages af den forteste Komplot, det er baade Synd og Skam: og at jeg skal midste en god Tieneste og den bedste, fromeste Frues dyrebare Fortrolighed, det er sandeligen for haardt.

Frue B. Nu kommer du igien med din Komplot! For Guds Skyld bedrag mig ikke, bild mig ikke noget ind! Vær ikke saa grusom imod en Kone, som har giort saa vel imod dig, og som har ikke villet fatte nogen Mistanke til dig, at du skulde giøre mig bange uden Grund —

Bolette. Ja Gud give, der var ingen Grund! Men betænk, min bedste, sødeste, naadige Frue! har Herr Gievsen og Frue Glosing nogentiid været Deres Venner? Har de ikke altid viist sig meget uartig, med at give Dem Stikpiller og Lektier, Deres Levemaade angaaende? Og de skulde nu paa eengang saa ganske af sig selv, af egen Drift være bleven Deres Venner? Af egen Drift og ganske paa eengang: betænk det!

Frue B. Der er noget i. Saa ganske rigtigt pleier det ikke at være med saadanne Venskabsprøver, som ingen har forlangt.

Bolette. Og nu vil jeg tage Bladet fra Munden: siden de ikke vil skaane mig, saa vil jeg sandeligen ikke skaane dem. Veed min bedste, sødeste, naadige Frue vel, hvorfor Herren er saa forhippet at komme paa Landet? Ikke allene for at skille Dem ved Deres Venners Omgængelse; men og for at fornøie sig i al Magelighed med den smukke Huusmandskone i Vrævlerup, som De nok veed. Manden var her inde i Dag, og har solgt sin Kone til Herren og Gievsen.

Frue B. Jeg saae Karlen rigtig nok. Skulde det være mueligt?

Bolette. O! det er ikke nok! Nei, i Byen skal de og have noget: her vil de holde en Tøs i Kompanie. Fruen skal nok erfare hvad hun hedder.

Frue B. Min Gud! Kan jeg troe alt dette?

Bolette. Og Frue Glosing taer ud til Zephyrsholm, saa har hun Baronen paa den eene Side, og Flakking paa den anden, og Hellerop paa den tredie. Saa kan de smukt skiftes til at gisre Opvartning.

Frue B. Meget rimeligt! Nu det maae du ret kalde en Kabale og en Komplot! Men Bolette, er alt dette ogsaa sandt? Hvormed beviser du det?

Bolette. See her er et Brev fra Baronen. Nu kan De see, hvad der er ved Frue Glosings Venskab:

og

og nu faaer De at høre, om jeg er en Løgner, en Bedragerske, en Ægteskabsdievel. (Hun græder.)

Frue B. (brækker Brevet og læser). Ja, Bolette, du har Ret; Tingen har sin Rigtighed. Baronen tilstaaer, hun har skreven ham til; men hans Ære forbyder at levere Brevet fra sig. Nu, har dette været mueligt, saa er alt det andet endnu meere. Jeg ulykkalige Kone! Gud veed, hvor gierne jeg vilde giort og opofret alting, for at vinde den Utaknemmeliges, den Troeløses Hierte.

Bolette. Slaae nu alt dette af Sindet, og tænk heller paa at pine og tirre ham.

Frue B. O lad mig være! overlad mig til min Fortvivlelse! (Hun gaaer.)

Bolette. Det gik endnu godt; men jeg troer dog ikke Freden ret. Karen! Karen!

Niende Scene.

Karen. Bolette.

Bolette. Hør Karen, det var godt jeg kom hastig nok neer igien fra Garderobben og kunde luure lidt, saa at jeg fik Herrens Anslag at høre om denne Landreise, og kunde ogsaa faae det andet Brev skreven. Hvilken Lykke, at Gientofte var paa mit Kammer endnu og havde sin Herres Signet i Lommen. Hun har dog Brevet?

Karen. Ja, her er det.

Bolette. Godt, det skal giøre sin Virkning. Fruen har jeg rigtig faaet igien til at løbe med Liimstangen: alle Herrens og de andres Anslag skal ikke lykkes. Nu kommer der nok et Stød siden: men det skal vi og nok parere af. See her har hun for en Sikkerheds Skyld Pengene: seer hun, her er et heelt hundred Rigsdaler. (Hun øyer hende en Hoben Bankosedler.) Men glem nu ikke sin Lektie.

Karen. Det skal jeg nok passe: den Lexe var snart lært. Men kiære Barn, kan dette længe gaae godt?

Det maae jo eengang komme til en Forklaring. See Musse Gientofte vilde heller ikke til at skrive de to Breve: han sagde, det gik aldrig godt i sine Dage, dersom Baronen fik det at vide.

Bolette. Skal hans Baron ikke reise i Dag, og maaskee inden Aften? Kan vi da ikke sagte forekomme, at der ingen Forklaring bliver af?

Karen. Men hvor længe meener hun da, at holde det ud, uden at de kommer efter det?

Bolette. Det længste jeg kan. Jeg vilde gierne plukke saa længe, der er noget at plukke af. Ellers tænker jeg at slaae mig igiennem til Jesper faaer Tienesten: det kan dog ikke vare mange Uger meere, som han siger; og den Tiid maae jeg ikke lade gaae hen, uden at pille det bedste jeg kan.

Karen. Men saasnart hun er udaf Huset, forliges Herskabet: og saa opdager de alle Ting: og saa gaaer det ud over hende, enten hun da er Bedemandskone eller ikke.

Bolette. O min kiære Moer, det har sandeligen ingen Nød! Naar jeg kaster mig paa Knæe for Fruen, og kysser hendes Kiole, og raaber paa hendes Engelgodhed og saadant noget, saa lader den gamle Tosse sig sagte bevæge til Barmhiertighed. Herren skal jeg nok ogsaa faae til at være roelig: og at Gievsen ikke sætter ondt i dem, det maae da Jesper forekomme.

Karen. Men Herren, hvorledes vil hun mage det, at han er roelig?

Bolette. Jh saadan, som en frisk nygift lille Kone saa tidt tæmmer en Vildmand.

Karen. Det forstaaer jeg ikke.

Bolette. Hør da, du Tosse! naar jeg først er gift, saa giør jeg en Kontrakt med Hr. Banks: og den forsmaaer han ikke, om han saa var hundred gange forsonet med sin Kielling; den som eengang er kommen i Vane med at gaae uden om, har ondt ved at holde sig hiem-

hiemme. Og kiender jeg Fruen ret, saa faaer hun nok og en lille Recidiv af den gamle Svaghed. See saa skaffer jeg hende Galaner og Rannevuer, og min Ploug gaaer ligesom forhen. Da skal hun, min kiære Karen, faae Lov til at leie en nederste Etase i en smuk eenlig Gade, ligeover for en god Muur; Plankværker troer jeg ikke: thi de har Hine.

Karen (grædende). O gid jeg maae leve den Dag! Gid jeg eengang maae kunne slaae mine Pine op og gaae mine Fiender for Fyldest! Længe har jeg været under Forfølgelses Pidske; o! den Dag var mig en bitter Dag! Der gik den Smule Velsignelse jeg havde sanket ærlig og redelig. Og hver gang jeg har begyndt at komme mig lidt, saa har de slemme Mennesker været mig paa Halsen igien. Saa har de taget mine Tøser fra mig, og saa har de slaaet mine Vinduer ind. Men jeg haaber dog, at Kiøbenhavn endnu skal see mig som en brav Kone. — Men Jesper?

Bolette. Er Jesper fornuftig, saa finder han sig i Billighed: hvis ikke, saa skal jeg vise ham noget andet.

Karen. Alleneste jeg frygter for den Gievsen; han er i Stand til at giøre alle vore gode Hensigter til intet.

Bolette. Ja derfor er mit Hovedønske og mit rette Diemeed dette, at jeg kunde giøre det saa broget for dem, at de kom til at separere sig. Kunde jeg bringe det tilveie, saa var jeg oven paa: thi er de først fra hverandre, saa vil jeg see den Gievsen, som skal bringe dem sammen igien, allerhelst naar en Pige, som jeg, har en Haand med i Spillet. Men gaae, min kiære Karen, og lad mig allene; der kommer Herren.

(Karen gaaer.)

Tiende Scene.

Banks. Bolette.

Banks. Hvor er min Kone?

Bolette. Pst! lad os være sagte. Hun sidder og glæder sig til sin Landreise: Baronen har allerede faaet den at vide, og hun venter Svar hvert Øieblik.

Banks. Slidderſladder, det er nok een af dine gamle Streger. Vi kiender dig nu.

(Han vil gaae ind til Fruen.)

Bolette. Nei, Herren ſkal ſtrax ſee om jeg er en Bedragerſke; behag at læs dette Brev fra Baronen. Men lov mig først hellig, at De ikke vil røbe mig.

Banks. Nei, jeg ſværger dig til, jeg ſkal ikke. (Læſer) A Madame Madame Banks, nee Mondwandel. Det er rigtig nok hans Segl. (Han brækker og læſer.) "Det er mig uſigelig kiært, at den Gamle har giort os Tingen ſaa let, og ſelv foreſlaaet denne Landreiſe. Nu er da vort Ønſke opfyldt: og vi ſkal føre os Lykkens Gunſt til Nytte. Meere derom, min Gudinde, i Aften paa Komedie." — Er det mueligt? Min Gud, hvilket ſort Træk! I det Øieblik, da hun taer Himmelen til Vidne, at hun ønſker af ſit ganſke Hierte — Nei, det er utroeligt!

Bolette. Min ſøde, bedſte, naadige Herre, tag ſig det ikke ſaa nær! Er ſaadan en Kone værd, at De ſætter Deres Helbred til for hendes Skyld? Lad mig følge neer med Dem og give Dem noget temperende Pulver ind: De ſeer jo ud ſom et Liig. Stakkels Mand! hvor ſkammeligen han ikke bliver bedragen! Hvor ilde han ikke lønnes for al hans Godhed!

(De gaaer.)

Ende paa den Tredie Akt.

Fierde Akt.

Første Scene.

Banks. Gievsen.

Gievsen.

Nei, Frue Gloſing vil endnu ikke komme: hun vil først have Satisfaktion for den vanærende Mistanke. Rigtigt er det aldrig med Brevet. Det hindrer ikke, at Baronen er reist ud til Fredensborg: Jesper, som jeg har sendt efter ham, indhenter ham snart nok. Imidlertiid faaer vi at holde gode Miner baade med Fruen og Pigen, indtil vi har Beviis fra Baronen.

Banks. Viſt maae vi. Men nu er Bonden uden for: og her er de 1000 Daler i Bankoſedler: der har De 9 Hundreddalers og 10 Tidalersſedler.

(Han ſyer ham Pengene.)

Gievsen. Ja saa ſkal den Sag og komme i Rigtighed. Behag at kalde ham ind.

Banks (gaaer til Doren). Peer!

Anden Scene.

Peer Smidſtrup. De Forrige.

Gievsen. Hør, min gode Mand, er han fra Vrævlerup?

Peer. Ja jeg er saamænd, god Herre.

Gievsen. Kiender han noget til en Mand i hans Bye, som hedder Jens Slagbom?

Peer. Ja jeg gior, gode Herre. Denne Jens Slagbom kiender jeg ret godt. Han duer ikke meget:

det har i al sin Tiid været et stort Skarn, en ugudelig Krop, en forsviret Krabat, en grov Slyngel, en doven Hund af en Karl, og en maliciøs Knegt. For Resten vil jeg lade ham være den han er. Hver er god nok for sig, kan jeg troe.

Gievsen. Da har jeg hørt langt andet om ham. Det skal være et skikkeligt strøbsomt Menneske, og som lever godt med sin Kone.

Peer. Ja saa at see til er han god nok imod hende, kan jeg troe; men hvem veed hvad han giør ved hende, naar han har hende allene? Men hvorfor spørger den gode Herre om ham?

Gievsen. Fordi jeg kan hielpe ham til at blive lykkelig, naar jeg erfarer at han er det værd.

Peer. Da var det min Siel Synd at hielpe det Asen til at blive lykkelig. Der er skikkelige Folk nok i vor Bye. — Men hvori bestaaer denne Lykke, gode Herre?

Gievsen. Det skal jeg sige ham. Jeg har kiøbt mig en lille Gaard med nogen Avling til, lidt paa hiin Side Kiøge. Der agter jeg at tilbringe den Tiid om Sommeren, som jeg kan have tilovers af mine Forretninger. Nu behøver jeg en god skikkelig Bonde, der kan passe paa Stedet og drive Avlingen, og hvad der ellers hører til. Han skal boe paa Gaarden, og have det halve af Korn og Høe og Havre, og saa videre. Men han maae være ædruelig og paapasselig, og for alting leve godt med sin Kone, og han maae have et Par Børn, som mine kan fornøie sig med, ifald jeg faaer nogle. Holder han af sine Børn, saa skal jeg give ham noget aarligt til Hielp til Klæder og Opdragelse, om det ogsaa var en Snees Daler om Halvaaret. Men jeg vilde gierne have en god ærlig Huusmand her fra denne Kant af: thi dem der neere troer jeg intet. Jeg har hørt om Jens Slagbom, som en meget flink og fornuftig Karl, og som ogsaa har et Par Børn; men jeg vilde allene spørge ham, min gode Peer Smidstrup, som den der boer i samme Bye, om det forholder sig saa.

Peer.

Peer. O Herre Gud, fromme og gode Herre! kunde De ikke ligesaa godt unde mig dette Brød som ham? Jeg er ogsaa en fattig Huusmand: jeg har suurt maattet slide og slæbe for at slaae mig igiennem: og ingen kan sige om mig, jeg enten er doven eller for Sviir. Jeg har ogsaa en brav stræbsom Kone, som jeg inderligen holder af, og to deilige Glutter.

Banks. Men Peer, du veed hvad du sagde før —

Peer. Nei, Hr. Banks, jeg troer ikke et Ord deraf; det er bare Slidderstadder: det kommer vist fra den Kieltring, den Jens Slagbom. — O gode Herre, gaae ikke mig forbi for hans Skyld! De skal være bedre tient med mig end med ham.

Gievsen. Nu, hvad raader De mig, Hr. Banks? Kan jeg forlade mig paa ham?

Banks. Ja jeg tænker, De kunde i det mindste giøre en Prøve.

Gievsen. Ja, saalænge han er skikkelig og lever godt med Kone og Børn, vil jeg da beholde ham: og hvad jeg har lovet til hans Børns Opdragelse, skal han rigtig faae. Tag nu kuns lige hiem til Vrævlerup, og betal hvad han skylder een og anden. Her har han 20 Rigsdaler til Hielp. Men kom strax til Byen igien med Kone og Børn. Og hør, tag kuns ingen Bondekarl eller Pige med; hans Folk skal han tage der ved Gaarden.

Peer. Nei jeg skal ikke, gode Herre! Det er desuden noget Pagase tilsammen, som løber med lutter Logn, kan jeg troe. Og nu Gud velsigne Dem hvor De gaaer og staaer! Hvor glad stakkels Moer vil blive! Der har hun vel ikke drømt om, hun skulde endnu blive en Gaardmandskone. (Afsides til Banks.) For Guds Skyld, gode Herre, lad sig ikke merke med noget om det andet! Jeg kunde giort en Ulykke paa de to stakkels Unger: og var det nu ikke godt jeg havde dem? Ellers havde den Jens Slagbom min Sæl løben af med Gaarden.

(Han gaaer.)

Gievsen. Naa! kan De nu see, hvortil jeg vil bruge hans Misundelse og Renterne af de tusind Daler?

Banks. Ja jeg maae tilstaae, De har afgiort denne Sag paa den bedste Maade i Verden. Her kom Deres Lyststed ret tilpas.

Gievsen. Ja nu har jeg ikke allene befriet Dem for en Fiende, som idelig vilde sat Dem i Kontribution, og tilsidst giort Dem bekiendt som sin Kones Forfører; men den arme Mand kommer ogsaa langt bort fra et Sted, hvor han altid vilde bleven opirret af Svirebrødre og Hvetudere: han flytter hen til en Kant, hvor ingen kan lade ham høre, at han er af det store Broderskab: og Konen sættes nu i Sikkerhed for en farlig Naboe, som midt i sin alvorligste Fortrydelse nok kunde faae et lille Anstød af sin forrige Feber. Hos mig løber hun i den korte Tiid, jeg kan ligge paa Landet, ikke den ringeste Fare.

Tredie Scene.

Bolette. De Forrige.

Gievsen. Bolette, hun er meere ærlig end jeg havde tænkt. Dette Brev fra Baronen har overbeviist mig om, hvad jeg aldrig havde troet. Jeg kan ikke give hende bedre Opreisning, end min troe Jesper og et stadseligt Bryllup.

Bolette. Ja De skal see, jeg fortiener Deres Tilliid. (Sagte til Gievsen.) Det er sandt, jeg skulde bede Herr Gievsen fra min Frue, om at laane hende Deres Gulduhr paa et Øieblik, for den smukke Kiædes Skyld. Hun vil have sig ligesaadan een.

Gievsen. Hiertelig gierne.

(Han finer hende det.)

Bolette (sagte til Banks). Og De, Herre, kunde giøre mig en stor Tieneste og en Christenkiærligheds Gierning. Den gamle Karen er saa forlegen for sin Huusleie. Vil De ikke hielpe hende med lidt?

Banks.

Banks (giver hende nogle Sedler). Ja gierne! See der, giv hende dem. (Høit) Vær os kuns fremdeles troe, saa skal hun see, hvad vi vil giøre for hende.

Gievsen. Ja, hun skal være ligesaa tilfreds med mig, som med Hr. Banks.

(De gaae.)

Fierde Scene.

Frue Banks. Bolette.

Frue B. De giver hende Foræringer!. Hun skal være dem troe! Hun skal nok erfare hvad de vil giøre for hende! Hun skal være ligesaa tilfreds med Gievsen som med Banks! Hvad vil dette sige, Bolette? Du har da virkeligen forsvoren dig imod mig? Jeg bedrages da paa alle Kanter? Endog af dig?

Bolette. Det bevare mig Gud for! Hvor kunde jeg være saadant et Skarn mod den bedste, sødeste, naadige Frue! Nei, jeg har anstillet mig, som jeg vilde indlade mig med dem i den Kabale, vi talte om forhen: og nu har jeg faaet Ting at vide, som kommer mit Blod til at gyse, og Haaret reiser sig paa mit Hoved.

Frue B. Hvad er det da? Kan du dølge det for mig i den Tilstand hvori jeg er?

Bolette. Just derfor maae De nu ikke erfare det: Deres dyrebare Helbred taaler det ikke. Siden skal jeg. — Giv sig kuns tilfreds (hun kysser hendes Haand): jeg lover Dem som en ærlig Pige, De skal ikke have nødig at frygte for nogen Ting saa længe De har mig. Lov mig kuns, at De ikke vil forskyde mig, førend De har hørt mit Forsvar under fire Øine: lov mig det paa en tilforladelig Maade.

Frue B. Ja ved alt hvad helligt er, de maae afmale dig saa sort som de vil, saa vil jeg høre dig førend jeg fordømmer dig; det skylder man enhver, men jeg dig allermest. Du er jo nu den eeneste Ven jeg har i heele Huset.

Bolette. Velsigne Deres Englegodhed? (Sagte) Nu skal jeg faae dem til at separeres. Det feiler ikke, og saa er jeg oven paa! O! dersom jeg var bleven en Mandsperson! (Gaaer til Salsdoren.) Karen!

Femte Scene.

Karen. Bolette.

Bolette. Karen, retnu er det Tiid: veed hun kuns sin Lexe!

Karen. Jo, jo, den skal jeg nok huse. Men min søde lille Jomfrue, Tingen er endnu ikke saa nær til Ende som hun tænker. Nei, der er langt frem, sagde Kiellingen, da saae hun sig tilbage. Veed hun vel, Baronen er reist over Hals og Hoved til Fredensborg, og Musse Gientofte med?

Bolette. Desbedre, Kiære, desbedre: saa er han af Veien. De gaaer fra Fredensborg lige til Roskilde, og saa videre til Holsteen. Lad dem kuns reise, saa skal de ikke vidne imod os.

Karen. Ja Fanden, sagde Drengen, og skulde sige Faer. Meener hun ikke den Gievsen har været saa snu og sendt Jesper efter ham alt hvad Tøiet kan holde: og han har Brev med til Baronen selv. Det gaaer aldrig godt. Musse Gientofte kommer vist i Knibe.

Bolette. Saa? — Dog, det skaer ikke: det skal ingen Nød have, nu jeg veed det. Hold sig kuns nu i Nærheden, Karen. (Karen gaaer.)
(Allene) Nu skal man see den Gientofte er saadan en Nar og tilstaaer alting; men det skal endda ikke nytte dem noget: jeg forstaaer mine Ting. Kan han ikke nægte, saa kan jeg.

Siette Scene.

Frue Banks. Bolette.

Frue B. Jeg har hverken Roe eller Hvile, min kiære Bolette: mit Hierte er færdigt at briste: jeg maae gjøre

gisre en Ende paa denne Engstelse paa een eller anden Maade. Jeg kunde næsten fristes til at tage Livet af mig.

Bolette. Bevare os vel, min bedste, sødeste, naadige Frue, tael ikke de forskrækkelige Ord.

Frue B. Ja, naar jeg laae der død, bleeg og udstrakt paa Bordet, saa vilde min Mand maaskee engang slaae i sig og sige: den arme Kone! (Hun græder.)

Bolette. Jo, jo, saa kiender De Mandfolkene ikke ret. Nei, med Munden kunde han nok beklage Dem, og sige det var Synd den stakkels Kone havde været saa forblindet; men i hans Hierte vilde han glæde sig over at han nu var fri, og kunde gisre og lade hvad han vilde. Saa kan han jo tage den deilige Frue Glosing.

Frue B. Umueligt var det ikke! Hm!

Bolette. Eller holde sig en Smekfilleken eller to, der kunde maltertere deres Børn. Nei, nei, min bedste, sødeste, naadige Frue, lad ham ikke faae den Glæde; giv ikke Deres Fiender Anledning til at gisre sig lystig over Deres Endeligt. Lev og nyd Livet, og see sin Lyst paa alle de slemme Menneskers Beskæmmelse.

Frue B. Men hvor kan jeg det? Kan jeg holde ud at leve med saadan en Mand?

Bolette. De skal ikke heller leve med ham: hvem kan tvinge Dem dertil, efter alt det som heele Staden veed om ham? De kan jo separere sig fra ham, og leve i Deres Frihed, i Rolighed og uskyldig Omgængelse med Deres Venner.

Frue B. Du siger noget. Det er et haardt Middel, men det er det eeneste. Men hvor skal jeg tage hen til?

Bolette. Jh til Fruens Sødster: hun er vist ingen Ven af Herren. Men mig maae De tage i Beskyttelse, ellers er den arme Bolette forloren.

(Hun græder.)

Frue B. Hvad siger du? Hvorfor forloren? Min Gud! hvad maae jeg formode! Du er dog vel aldrig den —

Bolet-

Bolette (falder paa Knæe og kysser hendes Kiole). Ja forlad mig, min bedste, sødeste, naadige Frue, at jeg efter udvortes Anseelse har været utroe imod Dem, og har indladt mig — O Gud, jeg kan ikke udtale det øvrige!

Frue B. Hvad er det da? Hvori bestaaer det da? Tael, og dræb mig ikke med din Tilbageholdenhed.

Bolette. Lov mig, min dyrebareste Frue, sværg mig til De vil ikke røbe mig, saa skal De høre hvorledes man tænker at handle med Deres Godtroenhed og min Uskyldighed.

Frue B. Ja jeg sværger dig til, ikke et Ord skal komme af min Mund. Staae op, og tael uden Frygt.

Bolette (reiser sig). Gud velsigne min bedste, sødeste, naadige Frue for dette ædelmodige Løfte! Jeg er den, som Herr Banks og Gievsen vil holde her i Byen: derfor vil De først giøre mig mistænkt for Utroskab imod Dem. De vil overtale Baronen til at gaae fra alting, og sætte Skylden paa hans Kammertiener, saa at De skal troe jeg er et Skarn imod Dem, og jage mig paa Døren, og aldrig meere ville vide af mig at sige. Mig har de lovet maanedlig 10 Rdlr. hver, foruden Foræringer til Stads. Det Gulduhr, som Herr Gievsen nyligen har faaet, har han alt skiænket mig ligesom til Handsel. Her seer De det. (Hun viser det.) Det var det De saae han gav mig. Forlad mig, at jeg tog imod det, min bedste, sødeste, naadige Frue! Hvorledes kunde jeg ellers overbeviise Dem? Og Herr Banks gav mig allerede i Morges denne Pung med 25 Dukater. (Hun viser den.) Og den gamle Karen har De udseet til at være min foregivne Moer og passe paa mig. De har leiet Værelser til os: og Karen har de betalt et heelt Aar forud. De skal selv høre om det er sandt eller ikke. (Hun gaaer til Døren.) Karen!

Frue B. Jeg er ganske ude af mig selv!

Syven-

Syvende Scene.

Karen. De Forrige.

Bolette. Karen, hvad for en Akkordt har Herr Gievsen og Herr Banks giort med hende?

Karen. Men tør jeg tale?

Frue B. Ja vist: jeg veed alting, og jeg bliver ikke vred. Lad mig kuns høre den heele skammelige Komplot.

Karen. Ja begge de gode Herrer har bedt mig, at kalde mig Jomfrue Bolettes Moer og give hende Losament og lave Mad for hende, og have et lille Øie paa hendes Konnevit, og derfor skulde jeg have hver Maaned 10 Rdlr. Huusleien vil de betale apartig. Og see der har de betalt mig for et heelt halvt Aar forud: der kan naadige Frue see jeg har dem endnu, de syndige Penge, der skal være 100 Rdlr.

Bolette (tar dem og viiser Fruen dem). Ja der kan Fruen see. (Hun svøber dem i et Papiir og putter dem i Lommen.) Nu kan hun kuns gaae, Karen; jeg vil beholde dem hos mig for at kaste dem de gode Herrer i Næsen naar de kommer. (Karen gaaer.)

Frue B. Jeg kan ikke komme til mig selv igien. Det var da derfor at man vilde have dig paa Døren!

Bolette. Men for Guds Skyld, min bedste, sødeste, naadige Frue, røb mig ikke.

Ottende Scene.

Banks. Gievsen. De Forrige.

Banks. Vel, min allerkiæreste Kone, alting er opdaget. Her er Beviis nok, at denne smukke Mammeselle der staaer, er et Afskum af en Bedragerske. Hun har indbildt dig, at Baronen elskede dig, og at han skrev dig Breve til: det er de uforskammeste Løgn. Han har aldrig tænkt paa det eene eller det andet: det er den ublueste Opdigtelse. Her kan du læse hans egne Ord.

Frue

Frue B. (tar og læser med en Anseelse af Rolighed). Det er ret godt: og hvad nu meere?

Banks (seer paa Gievsen). Ret godt og hvad nu meere! Hvad vil det sige? (Til Fruen) Troer du ikke Mandens egen Haand?

Frue B. Vist gior jeg, naar jeg seer hans egen Haand.

Gievsen. Men troer De ikke han har selv skreven dette?

Frue B. (ganske kold). Nei, Hr. Gievsen.

Banks. Hvem skulde da have skreven det?

Frue B. Ih, hans Kammertiener har sagte giort Dem denne Tieneste.

Gievsen. Min Gud, hvilken Forblindelse! Naar vi nu har Vidner paa, at han selv har skreven det?

Frue B. (spodsk). Saa havde De i Sandhed given Dem megen Umage.

Banks. Lad ham da komme frem. (Gaaer til Doren.) Jesper!

Niende Scene.

Jesper (i Stövler og bestænket). De Forrige.

Gievsen. Svar mig kort og oprigtig: Hvem har skreven dette Brev?

Jesper. Baron Priisværd.

Gievsen. Hvor?

Jesper. I Lyngbye.

Gievsen. Var du tilstede da han skrev det?

Jesper. Ja.

Gievsen. Hvor var hans Kammertiener?

Jesper. Han sad i Chaisen hos Baronen. Han blev baade bleeg og rød da han hørte om mit Ærinde: og da hans Herre talte til ham paa fransk, talte han ikke

et

et eeneste Ord. Men da Baronen havde skrevet Brevet og ladt mig ride, kaldte han paa Gientofte, og alle Mennesker raabte og skraalte paa Gientofte, men den eene Gientofte kom ligesaa lidt for Dagen som det andet. Han var borte.

Bolette (for sig). Han er borte! Saa er han ogsaa af Veien. Desbedre! desbedre!

Gievsen. Hvad siger De til alt dette, min naadige Frue?

Frue B. (med en bitter Latter). At Jesper spiller sin Rolle godt. Han kan giøre Dem store Tieneſter som et Leievidne i paakommende Tilfælde.

Gievsen. Deres fornærmelige Anmærkning vil jeg nu ikke opholde mig ved; vi har andet at giøre. Jesper, fortæl nu aabenbar hvad denne gode Jomfrue Bolette har tilstaaet.

Bolette (med en spodsk Latter). Nu kommer min Tour, naadige Frue.

Jesper. Jeg kan bevidne, at Jomfrue Bolette Rasmine Troelsine Svigum har forbandet stor Lyst til at blive en Bedemandskone, men at hun har lovlig Exspektants paa en Plads ved Skotrokken. Hun har bekiendt for mig hvorledes hun bedrager baade Herren og Fruen og Fruens gode Venner, og at hun snyder dem allesammen ligesom hun har giort hos Frue Vola, ja paa fleere Steder hvor hun har tient.

Bolette (græder). Gud, hvilke Løgn!

Frue B. Hold Munden Karl: saa mange Ord, saa mange Usandheder. — Jeg vil ikke længere høre paa dette Spilfægterie. Min Beslutning er tagen. Min kiære Mand, vi kan ikke meere leve sammen: Aarsagerne maae være dig bekiendte. Vi vil ingen Opsigt giøre: vi behøver ikke at lade det komme til Proces. Jeg vil boe i Stilhed for mig selv. Hvad du vil give mig aarlig, det vil jeg lade komme an paa dig: jeg vil heller mangle Udkomme end Fred og Sindsrolighed. Vore Børn kan

komme

komme til min Moer eller din Søster; saa har vi ikke nødig at trættes om hvem der skal beholde dem. Endnu i denne Aften forlader jeg Huset og taer til min Søster.

Banks. Min Gud, hvad er dette? Min bedste, dyrebareste Kone, hvor kommer du paa disse Tanker?

Frue B. Det er Tanker jeg burde faldet paa for længe siden.

Gievsen. Men dette er jo en Overilelse.

Frue B. Intet mindre: det skeer med koldt Blod og med fuldkommen Overlæg, endskiønt — ikke uden Smerte.

Banks. Min allerkiæreste Cæcilie, naar alting lover os den ønskeligste Foreening og vor første Lykksalighed, skal da saadant et skammeligt Bedragerie giøre det sødeste Haab til inter?

Frue B. Ja det maae du nok sige: et skammeligt Bedragerie!

Banks. Er det Lønnen for den redeligste Hensigt?

Frue B. Det spørger jeg dig.

Gievsen. Her har den graadige Qvinde vist igien spillet een af sine Streger.

Frue B. Qvinde? O Herr Gievsen, hvor kan De nu tale i den Tone? Den Qvinde beholder jeg hos mig, forstaaer De?

Bolette. Ja jeg bliver hos min dyrebare Frue: og for hendes Øine flyer jeg Dem her Deres Uhr og Dem Deres Penge til Karen tilbage igien. (Hun flyer Gievsen Uhret og Banks et Papiir med Bankosedler.) De kiender mig ikke ret, naar De tænker jeg er graadig nok til at bide an paa denne Lokkemad.

Banks. Hvilken Lokkemad?

Bolette (spodsk). Det maae De vide.

Tien-

Tiende Scene.

En Tiener. De Forrige.

Tien. Baron Priisværds Kammertiener beder om Tilladelse at komme ind: han siger han har noget at aabenbare Fruen, som er af stor Vigtighed.

Banks. O lad ham komme ind! Han kommer som han var kaldt.

(Tieneren gaaer.)

Ellevte Scene.

Gientofte. De Forrige.

Gientofte (til Fruen). Tillad, min naadige Frue, at jeg bekiender for Dem den grove og uforskammede Affront, jeg har giort Dem. Jeg har ladt mig overtale af denne Pige til at skrive Dem Breve til i min Herres Navn. Han har aldrig seet Breve fra Dem, eller sat Haand paa Papiir for at svare Dem. Det har altsammen været en Impostur, hvortil jeg har ladt mig forføre af Kiærlighed til denne listige og troløse Pige. Jeg maae tilstaae, ikke allene en ond Samvittighed og Frygt for min Herres Vrede, men fuldtout en heftig Depit over hendes Infidelité, som Jesper underrettede mig om i Lyngbye, har bevæget mig til at stiæle mig bort førend han blev expederet, for at komme tilbage og bede underdanigst om Forladelse. Jeg overlader mig ganske til Deres og Herr Banks Ædelmodighed: og jeg haaber, at denne hastige Reparation af min Forseelse, men fuldtout Deres Interceſſion vil bevæge min Herre til at pardonere mig.

Banks. Hvad siger du nu, min bedste Kone? Troer du endnu denne Lysets Engel?

Frue B. Jo fleere Vidner De fremstiller, jo mindre overbeviiser De mig: thi jo meere røber De at det er en Kabale.

Gievsen (til Gientofte og Jesper). Vi skal tale nærmere siden: lad os nu kuns allene.

(Gientofte gaaer.)

Jesper (til Bolette). Farvel, min Høne. Da hun paa eengang vilde være Kammertienerkone i Holsteen og Bedemandskone i Kiøbenhavn, saa kunde hun ligesaa gierne med det samme lagt an paa at blive Præstekone i Konstantinopel. (Han gaaer.)

Gievsen. Men lad os dog høre: hvad troer De om os? Hvad meener De vi har i Sinde?

Frue B. Jeg vil ikke nedlade mig til at foreholde Dem Deres Nederdrægtigheder. Min Mand er en troløs Ægtefælle, og De er en slet Ven. Min Beslutning bliver uforandret: ikke en Nat sover jeg i dette Huus. Jeg vil allene tage Afsked med mine Børn, saa gaaer jeg — for aldrig at see dem meere.

Banks. Min Cæcilia, min dyrebareste Cæcilia, lad dette Forsæt fare: for Himmelens Skyld, for vore arme uskyldige Børns Skyld, lad sig overtale.

Frue B. Hverken for Himmelens eller for mine arme uskyldige Børns Skyld bør jeg giøre en troe Tiener Uret, og række den forteste Komplot Haanden. De maae baade forstaae og føle min Meening. — Jeg har været at laste: jeg har havt Anseelse af Handlinger, som jeg veed mig saa reen af, som det Barn der blev født i Gaar: jeg har underholdt en mistænkt Omgængelse af Forsængelighed, af Trang, ja af Trang, Banks — og for at straffe dig med den Forestilling, at jeg brugte Giengieldelsens Ret. Jeg har giort hvad jeg ikke burde giøre; men jeg havde oprigtig fortrydt det: jeg havde inderlig attraaet din Kiærlighed: jeg havde giort et helligt Løfte, at jeg vilde søge at fortiene den. Fra denne Dag af føler jeg mig igien som en dydig Hustrue, og som den — foragter jeg dem beage to, som to Elendige, der vil benytte sig af en Kones redelige Forsæt, til at smede og udføre det skiændigste Anslag. (Hun gaaer.)

(Gievsen og Banks seer paa hinanden uden at tale.)

Bolet-

Bolette. De har mig mistænkt: og jeg tilstaaer der er meget imod mig; men jeg kan ikke bedre overbeviise Dem om min Uskyldighed og Troskab, end naar jeg bevæger Fruen til at komme snart tilbage. For nærværende Tiid kan det saa sandeligen ikke nytte; hendes Sind er alt for meget ophidset, af een som De holder for en Ven af Huset. Meere kan jeg ikke sige nu; men nogle faa Dage skal lære, hvem man mest burde troe. (Til Banks sagte) Dersom Herren kan og vil tie, saa skal jeg opdage den afskyeligste Komplot. Men Tavshed, Herre!

Banks. Ja, ja, lad mig kuns høre.

Bolette. Herr Gievsen selv har kiøbt de to Vidner: han har saa sandeligen indbildt Fruen, Herren havde akkorderet med Huusmanden om hans Kone: og derved har han overtalt hende til at separere sig, for siden at føre sig den gode Leilighed til Nytte. Herren forstaaer mig nok. Derfor lader hun som hun var vred paa Gievsen med: og hun spilte saa sandeligen sin Rolle som en svet Aktrice.

Banks. Tilvisse. Nu, saadant havde jeg aldrig troet var mueligt! Retfærdige Himmel, hvem skal man nu troe?

Gievsen. Herr Banks, lad sig ikke bedrage!

Banks (bitter). Nei jeg skal ikke, kiære Ven, troe kuns jeg skal ikke: det er Tiid endnu!

(Han gaaer.)

Gievsen. Jeg forstaaer ham: du har sat Mistilliid i ham: du vil berøve ham en Vens Raad og Hielp; men troe mig, dette er den sidste Streg du har spillet. Er du en gammel Ræv, saa er jeg en gammel Skytte. Naar jeg har lagt an paa at fange dig, saa kan du være vis paa din Time er kommen. (Han gaaer.)

Bolette (allene). Ja snak du kuns. Kiender jeg Ræven ret, saa fortrækker han naar han seer det er Alvor. Men jeg behøver det ikke. Tiid vunden, alting vunden,

siger Ordsproget: og det kan man ret sige om Skielmstykker. Beholder jeg kuns 24 Timer at puste, saa skal jeg nok see hvad jeg har at gisre. Jeg har været med før. Udflugter og Flauser koster mig ingen Umage: jeg kan nægte uden at blive rød, bande som en Spiller, gisre Nar af dem der vil fritte mig, og beskylde dem der vil beskylde mig: hvad vil de saa gisre mig?

(Hun gaaer).

Ende paa den fierde Akt.

Femte Akt.

Første Scene.

Frue Banks. Bolette. (Begge klædte som til at gaae ud.)

Frue Banks.

Hvor mit Hierte bæver! Min Gud, hvad det koster mig at giøre dette Skridt!

Bolette. Min bedste, sødeste, naadige Frue, lad nu ikke Deres gode Forsæt fare: betænk, det gielder saa sandeligen om Deres Frihed og Ære.

Frue B. Vel sandt, Bolette; men naar jeg tænker paa min Mand og mine Børn, saa er al min Kourage borte.

Bolette. Ei hvad, den kommer nok igien, naar De betragter Nødvendigheden. Naar man vil lade en Tand trække ud, saa er og Pinen gierne borte, saasnart man seer Instrumenterne.

Frue B. Ak, denne Kamp er alt for svær! At forlade et Huus, hvori jeg har boet i atten Aar: et Huus, hvori jeg før har funden en Himmel paa Jorden, og hvori jeg mueligt — kunde funden den igien!

Bolette. Jo, det tegnede deiligt!

Frue B. En Mand, som i heele femten Aar har været den bedste, den elskværdigste Ægtefælle!

Bolette. Og i tre Aar løbet gal!

Frue B. En Mand, som med alle sine Feil er — mine kiære Børns Fader!

Bolette. Og hvem veed hvor mange Hoerunger Papa!

Frue B. Skal jeg, kan jeg hade den, som mine søde Børn, de uskyldige Glutter, saa inderligen elsker?

Bolette. Og som Ruffersker og Kiselinker har saa kiær!

Frue B. Men hvad har mine Børn giort mig, at jeg vil forlade dem, og berøve dem en Moder?

Bolette (sagte). Nu kommer nok den store Tøs og fordærver alting. (Hun lister sig til Døren.)

Frue B. Bør jeg ikke for deres Skyld taale alting, søge Trøst og Lindring i deres Kiærlighed, og udslette det onde Exempel, jeg hidtil har givet dem, ved en anstændig Levemaade? Kan jeg ikke glemme al min Bekymring i deres Opdragelse? Og kan jeg ikke haabe, at den gode Gud engang vil forbarme sig og skiænke mig min Mands Hierte igien? O! han har rørt mit, han vil og røre hans! Mine Bønner, mine Sukke, mine Taarer vil formilde Himmelens Vrede!

Elise (udenfor). Jeg vil ind til hende, siger jeg. Hvor tør hun forbyde mig at tale med min Moer?

Bolette. Fruen har forbuden, der maae ingen komme ind til hende.

Elise. Ikke engang jeg?

Bolette. Nei, ikke en Kiæft.

Elise. Det har min Moer aldrig sagt: det kunde hun ikke sige: hun er alt for god dertil: hun har aldrig nægtet mig Adgang til hende —

Frue B. Hvad er det, Bolette?

Bolette. Det er een af Børnene, som beder om Lov at gaae neer i Haugen.

Elise. Det er ikke sandt, Mama: det er mig, som vilde tale et Ord med min søde Moer.

Frue B. Min bedste Datter —

Bolette (holder Døren til). Fruen vil dog vel aldrig være saa frygtelig at spilde den kostbare Tiid med saadant

saadant noget? Kan hun ikke komme til Fruen i Morgen og snakke længe nok? Vognen venter jo efter Fruen.

Frue B. Ja det er sandt. — Hør, mit Barn, i Aften kan jeg ikke snakke med dig, men i Morgen kan du komme til mig.

Bolette. Kan hun nu høre?

Elise. Ja jeg hører nok. God Nat da, min bedste Mama. God Nat, Bolette.

(Hun gaaer fra Døren.)

Bolette. God Nat, Frøken. (Hun gaaer fra Døren). — Nu, min bedste, sødeste, naadige Frue, nu er vi af med hende. Tag nu Mod til sig, og giør Ende paa Sagen. Forestil sig allene al den Utroskab, som Herren har begaaet: forestil sig kuns, hvor han sidder hos den liderlige Qvinde, den Stefanille, og kareserer hende, og siger: see dette kan jeg kalde Yndigheder! Det er noget ganske andet end den gamle rynkede Kielling hiemme! Og saa tar hun Glasset og klinker: det skal være den gamle rynkede Kiellings Skaal! Var hun ikke saa grim, saa sad min lille Banks ikke nu paa mit Skiød! See saadant maae De forestille Dem: det giver Kourage.

Frue B. Du har Ret, Bolette: jeg føler Sandheden af hvad du siger. Jeg seer ham, den Utaknemmelige, den sorte, nedrige Forræder, jeg seer ham — og jeg gaaer.

(De vil gaae.)

Anden Scene.

Elise. De Forrige.

Elise (kommer hastig løbende, og kaster sig til sin Moders Fodder). Forlad mig, min søde Moer, at jeg har fireret Dem, og bildt Dem ind at jeg gik igien. Jeg saae jeg havde ellers ikke faaet Lov for denne slemme Pige at komme ind: hun holdte Døren til for mig.

Frue B. Men hvad vil du mig da?

Elise. Bede Dem paa mine Knæer, at De ikke taer fra min Faer og mig og mine Sødskende. Jeg veed min allersødeste Moer vil forlade os: og jeg veed nok hvorfor. Min Moer er vred paa min Faer.

Frue B. Det har jeg alt for megen Aarsag til, min Datter. Du veed ikke hvad din Faer har i Sinde med mig.

Elise. Ak, min allerkiæreste Moer, han har aldrig havt det bedre i Sinde med Dem end i Dag. I Formiddags kom han ind til mig og var saa glad. Elise, sagde han, glæd dig, din Faer og Moer bliver gode Venner igien: du er saa stor, sagde han, at du nok har kunnet mærke, vi ikke har levet saa godt sammen som vi har giort før. Det er altsammen forbi, min Datter, sagde han, din Moer og jeg skal holde af hinanden, vi skal elske hinanden, og vi skal elske jer allesammen begge to: og vi skal leve saa fornøiet, saa uskyldig, saa lykkelig! Og da han sagde dette, kyssede han mig og sagde: du er din kiære Moers Billede! Og saa maatte jeg kalde mine Sødskende sammen, og saa fortælte han os, at vi skulde tage ud paa Landet i Morgen: og da var vi saa glade! (Sagte) Og da Lovise spurgte om Bolette kom med, sagde Papa: nei hun skal smukt fortrække, det Skarn: I veed ikke hvad Fortred det slemme Menneske har giort her i Huset.

Bolette. Hvor hun nu ligger der og remser op, Frøken. Hun skulde skamme sig, at hun vil lade sig bruge til saadant noget. Det har Herren altsammen sat i hende at hun skulde sige.

Elise. Hvor tør hun komme med saadan Usandfærdighed?

Bolette. Har jeg ikke selv nok hørt det?

(Elise gaaer til Døren og taler med een af Folkene.)

Frue B. Hvorledes, skulde alt dette være opfunden? Skulde mit eget Barn være med at bedrage og bedrøve sin Moer? Det var jo afskyeligt! — Elise! Elise!

Bolet-

Bolette. Jeg sværger Dem til, min bedste, sødeste, naadige Frue, det er altsammen oplagt: jeg har hørt Anslaget med mine Øren. Jeg skal fortælle Fruen den heele Historie i Kareten.

Frue B. Det er umueligt! Det er imod dette stakkels Barns Karakter! Det er imod Naturen! Et Barn paa tolv Aar! En Datter sin Moers Fiende og Forræder!

Bolette. Men naar jeg selv har hørt det?

Frue B. Det troer jeg ikke: du vil bilde mig noget ind, Pige.

Elise. Ja hun vil: hun lyver min Moer noget for, det Skarn.

Bolette. Gid jeg maae synke i Jorden for Deres Øine om det ikke er sandt! Og desuden, De kan jo undersøge alting i Morgen tidlig hos Frue Belmans saa godt som her. Sandhed bliver jo altid Sandhed. Lad os kuns gaae og komme i Sikkerhed: først i Frihed og siden Forhør. I Morgen tidlig kan De kalde hvem De vil.

Frue B. Det er sandt: først i Frihed, det er vist nok det bedste. (Hun vil gaae.)

Elise (falder sin Moder til Fode, og holder hendes Knæe omfavnede). Nei, min velsignede Mama, gaae ikke bort førend jeg har overbeviist Dem, at jeg har sagt Sandhed. Deres arme Elise har aldrig været en Løgner: det skal ingen anden kunne sige om mig, end denne slemme, løgnagtige Pige, som selv er en ublue Bedragerske —

Bolette. Frøken, jeg taaler sandeligen ikke noget af hende.

Tredie Scene.

Loviſe. Frids. De Forrige.

Elise. Loviſe og Frids, siig den reene Sandhed, hvad sagde min Faer i Morges, da han og I var inde hos mig?

Bolette. Troe dem ikke, min bedste, sødeste, naadige Frue! lad ikke Deres egne Børn spille Giæk med Dem. Kom, om De har Deres Ære og Roelighed kiær —!

Frue B. Jeg vil høre dem. Tael, Loviſe, hvad sagde din Faer?

Loviſe. Han sagde, i Morgen skulde vi tage ud paa Landet og blive der heele Sommeren, og min Faer og min Moer vilde leve saa fornøiet sammen, og de vilde holde af os, og saa kyste han os og græd, og vi græd af bare Glæde.

Eliſe. Og hvad sagde han om Bolette, Frids?

Bolette (i en fræmmende Tone). Nu, hvad har de lært ham, Junker?

Frids (halv bange). Jeg har lært i Dag to Sider i min Katechismus.

Bolette. Hahaha! Der kan De høre!

Frue B. Nei, min Dreng, hvad sagde din kiære Faer om Bolette? Vær kuns ikke bange.

Frids. Han sagde, hun var et Skarn, og et slemt Menneske.

Loviſe. Og som havde løiet for min Faer og min Moer, og var Skyld i, at de saa længe havde været Uvenner.

Frids. Ja det sagde han: og saa sagde han, hun skal ikke med paa Landet, det slemme Menneske. Og da blev jeg saa glad: for har hun giort min kiære Moer Fortred, saa lad hende blive i Byen, det Skarn!

Bolette. Og han skulde have Riis, min lille Frids, at han saa tidlig lærer at lyve.

Frids (græder). Nei, min søde Moer, jeg lyver ikke —

Frue B. (taer ham op og kyſſer ham og de andre). Nei, du lyver ikke, ingen af jer lyver! I er alt for uskyldige til saadant. Nei, den Løgner, den Bedrager,

den

den Forræder, der er her i Huset, det er dig, Bolette. Du er det Skarn, disse Umyndige kalder dig. Du er den Nederdrægtige, som hidtil har blindet og besnæret mig.

Bolette. Men for Guds Skyld! hvad for Beviis har De andet end Børnesnak?

Frue B. Men denne Børnesnak er den reene Sandhed. Mit Hierte føler det.

Bolette. Deres eget gode Hierte bedrager Dem nu, ligesom Herren giorde før. Han har sat alt dette i Glutterne, at de jo ingen Mistanke skal fatte.

Frue B. Han kan have bedraget mig: det kan en Mand giøre; men at en Fader bedrager sine uskyldige Børn, og bruger dem til Forrædere imod deres egen Moer, det er umueligt, o! det er umueligt! Nei, disse Englers Vidnesbyrd retfærdiggiør alle de andres. Der falder et Slør fra mine Øine. Jeg seer dig, du forgiftige Slange, i din heele Afskyelighed: min Mand, min dyrebare Mand har villet forliges med mig, skienket mig sit Hierte igien, giort mig og disse stakkels Børn lykkelige: og du har hindret det, til Takke for al min Godhed. Men jeg vil ikke spilde Tiden med Bebreidelser, som falder paa mig selv tilbage. Hvorfor var jeg nedrig nok til at troe en Tienestepige meere end en brav Mand, ja — Gud! var det mueligt? — end min Mand selv? Jeg vil høre ham, jeg vil troe ham, jeg vil forsone mig med ham. Kommer, mine Børn, lad os søge jeres Faer, jeres bedrøvede Faer.

(Hun vil gaae med Børnene.)

Bolette. Men De har lovet mig, at De ikke vil fordømme, førend De har hørt mig.

Frue B. Ja det har jeg svoren, og det vil jeg holde. Disse umyndige Børn vidner imod dig: de vidner, at min Mand har villet forliges med mig for Alvor. Kan du, saa forsvar dig; hvad har du at sige? Hvad kan du sige?

Bolet-

Bolette. Fruen veed, hvad jeg har faaet af dem begge to: De har hørt Karen. Hvad vil De meere?

Frue B. Men hvad Sikkerhed har jeg, at I ikke bedrager mig begge to? Hvor tør du tænke, jeg skal troe dig og din gamle Karen meere, end disse uskyldige Glutter, end mine egne kiære Børn? Nei, der skal andet til?

Bolette. Nu Gud give, at jeg maae visne hen som en Skygge! —

Frue B. Spar dine Eder! de overbeviser mig intet: de giør dig kuns meere mistænkt. Nei! jeg vil høre min Mand.

(Hun vil gaae med Børnene.)

Fierde Scene.

Frands. De Forrige.

Frands. Her er et Brev til Tante: det er Onkels Haand.

Frue B. Et Brev! Saa er han ikke hiemme?

Frands. Nei, han gik bort for lidt siden, ganske bedrøvet: jeg vilde fulgt med ham: thi han var ligesom ude af sig selv; men han befalede Lars at gaae til Skifteretten, og nu kom der en Karl og leverede dette Brev.

Frue B. Til Skifteretten? Min Gud! hvad vil dette sige? Han har vel aldrig giort Bankerot.

(Hun brækker Brevet og læser.)

Elise. O Gud! har min arme Faer giort Bankerot? Saa er han jo ruineret, og vi allesammen er ulykkelige fattige Børn! O min kiære Frids, min kiære Lovise, nu er al vor Glæde i Verden til Ende! Nu bliver der ingen Landreiser meere af! Nu gaaer det os ligesom vor Naboes Børn: de fik deres Faer ikke at see i et heelt Aar.

Frands. Ja alle Betientere paa Kontoiret siger, Onkel har nok giort Bankerot.

Frids.

Frids. O min kiære Faer! han skal komme til os igien! Lovise, vi vil løbe efter ham og bede ham saa meget, han skal ikke gaae fra os og vor kiære Moer.

Bolette. Aha! Er det saaledes fat?

Femte Scene.

Karen. De Forrige.

Karen (sagte). Lille Jomfrue, her er Ugler i Mosen. Her er nogle fra Hof- og Stadsretten og skal forsegle.

Bolette. Ja Karen, det er ude med dem: her er intet meere at fiske. Nu er det bedst at gaae sin Vei. Havde hun nu været artig imod mig, saa skulde jeg taget skikkelig Afsked fra hende: men hun var grov, hun var fæl. Men jeg skal betale hende for sine Slanger og Forræderske.

(Hun og Karen lister sig bort.)

Frue B. (efter at have læst Brevet kaster sig i en Stoel). Ja det er alt for sandt — Han er borte — jeres Faer er borte, mine Børn — I har mistet ham, og I seer ham nok aldrig meere —

(Børnene jamre og klynge sig omkring hende. Elise og Frands staaer og græder.)

Lovise. Det sagde Elise nok: men hun talte kuns om eet Aar; og min Moer siger aldrig! det er jo endnu længere.

Frids. Men hvem har taget min kiære Faer fra os, min Moer?

Frue B. (springer op). Det har jeg! jeg! jeg! Jeres Moer har dreven ham fra jer, har bragt ham til Fortvivlelse, har jaget Dolken i hans Bryst!

Lovise. O nei, det har min Moer ikke; det kunde hun jo ikke finde i sit Hierte at gisre ved vor søde Faer!

Frids. Nei, det kunde hun ikke: det er ikke min Moers Alvor!

Frue

Frue B. Ak mine Børn, det er alt for sandt! Jeg er Skyld i, at I nu er faderløse — Jeres egen Moer har berøvet jer den bedste, den ømmeste, den redeligste Faer — I seer ham vist aldrig meer —

Elise, Lovise og Frids. Aldrig meere! Aldrig meere!

Frue B. Nei, aldrig meere.

(De omfavne hinanden og græde.)

Siette Scene.

Troefeldt. Banks, Gievsen og Jesper (som Betjentere af Skifteretten, hvoraf Jesper har Bogen under Armen, holde sig alle tre tilbage). De Forrige.

Troefeldt (med et Brev i Haanden). Frue, disse gode Mænd fra Hof- og Stadsretten, som kommer og vil forsegle, og et Brev til mig, som jeg har funden paa Herrens Skriverbord, beviser tydeligt nok, at det er hans Alvor. Jeg begriber ikke, hvad Aarsag han kan have til denne Yderlighed. Hans Sager er i Orden. Kassen mangler ikke rede Penge: og hans Korrespondenter har al muelig Tilliid til ham, thi han har altid været akkurat og solid, ladet sig nøie med maadelige Fordeele, og handlet med de reelleste Huse. Jeg begriber derfor ikke, af hvad Aarsag han vil gjøre Bankerot og gaae bort. Jeg tør sige, naar enhver har faaet sit, saa er der altid endnu en anseelig Kapital tilbage.

Frue B. Det skriver han mig ogsaa.

Troefeldt. Ja det er og sandt: han har ingen Nød. For Guds Skyld, min bedste Frue, tillad ikke, at det kommer til denne ufornødne Yderlighed. Betænk, at det er dog altid en ubehagelig Ting at gjøre Opbud eller Bankerot. Det Banksske Huus har nu staaet i Kredit og Anseelse i heele 60 Aar. Jeg selv har været 40 Aar paa Kontoiret: jeg har tient Faderen og Sønnen: jeg er bleven gammel i deres Brød, og jeg har samlet noget, ihvorvel paa en ærlig Maade og med mine gode

gode Principalers egen Hielp. Jeg har en 10000 Daler, og mine Medbetientere har tilsammen nok ligesaa meget. Med disse 20000 og det, som er i Kassen, kan vi honorere hver en Vexel, som kan indløbe, og hver en Fordring, som der kan gisres her i Byen. Vi holder vore Bøger akkurat: vi kan vide hans heele Debet og Kredit paa een Skilling. Gaarden i Byen og paa Landet er betalt: Huusudgifter klareres hver Maaned.

Frue B. Det er sandt.

Troefeldt. Og paa Toldboden har jeg giort rigtig for en otte Dage siden. Der er Hypothek for en halv Tonde Guld. Vi kunde faae Hielp nok; men det behøves ikke: det giver Opsigt. Nei, vi kan gierne i al Stilhed betale hver som melder sig: og paa Børsen vil vi foregive, Herren har giort en Reise til Holland eller Engelland. Imidlertiid skal vi fortsætte Handelen med den fuldkommenste Troeskab og Redelighed, indtil han kommer igien.

Frue B. Ak, det skeer nok aldrig.

Troefeldt. Aldrig? Min Gud! Men hvorfor ikke?

Frue B. Herr Troefeldt, De er ikke en Tiener, De er en Ven af Huset: De har altid givet Prøver paa redelig og trofast Hengivenhed; dog, den De har givet mig i dette Øieblik, er den største. At ville holde noget skiult for saadan en Ven, — maaskee den eeneste jeg endnu har i Verden! — var Utaknemmelighed og Taabelighed. See der, vær saa god og læs det Brev.

Troefeldt (læser ikke ganske høit). "Da ingen Ting har kunnet aabne dine Øine, da du synes at have svoren, at troe din Pige meere end din Mand, og en sort Sammensværelses ublue Løgn meere end saa mange Vidner og det klare Øiesyn, og da det er din faste Beslutning, at forlade din Mand, dine Børn og dit Huus, saa vil jeg give dig den sidste og den største Prøve paa min oprigtige Kiærlighed, ved at overlade Huus og Formue

til

til dig. Jeg har alt sendt Bud til Skifteretten, at de kommer og forsegler. Du skal ikke tabe ved dette haarde Skridt: naar alt det jeg skylder er blevet betalt, saa er der nok tilbage, at du kan leve efter din Stand. Den sidste Bøn, jeg vil gjøre dig, er, at give vore Børn en god Opdragelse, og om du kan, et godt Exempel. Mind dem undertiden paa en ulykkelig Fader, som har opofret alting, for at vække en elsket Kone af en Drøm. Hav Tak for de første 10 lyksalige Aar af vor Ægtestand, og glem alt hvad jeg kan have fornærmet dig med i de 3 sidste. Lev vel, lev evig vel. David Banks."

(Frue Banks falder tilbage i Stolen i Graad. Elise, Frands, Louise og Frids kaste sig paa hende og græde. Den eene af Skifteretten er i en heftig Bevægelse: de andre holde ham.)

Troefeldt (efter en Pause). Her er meere paa den anden Side. Har Fruen læst det?

Frue B. Nei, jeg har læst nok allerede.

Troefeldt. Da maae De høre det, thi her maae gjøres Anstalter. (Han læser.) "Det kan ikke nytte at søge efter mig: thi inden du har læst dette, er jeg nok der, hvor ingen meere skal finde mig."

Frue B. (springer op). Hvor ingen skal finde mig! — Hvor ingen skal finde mig! — (Med en bitter Smiil.) Jo! jeg skal nok finde dig! Jeg skal nok finde den mørke Vei du har tagen! — I det mindste skal jeg naae dig —

(Hun søger efter noget i sin Lomme.)

Troefeldt. Hvad vil De gjøre, min bedste Frue!

Frue B. (heftig). Jeg vil til min Mand! — Jeg finder ham ikke meere i denne Verden, jeg vil søge ham i en anden! — Jeg vil til ham, jeg vil finde ham, og holde ham til han har forladt mig, til han har forsonet sig med mig!

(Den eene af Skifteretten er i en heftig Bevægelse.)

Troefeldt. Men see paa disse uskyldige Børn! Kan De see dem og ikke bevæges?

Frue

Frue B. Ja jeg kan. Disse Børn ere mine Anklagere.

Elise. Nei vi er ikke! Gud! hvor kunde vi det?

Frue B. Ja I kan, og I bør! Jeg har dræbt jeres Faer! Han er død: og her staaer hans Morder. Raaber Hævn over mig! Hader mig, bander mig, lægger Haand paa mig, jeg har fortient det!

Elise. Nei, vi vil velsigne Dem; De er vor kiære dyrebare Moer. Er hun ikke, Frids og Lovise?

Frids og Lovise. Ja Moer er vor kiære, dyrebare Moer.

Frue B. (omfavner og kysser dem. En Pause.)

Troefeldt. Men Frue, Tiden maae ikke saaledes løbe hen: vi maae sende Folk ud, der kan opsøge Herren.

Frue B. Hvor skal de søge ham? Kan de indhente Fortvivlelse?

Troefeldt. O, Frue, Fortvivlelse kan ikke altid afværge Eftertanke. Hvem veed, naar han staaer ved Bredden, om da ikke hans Siel bevæges til Medlidenhed, om han ikke tænker paa hans arme Børn? Ak, det er vist Tiid endnu at sende Folk efter ham til alle Kanter, til Langebroe, til Peblingesøe ——

Frue B. Nei, Troefeldt, skal vi sende efter ham, skal vi redde ham, om det endnu er Tiid, saa skal det være andre end afmægtige Mennesker, som skal giøre det. Kommer, mine Børn, kaster jer paa Knæe. (Hun kaster sig med dem paa Knæe.) Saa, løfter nu jeres uskyldige Hænder op og siger som jeg: Almægtige og barmhiertige Gud ——

Børnene. Almægtige og barmhiertige Gud —

Frue B. Bevar vor kiære Fader —

Børnene. Bevar vor kiære Fader —

Frue B. Og rør hans Hierte —

Børnene. Og rør hans Hierte —

Frue B. At han vender om og kommer tilbage.

Børnene. At han vender om og kommer tilbage.

Banks (som har kastet sin store Paryk og Overkiole fra sig, kommer løbende). Ja han er rørt, han kommer tilbage.

Frue B.	paa eengang.	Min bedste Mand!
Elise.		Min søde Faer!
Frids.		Min søde Faer!
Lovise.		Min søde Faer!
Frands.		Min kiære Onkel!
Troefeldt.		Min gode Herre!

Banks (efter at han har omfavnet og kysset dem allesammen). Min allerkiæreste Kone, kan du tilgive mig denne haarde Prøve?

Frue B. Kan du tilgive mig den Egensindighed, som har nødt dig til den?

Banks. Er du nu overbeviist om, at jeg ikke har villet bedrage dig?

Frue B. (peger paa sit Hierte). Her er jeg først bleven overbeviist: disse to Vidner (peger paa Frids og Lovise) har givet Sagen en anden Vending.

Jesper (med Bogen som ved Skifteretten). Men der er et Vidne endnu, som Fruen ikke har hørt; den skal strax stande frem, om De tillader. Hun balancerede længe; men da jeg kastede et Par Ord om Børnehuset i Vægtskaalen, fik hendes Samvittighed Overvægten.

(Han gaaer.)

Frue B. O min bedste Mand, er det mueligt at et Menneske kan være saadan en Djevel, saadan en afskyelig Djevel?

Gjevsen (som og har kastet Paryk og Kiole af). Ja, Frue, en Ægteskabsdjevel er een af de forteste; men det er ogsaa een af dem, som aldrig undgaaer deres fortiente Løn. Hvor er nu den smukke Jomfrue Bolette?

Frids.

Frids. O hun er borte, det Skarn!

Loviſe. Ja Gud ſkee Lov hun gik ſin Vei!

Eliſe. Ja da hun hørte min Faer havde giort Bankerot, ſneeg hun ſig bort, det utaknemmelige ſlemme Menneſke.

Troefeldt. Er hun Skyld i al den Misforſtaaelſe? De ſkulde ikke ladt hende ſlippe ſaa godt Kiøb.

Banks. Eliſe og Frands, lad nu de ſmaa komme paa deres Kammer igien. I Morgen, Børn, taer vi ud paa Gaarden.

Frids (glad). Paa Gaarden i Morgen?

Loviſe. Og min Faer og Moer med, begge to!

(Eliſe kyſſer ſtiltiende, men med ſtor Bevægelſe, Forældrenes Haand, og gaaer med Frands og Børnene.)

Syvende Scene.

Frue Gloſing. Frue Banks. Banks. Gievſen. Troefeldt.

Frue Gl. (til Frue Banks). De ſkal kiende en ſand Ven af Huſet, min Bedſte. Jeg tilgiver Dem al Deres Mistanke i Betragtning af det forvorpne Afſkum, ſom havde blindet Dem. Jeg har faaet fat paa denne Qvinde. Jeg har indbildt hende, at jeg var ſaa vred paa Dem, at jeg vilde hævne mig paa Dem, det koſte hvad det vilde. Hun har villet føre ſig dette Had til Nytte: og da De havde talt hende ſaa haardt til, og hun mærkede nok det var forbi hos Dem, kom hun til mig og tilbød mig for en Doceur et herligt Middel til at hævne mig paa Dem. Jeg kiøbte det, og ſendte Bud efter Politiet, og de har fulgt hende herhid.

Troefeldt. Er hun her?

Frue Gl. Ja, vil De lade hende komme ind. (Han gaaer.) See her, diſſe Breve, ſom De har ſkrevet Baronen til, har hun altid beholdt i ſine Hænder,

for at have noget at tugte Dem med, naar De glemte hvad De skyldte hende.

Frue B. Er det mueligt? Hvilken Nederdrægtighed! At overtale mig til en Daarlighed, for at kunne bruge den til min Beskæmmelse!

Frue Gl. Disse Breve skulde jeg lade gaae rundt for at gjøre Dem latterlig og foragtelig i Alles Øine; men her har De dem tilbage. Jeg vilde foragte saadan en Maade at hævne mig, om jeg endog var det, jeg aldrig har været, en Fiende af Dem.

(Hun kaster hende en Pakke Breve.)

Frue B. Jeg har ikke fortient dette ædle Venskab af Dem: og ligesaa meget undseer jeg mig for Herr Gievsen.

Gievsen. O! jeg forsikkrer Dem, at jeg altid har havt den største Høiagtelse for min Vens Hustrue; og den nedrige Bolettes Frue har jeg undskyldt og beklaget.

Ottende Scene.

Bolette. Troefeldt. De Forrige.

Troefeldt. Her har vi den smukke Person.

Gievsen. Naa? Ræven blev dog fanget.

Bolette. O Herr Gievsen, tænk De kuns ikke at Deres Streger skal nytte Dem og Herr Banks noget. Nu har De faaet Fruen hvor De vil have hende, men mig faaer De dog ikke, om De hundrede gange faaer mig fra hende.

Banks. O min kiære Troefeldt, see dog til hvor Jesper bliver af. (Troefeldt gaaer.) Og hvad siger du, min søde Kone, til denne Frækhed?

Frue B. O jeg kan see, at dette er ikke den sande Uskyldighed: den kan umueligen være saa trodsig.

Frue Gl. Og hvad har du sagt om din Frue til mig? Har du ikke leet af hende, og giort dig lystig over hendes Lettroenhed? Har du ikke skiet mig disse Breve?

Bolet-

Bolette. O rems De kuns op: sig kuns hvad De vil, jeg maae taale det. De er en Frue, og jeg en stakkels Tienestepige; men jeg har en god Samvittighed, og min Uskyldighed kommer vist engang for Dagen.

Frue Gl. Hvor er jeg da kommen til disse Breve?

Bolette. Det maae De vide. Dem har Baronen nok givet Dem: og nu skal jeg have giort det.

Niende Scene.

Karen. Jesper. Troefeldt. De Forrige.

Bolette (det første hun seer Karen). O Karen, her vil de lyve paa mig. Er hun og een af de falske Vidner?

Karen. Nei, lille Bolette, det kan ikke nytte at hun giver mig at forstaae, jeg skal holde Ørene stive og nægte alting, ligesom hun. Hendes Tiid er kommen: og jeg er ikke tient med, at lade mig sætte hen i Børnehuset, hvor hendes Qvarteer nok bliver; og det har hun min Siæl fortient. Hun skulde skamme sig i sit Hierte, som hun har bedraget den gode Frue, baade med Hyklerie og med Løgn. Den Synd kan hun aldrig forsvare, som hun kom mig til at giøre, den Tiid hun giorde Fruen viis, at Herren og Herr Gievsen vilde holde hende som en anden Smekfilleken, og at jeg, som er en ærlig Kone, skulde være en Rufferske. (Hun græder.)

Banks (til sin Kone). Hvad? Har hun villet indbilde dig saadant noget?

Frue B. Ja jeg tilstaaer, hun giorde det ganske sandsynligt. Den Gamle hialp og trolig dertil.

Karen. Gud forlade mig saasandt, som jeg giorde det imod min Villie! Men denne listige Qvinde talte saa sødt for mig. Og de Penge, Fruen saae jeg havde, dem havde hun skyet mig: det var hendes egne syndige Penge, bare Jux og Stikpenge og Skiøgeprofiter. Og det Uhr, som Hr. Gievsen skulde givet hende til en Begyndelse, det havde hun laant af ham, ligesom Fruen vilde seet det.

Bolette (falder Fruen til Fødder og vil kysse Kiolen). Ja jeg tilstaaer, min bedste, sødeste, naadige Frue —

Karen. De Ord skal Fruen og kiende den Dientiener paa: med den Snak og med at kysse Fruen baade paa Hænder og Fødder, siger hun, hun kan gjøre med Fruen hvad hun vil.

Frue B. Bort fra mit Ansigt, Utaknemmelige, Umenneskelige!

Bolette. Jeg vil gierne gaae, naar De allene vil forlade mig, og indlægge et godt Ord for mig hos Hr. Banks og Hr. Gievsen, at jeg maae komme i Mindelighed herfra og søge mig en anden Tieneste.

Gievsen. Nei, der bliver intet af. Du skal afstraffes efter Fortieneste.

Bolette. Ak! hvad kan De være tient med, at jeg lider? Hvad der er skeet, er skeet, og Skaden kan jo oprettes.

Banks. O! at den kan oprettes, det er ikke din Skyld, du Uhyre.

Gievsen. Tilmed, saa er det ikke for Hævns Skyld, du skal straffes: det er for den almindelige Sikkerheds Skyld. Du skal tiene andre til Exempel: og du skal ikke gjøre endnu meere Ulykke, end du allerede har giort. Barmhiertighed imod dig, var Ubarmhiertighed imod de smukke Familier, hvor du igien kunde spille den samme Rolle, som du nu har spillet paa to Steder. Nei, afstraffes skal du, saafremt der er Lands Lov og Ret.

Bolette. Er Herren og Fruen da tient med, at denne Sag bliver bekiendt?

Gievsen. O! hvorledes de har levet sammen, det kan neppe blive meere bekiendt, end det allerede er: og siden Byen veed det eene, saa skal den og erfare det andet, at saadan en Ægteskabsdievel som du har været Aarsag til denne Uenighed; og at denne Dievel er bleven opdaget og maae bøde for sine Synder, det vil glæde alle

Ret-

Retsindige. Afsted med dig! Jesper, see til at hun ikke stieler sig bort.

Jesper. Nei, det er en alt for dyrebar Juveel: det var Synd, om hun ikke skulde komme i de rette Hænder. Min Deel bliver hun ikke, lille Jomfrue Svigum: jeg taer det heele Herskab til Vidne paa, at det ikke er min Skyld. Mit Bedemandsembede gaaer ind igien: og da hun nu og kommer herfra, saa gior hun bedst at hun sidder paa sin egen Haand. Fri Værelse kan hun faae paa Christianshavn, den første Gaard paa venstre Haand naar hun kommer over Steenbroen.

Karen. Det er godt nok for hende, den Falskeblakke: kan hun nu spinde saa godt som hun kan lyve, saa kan hun arbeide for to.

Gievsen. Du skal giøre hende Selskab, du gamle Forførerske. Følg kuns smukt med.

Karen. O nei, jeg skal vel ikke? Jeg slipper nok, siden jeg har bekiendt alting.

Gievsen. Da du saae, hun kunde ikke være dig længere til Nytte. Bort, Uhyre! du skal blive ved den, du har hiulpen og forført, at I kan pine hinanden.

Bolette. Nu Gud velsigne Dem for det, Herr Gievsen! nu vil jeg lide med Glæde, naar allene denne gamle Satan ingen Nytte har af sit Forræderie. Jeg har været Frue Banks Ulykke, men denne Trold har været min. Det er hende som har giort et Skarn af mig: hun har lært mig, hvad jeg ikke vidste: og bliver jeg den hun har giort mig til, saa skal hun og faae det at finde.

(De gaae begge med Jesper.)

Frue B. Hvilken Glæde, at være skilt ved saadan en Huusdievel! Hvilken sød Lyst, at forsones, at elske og elskes paa nyt!

Gievsen. Det var et haardt Middel vi greb til: Hr. Troeseldt blev selv bedraget; men vi har og givet ham den bedste Leilighed at lægge sit gode Hierte for Dagen.

Troe-

Troefeldt. Ja det var en usædvanlig Bankerot; den har havt sin store Nytte: endskiønt Herrens Kasse ikke har profiteret en Skilling.

Frue B. Men Herr Gievsen og Frue Glosing, hvorledes skal jeg erkiende Deres Godhed, Deres redelige Venskab?

Frue Gl. Aldrig bedre, min Bedste, end ved at tilstaae, at de satyriske Folk kan og have et godt Hierte.

Gievsen. Og at den, som vover at sige en Familie Sandheden, naar det behøves, er en sand Ven af Huset.

Troefeldt. Men maatte jeg ikke byde de gode Herrer af Skifteretten et Glas Viin, at de dog ikke skal gaae herfra med ganske uforrettet Sag?

Banks. Ja, lad os gaae ind og drikke Husets sande Venners Skaal!

Til Læseren.

Dette Stykke kan tiene til et lidet Beviis, at Forfatteren, til Søofficererne og Raadforslerne gierne kunde give sine Stykker en meere simpel Plan og bruge færre Personer, end i hans første Stykker, om han vilde.

En Ægteskabsdievel har endnu aldrig nogen anden dramatisk Forfatter fremstillet paa Theatret, saavidt jeg veed: i det mindste er den ikke bleven sat i det samme Lys og malet med samme Træk, som min Bolette. Stykket er altsaa i Henseende til Sujettet, saavelsom i alle øvrige Henseender, ganske originalt.

Det hører og uden Tvivl, ligesaavel som Søofficererne, til de nyttigste af vore Theaterstykker.

stykker. Den huuslige Ulykfalighed, som her skildres, findes alt for tit paa den store Verdens Skueplads; og den taabelige Fortrolighed til et Tienestetyende, som er den almindeligste Aarsag dertil, fortiener nok eengang at vises med sine farlige Følger.

Baade i dette Stykke og i de to forrige finder man Sandheder, som mange ville føle, og Lærdomme, som kunde gavne. Og saa længe jeg veed, at ingen af vore egne Mesterstykker i moralsk Nytte kiendeligen overgaaer mine Forsøg, saa skal jeg til Trods for selvgiorte Regelmænd og selvgiorte Geniemænd være stolt af det Bifald, de finde.

Tode.

Den Söofficieren, — som ogsaa er oversat paa Tydsk — finnes Lærde Efterr.: 1783 O: 199 og No 37. 1785 O: 198. Minerva 1787. I: 264.

Rufsmanden eller Vildfarende Fruentimmer, — [illegible] omarbeidet under Titel: Morenlenborg, — see Minerva 1788. IV. 367. Lærde Efterr.: 1790 No 29.

Raadførslerne, eller Advocaten og hans Fuldmægtig. Lærde Efterretn.: 1783. O: 396.

Ægteskabsbaandet eller [illegible]. Lærde Efterr.: 1783 O: 440–42. Kritik 1795. II. 96–102. (Taler ikke om Ægteskabs[illegible] af [illegible], men Ægteskabsbaandet).